СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

Број 104 **23 мај 2019, четврток** **година LXXV**

www.slvesnik.com.mk **contact@slvesnik.com.mk**

С О Д Р Ж И Н А

		Стр.
1301.	**Закон** за социјалната заштита	**2**
1302.	**Закон** за социјална сигурност за старите лица	**109**
1303.	**Закон** за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата	**112**
	Меѓународни договори	
6.	Закон за ратификација на Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Големото Војводство Луксембург за размена и заемна заштита на класифицирани информации	**2**

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

1301.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА

Се прогласува Законот за социјалната заштита,

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 21 мај 2019 година.

Бр. 08-3029/1
21 мај 2019 година
Скопје

Претседател на Република Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi,** с.р.

З А К О Н
ЗА СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА

I. Глава

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат системот и организацијата на социјалната заштита, корисниците на социјалната заштита, правата на парична помош и социјалните услуги, постапките за остварување на правата и користење на услугите, вршење на дејноста на социјалната заштита, кадрите, финансирањето и надзорот над вршењето на социјалната заштита и други прашања од значење за вршењето на дејноста на социјалната заштита.

Член 2

Социјалната заштита е дејност од јавен интерес која се остварува преку, мерки, активности, програми и политики за заштита од социјални ризици, превенција и надминување на социјалните проблеми кои неповолно се одразуваат врз добросостојбата на граѓаните, со цел:

- промовирање и одржување на социјалната сигурност на граѓаните,
- спречување на социјалната исклученост,
- подобрување на квалитетот на животот на граѓаните и
- зајакнување на капацитетите на граѓаните за водење независен, активен и продуктивен живот.

Член 3

Дејноста на социјалната заштита се обезбедува преку остварување на права на парична помош од социјална заштита и обезбедување на социјални услуги и други мерки утврдени со овој закон.

Социјалната заштита се остварува и преку преземање на мерки и активности во вработувањето, стипендирањето, домувањето, заштита на семејството, заштита на децата, здравствената заштита, воспитанието и образованието и во други области согласно со закон.

Установите за социјална заштита и другите даватели на социјални услуги во остварување на социјалната заштита, соработуваат со установите за деца, училиштата, здравствените установи, полицијата, правосудните и другите државни органи, здруженија и други правни и физички лица.

Поимник

Член 4

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1) **„Социјален проблем“** е објективен настан или ситуација предизвикан од сложени општествени настани, природни непогоди и девијантни однесувања, кој неповолно влијае врз поединецот, општествените групи или заедници на начин што им го отежнува или оневозможува социјалното функционирање и задоволувањето на човековите потреби, а чии последици не можат да се надминат без организирана општествена поддршка;

2) **„Социјален ризик“** е состојба која има потенцијал да го отежни или оневозможи непреченото социјалното функционирање на поединецот, семејството и одредна група, која може да дојде во потреба од социјална помош. Основните социјални ризици на кои е изложен поединецот во смисла на овој закон се: мајчинство, болест, старост, смрт, повреда и попреченост;

3) **„Домаќинство“** е едночлено домаќинство или заедница на членови на семејството, како и други роднини меѓу кои не постои законска обврска за меѓусебно издржување, кои заеднички живеат, придонесуваат, стопанисуваат и трошат;

4) **„Самохран родител“** е родител кој сам ги врши родителските права и должности за детето, поради тоа што другиот родител е непознат, починат, исчезнат или од оправдани причини привремено или трајно не ги извршува родителските права и должности;

5) **„Лице со попреченост“** е лице кое има долготрајни телесни, интелектуални, ментални или сетилни нарушувања кои во интеракција со различни пречки може да го спречат неговото целосно и ефикасно учество во општеството на еднаква основа со другите;

6) **„Старо лице“** е лице со навршени 65 години живот;

7) **„Основни активности од секојдневниот живот“** се: одржување лична хигиена, облекување, самостојно користење тоалет, функционална мобилност во домот, само-хранење и други слични активности;

8) **„Инструментални активности од секојдневниот живот“** се: чистење, поправки, перење, готвење, купување продукти, надворешна мобилност, земање медицинска терапија и други слични активности;

9) **„Лиценцирани даватели на социјални услуги“** се даватели на услуги кои ги исполнуваат нормативите и стандардите за давање на услуги и се стекнале со дозвола за вршење работи во социјалната заштита;

10) **„Овластени даватели на социјални услуги“** се лиценцирани даватели на услуги кои склучиле управен договор со Министерството за труд и социјална политика, односно општините, градот Скопје и општините во градот Скопје и даваат услуги на корисници, по донесено решение на центарот за социјална работа;

11) **„Интегрирани социјални услуги“** се сродни социјални услуги во домот, заедницата и вон семејството кои се даваат од страна на лиценциран давател на социјални услуги;

12) **„Индивидуален план“** е план за промена на животната ситуација, односно однесувањето на корисникот, изработен врз основа на сеопфатна проценка на потребите, проблемите и ресурсите во договор со корисникот и членовите на неговото семејство, а со цел надминување на неповолните животни околности;

13) **„Водител на случај“** е стручен работник задолжен за конкретен случај кој во соработка со корисникот ги утврдува неговите потенцијали и потреби и користи професионални и други ресурси од центарот за социјална работа и други установи и организации на подрачјето на единицата на локалната самоуправа, а кои се неопходни за задоволување на потребите и надминување на проблемите, односно обезбедување на соодветни услуги за корисникот;

14) **„Супервизор“** е стручен работник со стекната специјализирана лиценца за супервизија кој ја координира, насочува, поттикнува и евалуира работата на водителот на случајот преку обезбедување стручна поддршка и учење за развивање на компетенции за работа со корисници, и

15) **„Тријажер“** е стручен работник во центар за социјална работа кој врши првичен прием, проценка и упатување на корисникот заради остварување права на парична помош и/или услуги.

Член 5

Изразите, употребени во овој закон кои се родово определени, се користат неутрално и се однесуваат еднакво на лица од машки и женски пол.

Член 6

Републиката се грижи за социјалната заштита на граѓаните согласно со начелото на социјална праведност.

Републиката го воспоставува системот на социјалната заштита и го овозможува неговото функционирање.

Носители на социјалната заштита се Републиката, општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, во рамките на нивните надлежности, а во согласност со овој закон.

Член 7

Републиката и општината, градот Скопје и општините во градот Скопје обезбедуваат вршење на дејноста на социјалната заштита во рамките на правата и должностите утврдени со Уставот на Република Северна Македонија и закон, преку основање на установи за социјална заштита или пренесување на вршењето на работи од социјалната заштита на здруженија, други правни и физички лица.

Републиката и единиците на локалната самоуправа кога го пренесуваат вршењето на работите на други правни и физички лица, нивните меѓусебни права и обврски ги уредуваат со управен договор.

Член 8

Министерството за труд и социјална политика (во натамошниот текст: Министерството) утврдува мрежа на овластени даватели на социјални услуги.

Мрежата од став 1 на овој член ја сочинуваат јавни установите за социјална заштита и други овластени даватели на социјални услуги (здруженија, други домашни и странски правни лица), со кои Министерството за труд и социјална политика, односно општината, градот Скопје и општините во градот Скопје склучиле управен договор за давање социјални услуги, како и физичко лице кое добило дозвола за вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност и склучило договор со центарот за социјална работа.

Здруженија, други правни и физички лица, кои не се во мрежата на овластени даватели на социјални услуги, социјални услуги даваат доколку добиле дозвола за вршење на работи од социјална заштита.

Член 9

За остварување на дејноста на социјалната заштита, Владата на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Владата):

- донесува Национална програма за развој на социјалната заштита во која се утврдуваат целите, приоритетите и правците на развојот на социјалната заштита на граѓаните на Република Северна Македонија, со мерки на среден рок до пет години и на долг рок до 10 години,
- донесува годишна програма за остварување на социјалната заштита со која ги утврдува подрачјата на социјалната заштита, потребите на населението и начинот и средствата за остварување на социјалната заштита,
- основа јавни установи за социјална заштита и
- дава одобрение за основање установи за социјална заштита од страна на општините, градот Скопје и општините во градот Скопје и на други правни и физички лица за вршење работи од социјалната заштита.

Член 10

За остварување на дејноста на социјалната заштита, Министерството:

- развива националната политика за социјална заштита,
- изготвува закони и други прописи со кои се регулира социјалната заштита,
- развива, координира и администрира национални програми и проекти за социјална заштита,
- утврдува стандарди и нормативи за давање социјални услуги,
- собира и анализира информации и статистики во врска со социјалната заштита и ги споделува со општата јавност,
- управува со системот за евиденција на податоци за социјална заштита,

- обезбедува дополнителни финансиски средства за општините, градот Скопје и општините во градот Скопје за социјална заштита и склучува управни договори за давање социјални услуги,

- обезбедува финансиски средства за вршење работи од социјална заштита и склучува управни договори за давање на социјални услуги со овластени даватели на социјални услуги,

- издава дозвола за вршење работи од социјална заштита на правни и физички лица под услови утврдени со овој закон,

- утврдува цени на услуги од социјалната заштита на годишно ниво, согласно со методологијата за цени на услуги од социјалната заштита,

- врши надзор над работењето на установите, здруженијата и другите правни и физички лица кои вршат работи од социјална заштита,

- остварува соработка со министерствата и другите органи на државната управа за развој на социјални услуги и

- врши други работи поврзани со социјална заштита од надлежност на Министерството на министерството согласно со закон.

Член 11

За остварување на дејноста на социјалната заштита, општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, развиваат локални мерки и активности за социјална заштита согласно со овој закон:

- обезбедуваат спроведување на социјалната заштита согласно со овој закон,

- донесува одлуки за утврдување и на други права и социјални услуги во областа на социјалната заштита, права и услуги во поголем обем од обемот на правата и услугите утврдени со овој закон и поповолни услови за нивно остварување, како и обезбедуваат средства за нивна имплементација,

- основаат јавни установи за социјална заштита согласно со овој закон,

- формираат Совет за социјална заштита на општината, градот Скопје и општините на градот Скопје за подрачјето на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје,

- формираат Совет за социјална заштита на планскиот регион заради планирање и развој на мрежата на социјални услуги на планскиот регион,

- донесуваат општи акти од областа на социјалната заштита,

- донесуваат годишни програми за потребите на граѓаните од областа на социјалната заштита (во натамошниот текст: годишна програма за социјална заштита), во која предвидуваат активности и средства за реализација на истите. Годишните програми за социјална заштита се изготвуваат врз основа на социјалниот план на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, а во согласност со Националната програма за развој на социјалната заштита и истите пред донесување се доставуваат до Министерството на мислење,

- усвојуваат завршен извештај за реализирани активности во социјалната заштита согласно предвидената годишна програма и ги доставуваат до Министерството заради информирање,

- даваат финансиски средства за вршење работи од социјална заштита на здруженија, други правни и физички лица и склучуваат управни договори согласно со овој закон и

- врши други работи поврзани со социјална заштита согласно со овој закон.

Член 12

Секој е должен да се грижи за задоволување на своите животни потреби и потребите на лицата кои според закон е должен да ги издржува.

Секој е должен со своите приходи да придонесува за спречување, ублажување или отстранување на социјалните ризици на кои е изложен тој и членовите на неговото семејство и лицата кои според закон е должен да ги издржува, како и активно да дејствува во спречувањето и надминувањето на состојбата на изложеност на социјален ризик.

Член 13

Корисници на социјална заштита, според овој закон, се државјани на Република Северна Македонија кои имаат постојано живеалиште во Република Северна Македонија и странците кои имаат регулиран постојан престој во Република Северна Македонија, согласно со закон.

Државјаните на Република Северна Македонија кои немаат постојано живеалиште во Република Северна Македонија и странците кои имаат регулиран привремен престој во Република Северна Македонија, согласно со закон, ги користат правата од социјалната заштита под услови утврдени со овој или друг закон и меѓународните договори, ратификувани согласно со Уставот на Република Северна Македонија.

Член 14

Право на социјална заштита има лице барател на право на азил, лице со статус на признаен бегалец и лице под супсидијарна заштита, под услови и во постапка утврдени со закон.

II. Глава

НАЧЕЛА НА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Начело на супсидијарност

Член 15

Лице кое не може да обезбеди издржување преку сопствена работа, преку права кои произлегуваат од работа или осигурување, од имот, од други извори, од лица кои се должни според закон да го издржуваат или на друг начин, има право на социјална заштита под услови утврдени со овој закон.

Начело на еднаков третман и недискриминација

Член 16

Корисникот има право на социјална заштита, која се заснова на еднаков и рамноправен третман.

Се забранува секаков вид и облик на дискриминација врз основа на раса, боја на кожа, потекло, национална или етничка припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, припадност на маргинализирана група, јазик, државјанство, социјално потекло, образование, религија или верско уверување, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, лично својство и општествен статус или која било друга основа во остарување на парична помош од социјална заштита и социјални услуги, утврдени со овој закон.

Заштитата од дискриминација се обезбедува согласно со Законот за спречување и заштита од дискриминација.

Начело на партиципативност

Член 17

Корисникот на социјална заштита има право да учествува во проценката на неговата состојба и потреби, да биде информиран за расположливите социјални услуги, да учествува во подготовката на индивидуалниот план, во донесувањето одлуки за користење на потребните социјални услуги, како и во изборот на давателот на услугата, согласно со овој закон.

Без согласност на корисникот, односно неговиот законски застапник, не може да се даде социјална услуга, освен во случаи утврдени со закон.

Детето има право, во согласност со неговата возраст и зрелост, да учествува и да го изрази своето мислење во сите постапки во кои се одлучува за неговите права.

Лице со одземена деловна способност, во согласност со своите можности, има право да учествува и да дава мислење во постапки во кои се одлучува за неговите права.

Начело на индивидуализација

Член 18

Социјалните услуги се обезбедуваат преку користење на индивидуализиран пристап, прилагоден на карактеристиките и потребите на корисникот.

Начело на зајакнување на корисникот

Член 19

Правата и услугите од социјална заштита му се обезбедуваат на корисникот на начин кој овозможува максимално користење на неговите потенцијали и зајакнување на неговите капацитети за независно организирање на животот и само-помош во иднина.

Начело на приватност

Член 20

Корисникот има право на почитување на приватноста при остварување на права и услуги од социјална заштита.

Барање на информации од корисникот при преземање мерки неопходни за давање на услуга или остварување на право, не се смета како нарушување на приватноста на корисникот.

Начело на почитување на интегритетот и правата на корисникот

Член 21

Физичкиот и психичкиот интегритет, достоинството и сигурноста на корисникот се почитуваат при остварување на социјалната заштита, во согласност со гарантираните човекови права и слободи.

Начело на најдобар интерес

Член 22

Правата и услугите од социјална заштита се обезбедуваат во согласност со најдобриот интерес на корисникот, со почитување на неговиот интегритет, возраста во кој тој се наоѓа, животните навики, развојните потреби и потребите за поддршка во секојдневното функционирање.

Начело на најмалку рестриктивно опкружување

Член 23

Социјалните услуги се обезбедуваат во непосредното и најмалку рестриктивно опкружување за корисникот, првенствено преку услуги во домот или локалната заедницата, кои му овозможуваат да му се подобри квалитетот на живот и да продолжи да живее во сопствениот дом и заедницата.

Начело на доверливост

Член 24

На корисникот на права и услуги од социјална заштита му се обезбедува тајност и заштита на личните податоци, согласно со закон.

На корисникот му се обезбедува доверливост на сите приватни податоци од документацијата која се обработува за потребите на известување, односно евиденција, вклучително и оние кои се однесуваат на неговата личност, однесување, семејна животна ситуација и начин на користење на правата и услугите на социјална заштита, освен во случаи утврдени со закон.

Начело на јавност во работењето

Член 25

Министерство, општините, градот Скопје и општините во градот Скопје на својата интернет страница, во средствата за јавно информирање, како и на други начини во согласно закон, ја информираат јавноста за социјалната заштита и даваат други информации утврдени со закон.

Установите за социјална заштита и давателите на социјални услуги обезбедуваат слободен пристап до информации за својата работа, согласно со закон.

Начело на социјална праведност

Член 26

Корисникот кој остварува права од социјална заштита заради материјална необезбеденост не може преку користење на тие права да постигне поповолна материјална положба од лице кое средствата за живот ги остварува преку работа или по основ на права кои произлегуваат од работен однос.

III. Глава

ПРАВА НА ПАРИЧНА ПОМОШ ОД СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Член 27

Права на парична помош од социјална заштита се:
1. гарантирана минимална помош;
2. надоместок заради попреченост;
3. надоместок за помош и нега од друго лице;
4. надоместок на плата за скратено работно време;
5. додаток за домување;
6. траен надоместок и
7. еднократна парична помош.

1. Гарантирана минимална помош

Член 28

Право на гарантирана минимална помош има домаќинство кое е материјално необезбедено и нема во сопственост имот и имотни права од кои може да се издржува.

За материјално необезбедено се смета домаќинство чија вкупна просечна висина на сите приходи на сите членови на домаќинството по сите основи во последните три месеци пред поднесување на барањето за остварување на правото и во текот на користењето на правото е пониска од висината на утврдената гарантираната минимална помош, согласно со овој закон.

Член 29

Висината на правото на гарантираната минимална помош се пресметува како основица за еден член на домаќинството, зголемена за коефициент од еквивалентната скала за другите членови на домаќинството, а најмногу за вкупно пет члена во домаќинството.

Основицата од став 1 на овој член, изнесува 4.000 денари месечно, а за секој следен полнолетен член на домаќинството основицата се зголемува согласно со еквивалентна скала и тоа за:

- вториот член за коефициент од 0.5,
- третиот член за коефициент од 0.4,
- четвртиот член за коефициент од 0.4 и
- петтиот член за коефициент од 0.2.

За дете член на домаќинството основицата од ставот 2 на овој член се зголемува за коефициент од 0.1.

Еквивалентна скала од ставот 2 на овој член се зголемува за коефициент од 0.5 за самохрана жена за време на бременоста еден месец пред породувањето и самохран родител до започнување на основното образование на детето, но најдоцна до седум годишна возраст на детето, а заклучно до третото дете.

Еквивалентна скала од став 2 на овој член се зголемува за лице кое е неспособно за работа поради интелектуална попреченост, телесна попреченост, душевно заболување или поради трајни промени во здравствената состојба, но најмногу до три члена во домаќинството и тоа за првиот член за коефициент од 0.5, за вториот член за коефициент од 0.2, за третиот член за коефициент од 0.2,.

Неспособноста за работа за лицата од став 5 на овој член се утврдува со наод, оцена и мислење од стручна комисија за утврдување на неспособност за работа формирана при Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Република Северна Македонија, согласно со Законот за пензиското и инвалидското осигурување.

По исклучок од став 6 на овој член, за неспособно за работа се смета лице чиј вид и степен на попреченост е утврден со наод, оцена и мислење на стручен орган, утврден на начин согласно со членот 295 став 2 од овој закон.

Член 30

Центарот за социјална работа го определува носителот на правото на гарантирана минимална помош.

Носителот на правото е должен да ја пријави бројната состојба на домаќинството, материјалната и имотната состојба за себе и сите членови во домаќинството, при поднесување на барањето и да извести за промените во текот на користењето на правото, а кои влијаат на остварување и користење на правото, во рок од 15 дена сметано од настанувањето на промената, до надлежниот центар за социјална работа.

Член 31

Гарантираната минимална помош се исплатува во висина на разликата од утврдениот износ на гарантираната минимална помош и вкупните просечни месечни приходи по сите основи на домаќинството, остварени во последните три месеци.

Висината на гарантирана минимална помош се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика во јануари во тековната година.

Во случај кога нема пораст на трошоците на живот за претходната година не се врши усогласување на висината на гарантираната минимална помош.

Член 32

При утврдување на висината на гарантираната минимална помош за член на домаќинство не се смета лице кое е:

- на издржување казна затвор подолго од 30 дена,
- со решение на центарот за социјална работа е сместено во установа за вон-семејна социјална заштита, згрижувачко семејство, организирано живеење со поддршка, или друга установа и
- сторител на семејно насилство.

Приходите и имотот на лицето од ставот 1 алинеја 3 на овој член, не се засметуваат при остварување на правото на гарантирана минимална помош.

Член 33

Право на гарантирана минимална помош не може да оствари домаќинство во кое член:

- може сам да се издржува,
- може да остварува приходи со продажба или со давање под закуп на имот во нивна сопственост, кој членовите на домаќинството не го користат,
- има склучен договор за доживотна издршка, а не покренало постапка за раскинување на тој договор,
- може да обезбеди издржување по друга основа,
- е избришан од евиденцијата на невработени лица заради нередовно пријавување, до истекот на периодот до кога стекнува право повторно да се пријави, согласно со прописите за вработување и осигурување во случај на невработеност и/или
- на кој работниот однос му престанал спогодбено, по негово барање или со отказ од работодавецот поради кршење на договорните обврски или други обврски од работниот однос, во последните 12 месеци пред поднесување на барањето за остварување на право на гарантирана минимална помош.

Право на гарантирана минимална помош не може да оствари домаќинство кое не е изложено на социјален ризик, констатирано врз основа на непосреден увид и стручната документација од овластениот работник од центарот за социјална работа.

Член 34

Членовите на домаќинството, корисници на гарантирана минимална помош, кои се невработени, се евидентираат во надлежниот центар за вработување, согласно со Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност.

Центарот за социјална работа го задолжува корисникот од ставот 1 на овој член во рок од 30 дена од денот на примот на решението за остварување на гарантирана минимална помош, да се евидентира како невработено лице во надлежниот центар за вработување.

Доколку корисникот од ставот 1 на овој член не се јави во надлежниот центар за вработување во определениот рок од став 2 на овој член, истиот по службена должност веднаш, а најдоцна три дена од денот на истекот на рокот, го известува надлежниот центар за социјална работа.

Член 35

Центарот за социјална работа со секој член на домаќинството, корисник на гарантирана минимална помош, кој е невработен и евидентиран во надлежниот Центар за вработување, изготвува индивидуален план.

Корисникот на гарантирана минимална помош е должен да ги извршува обврските од индивидуалниот план од став 1 на овој член заради надминување на материјалната необезбеденост на домаќинството.

Член 36

Центарот за социјална работа и Центарот за вработување соработуваат во реализацијата на индивидуалниот план за вработување на корисникот, заради негово учество во активните мерки за вработување, како и вработување.

Центар за социјална работа го спроведува индивидуалниот план од член 35 став 1 од овој закон за секој работно способен член на домаќинството, корисник на гарантирана минимална помош согласно со податоците од индивидуалниот план за вработување, добиени од Центарот за вработување.

Член 37

Начинот на соработката за вклучување на корисникот во активните мерки за вработување, како и формата на образецот на индивидуалниот план од член 35 став 1 од овој закон, ги пропишува министерот за труд и социјална политика (во натамошниот текст: министерот).

Член 38

Обврската од членот 34 од овој закон не се однесува за лице:

- на редовно школување,
- неспособно за работа, од членот 29 став 5 од овој закон,
- жена за време на бременоста еден месец пред породувањето и еден од родителите кој се грижи за детето до девет месечна возраст, освен доколку самиот се согласи да учествува во активни мерки и услуги,
- со навршени 60 години возраст, освен доколку самото се согласи да учествува во активни мерки за вработување,
- во работен однос,
- вршител на земјоделска, сточарска или друга дејност и
- вршител на занаетчиска, односно професионална дејност.

Член 39

Корисниците на гарантираната минимална помош можат да бидат работно ангажирани за извршување на јавни работи, согласно со прописите од областа на вработувањето и осигурувањето во случај на невработеност.

Лица кои не подлежат на работно ангажирање од ставот 1 на овој член се: лице над 60 години возраст, жена за време на бременоста и еден од родителите кој се грижи за детето до девет месечна возраст на детето, лице неспособно за работа поради старост, попреченост или болест, лице во работен однос, ученик и студент.

Ако корисникот на гарантираната минимална помош од ставот 1 на овој член неоправдано го одбие работното ангажирање, се смета за член на домаќинството при пресметување на вкупните приходи на домаќинството, а се исклучува од користење на правото на гарантираната минимална помош во наредните 12 месеци, сметано од денот на донесување на решението.

Член 40

Правото на гарантирана минимална помош престанува доколку:

- носителот даде невистинити или нецелосни податоци за материјалната, семејната и имотната состојба на домаќинството при поднесувањето на барањето,

- носителот не ја пријави промена на бројната состојба на домаќинството, материјалната и имотната состојба за себе и сите членови во домаќинството, во текот на користењето на правото од член 30 став 2 од овој закон,

- корисникот не се пријави во надлежниот центар за вработување во рокот од членот 34 став 2 од овој закон и редовно не ги исполнува обврските за евидентирање согласно со прописите за вработување и осигурување во случај на невработеност,

- корисникот два пати последователно одбие да ги исполни обврските од индивидуалниот план за вработување за вклучување во програмата за активни мерки за вработување или одбие посредување за вработување согласно со Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност,

- работниот однос му престанал спогодбено, по негово барање или со отказ од работодавецот поради кршење на договорните обврски или други обврски од работниот однос,

- домаќинството не е изложено на социјален ризик, констатирано врз основа на непосреден увид и стручната документација од овластениот работник од центарот за социјална работа или

- на овластениот работник не му се дозволи да направи увид во домот за проверка на материјалната и бројната состојба во домаќинството, констатирано врз основа на стручна документација.

Домаќинството од ставот 1 на овој член, се исклучува од користење на правото на гарантираната минимална помош во наредните 12 месеци.

На домаќинството на кое ќе му престане правото на гарантираната минимална помош од ставот 1 на овој член, правото ќе продолжи само за лицата членови на домаќинството од членот 29 ставови 4 и 5 од овој закон, доколку истиот не е причинител на престанокот на правото.

Член 41

Начинот на остварување на правото на гарантираната минимална помош, утврдување на состојбата на приходите, имотот и имотните права на домаќинството, определувањето на носителот на правото, образецот на барањето и потребната документација ги пропишува министерот.

Член 42

Домаќинство кое користи гарантирана минимална помош, остварува паричен додаток заради покривање на дел од трошоците за потрошувачка на енергенси во домаќинството, за месеците од октомври до март.

Месечниот износ на висината на додатокот од став 1 на овој член изнесува 1.000 денари, усогласена со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Член 43

Домаќинство со деца кое користи гарантирана минимална помош, остварува и права за заштита на децата, согласно со Законот за заштита на децата.

2. Надоместок заради попреченост

Член 44

Надоместок заради попреченост се обезбедува за поттикнување социјална вклучување и еднакви можности на лице кое е:

- со тешка или длабока интелектуална попреченост,
- со најтешка телесна попреченост,
- потполно слепо лице и
- потполно глуво лице.

Надоместок заради попреченост може да оствари лице со навршени 26 години возраст, најдоцна до 65 годишна возраст, а се користи без оглед на старосната возраст на корисникот.

Лице од ставот 1 на овој член не може да оствари право на надоместок заради попреченост, ако користи цивилна или воена инвалиднина согласно со закон.

Лице од ставот 1 на овој член не може да користи право на надоместок заради попреченост, ако со решение на центарот за социјална работа подолго од 30 дена е сместено во установа за вон-семејна социјална заштита, згрижувачко семејство, организирано живеење со поддршка или во здравствена или друга установа за периодот додека трае сместувањето.

Член 45

Висината на месечниот надоместок заради попреченост изнесува:

- 7.204 денари за лице од член 44 став 1 алинеите 1, 2 и 3 од овој закон,
- 4.117 денари за лице од член 44 став 1 алинеја 4 од овој закон.

Износ на надоместокот од ставот 1 на овој член се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Член 46

Правото на надоместок заради попреченост се остварува врз основа на конзилијарно мислење од првостепена комисија составена од тројца лекари специјалисти од соодветна терцијарна здравствена установа.

Во постапката по жалба против наодот и мислењето на првостепената комисија за остварување на надоместок за попреченост, наод и мислење дава второстепена комисија од тројца лекари специјалисти од соодветна терцијарна здравствена установа, кои не го донеле конзилијарното мислење во прв степен.

Начинот на остварување на правото на надоместок заради попреченост, потребната документација, составот на првостепената и на второстепена комисија, формата и содржината на конзилијарното мислење, како и надоместокот за издавање на конзилијарно мислење, го пропишува министерот во согласност со министерот за здравство.

По исклучок од ставот 1 на овој член, лицата од член 44 став 1 од овој закон остваруваат право на надоместок заради попреченост, врз основа на траен наод, оцена и мислење за видот и степенот на попреченост издаден од стручен орган, во постапка согласно со општиот акт од членот 295 став 2 од овој закон и решение на центарот за социјална работа.

Член 47

Корисникот на надоместокот заради попреченост може по сопствен избор да користи услуга од овластен давател на услуга во домот и во заедницата.

3. Надоместок за помош и нега од друго лице

Член 48

Право на надоместок за помош и нега од друго лице има лице со навршени 26 години возраст, со умерена, тешка или длабока интелектуална попреченост, лице со потешка и најтешка телесна попреченост, потполно слепо лице, како и лице со трајни промени во здравствената состојба, на кое му е неопходна помош и нега од друго лице заради тоа што не може само да ги врши основните активности од секојдневниот живот доколку ова право не може да го оствари врз основа на други прописи.

Член 49

Висината на надоместокот за помош и нега од друго лице се утврдува во зависност од обемот на потребата за помош и нега од друго лице.

Потреба од помош и нега од друго лице во поголем обем има лице со тешка или длабока интелектуална попреченост, лице со потешка и најтешка телесна попреченост, потполно слепо лице, како и лице со трајни промени во здравствената состојба, поради што не може само да ги задоволува основните активности од секојдневниот живот, не може ниту со помош на ортопедски помагала самостојно да се движи во станот или надвор од станот, самостојно да се храни, облекува, да ја одржува личната хигиена, ниту да ги врши основните физиолошки потреби.

Потреба од помош и нега од друго лице во помал обем има лице со умерена интелектуална попреченост и лице кое поради трајни промени во здравствената состојба не може без помош од друго лице во потполност да ги задоволува основните животни потреби.

Потреба од помош и нега од друго лице од ставовите 2 и 3 на овој член, има и лице кое поради привремени промени во здравствената состојба без помош на ортопедски помагала не може да ги врши основните активности од секојдневниот живот.

При утврдување на обемот на потребата за помош и нега од друго лице се зема предвид и Бартеловиот индекс, кој е составен дел на мислењето издадено од матичниот лекар на подносителот на барањето.

Член 50

Висината на месечниот надоместокот за помош и нега од друго лице во поголем обем изнесува 4.475 денари, усогласена со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Висината на месечниот надоместокот за помош и нега од друго лице во помал обем изнесува 3.959 денари, усогласена со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Член 51

Потребата за помош и нега од друго лице со наод, оцена и мислење ја утврдуваат стручни комисии формирани во јавни здравствени установи во состав од тројца доктори специјалисти или супспецијалисти од следниве области: интерна медицина, неврологија, психијатрија, физикална медицина и рехабилитација, ортопедија или офталмологија.

Јавните здравствени установи од ставот 1 на овој член со акт ги определува министерот за здравство во согласност со министерот.

Членовите на стручните комисии од ставот 1 на овој член имаат право на месечен надоместок за нивната работа во месецот во кој комисијата одлучувала по поднесено барање, во висина најмногу до две третини од просечна нето плата исплатена во Република Северна Македонија за претходната година според податоците од Државниот завод за статистика.

Министерството на јавните здравствени установи од ставот 1 на овој член го исплаќа надоместокот од став 3 на овој член.

Министерството на јавните здравствени установи од ставот 1 на овој член им исплаќа и надомест на материјалните трошоците поврзани со работата на стручните комисии чиј месечен износ не може да го надмине износот од една десетина од просечна нето плата исплатена во Република Северна Македонија за претходната година според податоците од Државниот завод за статистика.

Јавните здравствени установи од ставот 1 на овој член за својата работа изготвуваат месечни извештаи кои ги доставуваат до Министерството и Министерството за здравство, врз основа на кои се врши исплатата на надоместоците од ставовите 3 и 5 на овој член.

Комисијата од ставот 1 на овој член, при изготвување на наодот, оцената и мислењето го има предвид мислењето издадено од матичниот лекар од членот 49 став 5 од овој закон.

По исклучок од ставот 1 на овој член, лице со навршени 26 години возраст со умерена, тешка и длабока интелектуална попреченост и лице со потешка и најтешка телесна попреченост остварува право на надоместок за помош и нега од друго лице, врз основа на траен наод, оцена и мислење за видот и степенот на попреченост издаден од стручен орган, во постапка согласно со општиот акт од членот 295 став 2 од овој закон и решение на центарот за социјална работа.

Член 52

Министерот со решение формира комисија за изготвување на наод, оцена и мислење, во постапката по изјавена жалба против првостепено решение со кое е одлучено за правото на помош и нега од друго лице.

Член 53

Корисникот на правото на надоместок за помош и нега од друго лице, може по сопствен избор да користи услуга од овластен давател на услуга во домот.

Лице кое со решение на центарот за социјална работа подолго од 30 дена е сместено во установа за вон-семејна социјална заштита, згрижувачко семеј-

ство, организирано живеење со поддршка, здравствена или друга установа не може да користи надоместок за помош и нега од друго лице за периодот додека трае сместувањето.

Член 54

Начинот на остварување на правото на надоместок за помош и нега од друго лице, образецот на барањето и потребната документација, образецот за дадено мислење од страна на матичниот лекар за потребата од помош и нега од друго лице, начинот на работата на стручната комисија, составот и начинот на работата на второстепената комисија, начинот на водење евиденција за издадените наоди и формата и содржината на образецот за давање на наод, оцена и мислење за потребата од помош и нега од друго лице го пропишува министерот.

4. Надоместок на плата за скратено работно време

Член 55

Правото на надоместок на плата за скратено работно време поради нега на детето со попреченост и најтешки облици на хронични заболувања, утврдено со Законот за работните односи, родителот го остварува во центарот за социјална заштита, без оглед на возраста на детето.

Висината на надоместокот на плата од ставот 1 на овој член, изнесува 50% од просечната нето плата на родителот за претходната година, но најмногу до 50% од просечната нето плата во Република Северна Македонија за претходната година, објавена од Државниот завод за статистика.

Придонесите за задолжително социјално осигурување за висината на надоместокот од ставот 2 на овој член, се пресметуваат и плаќаат согласно со Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување.

Член 56

Начинот за остварување на правото на надоместок на плата за скратено работно време, образецот на барањето и документацијата за остварување на правото го пропишува министерот.

5. Додаток за домување

Член 57

Правото на додаток за домување се обезбедува на материјално и станбено необезбедени лица.

Материјално необезбедено лице во смисла на ставот 1 на овој член е:

- корисник на гарантирана минимална помош и
- лице кое до 18 годишна возраст имало статус на дете без родители и без родителска грижа, односно и по престанување на старателството, а најмногу до 26 годишна возраст.

Начинот на остварување на правото на додаток за домување за лицата од ставот 2 алинеја 1 на овој член, ги определува советот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје.

Образецот на барањето, потребната документација и начинот на остварување на правото на додаток за домување за лицата од ставот 2 алинеја 2 на овој член ги пропишува министерот.

Средствата за остварување на правото на додаток за домување на лицата од ставот 2 алинеја 1 на овој член, се обезбедуваат од буџетот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, а за лицата од ставот 2 алинеја 2 на овој член, се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија.

Средствата за остварување на правото на додаток за домување може да се обезбедат и преку донации, кредити и слично.

6. Траен надоместок

Член 58

Право на траен надоместок има згрижувач кој згрижувал лице во своето семејство и родител кој се грижел за детето со попреченост.

Член 59

Право на траен надоместок за згрижувач има згрижувач кој згрижувал лице во своето семејство најмалку петнаесет години, по наполнување на 62 години на живот за жена, односно 64 години на живот за маж, кој е невработен и не користи право на пензија по која било основа.

Правото од ставот 1 на овој член не може да се оствари доколку центарот за социјална работа еднострано го раскинал договорот за сместување лице во згрижувачкото семејство.

Висината на трајниот надоместок за згрижувачот изнесува 8.000 денари месечно, усогласена со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика во јануари за тековната година.

Начинот на остварување на правото на трајниот надоместок за згрижувач, образецот на барањето и потребната документација за остварување на ова право го пропишува министерот.

Член 60

Право на траен надоместок има родител кој има дете со попреченост.

Правото на траен надоместок го остварува родител кој се грижел за детето до неговата 26 годишна возраст, без истото да користи услуга на вон-семејна социјална заштита, кој е невработен и не користи право на пензија, по наполнување на 62 години на живот за жена, односно 64 години на живот за маж.

Правото од ставот 1 на овој член не може да се оствари доколку на родителот му било одземено родителското право над детето.

Висината на трајниот надоместок од ставот 1 на овој член изнесува 8.000 денари месечно, усогласена со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Начинот на остварување на правото на парична помош на родител кој има дете со попреченост, образецот на барањето и потребната документација за остварување на ова право го пропишува министерот.

7. Еднократна парична помош

Член 61

Еднократна парична помош или помош во натура се доделува на лице или на семејство кое се нашло во состојба на социјален ризик, како и на лице и семејство заради претрпена природна непогода или епидемија и подолго лекување во здравствена установа на член на семејството.

Под помош во натура, во смисла на овој закон, се подразбира обезбедување на облека, исхрана и други средства за кои центарот за социјална работа ќе утврди дека се неопходни за минимална егзистенција на граѓанинот и семејството.

По исклучок, правото од ставот 1 на овој член во несреќни случаи, акутна болест која бара болничко лекување и слично, може да го користат и државјани на Република Северна Македонија кои немаат постојано живеалиште, како и странци со привремен престој и регулиран влез во Република Северна Македонија, согласно со закон.

Во Буџетот на Републиката се обезбедуваат средства за доделување на еднократна помош во случаи на вонредно загрозување на населението од поголеми размери.

Член 62

Износот на еднократната парична помош може да изнесува до 30.000 денари и тоа:

- за задоволување на потребите на лице или семејство кое се нашло во положба на социјален ризик, а која може да остави трајни последици, заради претрпена природна непогода (земјотрес, поплава, пожар), епидемија и смрт на член на семејството,
- лице кое има потреба од оперативен зафат или подолго лекување во здравствена установа во странство и
- станбено необезбедено лице корисник на гарантирана минимална помош и тоа лице неспособно за работа, како помош во обезбедување на нужно сместување.

Износот на еднократната парична помош може да изнесува до 15.000 денари за потребите на лице - жртва на семејно насилство за обезбедување на итна заштита и згрижување.

Износот на еднократната парична помош може да изнесува до 12.000 денари за задоволување на потребите на лице или семејство кое се нашло во положба на социјален ризик во случај на подолго лекување во здравствена установа, како и за лице - жртва на семејно насилство за остварување на право на здравствена заштита и медицински третман.

Износот на еднократната парична помош може да изнесува до 4.500 денари за задоволување на потребите на лице или семејство кое се нашло во положба на социјален ризик кој не остава трајни последици, а е неопходно социјално и материјално обезбедување на лицето.

Висината на правото на еднократна парична помош од ставовите 1, 2, 3 и 4 на овој член, се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Еднократната парична помош се остварува во центарот за социјална работа.

По исклучок во итни и неодложни случаи министерот може да донесе решение за доделување еднократна парична помош.

Против решението на министерот од ставот 7 на овој член, може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 63

Лице кое до 18-годишна возраст имало статус на дете без родители и без родителска грижа, односно по престанување на старателството, а најмногу до 26-годишна возраст, има право на интервентна еднократна парична помош во висина до 180.000 денари, заради вклучување во социјалната средина.

Правото од став 1 на овој член, се остварува по напуштање на установата или згрижувачкото семејство.

Центарот за социјална работа заедно со лицето од став 1 на овој член, прави план за интеграција на лицето во социјалната средина кој се однесува на обезбедување на домување, вработување, редовно образование и други потреби, врз основа на кој се исплаќаат средствата.

Планот од став 3 на овој член, се изготвува три месеци пред напуштање на установата за вонсемејна заштита, станбената единица за живеење со поддршка или згрижувачкото семејство.

Член 64

Во барањето за остварување на еднократна парична помош, поднесителот наведува за која цел му е потребна помошта и во рок од 15 дена од кога средствата се искористени, а најдоцна три месеци од добивање на помошта, до центарот за социјална работа доставува доказ дека средствата се искористени за целта наведена во барањето, освен за еднократна парична помош во висина до 4.500 денари.

Доколку лицето не достави доказ во рокот од став 1 на овој член, должен е да ги врати примените средства.

Член 65

Начинот на остварување на правото на еднократна парична помош, образецот на барањето и потребната документација за остварување на ова право го пропишува министерот.

Здравствена заштита

Член 66

Право на здравствена заштита има:

- корисник на гарантирана минимална помош, кое е лице неспособно за работа,
- корисник на надоместок заради попреченост,

- корисник на надоместок за помош и нега од друго лице,
- лице со статус на признаен бегалец и лице под супсидијарна заштита,
- корисници на вон-семејна заштита,
- лице-жртва на семејно насилство за кое се презема мерка на заштита согласно со прописите од областа за превенција, спречување и заштита од семејно насилство и
- лице-жртва на трговија со луѓе.

Корисниците од ставот 1 на овој член, остваруваат право на здравствена заштита, само доколку не можат да се стекнат со осигурување по друг основ.

IV. Глава

СОЦИЈАЛНА ПРЕВЕНЦИЈА И СОЦИЈАЛНИ УСЛУГИ

1. Социјална превенција

Член 67

Мерките на социјална превенција се реализираат за заштита од социјални ризици, спречување на појавата на социјални проблеми и ублажување на последиците од настанатите социјални проблеми на граѓаните.

Мерките на социјална превенција опфаќаат:
- рано откривање на граѓани во социјален ризик, со социјални потешкотии или проблеми и обезбедување пристап до стручна помош и поддршка,
- превентивни увиди кај социјално ранливи лица, заради согледување на социјалната ситуација и превенција на појава на социјални проблеми,
- организирање едукативни настани, дебати, трибини, кампањи и проекти за превенција на социјални проблеми,
- организирање волонтерски активности за помош на социјално ранливи групи во локалната заедница,
- поттикнување и помош во воспоставување групи за поддршка и самопомош на граѓани со сродни социјални проблеми и
- други превентивни активности за заштита од социјални ризици и спречување на појавата на социјални проблеми.

Член 68

Мерките на социјална превенција се реализираат во соработка помеѓу установите за социјална заштита, предучилишни, образовни, здравствени установи, полициски станици, единицата на локалната самоуправа и други државни органи, правни и физички лица и здруженија.

Установата за социјална заштита, мерките од ставот 1 на овој член ги реализира согласно со програмата за работа на установата.

Член 69

Мерките на социјална превенција, се утврдуваат во годишната програма за остварување на социјалната заштита од членот 9 алинеја 2 од овој закон и годишната програма за социјална заштита од членот 11 алинеја 7 од овој закон.

2. Социјални услуги

Член 70

Социјални услуги кои се обезбедуваат согласно со овој закон, се:
1. услуги на информирање и упатување;
2. услуги на стручна помош и поддршка;
3. услуги на советување;
4. услуги во домот;
5. услуги во заедницата и
6. услуги за вон-семејна заштита.

2.1. Услуги на информирање и упатување

Член 71

Услугите на информирање и упатување опфаќаат информирање на граѓаните за правата од социјална заштита и расположливите социјални услуги, првична проценка и упатување до други институции, со цел остварување непречен пристап до правата и услугите.

2.2. Услуги на стручна помош и поддршка

Член 72

Услугите на стручна помош и поддршка на поединец и семејство опфаќаат помош и поддршка за надминување на индивидуални и семејни проблеми преку проценка, планирање, интервенции за заштита и евалуација, како и следење на состојбата по завршување на интервенциите, со цел зајакнување на корисниците, промоција на нивниот непречен развој, обезбедување и одржување на добросостојбата и независноста и нивно долгорочно оспособување за самостојно надминување на социјалните проблеми.

2.3. Услуги на советување

Член 73

Услугите на советување опфаќаат советодавна работа, односно советувалишна работа, со цел превенирање, ублажување и надминување на последиците од настанатите социјални проблеми на поединец и семејство, и тоа:
- подготовка за брак, живот во семејство, родителство, планирање на семејство, брачно/партнерско советување за партнери со нарушени односи,
- советување при развод на брак,
- семејна медијација за семејства со нарушени семејни односи,
- психо-социјална поддршка за жртви на семејно насилство,
- психо-социјален третман на сторители на семејно насилство и
- други специјализирани видови на советувања.

2.4. Услуги во домот

Член 74

Услуги во домот се услуги за обезбедување помош и нега во домот на лице со привремено или трајно намален функционален капацитет, со цел овозможување на лицето да продолжи да живее во сопствениот дом и превенција на потребата од вонсемејна заштита.

Услуги во домот од ставот 1 на овој член се:
1. помош и нега во домот и
2. лична асистенција.

Член 75

Со услугата помош и нега во домот, се обезбедува помош во вршење основни и инструментални активности од секојдневниот живот до 80 часа месечно, за лица со намален функционален капацитет кои не можат сами да се грижат за себе, со цел да се оспособи корисникот за само-помош, односно да ја врати, стекне или одржи способноста самиот да се грижи за себе, за да продолжи да живее во сопствениот дом и да води независен живот во заедницата.

Корисници на услугата се: лица со најтешка попреченост, односно комбинирана попреченост со највисок степен, потполно слепи лица, стари лица и други лица на кои им е потребна помош и нега во домот.

Член 76

Услугата лична асистенција опфаќа индивидуална помош и поддршка за лица од 18 до 65 годишна возраст, со намален функционален капацитет, со цел да се овозможи независно и самостојно живеење, активно и рамноправно учество во заедницата, како и вршење на секојдневни активности, кои лице без попреченост вообичаено ги врши без поддршка.

Личната асистенција вклучува: помош и поддршка во вршење основни и инструментални активности од секојдневниот живот, помош и поддршка на работното место, образовните институции, центрите за рехабилитација, помош и поддршка во зедницата и други активности од интерес на лицето, до 80 часа месечно.

Корисници на услугата се лица со потешка и најтешка телесна попреченост и потполно слепи лица.

Член 77

Услугата помош и нега во домот и лична асистенција се обезбедува за лице кое нема склучено договор за доживотна издршка, односно покренало постапка за раскинување на склучен договор за доживотна издршка.

Услугата помош и нега во домот, покрај условите од ставот 1 на овој член, се обезбедува на лице на кое помошта во домот не можат да ја обезбедат неговиот брачен другар, родителите или децата, поради заснован работен однос, нарушена здравствена состојба и старост.

Член 78

Корисник на услугата помош и нега во домот која се реализира со трошоци надоместени од центарот за социјална работа, истовремено не може да користи услуга лична асистенција.

2.5. Услуги во заедницата

Член 79

Услуги во заедницата опфаќаат услуги на дневен, привремен престој, ресоцијализација, рехабилитација,реинтеграција, на корисници, одмена на семејна грижа и куќа на пола пат, заради превенција, згрижување и заштита, а со цел овозможување на корисникот да продолжи да живее во сопствениот дом, односно заедницата и превенција на потребата од вонсемејна заштита.

Услуги на дневен престој

Член 80

Услугата за дневен престој опфаќа дневно згрижување, индивидуални активности за стекнување животни и работни вештини, социјални, културни и рекреативни активности, едукација, социјална поддршка на лицата и нивните семејства и други сродни активности.

Корисници на услугата се: деца во ризик, лица со попреченост, маргинализирани лица, стари лица и други лица со специфични социјални проблеми.

Член 81

Услугата за рехабилитација и реинтеграција на лица кои се соочуваат со социјални и/или здравствени проблеми се обезбедува преку психо-социјална поддршка, терапевтска работа, работно-окупациона терапија, поддршка за стекнување на работни вештини и вештини за вработување, реинтеграција и самостојно живеење.

Корисници на услугата се: деца во ризик, лица со попреченост и маргинализирани лица со специфични социјални и здравствени проблеми.

Член 82

Услугата за ресоцијализација се обезбедува преку советодавна работа, индивидуална, семејна и групна терапија, образовна поддршка, придружба, едукации за развој на вештини, спорт, рекреација, творештво, поддршка за стекнување на работни вештини и вештини за вработување и други услуги на ресоцијализација, во зависност од потребите на корисниците.

Услугата од ставот 1 на овој член за деца во ризик и деца во судир со законот се обезбедува во центар за деца, согласно со Законот за правда за децата.

Услугата од ставот 1 на овој член, за возрасни лица по издржување на казна затвор и други лица со специфични социјални проблеми во потреба од ресоцијализација се обезбедува во центар за ресоцијализација.

Услуги на привремен престој

Член 83

Услугата за привремен престој обезбедува заштита и стручна помош на лица кои се наоѓаат во кризна состојба заради надминување на состојбата и нивна социјална интеграција.

Корисници на услугата се: дете кое ќе се затекне без родителска грижа или како скита, дете жртва на злоупотреба, жртва на семејно насилство и родово базирано насилство, жртви на трговија со луѓе, бездомници.

Услугата се обезбедува во времетраење до три месеци, со можност за продолжување уште за три месеци, а во исклучителни случаи кога состојбата не е надмината до една година.

Член 84

Услугата за одмена на семејна грижа обезбедува краткотрајно згрижување на зависни членови од семејството заради одмена, одмор и задоволување на лични и професионални потреби на членови на семејството кои се грижат за нив.

Услугата од став 1 на овој член може да се обезбеди и во домот на корисникот.

Корисник на услугата е член на семејството кој се грижи за старо лице, лице со попреченост и друго болно и изнемоштено лице, кое не може самостојно да ги врши основните и инструменталните активности од секојдневниот живот.

Услугата за одмена на семејна грижа која се реализира со трошоци надоместени од центарот за социјална работа се обезбедува во времетраење до 15 дена во една календарска година.

Член 85

Куќа на пола пат обезбедува помош, поддршка и подготовка за самостојно живеење на лица кои претходно биле под вонсемејна заштита, немаат свој дом или услови за живот во својот дом, заради нивна реинтеграција во општеството.

Услугата од ставот 1 на овој член се обезбедува во текот на сместувањето или веднаш по престанокот на сместувањето.

Корисници на услугата се: дете без родители и родителска грижа, дете по напуштање на воспитна установа за ресоцијализација, возрасни лица по издржување казна затвор, лица со попреченост, зависници од алкохол и дроги по спроведен третман за лекување и други лица со специфични социјални проблеми кои имаат потреба од подготовка за самостоен живот.

2.6. Услуги на вон-семејна заштита

Член 86

Со услуги на вон-семејна заштита се обезбедува основна заштита која опфаќа: сместување, помош и поддршка од стручни лица, згрижување, исхрана, облека, здравствена заштита, и други услуги во зависност од видот на корисниците, кои немаат услови за живеење во своето семејство или од други причини им е потребна вон-семејна заштита.

Услуги на вон-семејна заштита се:

1. живеење со поддршка,
2. згрижување во друго семејство и
3. сместување во установа.

Живеење со поддршка

Член 87

Живеење со поддршка се обезбедува во посебна станбена единица со помош од стручни или други лица во остварување на основните и инструменталните активности во секојдневниот живот.

Помошта и поддршката од ставот 1 на овој член, може да биде повремена, дневна или 24 часовна помош и поддршка, во зависност од потребите на корисникот.

Корисници на услугата се: лица со попреченост и деца без родители или родителска грижа над 14 годишна возраст, а најдоцна до завршување на средното образование, заради оспособување за самостоен живот и интеграција во општеството.

Во станбена единица за живеење со поддршка може да се сместат најмногу до пет лица, односно седум деца без родители или родителска грижа.

Згрижување во семејство

Член 88

Згрижување во семејство опфаќа основна заштита и 24 часовна грижа за деца и возрасни лица кои немаат свое семејство или немаат услови за живот во сопственото семејство.

Згрижувањето од ставот 1 на овој член може да се обезбеди како општо, специјализирано, повремено, интервентно или роднинско згрижување.

Член 89

Општо згрижување е услуга преку која на сместените лица им се обезбедува задоволување на секојдневните потреби, грижа за личноста, воспитанието, образованието, развојот, здравствената состојба, во зависност од секојдневните потреби на сместеното лице.

Корисници на услугата се: стари лица, деца без родители и родителска грижа, лица со попреченост.

Член 90

Специјализирано згрижување е услуга преку која на сместените лица им се обезбедува општо згрижување на лицата и поддршка до надминување на социјалните проблеми, а која се обезбедува од страна на згрижувачи кои поминале специјализирана обука.

Корисник на услугата е: дете жртва на семејно насилство, дете во ризик и дете во судир со законот, дете или лице со попреченост.

Член 91

Повремено згрижувачко семејство обезбедува згрижување на дете или возрасно лице згрижено во друго згрижувачко семејство, како и за дете или возрасно лице со попреченост кое живее со родител/старател заради одмор, терапија, лекување и завршување на домашни, семејни и професионални обврски на згрижувачот, односно родителот/старателот.

По престанокот на потребата од привремено згрижување, згрижувачкото семејство, односно родителот/старателот, ја продолжува грижата за детето или лицето.

Член 92

Интервентно згрижување е услуга на краткорочно згрижување во семејство на лица за кои е неопходна итна заштита, до изнаоѓање на соодветни облици на заштита, а најдолго до 30 дена.

Корисници на услугата се: дете без родители и родителска грижа, деца од конфликтни семејства, жртви на насилство, жртви на трговија со луѓе и други лица чиј социјален проблем налага итно згрижување и заштита.

Член 93

Роднинско згрижување е услуга за згрижување на дете без родители и без родителска грижа, во семејство на неговите баба, дедо, брат, сестра, вујко, чичко или тетка.

Сместување во установа

Член 94

Сместувањето во установа опфаќа основна заштита која обезбедува: згрижување, 24-часовна помош и поддршка од стручни лица, исхрана, облека и обезбедување здравствена заштита, во зависност од утврдените потреби на корисникот, кој нема услови за живеење во своето семејство или од други причини му е потребна вон-семејна заштита.

Член 95

Услугата за сместувањето во установа за деца, стари лица, лица со попреченост и баратели на азил покрај основната заштита од член 94 од овој закон, обезбедува пристап до образование, стекнување на животни вештини, работно оспособување и професионална рехабилитација, социјални, културни и рекреативни активности, во зависност од потребите на корисниците на услугите.

Член 96

Услугата за сместување на деца во судир со законот на возраст од 14 до 18 години со изречена мерка упатување во воспитна установа, согласно со прописите од областа за извршување на санкциите и упатување во соодветна установа согласно со закон, освен основната заштита од членот 94 од овој закон, опфаќа и ресоцијализација, реинтеграција, воспитание, пристап до образование и образовна поддршка, организирано минување на слободното време и други услуги за ресоцијализација.

Услугата од ставот 1 на овој член, се организира во воспитна установа за деца, согласно со Законот за правда на децата.

Член 97

Услугата за сместување на изнемоштено старо лице, хронично болно лице, терминално болно лице и друго лице во потреба од континуирана помош и нега, освен основната заштита од членот 94 од овој закон, опфаќа и специјализирана стручна помош и социјална поддршка на неговото семејства.

Член 98

Услугата за сместување на лица со попреченост, лица кое имаат проблем со зависности и други маргинализирани лица, кои имаат потреба од спроведување на третман и рехабилитација, покрај основната заштита од членот 94 од овој закон, им се обезбедува, третман и рехабилитација, работно-окупациона терапија, поддршка за стекнување на работни вештини и вештини за вработување, реинтеграција и самостојно живеење, во зависност од потребата на корисникот.

Член 99

Услугата за сместување на баратели на азил обезбедува основната заштита од членот 94 од овој закон, согласно со минимумот на стандардите за прифат на баратели на азил, утврдени со меѓународни договори, ратификувани согласно со Уставот на Република Северна Македонија.

Член 100

Услугата за сместување на деца без родители и родителска грижа, малолетни родители со деца, самохрана невработена бремена жена еден месец пред породувањето и самохран родител до тримесечна возраст на детето, стари лица, лица со попреченост во групен дом, обезбедува основна заштита од член 94 од овој закон, за најмногу 10 лица.

Член 101

Интервентно сместување обезбедува заштита во кризна состојба, а најдолго до 30 дена.

Член 102

Привремено сместување се обезбедува за дете, за кое во моментот кога е настаната потребата не може да му се обезбеди сместување во згрижувачко семејство.

Привременото сместување може да трае до обезбедување на сместување во згрижувачко семејство, друга форма на заштита или враќање во сопственото семејство, а најдолго до шест месеци.

Во случај кога на детето му е потребен стручен третман или здравствена услуга, сместувањето од ставот 1 на овој член, може да трае до една година.

Член 103

Центарот за социјална работа може да смести дете во ученички дом или друга установа, доколку оцени дека тоа е во најдобар интерес на детето да го продолжи задолжителното образование за:

- дете без родители и дете без родителска грижа, до оспособувањето за самостоен живот и работа, а најдоцна до завршувањето на средното образование, ако не постојат можности згрижувањето и воспитанието да се обезбеди на друг начин и
- дете во ризик, дете од домаќинство кое користи гарантирана минимална помош и дете жртва на семејно насилство.

Член 104

Давателот на услугата може да дава и други сродни интегрирани услуги, во зависност од потреби на корисникот за задоволување на инструменталните активности од секојдневниот живот.

Член 105

Лице може да користи социјална услуга, доколку е развиена и достапна.

Член 106

Начинот и обемот на социјалните услуги, нормативите и стандардите за давање на социјалните услуги, ги пропишува министерот.

Член 107

На корисник кој поради специфичната социјална или здравствена состојба има потреба за сместување и за постојана здравствена нега и грижа може да му се обезбеди социјално-здравствена услуга.

Член 108

Во зависност од потребите на корисникот, услугите од социјална заштита можат да се даваат истовремено и комбинирано со услугите кои ги даваат образовните, здравствените и други установи, за што се склучува протокол за меѓусекторска соработка помеѓу надлежните министерства и/или установите.

V. Глава

ВРШИТЕЛИ НА ДЕЈНОСТА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Член 109

Дејноста на социјалната заштита под услови и во постапка утврдени со овој закон, ја вршат:

1. Завод за социјални дејности,
2. центар за поддршка на згрижувачки семејства,
3. установи за социјална заштита,
4. згрижувачки семејства,
5. здруженија и
6. физички лица.

1. Завод за социјални дејности

Член 110

Завод за социјални дејности е јавна установа за унапредување на социјалната дејност, основана од Владата, кој остварува дејност на целата територија на Република Северна Македонија и ги врши следните работи:

- следи, истражува и анализира социјални појави и проблеми,
- предлага мерки за унапредување на дејноста социјална заштита,
- спроведува постапка за лиценцирање на стручните работници во дејноста социјална заштита,
- спроведува активности за професионален развој на стручните работници во установи за социјална заштита и други даватели на социјални услуги,
- врши проценка на потребите од континуирана професионална едукација на стручните лица во установите за социјална заштита и кај други даватели на социјални услуги и донесува програма за континуирана професионална едукација по претходно мислење од Комисијата за одобрување програми за континуирана професионална едукација,
- дава стручно мислење при изготвување на програми и стратегии за развој на социјалната заштита,
- подготвува стандарди и процедури за работа на стручните лица во установите за социјална заштита и другите овластени даватели на социјални услуги,
- води електронски регистар на одобрени програми за професионална едукација,
- донесува Етички кодекс за стручните работници во дејноста социјална заштита,
- врши надзор над стручната работа на установите за социјална заштита и другите овластени даватели на социјални услуги,
- спроведува супервизија во стручната работа во јавните установи за социјална заштита и на стручните лица во Агенцијата за вработување на Република Македонија – центри за вработување, а кои работат на водење на случај и соработуваат со стручните лица во центрите за социјална работа,
- остварува стручна соработка со домашни и меѓународни експерти, релевантни институции и организации и
- објавува стручни публикации во дејноста социјална заштита.

2. Центар за поддршка на згрижувачки семејства

Член 111

Центар за поддршка на згрижувачки семејства врши промоција на услугата згрижување во семејство, подготовка, проценка и обука на идни згрижувачки семејства според програма одобрена од Заводот за социјални дејности, ги следи и дава поддршка на постојните згрижувачки семејства.

Центар за поддршка на згрижувачки семејства соработува со надлежниот центар за социјална работа и му доставува извештај за работата на згрижувачите, односно функционирањето на згрижувачкото семејство и предлага мерки за подобрување на згрижувањето најмалку два пати годишно.

Центар за поддршка на згрижувачки семејства се основа како установа за социјална заштита или како организационен дел на установа за вон-семејна заштита на деца без родители и без родителска грижа.

3. Установи за социјална заштита

Член 112

Установи за социјална заштита се:

1. Центар за социјална работа;
2. Установа за вон-семејна социјална заштита;
3. Центар за социјални услуги.

3.1. Центар за социјална работа

Член 113

Центарот за социјална работа се основа како јавна установа за социјална заштита со јавни овластувања заради вршење на работите од социјалната заштита.

Центарот за социјална работа може да се основа, ако се исполнети условите за основање на установа за социјална заштита од членот 171 од овој закон и ако ги има следниве образовни профили: социјален работник, психолог, педагог и правник.

Лицата со образовен профил од ставот 2 на овој член треба да имаат лиценца за работа согласно со овој закон.

Центарот за социјална работа може да се основа за подрачјето на една или повеќе општини.

Начелата на внатрешна организација на центар за социјална работа ги пропишува министерот.

Член 114

Центарот за социјална работа ги врши следниве работи:

- решава за правата од социјална заштита, утврдени со овој закон,
- решава за правата утврдени со Законот за заштита на децата,
- решава за парична помош на лица со признаен статус на бегалец и под супсидијарна заштита, утврдени со Законот за меѓународна и привремена заштита,
- решава за работите утврдени со прописите за семејно-правните односи,
- решава за правото утврдено со Законот за социјална сигурност за старите лица,
- постапува по работите од својата дејност утврдени со прописите од кривичното право и
- врши и други работи утврдени со закон.

Член 115

При спроведувањето на социјалната заштита, како и стручната работа, центарот:

- врши информирање и упатување на граѓани во однос на остварување пристап до права од социјална заштита,
- спроведува стручна помош и поддршка на поединец и семејство за надминување на социјални проблеми,
- реализира мерки и активности на социјална превенција и советување на поединец и семејство заради спречување и ублажување на последици од социјални проблеми,
- врши непосреден увид заради утврдување на фактичката состојба во домаќинството и потребите на членовите на домаќинството од социјална заштита,
- презема интервенции за зачувување на семејство во криза од дезинтеграција заради спречување на одвојување на децата од биолошкото семејство и интервенции за создавање услови за враќање на децата во биолошкото семејство,
- обезбедува пристап до услуги во домот, заедницата и вон семејството,
- развива и спроведува услуги во домот и заедницата,
- изготвува планови и програми за социјална заштита,
- води евиденција и прибира документација за корисниците на социјалната заштита, заштитата на децата и семејно-правната заштита и за применетите облици на социјална заштита,
- поднесува извештај до Министерството согласно со закон,
- применува и спроведува програми и други општи акти од областа на социјалната заштита, донесени и финансирани од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје,
- учествува во работата на советите за социјална заштита на општините, градот Скопје и општините во градот Скопје и подготовката на социјалниот план на општината, градот Скопје и општината во градот Скопје,
- учествува во работата на советот за социјална заштита на планскиот регион,
- поттикнува, организира и координира волонтерски активности на граѓани, здруженија, фондации и хуманитарни организации во спроведување на програми за социјална заштита на подрачјето на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје и
- врши и други работи утврдени со закон.

Член 116

На стручниот работник од центарот за социјална работа, директорот му издава службена легитимација со која го докажува службеното својство, идентитетот и овластувањето за преземање работи од областа на социјалната заштита утврдени со овој и друг закон.

Центарот за социјална работа води евиденција за издадените легитимации на стручните работници.

Формата и содржината на образецот на легитимацијата од ставот 1 на овој член, начинот на нејзиното издавање и одземање, употребата и водењето на евиденција на издадените легитимации ги пропишува министерот.

3.2. Установа за вон-семејна социјална заштита

Член 117

Видовите на установи за вон-семејна социјална заштита се:

1. резиденцијален дом;
2. дом за помош и нега;
3. воспитна установа;
4. установа за третман и рехабилитација;
5. групен дом и
6. установа за прифат на баратели на азил.

Установите од ставот 1 на овој член, вршат работи од социјална заштита за давање социјални услуги во согласност со видот, описот и корисниците на социјалната услуга за вон-семејна заштита, утврдени со овој закон.

Установата за третман и рехабилитација може да се организира како терапевтска заедница.

Во установата може да се воспостави советувалиште, како посебна организациона единица.

Член 118

Установа за вон-семејна социјална заштита може да дава социјално-здравствени услуги во посебна организациона единица, согласно со актите на установата.

Работењето на организационата единица од ставот 1 на овој член се уредува со протокол за соработка помеѓу Министерството и Министерството за здравство.

3.3. Центар за социјални услуги

Член 119

Центар за социјални услуги дава дневни и/или привремени услуги во домот на корисникот и во заедницата.

Центарот за социјални услуги кој дава дневни услуги се организира како:

- центар за социјални услуги во домот,
- центар за дневен престој,
- центар за рехабилитација,
- центар за ресоцијализација и
- советувалиште.

Центарот за социјални услуги кој дава привремени услуги се организира како:

- центар за привремен престој,
- центар за одмена на семејна грижа и
- куќа на пола пат.

Член 120

Центарот за социјални услуги може да дава интегрирани услуги во домот и во заедницата, во зависност од категоријата на корисници и стандардите и нормативите за давање на услугата од член 106 од овој закон.

Член 121

Центарот за социјални услуги врши работи од социјална заштита на давање социјални услуги во согласност со видот, описот и корисниците на социјалната услуга во домот или заедницата, утврдени со овој закон.

4. Згрижувачко семејство

Член 122

Згрижувач може да биде лице кое ги исполнува следниве критериуми:

- да е полнолетно,
- да е деловно способно,
- да има општа здравствена состојба,
- да постои разлика во возраста меѓу згрижувачот и сместеното лице и тоа најмалку 18 и најмногу 50 години,
- да не му е одземено или ограничено родителското право,
- да не му е изречена осуда за кривично дело со казна затвор повеќе од шест месеци,
- да има материјални и станбени услови за вршење на оваа услуга и
- да има завршено обука за згрижувач, спроведена од центарот за поддршка на згрижувачки семејства.

Критериумите од ставот 1 алинеи 3 и 6 на овој член, важат и за полнолетните членови на семејството на згрижувачот, кои живеат во заедничко домаќинство.

По исклучок од ставот 1 алинеја 4 на овој член, определената разлика во возраста меѓу згрижувачот и сместеното лице не се однесува доколку детето е сместено во роднинско згрижувачко семејство или доколку тоа е во интерес на детето, односно возрасното лице.

Исполнетоста на критериумите од ставовите 1, 2 и 3 на овој член, ги утврдува центарот за социјална работа, врз основа на проценка спроведена од центарот за поддршка за згрижувачките семејства.

Член 123

Згрижувачот има право на надоместок на трошоците за сместување на лицето и надоместок за згрижување.

Во случај на роднинско згрижување надоместок за згрижување не се исплаќа на згрижувач кој има законска обврска за издржување на сместеното дете.

Придонесот за пензиско и инвалидско осигурување и здравствено осигурување за згрижувачите кои вршат згрижување на лице во своето семејство како професионална дејност, се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија.

Член 124

Сместување лице во згрижувачко семејство се врши врз основа на склучен договор меѓу центарот за социјална работа и згрижувачот.

Со договорот од ставот 1 на овој член се уредуваат особено:

- начинот и условите за сместување и престанок на сместувањето на лице во семејството,
- видот и обемот на социјалната заштита која му се обезбедува на лицето кое се сместува во згрижувачкото семејство,
- висината на надоместокот за сместеното лице, која ги опфаќа трошоците на сместување и надоместокот за згрижување,
- времетраењето на договорот со можност за негово продолжување,
- условите за раскинување на договорот,
- отказниот рок за раскинување на договорот кој за згрижувачот не може да биде пократок од три месеци,
- случаите при кои престанува да важи договорот и
- други права, обврски и одговорности во врска со згрижувањето.

Центарот за социјална работа може едностранo да го раскине договорот и пред истекот на рокот утврден во договорот, секогаш кога тоа е во најдобар интерес на детето, односно интересите на лицето кое се сместува во згрижувачкото семејство.

Член 125

Центарот за социјална работа ги следи и координира активностите поврзани со згрижувањето на лицето во згрижувачкото семејство.

Згрижувачот е должен да постапува по дадените насоки од центарот за социјална работа за згрижување на сместеното лице и навреме да го известува центарот за социјална работа за сите промени и потреби на згриженото лице.

Член 126

Центарот за социјална работа може да смести во едно згрижувачко семејство најмногу пет лица, имајќи ги предвид условите и можностите за сместување на семејството.

Поблиските критериуми за избор на згрижувачко семејство, видот и бројот на корисниците кои можат да се сместат во едно згрижувачко семејство и стандардите за давање на услугата според видот на згрижувањето ги порпишува министерот.

5. Здружение

Член 127

Здружение, може да дава социјални услуги согласно со овој закон и тоа:

- социјални услуги во домот,
- социјални услуги во заедницата, освен услуги за ресоцијализација на деца во ризик и ресоцијализација на деца во судир со законот,
- услуги на вон-семејна заштита, освен установа за прифат на баратели на азил, воспитна установа и групен дом за деца во ризик,
- услуги на информирање и упатување,
- услуги на стручна помош и поддршка и
- услуги на советување.

Здружението, услугите од ставот 1 на овој член, ги дава согласно со издадената дозвола за вршење работи од социјална заштита од членот 163 од овој закон.

Член 128

Здружението, услугите на установа за сместување, групен дом, установа за третман и рехабилитација ги дава доколку основа установа, согласно со овој закон.

Здружението, услугите од членот 127 став 1 алинеи 1 и 2 од овој закон, ги дава без основање на установа, преку посебна организациона единица на здружението.

6. Физичко лице

Член 129

Физичко лице може самостојно да врши работи од социјална заштита како професионална дејност, кои се однесуваат на помош и нега во домот, згрижување во семејство, лична асистенција и одмена на семејна грижа, доколку ги исполнува следниве услови:

- да не му е одземена или ограничена деловната способност,
- да не му е одземено вршењето на родителското право,
- да има здравствена способност за вршење на дејноста,
- да има најмалку средно образование,
- да не му е изречена осуда за кривично дело со казна затвор над шест месеци и
- да не му е изречена забрана за вршење на должност, дејност и професија.

Член 130

Барањето за вршење на работите од член 129 од овој закон се поднесува до месно надлежниот центар за социјална работа.

Центарот за социјална работа, во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на барањето од ставот 1 на овој член, изготвува мислење за исполнетост на условите за самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност и го доставува до Комисијата за лиценцирање заедно со барањето и приложените докази за исполнетоста на условите од членот 129 од овој закон.

Министерот врз основа на мислењето на Комисијата за лиценцирање на даватели на социјални услуги од членот 166 став 1 од овој закон и приложената документација, на подносителот на барањето со решение му издава дозвола за вршење на работите од членот 129 од овој закон.

Против решението од ставот 3 на овој член, може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Во случај на проширување или промена на дејноста на работата на физичкото лице од членот 129 од овој закон, соодветно се применуваат одредбите од ставовите 1, 2, 3 и 4 на овој член.

Член 131

Физичко лице кое самостојно врши работи од социјална заштита како професионална дејност, е должно за почетокот на работата да го извести надлежниот центар за социјална работа, на чие подрачје работи.

Лицето од ставот 1 на овој член во своето име под кое работи ги наведува податоците за личното име, адресата и видот на дејноста.

Член 132

Министерството води електронска евиденција на физичките лица на кои им е издадена дозвола за самостојно вршење на професионална дејност од членот 130 став 3 од овој закон.

Содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот.

Член 133

Физичкото лице кое самостојно врши работа од социјална заштита како професионална дејност е должно:

- да ги дава услугите на корисникот, согласно со решението на центарот,
- во вршењето на работите од социјална заштита од членот 129 од овој закон да применува методи на стручна работа, да ја почитува личноста на корисникот, неговото достоинство и неповредливоста на личниот и семејниот живот и да ја чува службената и професионалната тајна,
- да води евиденција на корисниците и дадените услуги и

- да доставува шестмесечен и годишен извештај за својата работа до центарот за социјална работа.

Министерот ги пропишува содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставот 1 алинеја 3 на овој член.

Член 134

Дозволата за самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност престанува да важи:

- по барање на физичкото лице,
- ако престане да ги исполнува условите утврдени со закон и
- по сила на закон.

Член 135

Министерот, на барање на физичкото лице, донесува решение за престанок на важењето на дозволата за самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност.

Барањето од ставот 1 на овој член, се поднесува во рок од најмалку два месеца пред престанокот на вршење на самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 136

Дозволата на физичкото лице за самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност престанува да важи по сила на закон, ако:

- лицето почине,
- со правосилно решение на надлежен суд му е одземена или ограничена деловната способност,
- со правосилно решение на надлежен суд му е одземено вршењето на родителското право,
- со правосилна судска пресуда е осуден за кривично дело на казна затвор над шест месеца или му е изречена санкција за забрана за вршење на професија, дејност или должност, и
- ја загуби општата здравствена состојба или посебната здравствена состојба за вршење на дејноста.

Министерот донесува решение за престанокот на важењето на дозволата на физичко лице за самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност во случаите наведени во ставот 1 на овој член.

Против решението од ставот 2 на овој член може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 137

Министерот донесува решение за престанок на важењето на дозволата за самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност, ако:

- физичкото лице во определениот рок не ги отстрани констатираните недостатоци во вршењето на работата, утврдени со надзорот над законитоста на работата и надзорот над стручната работа,
- физичкото лице на кое му е издадена дозволата за вршење на работи од социјалната заштита истите не ги извршува лично или ако користи работа на други лица спротивно на дозволата,
- престане да ги исполнува стандардите и нормативите за давање на социјална услуга и
- физичкото лице на кое му е издадена дозволата престане со работа без претходно да го извести Министерството и центарот за социјална работа, во рок од осум дена по престанокот со работа.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 138

Физичкото лице кое самостојно врши работи од социјална заштита како професионална дејност може привремено да престане да ги врши работите поради болест или други оправдани причини.

За привремениот престанок на вршењето на работите, лицето мора веднаш, а најдоцна во рок од три дена по настанување на причината за престанокот на вршењето на работи од социјална заштита како професионална дејност да го извести Министерството и центарот за социјална работа.

Член 139

Физичко лице кое самостојно врши работи од социјална заштита како професионална дејност од членот 129 од овој закон согласно со одредбите на овој закон остварува приходи:

- од наплата на услуги од корисниците,
- врз основа на склучен договор и
- од подароци, наследство и легати.

VI. Глава

ОБЕЗБЕДУВАЊЕ СРЕДСТВА ЗА ДАВАЊЕ СОЦИЈАЛНИ УСЛУГИ

Член 140

Министерството најмалку еднаш годишно објавува јавен повик за обезбедување социјални услуги од општините, градот Скопје и општините во градот Скопје, здружение и приватен давател на социјални услуги од мрежата на овластени даватели на социјални услуги.

Министерството по потреба објавува јавен повик за иновативни и интервентни социјални услуги.

1.Обезбедување социјални услуги од општините

Член 141

За обезбедување на социјалната заштита од општините, градот Скопје и општините во градот Скопје (во натамошниот текст: општината) се основаат:

- општински совет за социјална заштита и
- совет за социјална заштита на планскиот регион.

Член 142

Општински совет за социјална заштита се основа со одлука на советот на општината, на предлог од градоначалникот.

Општинскиот совет за социјална заштита е составен од претставници на општинската администрација, центарот за социјална работа, даватели на услуги, здруженија, верски заедници и други правни лица и физички лица кои вршат дејност на социјална заштита, установи од областа на образованието, здравствената заштита, вработувањето, полиција и/или јавно обвинителство, од подрачјето на општината.

Општинскиот совет за социјална заштита изготвува социјален план за подрачјето на општината.

Социјалниот план содржи мапирање на социјалните проблеми и ранливите групи во општината, анализа на капацитетите и расположливите социјални услуги, како и специфичните потреби за развој на социјални услуги во општината.

Градоначалникот, врз основа на социјалниот план, изготвува годишна програма за социјалната заштита, која ја донесува Советот на општината.

Член 143

Совет за социјална заштита на планскиот регион се основа во секој плански регион, заради планирање и развој на мрежата на социјални услуги на регионот.

Советот за социјална заштита на планскиот регион го сочинуваат градоначалникот и директор на центарот за социјална работа, од општината на подрачјето на планскиот регион, со мандат во траење од четири години.

Советот за социјална заштита на планскиот регион се конституира на иницијатива од општината со најголем број жители во регионот.

Членовите на Советот за социјална заштита на планскиот регион бираат претседател на Советот за социјална заштита на планскиот регион од редот на градоначалниците кој има обврска за свикување на седниците на Советот врз основа на ротирање за период од една година.

Советот за социјална заштита на планскиот регион најмалку еднаш годишно до Министерството доставува предлог за потребата од развивање на социјални услуги во планскиот регион, видот и начинот на воспоставување на услугите.

Член 144

Министерството обезбедува средства за развивање и давање социјални услуги од општините, под услови и во постапка утврдени со овој закон.

Средствата од став 1 на овој член рамномерно се распоредуваат за социјалните услуги по плански регион во ист или повисок износ од доделените средства за таа намена во претходната година по плански регион.

Член 145

Министерството, повикот за обезбедување социјални услуги од општините од членот 140 став 1 од овој закон, го објавува најмалку еднаш годишно на веб страницата на Министерството.

При утврдување на видот на социјалната услуга за која се обезбедуваат средствата преку јавниот повик, се зема предвид предлогот доставен од советот за социјална заштита на планскиот регион.

Член 146

Во јавниот повик се наведува видот на социјалните услуги за кои се доделуваат средствата, висината на средствата кои се доделуваат, потребните документи кои се поднесуваат, роковите за спроведување на постапката по јавниот повик и временскиот период во кој ќе се даваат социјалните услуги, за секој плански регион.

Член 147

При распределбата на средствата, предност ќе имаат пријави кои ќе се реализираат преку меѓуопштинска соработка, соработка со лиценцирани даватели на социјални услуги, меѓуресорска соработка и обезбедено кофинансирање.

Член 148

Поблиските условите за доделување на средства, образецот за бодовна скала, начинот на обезбедување на социјални услуги од општините ги пропишува министерот.

Член 149

Општината, односно општините од планскиот регион можат да доделат сопствени средства за обезбедување социјални услуги на лиценцирано здружение или друг приватен давател на социјална услуга, преку објавување јавен повик.

2. Обезбедување социјални услуги од здруженија и приватни даватели на социјални услуги

Член 150

Средства за давање социјални услуги од страна на здруженија и приватни даватели на социјални услуги се обезбедуваат согласно програмата од член 9 алинеја 2 од овој закон, во висина која не може да биде помала од висината на средствата за претходната година.

Член 151

Министерството, средствата од членот 150 од овој закон ги доделува врз основа на јавен конкурс, во кој се наведува видот на социјалните услуги за кои се доделуваат средствата, висината на средствата кои се доделуваат, потребните документи кои се поднесуваат, роковите за спроведување на постапката по јавниот конкурс и временскиот период во кој ќе се даваат социјалните услуги.

Јавниот конкурс се објавува во најмалку два дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Северна Македонија од кои еден од весниците кој се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик и на веб страницата на Министерството.

Член 152

При распределбата на средствата предност ќе имаат пријави кои ќе се реализираат преку партнерства, меѓусекторска соработка и обезбедено кофинансирање.

Член 153

Поблиските услови за доделување на средства, образецот за бодовна скала, начинот на доделување на средства на здруженија и други приватни даватели на социјални услуги за давање социјални услуги ги пропишува министерот.

3. Обезбедување на иновативни и интервентни социјални услуги

Член 154

Министерството обезбедува средства за обезбедување на иновативни или интервентни социјални услуги, од страна на општините, здруженијата или приватни даватели на услуги.

Член 155

Средствата од членот 154 од овој закон се распоредуваат по распишан јавен конкурс, во кој се наведува видот на социјалните услуги за кои се доделуваат средствата, висината на средствата кои се доделуваат, потребните документи кои се поднесуваат, роковите за спроведување на постапката по јавниот конкурс и временскиот период во кој ќе се даваат социјалните услуги.

Член 156

Поблиските услови, образецот за бодовна скала, начинот и постапката за доделување на средства за обезбедување на иновативни или интервентни социјални услуги ги пропишува министерот.

4. Постапка за доделување средства за давање социјални услуги

Член 157

Постапката за распишување и спроведување на јавниот повик, односно конкурс ја врши Комисија за обезбедување средства за социјални услуги од општините и другите даватели (во натамошниот текст: Комисија за обезбедување средства).

Комисијата за обезбедување средства ја формира министерот во состав од пет члена претставници од Министерството со претходно петгодишно работно искуство во дејноста социјална заштита.

Во состав на Комисијата за обезбедување средства треба да има најмалку по еден член социјален работник, правник, економист и архитект и/или градежен инженер.

Мандатот на членовите на комисијата за обезбедување средства е четири години со можност за повторен избор. Комисијата за обезбедување средства избира претседател од своите членови.

Комисијата за обезбедување средства донесува деловник за работа.

Претставници на општините, здруженијата, јавни и приватни даватели на социјални услуги може да присуствуваат на состаноците на Комисијата за обезбедување средства.

Член 158

Комисија за обезбедување средства ги разгледува пријавите по јавниот повик, односно конкурс и во рок од 30 дена по истекот на рокот за поднесување на пријавите изготвува мислење до министерот, врз основа на начин утврден во актот од членовите 148, 153 и 156 од овој закон.

Врз основа на мислењето на Комисијата од ставот 1 на овој член, министерот донесува решение за доделување на средства.

Против решението од ставот 2 на овој член може да се изјави жалба во рок од осум дена од приемот на решението до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 159

Министерот склучува управен договор со општината, односно друг давател на социјални услуги кој има дозвола за работа согласно овој закон, во рок од 15 дена по конечноста на решението од членот 158 став 2 од овој закон, со кој се уредуваат меѓусебните права, обврски и одговорности во реализацијата на доделените средства.

Управниот договор од ставот 1 на овој член ги уредува:

- видот на социјални услуги, условите за давање на услугата, времетраењето на договорот, финансирањето и надзорот,
- правата и обврските кои ги има давателот на услугата,
- правата и обврските кои ги презема Министерството,
- видот и бројот на корисниците и подрачјето на кое се врши дејноста,
- условите за континуирано вршење на дејноста,
- условите за квалитетно вршење на дејноста и
- други посебни услови во зависност од социјалната услуга.

Управниот договор од ставот 1 на овој член престанува да важи по истекот на рокот за кој е склучен и во случај на одземање на дозволата за работа.

Член 160

Министерството врши контрола над општината, односно друг давател на социјални услуги во реализацијата на одредената работа од областа на социјалната заштита за која доделило средства.

Општината, односно друг давател на социјални услуги го известува Министерството за реализацијата на работата од областа на социјалната заштита и трошењето на доделените средства најдоцна до 31 март за реализираните средства од претходната година.

Член 161

Ако се утврди дека општината, добиените средства за реализација на работата од областа на социјалната заштита ги трошат ненаменски или определената работа од социјална заштита не ја вршат согласно со јавниот повик од членот 145 од овој закон или не е започната реализацијата на одредената работа во предвидениот рок, Министерството го прекинува натамошното обезбедување на средства на општината, го раскинува договорот од членот 159 од овој закон и покренува постапка за враќање на веќе доделените средства и надоместок на штета.

Ако се утврди дека здружение добиените средства за реализација на работата од областа на социјалната заштита ги троши ненаменски или определената работа од социјална заштита не ја врши согласно со јавниот конкурс од членовите 151 и 155 од овој закон или не започнало со реализацијата на одредената работа во предвидениот рок, Министерството го прекинува натамошното обезбедување на средства на здружението, го раскинува договорот од членот 159 од овој закон и покренува постапка за враќање на веќе доделените средства и надомест на штета.

VII. Глава

ВРШЕЊЕ ДЕЈНОСТ ОД СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Член 162

Дејноста во социјалната заштита ја вршат установи за социјална заштита и други даватели на социјални услуги и тоа: здруженија, домашни и странски правни и физички лица, под услови утврдени со овој закон.

1. Дозвола за вршење работи од социјална заштита

Член 163

Министерството дава дозвола за работа на установи за социјална заштита и на други даватели на социјални услуги, за вршење на работи во социјалната заштита, освен основање на центар за социјална работа, воспитна установа за деца и установа за баратели на азил.

Установата за социјална заштита, односно друг давател на социјални услуги може да започне со работа кога Министерството ќе утврди дека се исполнети условите за почеток со работа и издаде дозвола за работа согласно со закон.

Член 164

Дозволата за вршење работа во социјална заштита, се издава на давателот на социјални услуги, кој ги исполнува следниве услови:

- да е правно основана организација, регистрирана во Централниот регистар на Република Северна Македонија,
- да има обезбеден простор, опрема и стручен кадар,
- да има план за обезбедување на финансиски и материјални средства,
- да работи во недискриминаторска средина и
- да има внатрешни процедури за евалуација на дадените услуги и за проценка на задоволството на корисниците, во согласност со нормативите и стандардите за давање на услугата.

Исполнетоста на условите од ставот 1 на овој член, се докажува со доставување на потребните документи, опис на социјалната услуга и исполнетоста на нормативите и стандардите за давање на социјалната услуга од членот 106 од овој закон, како и непосреден увид кај давателот на услугите.

Член 165

Јавниот или приватниот давател на социјални услуги може да дава социјални услуги доколку поседува дозвола за работа.

Дозволата за работа за давање социјална услуга се обновува секои пет години.

Кога времето за давање на услугата е помало од пет години, дозволата за работа се издава за тој период.

Дозволата за работа може да биде одземена или вршењето на работите од социјална заштита може да биде ограничено, ако давателот на услугата делумно или целосно не ги исполнува условите за вршење работи од социјална заштита, утврдени со овој закон.

Министерот со решение одлучува по барањето за добивање дозвола, ограничување и одземање на дозволата за работа, врз основа на претходно мислење на Комисијата за лиценцирање на даватели на социјални услуги.

Против решението од ставот 3 на овој член, може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Член 166

Министерот формира Комисија за лиценцирање на даватели на социјални услуги во состав од девет члена, од кои пет од Министерството, два од Завод за социјални дејности со претходно десетгодишно работно искуство во дејноста социјална заштита и два надворешни членови од редот на високо-образовни установи и научни институти.

Во состав на Комисијата за лиценцирање на даватели на социјални услуги треба да има социјален работник, правник и дефектолог.

Мандатот на членовите на комисијата за лиценцирање на даватели на социјални услуги е четири години со можност за повторен избор.

Комисијата за лиценцирање на даватели на социјални услуги избира претседател од редот на членовите-претставници на Министерството.

Комисијата за лиценцирање на даватели на социјални услуги донесува деловник за работа.

Членовите на Комисијата за лиценцирање на даватели на социјални услуги за работата во комисијата имаат право на годишен паричен надоместок во износ од најмногу две просечни исплатени месечни нето плати во Република Северна Македонија за претходната година, кој го определува министерот со решение.

Претставници на јавни и приватни даватели на социјални услуги, а по потреба и други стручни лица, може да присуствуваат на состаноците на Комисијата за лиценцирање на даватели на социјални услуги.

Член 167

Министерството води евиденција на лиценцирани даватели на социјални услуги според видот на социјални услуги за кои им е дадена дозвола за работа која се објавува на веб страната на Министерството.

Поблиските услови и критериуми, потребната документација, образецот на барањето за добивање дозвола за работа, начинот и постапката за издавање и одземање на дозвола за работа и начинот на водење на евиденцијата на лиценцирани даватели на социјални услуги го пропишува министерот.

VIII. Глава

УСТАНОВИ ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

1. Основање и престанок на установите за социјална заштита

Член 168

За остварување на системот на социјалната заштита се основаат јавни и приватни установи за социјална заштита.

Член 169

Јавна установа за социјална заштита основа Владата во согласност со потребите на дејноста за социјална заштита.

Општината може да основа јавна установа врз основа на одобрение за основање согласно закон, освен центар за социјална работа, воспитна установа за деца и установа за прифат на баратели на азил.

Член 170

Приватна установа за социјална заштита може да основа домашно и странско правно или физичко лице, врз основа на одобрение за основање, согласно со закон.

Домашно и странско правно или физичко лице не може да биде основач ниту соосновач на центар за социјална работа, установа за прифат на баратели на азил, воспитна установа, групен дом за деца во ризик, центар за ресоцијализација на деца во ризик и центар за ресоцијализација на деца во судир со законот.

Член 171

Установа за социјална заштита може да се основа и да започне со работа, ако добила одобрение за основање и дозвола за работа.

Одобрението за основање од ставот 1 на овој член се издава врз основа на поднесен елаборат за основање на установа во кој се определува видот и обемот на социјалната заштита, просторните услови, опремата, потребниот број стручни кадри, обемот на средства и начин на обезбедување на оддржливо ниво на финансирање на дејноста за период од шест месеци, заштита при работа на вработените и заштита на корисниците на јавната услуга.

Условите предвидени во ставот 1 на овој член се однесуваат и за јавни и приватни установи за социјална заштита.

Основачот на приватна установа покрај исполнување на условите од ставот 2 на овој член, кон елаборатот приложува финансиска гаранција за континуирано вршење на услугите од доменот на установата најмалку за период од шест месеци и за надоместување на штетата што може да им биде предизвикана на корисниците на услугите, ако установата престане со работа.

Барањето за основање на установа со документацијата од ставовите 2 и 4 на овој член се поднесува до Министерството.

Нормативите и стандардите за давање на социјалната услуга во установа за социјална заштита во однос на простор, средства, кадри определени според степен на квалификации и профили според видот на услугата и бројот на корисници и потребната документација ги пропишува министерот.

Член 172

Владата дава одобрение за основање на центар за социјална работа и установа за вон-семејна социјална заштита, по претходно мислење од Министерството.

Член 173

Министерството дава одобрение за основање на центар за социјални услуги во заедница.

Член 174

Установа за социјална заштита се основа со акт за основање, донесен од основачот.

Во актот за основање на установата за социјална заштита, се утврдува:

1. назив на основачот;
2. назив на установата и нејзиното седиште;
3. дејноста на установата за социјална заштита;
4. средствата за основање и почеток со работа на установата за социјална заштита и начинот на обезбедувањето на средствата и гаранцијата;

5. права и обврски на основачот во поглед на вршењето на дејноста, односно вршењето на работите за кои се основа установата;

6. одговорностите на установата за обврските во правниот промет;

7. вршител на должноста директор;

8. рок за донесување на статутот и

9. други прашања.

Член 175

Ако установата ја основаат два или повеќе основачи, тие склучуваат договор за заедничко основање на установа со кој ги уредуваат мегусебните односи како соосновачи на установата, согласно закон.

Член 176

Установата за социјална заштита може да започне со работа откако министерот со решение утврди дека се исполнети условите за почеток со работа од членот 171 став 6 од овој закон и ќе издаде дозвола за работа.

Решението од ставот 1 на овој член, се донесува по претходно мислење на Комисија за лиценцирање на даватели на социјални услуги.

Комисијата од ставот 2 на овој член, непосредниот увид го врши со цел да утврди дали се исполнети условите од членот 171 став 6 од овој закон, врз основа на што изготвува мислење.

Против решението од ставот 1 на овој член, може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 177

Установата за социјална заштита стекнува својство на правно лице од денот на уписот во Централниот регистар на Република Северна Македонија.

Министерството води регистар на установите за социјална заштита.

Формата, содржината и начинот на водење на регистарот ги пропишува министерот.

Член 178

Јавната установа за социјална заштита и приватната установа за вон-семејна социјална заштита не може да ја прошири или да ја промени дејноста за која е основана без одобрение од Владата.

Центар за социјални услуги во заедницата не може да ја прошири или да ја промени дејноста за која е основан без одобрение од Министерството.

Член 179

Установата за социјална заштита престанува, ако:

- со правосилна одлука се утврди ништовност на уписот на установата за социјална заштита во Централниот регистар на Република Северна Македонија,

- е изречена санкција за забрана за вршење на дејноста заради неисполнување на условите за вршење на дејноста,

- е одземена дозволата за вршење работа од социјална заштита,

- основачот донесе акт за престанување на установата за социјална заштита, ако престанала потребата, односно условите за вршење на дејноста за која установата за социјална заштита била основана, се спои со друга установа за социјална заштита или се подели на две или повеќе установи или

- се исполнети други услови за престанок на установата за социјална заштита предвидени со закон или актот за основање.

Член 180

Приватната установа е должна најмалку шест месеца пред престанокот со работа да го извести Министерството, центарот за социјална работа и корисниците, односно нивните законски застапници.

Член 181

Владата, може да го одземе одобрението за основање, ако основачот основа установа за социјална заштита за вон-семејна социјална заштита спротивно на одлуката за одобрение од членот 172 од овој закон и ако се утврди дека приватната установа и јавната установа, основана од општината, повеќе не ги исполнува условите од членот 171 ставовите 2 и 4 од овој закон или не ги спроведува одредбите од овој закон и другите акти донесени врз основа на овој закон, врз основа на решение за одземање на дозволата за вршење на работи од социјална заштита.

Министерството, може да го одземе одобрението за основање, ако основачот основа установа за социјална заштита - центар за социјални услуги во заедница спротивно на актот за одобрение од членот 173 од овој закон и ако се утврди дека повеќе не ги исполнува условите од членот 171 ставови 2 и 4 од овој закон или не ги спроведува одредбите од овој закон и другите акти донесени врз основа на овој закон, врз основа на решение за одземање на дозволата за вршење на работи од социјална заштита.

Со денот на донесување на решението за одземање на дозволата за вршење на работи од социјална заштита, приватната установа и јавната установа, основана од општината, престанува со работа.

Врз основа на актот за одземање на одобрението, установата од ставовите 1 и 2 на овој член се брише од Централниот регистар на Република Северна Македонија.

Последиците кои ќе произлезат од одземањето на одобрението, ќе паднат на товар на основачот.

2. Организација на установите за социјална заштита

Член 182

Установата за социјалната заштита донесува статут со кој се уредува нејзината организација, управувањето и раководењето, општите акти и постапката за нивно донесување и други работи од значење за работата на установата за социјална заштита.

Во установата за социјална заштита за вршење на одделни дејности или дел на дејности или за вршење на дејности на определено подрачје можат да се основаат организациони единици со права и обврски утврдени во статутот на установата за социјална зштита и во рамките на дејноста.

Со статутот на установата за социјална заштита на организационите единици од ставот 2 на овој член можат да им се утврдат одделни овластувања во правниот промет во рамките на дејноста, без својство на правно лице, кои ги вршат во име и за сметка на установата за социјална заштита.

На статутот на јавна установа основана од Владата согласност дава министерот.

На статутот на јавна установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје и на приватни установи согласност дава основачот, по претходно добиено мислење од Министерството.

На статутот на приватна установа, согласност дава градоначалникот на општината на чие подрачје се наоѓа установата, по претходно добиено мислење од Министерството.

3. Управување и раководење со установа за социјална заштита

Орган на управување

Член 183

Орган на управување во јавната установа за социјална заштита, е управниот одбор.

Во јавната установа за вон-семејна социјална заштита управниот одбор е составен од пет члена именувани од основачот од кои двајца членови се од редот на стручните работници во установата и еден член е од редот на корисниците, односно нивните застапници/старатели предложен од Советот на корисници и двајца членови се претставници на основачот.

Во центар за социјална работа управиот одбор го сочинуваат пет члена, од кои еден член вработен во општинската администрација кој врши работи од социјална заштита, предложен од советот на општината на чие подрачје е седиштето на центарот за социјална работа, еден член е стручен работник од центарот за социјална работа, еден член е од редот на корисниците, односно нивните застапници/старатели предложен од Советот на корисници и двајца членови се претставници на основачот.

Во центарот за социјални услуги основан како установа управниот одбор го сочинуваат три члена, од кои еден член е стручен работник вработен во установата, еден член е од редот на корисниците, односно нивните застапници/старатели предложен од Советот на корисници и еден член е претставник на основачот.

Членовите на управните одбори во установите за социјалната заштита треба да имаат соодветно образование согласно членот 194 од овој закон и најмалку две години работно искуство по дипломирањето.

Членовите на управниот одбор се избираат со мандат во траење од четири години.

Управниот одбор го свикува и со неговата работа раководи претседателот на управниот одбор, кој го избираат членовите на управниот одбор од своите редови.

Управниот одбор своите одлуки ги донесува со мнозинство гласови од вкупниот број на членови.

Во работата на управниот одбор учествува директорот на установата за социјална заштита, без право на одлучување.

Членовите на управниот одбор имаат право на месечен надоместок во висина од 1.000 денари.

Член 184

Управниот одбор на јавната установа за социјална заштита:

- донесува статут,
- донесува акт за внатрешна организација и систематизација на работните места,
- донесува годишна програма за работа и го следи нејзиното извршување,
- усвојува извештај за работа на јавната установа,
- утврдува финансиски план и ја усвојува годишната сметка,
- предлага на основачот измена или проширување на дејноста,
- распишува јавен оглас за избор на директор и е должен да го распише јавниот оглас најмалку три месеца пред истекот на мандатот на директорот и
- врши и други работи утврдени со овој закон и статутот на установата за социјална заштита.

На актот за внатрешна организација и систематизација на работни места на јавната установа основана од Владата, согласност дава министерот, а на актот за внатрешна организација и систематизација на работни места на јавната установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје согласност дава градоначалникот.

По добивањето на согласноста од став 2 на овој член, јавната установа го доставува актот за внатрешна организација и систематизација на работни места за усогласување и добивање на согласност до Министерството за информатичко општество и администрација.

Член 185

Управувањето во приватна установа за социјална заштита го уредува основачот, согласно со статутот на установата.

Орган на раководење

Член 186

Со јавната установа за социјална заштита раководи директор.

За директор на јавна установа за социјална заштита се избира лице, кое:

1) е државјанин на Република Северна Македонија;

2) со правосилна судска пресуда да не му е изречена казна забрана за вршење на професија, дејност или должност;

3) има високо образование утврдено со статутот на установата во зависност од природата на дејноста на јавната установа;

4) најмалку пет години работно искуство по дипломирањето;

5) поседува еден од следниве меѓународно признати сертификати или уверенија за активно познавање на англискиот јазик не постар од пет години: - ТОЕФЕЛ ИБТ најмалку 74 бода, - ИЕЛТС (IELTS) - најмалку 6 бода, - ИЛЕЦ (ILEC) (Cambridge English: Legal) - најмалку Б2 (B2) ниво, - ФЦЕ (FCE) (Cambridge English: First) - положен, - БУЛАТС (BULATS) - најмалку 60 бода или - АПТИС (APTIS) - најмалку ниво Б2 (B2).

6) поднесе подготвена програма за раководење со установата.

Директорот на јавната установа, основана од Владата, го избира и разрешува министерот.

За избор на директорот се објавува јавен оглас, во најмалку два дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Северна Македонија од кои еден од весниците кој се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

Против решението од ставот 3 на овој член кандидатот кој не е избран, во рок од осум дена од денот на приемот на известувањето за извршен избор за директор, може да изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Мандатот на директорот на установата трае четири години, со можност повторно да биде избран.

Директорот на јавната установа за социјална заштита основана од општината, го избира и разрешува градоначалникот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје.

Член 187

Ако навреме не се избере директор во јавната установа за социјална заштита основана од Владата, министерот назначува вршител на должноста директор од редот на вработените во јавната установа, најмногу за шест месеци со можност за продолжување за уште шест месеци, а за јавната установа основана од општината, вршител на должноста директор назначува градоначалникот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје.

Вршителот на должноста директор треба да ги исполни истите услови како за избор на директор.

Член 188

Директорот на јавната установа основана од Владата и јавната установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, ја организира работата и раководи со установата, ја застапува и ја претставува установата и е одговорен за законитоста во работењето.

Директорот непосредно раководи со установата и се грижи за нејзиното унапредување.

Директорот на установата е должен да постапува по задолжителните писмени инструкции донесени од министерот со цел за унапредување и усовршување на работата на установата.

Во зависност од природата и сложеноста на работата, директорот може да назначи раководители на служби, кои за својата работа одговараат пред него.

Директорот поднесува годишен извештај за работата и за материјално-финансиското работење до управниот одбор на установата и до министерот, односно до градоначалникот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје.

Директорот донесува одлука за избор на работник, врши распоредување на работниците, одлучува за годишни одмори и платени и неплатени отсуства за работниците, донесува решение за престанок на работен однос и покренува одговорност за материјална штета и врши други работи согласно со закон.

Член 189

Директорот на јавната установа основана од Владата и на јавната установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, може да биде разрешен пред истекот на времето за кое бил именуван:

- на негово барање,
- ако настане некоја од причините, поради кои според прописите за работните односи престанува работниот однос по сила на законот,
- ако не постапува според прописите и општите акти на установата или не ги спроведува одлуките на управниот одбор или постапува во спротивност со нив,
- ако не достави извештај од членот 188 став 5 од овој закон, односно ако извештајот биде негативно оценет,
- ако со својата несовесна и незаконска работа предизвика штета на јавната установа или ако ги занемарува или намерно не ги извршува своите обврски и поради тоа ќе настанат или би можеле да настанат тешки нарушувања во извршувањето на дејноста на јавната установа и
- ако по инспекцискиот надзор не ги отстрани констатираните недостатоци и неправилности во рокот определен со решението.

Ако директорот е разрешен врз основа на постапувањата наведени во ставот 1 алинеи 3, 4, 5 и 6 на овој член, на директорот му престанува работниот однос.

Орган за внатрешна контрола

Член 190

За вршење на внатрешна контрола на работењето на установите за социјална заштита основачот формира орган за надзор.

Органот за надзор го сочинуваат три члена именувани од основачот.

Членовите на органот за надзор се избираат со мандат во траење од четири години.

За членови на органот за надзор можат да бидат именувани лица кои немаат засновано работен однос во установата, имаат високо образование и поседуваат знаење и искуство од дејноста на установата.

Органот за надзор го свикува и со неговата работа раководи претседателот, кој го избираат членовите на органот за надзор од своите редови.

Органот за надзор своите одлуки ги донесува со мнозинство гласови од вкупниот број членови.

Членовите на Органот за надзор имаат право на месечен надоместок во висина од 1.000 денари.

Член 191

Органот за надзор врши контола на материјално-финансиското работењето на установата, користењето и располагањето на средствата на установата и за наодите доставува извештај до основачот, Министерството, управниот одбор и директорот на установата.

Бројот на членовите на органот за надзор, начинот на работа, условите и начинот на престанок на мандатот на членовите на органот за надзор се утврдуваат со статутот на установата.

Член 192

Раководењето во приватна установа го уредува основачот, согласно со статутот и овој закон.

Член 193

Установите за социјална заштита, односно другите даватели на социјални услуги формираат Совети на корисници или нивни законски застапници, односно старатели.

IX. Глава

ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТ ВО УСТАНОВИТЕ ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

1. Кадри во установите за социјална заштита

Член 194

Стручните работи во установата за социјална заштита, во зависност од видот на работата, ги вршат стручни работници:

- со високо образование: дипломиран социјален работник, правник, дипломиран по јавна администрација/јавен менаџмент, психолог, педагог, дефектолог/специјален едукатор и рехабилитатор, социолог, економист, андрагог, логопед, лекар, специјален педагог за превенција ресоцијализација, здравствен работник, воспитувач, стручњак по родова проблематика, семејнолог,
- со вишо образование: воспитувач, социјален работник, главна медицинска сестра, физиотерапевт, работен терапевт, статистичар, правник, економист, здравствен работник и други работници зависно од потребата на дејноста,
- со средно образование: воспитувач, медицинска сестра, физиотерпевт, инструктор, систем оператор за внес, статистичар, домаќин, лаборант, неговател, болничар здравствен работник, геронто-домаќин, социјален згрижувач за деца и
- други работници за извршување на други работи во зависност од дејноста, видот и обемот на услугите, доколку со овој закон поинаку не е утврдено.

Стручните работници со високо образование можат да вршат стручна работа во установа за социјална заштита, доколку имаат лиценца за работа, согласно со овој закон.

Член 195

Во јавните установи за социјална заштита работните места на вработените се групираат во групи и подгрупи согласно со Законот за вработените во јавниот сектор, и тоа:

- административни службеници,
- даватели на јавни услуги во јавните установи за социјална заштита и
- помошно-технички лица.

Член 196

Вработените во јавните установи за социјална заштита кои вршат работи од административна природа за спроведување на дејноста на социјалната заштита утврдена со овој закон, работите утврдени со Законот за заштита на децата, при остварувањето на парична помош на лица со признаен статус на бегалец и под супсидијарна заштита, утврдени со Законот за меѓународна и привремена заштита, работите утврдени со семејно-правните прописи и кривично-правните прописи, утврдени со закон и статут на јавна установа за социјална заштита, основана од Владата на Република Северна Македонија или општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, имаат статус на административни службеници.

Вработените во Заводот за социјални дејности имаат статус на административни службеници, освен помошно-техничките лица.

За вработените од ставовите 1 и 2 на овој член категориите, нивоата и звањата се утврдуваат согласно Законот за административните службеници.

За вршење на работите од ставовите 1 и 2 на овој член се утврдуваат и следниве образовни профили: „дипломиран по јавна администрација/јавен менаџмент".

За прашањата кои се однесуваат на класификацијата, евиденцијата, вработувањето, унапредувањето, стручното усовршување и оспособување, системот на плата, мерењето на ефектот и други прашања во врска со работниот однос на административните службеници во јавните установи за социјална заштита се применуваат одредбите од Законот за административните службеници.

Член 197

Вработените во јавните установи за социјална заштита кои вршат работи од дејноста социјална заштита, имаат статус на даватели на јавни услуги во дејноста

социјална заштита и за нив се применуваат одредбите од овој закон, одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи за работни односи.

За вработените од ставот 1 на овој член се утврдуваат следниве категории на работни места:

- категорија А стручни (дипломиран социјален работник, психолог, андрагог, педагог, правник, економист, лекар, дефектолог, логопед, специјален педагог за превенција и ресоцијализација и социолог, здравствен работник, воспитувач и други),

- ниво А1 раководител на служба во јавните установи за социјална заштита,

- ниво А2 координатор на оддел во јавна установа за социјална заштита,

- ниво А3 супервизија во центрите за социјална работа (социјален работник, психолог, педагог),

- ниво А4 самостоен стручен службеник во јавните установи (правник, економист, дипломиран социјален работник, психолог, педагог, лекар, дефектолог, андрагог, логопед, лекар, специјален педагог за превенција и ресоцијализација, здравствен работник, воспитувач и социолог) и водител на случај во центар за социјална работа (дипломиран социјален работник, психолог, педагог, правник во центрите за социјални работи),

- ниво А5 стручен службеник во јавна установа за социјална заштита (правник, економист, дипломиран социјален работник, психолог, педагог, лекар, дефектолог, андрагог, логопед, лекар, специјален педагог за превенција и ресоцијализација, здравствен работник, воспитувач и социолог) и тријажер во центар за социјална работа (дипломиран социјален работник),

- категорија Б помошно-стручни (воспитувач, главна медицинска сестра, физиотерапевт, работен терапевт, статистичар, правник, економист, здравствен работник, систем оператори за внес, домаќинка, лаборант, негователи, болничар, физиотерепевт, медицинска сестра, геронто-домаќин, болничар, социјален згрижувач за деца, инструктор и други),

- ниво Б1 помошно-стручен од прво ниво,

- ниво Б2 помошно-стручен од второ ниво и

- ниво Б3 помошно-стручен од трето ниво.

Вработените од ставот 2 на овој член треба да ги исполнат следниве посебни услови:

- за ниво А1 стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен и најмалку пет години работно искуство,

- за ниво А2 со стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен и најмалку три години работно искуство,

- за ниво А3 стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен и најмалку три години работно искуство,

- за ниво А4 стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степени најмалку две години работно искуство,

- за ниво А5 стекнати најмалку 180 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен, без или со работно искуство од најмалку една година,

- за ниво Б1 стекнати најмалку 180 кредити според ЕКТС или најмалку ниво на квалификации VI Б,

- за ниво Б2 најмалку ниво на квалификации IV, 240 кредити според ЕЦВЕТ или МКСОО или четиригодишно средно образование V А 60 до 120 кредити според ЕКТС или вишо образование и

- за ниво Б3 најмалку ниво на квалификации IV, 240 кредити според ЕЦВЕТ или МКСОО или четиригодишно средно образование.

За сите нивоа од категоријата А посебни услови за вработување се и активно познавање на компјутерски програми за канцелариско работење, други посебни работни компетенции утврдени во актот за систематизација на работни места за соодветното работно место.

За прашањата кои се однесуваат на класификацијата, евиденцијата, вработувањето, унапредувањето, стручното усовршување и оспособување, мерењето на ефектот и други прашања во врска со работниот однос на давателите на јавни услуги во областа на социјалните работи во јавните установи за социјална заштита, се применуваат одредбите од овој закон.

Член 198

Вработените во јавните установи за социјална заштита, кои вршат помошно-технички работи, имаат статус на помошно-технички лица од Групата IV и за нив се утврдуваат следниве поддгрупи, категории и нивоа:

- подгрупа 1 категорија А хаус-мајстор, водоинсталатерски и електричарски работи, градинар и други, категорија Б ложач на парен котел, домаќин-економ, автомехничар и други, помошно-технички лица за одржување на објектите и на опремата,

- подгрупа 2 категорија А чувар и други помошно-технички лица за обезбедување на објектите и на опремата,

- подгрупа 3 категорија А возач и други помошно-технички лица за превоз на лица и на опрема,

- подгрупа 4 категорија А готвач и други помошно-технички лица во кујна или во хотелско - угостителски објекти,

- подгрупа 5 категорија А шивач, бербер, хигиничар и други помошно – технички лица.

За секоја категориија во подгрупите 1, 2, 3, 4 и 5 се утврдуваат три нивоа:

- А01 помошно-технички лица од прво ниво, со најмалку ниво на квалификации IV, 240 кредити според ЕЦВЕТ или МКСОО или четиригодишно средно образование,

- А02 помошно-технички лица од второ ниво, со најмалку ниво на квалификации III, 180 кредити според ЕЦВЕТ или тригодишно средно образование и

- А03 помошно-технички лица од трето ниво со најмалку ниво на квалификации I или основно образование.

За прашањата кои се однесуваат на класификацијата, евиденцијата, вработувањето и други прашања во врска со работниот однос на помошно-техничките лица во јавните установи за социјална заштита, се примену-

ваат одредбите од овој закон, Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи од областа на работните односи.

2. Плата и надоместоци на плата

Член 199

Платата на давателот на јавна услуга се состои од следниве компоненти:

- основна компонента и
- исклучителна компонента.

Член 200

Основната компонента на платата ја сочинуваат:

- дел на плата за степен на образование,
- дел на плата за ниво и
- дел на плата за стаж.

Делот на плата за степен на образование кој е законски минимум за соодветното ниво на работно место се вреднува на следниов начин:

НИВО НА КВАЛИФИКАЦИИ/ОБРАЗОВАНИЕ	БОДОВИ
Ниво на квалификации VI А, 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен	200
Ниво на квалификации VI Б или 180 кредити според ЕКТС	175
Ниво на квалификации V А, 60 до 120 според ЕКТС или вишо образование	150
Ниво на квалификации IV, 240 според ЕЦВЕТ или МКСОО или четиригоишно средно образование	100

Делот на плата за нивото на кое е распореден давателот на јавна услуга се вреднува на следниот начин:

НИВО	БОДОВИ
А1 раководител на служба	450
А2 координатор на оддел	360
А3 супервизија	350
А4 самостоен стручен службеник и водител на случај	330
А5 стручен службеник и тријажа	280
Б1 помошно-стручен од прво ниво	265
Б2 помошно-стручен од второ ниво	255
Б3 помошно-стручен од трето ниво	240

Делот на плата за работниот стаж на давателот на јавна услуга се вреднува во износ од 0,5% од деловите на плата за степен на образование и за ниво, за секоја навршена година работен стаж, а најмногу до 20%.

Член 201

Вредноста на бодот за пресметување на платите на давателите на јавни услуги и директор на јавна установа за социјална заштита (установа, меѓуопштински центар за социјална работа, односно центар за социјална работа) се утврдува секоја година со одлука на Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот за финансии и министерот за труд и социјална политика, која се донесува во рок од десет дена од денот на донесување на Буџетот на Република Северна Македонија, а во рамките на предвидениот буџет и врз основа на вкупниот број на даватели на јавни услуги распоредени по соодветните нивоа за тековната година.

Член 202

Исклучителна компонента на платата ја сочинуваат:

- додаток на плата за работа изложена на висок ризик и/или додаток на плата за ноќна работа, работа во смени и прекувремена работа,
- додаток на плата за работа изложена на висок ризик.

Член 203

Додаток на плата за работа изложена на висок ризик за давателот на јавна услуга треба да биде предвиден во актот за систематизација на работните места во установите.

Давателот на јавна услуга кој при вршењето на работите е изложен на висок ризик по неговиот живот и здравје има право на додаток на плата, во зависност од видот на ризикот, во висина од 10% до 30% од износот на основната плата, согласно со закон.

Работните места од ставот 2 на овој член ги пропишува министерот за труд и социјална политика, а висината на износот од ставот 3 на овој член ја утврдува Владата, на предлог на Министерството за финансии.

Член 204

Давателот на јавна услуга има право на додаток на плата за:

- ноќна работа,
- работа во смени,
- работа за време на неделен одмор,
- работа за време на празници утврдени со закон и
- работа подолго од полното работно време.

Додатоците на плата од ставот 1 алинеи 1 и 2 на овој член треба да бидат предвидени во актот за систематизација на работните места во институциите.

Додатокот на плата за ноќна работа по час се вреднува во износ од 35% од износот на основната плата по час.

Додатокот на плата за работа во смени по час се вреднува во износ од 5% од износот на основната плата пресметана по час.

Давателот на јавна услуга кој бил ангажиран да работи согласно со условите од ставот 1 алинеи 3, 4, и 5 на овој член има право на онолку слободни часови односно денови колку што бил ангажиран за работа надвор од редовното работно време.

Слободните часови, односно денови од тековниот месец давателот на јавна услуга ги користи до крајот на наредниот месец, по месецот во кој бил ангажиран.

Доколку на давателот на јавна услуга не му се обезбеди користење на слободни часови односно денови согласно со ставот 6 на овој член му се исплатува додаток на плата во износ од 35% од износот на основната плата, пресметана по час.

Додатоците на плата од ставот 1 на овој член не се исклучуваат.

Член 205

Давателот на јавна услуга има право на надоместоци на плата и други надоместоци согласно со овој закон и општите прописи за работни односи, и тоа за:

- патни, дневни и други трошоци за службени патувања во странство,
- трошоци за службени патувања во земјата,
- трошоци за користење на возила во лична сопственост за службени цели,
- трошоци за одвоен живот од семејството,
- селидбени трошоци,
- трошоци за работа на терен,
- трошоци за погреб во случај на смрт на давател на јавна услуга или член на негово потесно семејство (брачниот другар и децата родени во брак или надвор од брак, посиноците, посвоените деца и децата земени на издржување),
- штета при елементарни непогоди и
- трошок при подолго боледување на давател на јавна услуга.

Висината на надоместоците од ставот 1 алинеи 7 и 9 на овој член се утврдуваат со Законот за извршување на Буџетот на Република Северна Македонија, а висината на надоместоците од ставот 1 алинеи 1, 2, 3, 4, 6 и 8 на овој член се утврдуваат во колективниот договор за социјална заштита.

Член 206

Ако кај давател на јавна услуга настапи привремена неспобност за работа има право на надоместок за плата во висина утврдена со закон.

Висината на надоместокот од ставот 1 на овој член за секоја година се утврдува со Законот за извршување на Буџетот на Република Северна Македонија.

Член 207

За време на користење на годишен одмор или специјализирана обука за стручно усовршување за потребите на установата, давателот на јавна услуга има право на плата во висина на платата што би ја примил во тековниот месец кога би бил на работа, без додатокот на плата за работа изложена на висок ризик.

Член 208

Компонента на плата на директор на јавна установа за социјална заштита (установа, меѓуопштински центар за социјална работа, односно центар за социјална работа), ја сочинуваат:

- дел на плата за степен на образование,
- дел на плата по основ на раководење и одговорност и
- дел на плата за стаж.

Член 209

Директор на јавна установа за социјална заштита (установа, меѓуопштински центар за социјална работа, односно центар за социјална работа), остварува додаток на плата за степен на образование во вкупно 200 бодови.

Дел на плата по основ на раководење и одговорност на директорот на јавна установа за социјална заштита (установа, меѓуопштински центар за социјална работа, односно центар за социјална работа) се вреднува на следниот начин:

дел на плата по основ на раководење и одговорност	БОДОВИ
директор на центар за социјална работа на подрачја помали од 30.000 жители	500
директор на установа со помалку од 70 штитеници	500
директор на завод за социјални дејности	550
директор на центар за социјална работа на подрачја од 30 - 80.000 жители	550
директор на установа од 70 до 100 штитеници	550
директор на установа за сместување на лица баратели на право на азил	550
директор на центар за социјална работа на подрачја од 80 - 150.000 жители	600
директор на установа со повеќе од 100 штитеници	600
директор на центар за социјална работа на подрачја со над 150.000 жители	650
директор на установа со повеќе од 200 штитеници	650

Делот на плата за работниот стаж на директорот на јавна установа за социјална заштита (установа, меѓуопштински центар за социјална работа, односно центар за социјална работа) се вреднува во износ од 0,5% од деловите на плата за степен на образование и дел на плата по основ на раководење и одговорност, за секоја навршена година работен стаж, а најмногу до 20%.

3. Вработување и унапредување во јавна установа

Член 210

Директорот на јавна установа за социјална заштита, подготвува годишен план за вработување во јавната установа за следната година, согласно со Законот за вработените во јавниот сектор.

Член 211

За пополнување на работни места на даватели на јавни услуги во областа на социјалните работи од членот 197 став 2 од овој закон, кандидатот треба да ги исполни следниве општи услови:

- да е државјанин на Република Северна Македонија,

- да е полнолетен,

- да има општа здравствена способност за работното место и

- со правосилна судска пресуда да не му е изречена казна забрана за вршење на професија, дејност или должност.

Покрај општите услови за пополнување на работно место на даватели на јавни услуги во областа на социјалните работи, кандидатот треба да ги исполни и посебните услови согласно со класификацијата на работните места утврдени во членот 197 став 3 од овој закон.

Лицата кои за прв пат се вработуваат во јавна установа за социјална заштита како даватели на јавни услуги задолжително извршуваат пробна работа. Пробната работа за избраниот кандидат од категоријата А трае четири месеци, под менторство на давател на јавна услуга на исто или повисоко ниво, назначен од директорот, заради пренесување на знаења и вештини за развој на општите и посебните компетенции на вработениот преку конкретни совети на менторот.

По завршување на пробната работа, избраниот кандидат од ставот 5 на овој член, е потребно да се стекне со лиценца за работа во установа за социјална заштита, согласно со овој закон.

Член 212

Директорот на установа за социјална заштита донесува одлука за потреба од вработување на даватели на јавни услуги, за пополнување на слободно работно место во установата.

Со одлуката од ставот 1 на овој член се определува дали пополнувањето на слободното работно место во установата за социјална заштита се врши преку вработување на лице по пат на објавување на јавен оглас, објавување на интерен оглас и мобилност преку распоредување или преземање согласно со одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор.

Во јавна установа за социјална заштита, потреба од давател на јавни услуги се обезбедува со објавување на јавен оглас во најмалку два дневни весника од кои најмалку во по еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и во весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

По исклучок од ставот 2 на овој член, во јавната установа за социјална заштита може да пополни работно место преку склучување на договор за вработување на определено време согласно со Законот за вработените во јавниот сектор.

Во случаи кога пополнувањето на слободно работно место се врши по пат на објавување на интерен оглас, истиот се објавува на огласната табла на установата и на интернет страницата на установата. Постапката за унапредување има за цел да им овозможи на давателите на јавна услуга кариерно напредување. При постапката за унапредување се почитува начелото за правична застапеност. Постапката за унапредување може да започне откако ќе се добие известување за обезбедени финасиски средства.

Огласот содржи податоци за работното место кое треба да се пополни и за потребните услови кои треба да ги исполни давателот на јавната услуга согласно со овој закон и актот за внатрешна организација и систематизација на работните места на установата и рок за пријавување на интерниот оглас, кој не може да биде пократок од три работни дена од денот на неговото објавување. На интерниот оглас може да се пријави давател на услуга вработен во истата институција, кој ги исполнува општите и посебните услови пропишани за сооодветното ниво во овој закон и во актот на систематизација како и:

- да е оценет со оцена „4” или „5 “ при последното оценување,

- да поминал најмалку две години на тековното работно место и

- да не му е изречена дисциплинска мерка во последната година пред објавувањето на интерниот оглас.

Кандидатите се пријавуваат на интерниот оглас со поднесување на пополнета пријава и докази за податоците содржани во пријавата и истата преку архивата ја доставуваат до организационата единица за управување со човечки ресурси или до лицето задолжено за управување со човечките ресурси. Рокот за пријавување не може да биде пократок од три, односно подолг од 10 дена од денот на неговото објавување.

Директорот формира комисија за селекција за унапредување, составена од три члена од кои еден давател на јавна услуга од кои еден со исто или повисоко звање со давателот на јавна услуга за кое работно место е објавен интерниот оглас, еден вработен во организационата единица за управување со човечки ресурси или лицето кое ги врши работите со управување со човечки ресурси ако нема организациона единица и еден вработен во Заводот за социјални дејности и нивни заменици. Претседателот на комисијата е од установата во која е распишан интерниот оглас.

Постапката по интерниот оглас се содржи од две фази: административна селецијa, која се состои од проверка на внесените податоци во пријавата и приложените докази во пријавата и интервју. За кандидатите за кои при административната селекција ќе се утврди дека не ги исполнуваат условите утврдени во интерниот оглас, постапката на селекција завршува. За останатите кандидати во рок од пет работни дена по завршувањето на административната селекција комисијата спроведува интервју.

По завршената административна селекција и интервјуто, комисијата составува ранг- листа и му го предлага прворангираниот кандидат на директорот. Во рок од три работни дена од добивање на предлогот директор е должен да донесе одлука за избор. Одлуката за избор се доставува до кандидатите и се објавува на интернет страницата на институцијата.

Директорот може да донесе одлука за невршење на избор и во истата е должен да ги наведе причините за нејзиното донесување.

Против одлуката за избор или невршење на избор на давател на јавна услуга незадоволниот кандидат може да изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од осум дена од денот на приемот на одлуката за одлука за избор, односно од денот на објавување на интернет страницата или огласната табла на одлука за невршење на избор.

Кога директорот вработува даватели на јавни услуги по пат на јавен оглас, е должен во јавниот оглас да ги наведе условите што се бараат за вршење на работата, почетокот и завршетокот на дневното и неделното работно време, распоредот на работното време и паричниот износ на основната плата за работното место за кое се бара давател на јавна услуга и рокот за пријавување, кој не смее да биде пократок од три работни дена.

Директорот формира комисија за селекција за вработување, која е составена од претседател и два члена од редот на вработените даватели на јавни услуги и нивни заменици. Комисијата за селекција за вработување се состои од еден раководен давател на јавна услуга и двајца даватели на јавна услуга од кои еден со исто или повисоко звање со давателот на јавна услуга за кое работно место е објавен јавниот оглас и еден член на комисијата е лице вработено во организационата единица за управување со човечки ресурси или лицето кое ги врши работите со управување со човечки ресурси ако нема организациона единица.

Постапката по јавниот оглас се содржи од две фази: административна селецијa, која се состои од проверка на внесените податоци во пријавата и приложените докази во пријавата и интервју. За кандидатите за кои при административната селекција ќе се утврди дека не ги исполнуваат условите утврдени во јавниот оглас, постапката на селекција завршува. За останатите кандидати во рок од пет дена по завршувањето на административната селекција комисијата спроведува интервју.

По завршената административна селекција и интервјуто, комисијата составува ранг- листа која во рок од пет дена му ја доставува на директорот и му го предлага прворангираниот кандидат на директорот. При составувањето на ранг-листата комисијата за селекција ги применува одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор за вработувањата на кандидати со припадност на заедницата согласно со годишниот план на институцијата.

Директорот донесува одлука за вршење избор или неизбор на кандидат, во рок од осум дена по приемот на ранг-листата од комисијата за селекција, која се објавува на огласната табла на установата и на интернет страницата на установата. Одлуката за избор или неизбор на кандидати се доставува до кандидатите кои ја поминале административната селекција.

Против одлуката незадоволните кандидати, може да изјават жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен. По конечноста на одлуката за избор на кандидат, директорот склучува договор за вработување со избраниот кандидат.

4. Дисциплинска одговорност на вработените

Член 213

Вработените во јавна установа за социјална заштита како даватели на јавни услуги, лично се одговорни за вршењето на работите и работните задачи од работното место.

За повреда на службената должност, вработениот од ставот 1 на овој член одговара дисциплински, за дисциплинска неуредност и дисциплински престап.

Дисциплинска неуредност претставува полесна повреда на работна дисциплина, работните задачи, угледот на институцијата или на давателот на јавна услуга и тоа:

- непочитување на работно време, распоредот и користењето на работното време,
- неуредно чување на службенити списи и податоците,
- недоаѓање на работа два работни дена во текот на една календарска година без оправдување,
- неизвршување, несовесно, ненавремено или небрежно вршење на работата и работните задачи со полесни последици од повредата,
- непристојно однесување на давателот на јавна услуга при вршење на работа и работните задачи со полесни последици од повредата,
- недомаќинско користење и употреба на доверените финансиски средства и средствата за работа,
- неоправдано известување на непосредно претпоставениот давател на јавна услуга, односно на директор за спреченоста за недоаѓање на работа во рок од три часа и
- одбивање на стручно оспособување и усовршување на кое давателот на јавна услуга се упатува.

Дисциплински престап претставува потешка повреда на службена должност, работната дисциплина, угледот на институцијата или угледот на давателот на јавна услуга и тоа:

- неизвршување, несовесно, ненавремено или небрежно вршење на работните задачи со потешки последици од повредата,
- непристојно однесување на давателот на јавна услуга при вршење на работа и работни задачи со потешки последици од повредата,
- искажување и застапување на политичко уверување во вршењето на работните задачи, учество во изборни активности или други јавни настапи од таков карактер во текот на работното време, доведување во прашање на својот статус на јавен службеник со вршење на партиски активности, носење или истакнување на партиски симболи во работната просторија,
- одбивање на давање или недавање на неточни податоци на институциите, односно на граѓаните и правните лица, доколку давањето на податоците е утврдено со закон,

- незаконито располагање со материјалните и финансиските средства,
- одбивање на вршење на работни задачи поврзани со работно место на кое е распореден,
- одбивање на писмена наредба за извршување на работни задачи поврзани со работата на институцијата издадени од непосредно претпоставениот односно директорот,
- непреземање или нецелосно преземање на пропишаните мерки за осигурување на безбедноста на доверените предмети во работа,
- предизвикување на материјална штета со намера или крајно невнимание,
- повторување на дисциплинската неуредност повеќе од два пати во тековната година,
- примање на подароци или друг вид на корист,
- злоупотреба на боледување,
- злоупотреба на доверливи податоци,
- злоупотреба на лични податоци,
- злоупотреба на доверените овластувања во вршењето на работните задачи,
- внесување и употреба, како и работење под дејство на алкохол или наркотични средства,
- непридружување кон прописите за заштита од болест, безбедност и здравје при работа, пожар, експлозија, штетно дејствување на отрови и други опасни материи и на прописите за заштита на животна средина,
- поставување на личен финасиски интерес во судир со положбата и статусот на јавен службеник,
- навредливо или насилничко однесување,
- оддавање на класифицирана информација со степен на тајност утврдена со закон,
- непостапување по обврската за оценување на давателот на јавна услуга,
- во управна постапка не бара докази и податоци по службена должност во рокот утврден со закон,
- во управна постапка не доставува докази и податоци кои се побарани по службена должност утврден со закон и
- не ги решава предметите во управна постапка во рокот утврден со закон.

Одговорноста за сторено кривично дело, односно прекршок не ја исклучува дисциплинската одговорност на вработениот.

Член 214

Со одлука за утврдена дисциплинска неуредност на давателот на јавна услуга може да му се изрече една од следниве дисциплински мерки:
- писмена опомена и
- парична казна во висина од 10% од висината на едномесчниот износ на нето плата исплатена во последниот месец пред дисциплинската неуредност во траење од еден до три месеци.

Со одлука за утврден дисциплински престап на давателот на јавна услуга може да му се изрече една од следниве дисцилински мерки:
- парична казна во висина од 30% од висината на едномесечниот износ на нето плата исплатена во последниот месец пред дисциплинскиот престап во траење од еден до шест месеци,
- распоредување на работно место во непосредно пониско ниво и
- престанок на работниот однос кога настапиле штетни последици за институцијата, а притоа не се утврдени олеснителни околности за давателот на јавна услуга кој го сторил престапот.

Во одлуките од ставовите 1 и 2 на овој член задолжително се наведува датумот од кој истите се извршуваат.

Збирот на паричните казни изречени на давателот на јавна услуга во еден месец за дисциплиска неуредност и дисциплински престап не може да надмине 30% од износот на неговата влупна нето плата за тој месец.

Член 215

Секој давател на јавна услуга и друго лице, согласно со закон има право да поднесе иницијатива за поведување на дисциплинска постапка против давател на јавна услуга во јавна установа за социјална заштита, која треба да биде образложена.

Предлог за поведување на дисциплинска постапка против давателот на јавна услуга поднесува непосредно претпоставениот давател на јавна услуга, односно раководниот службеник или директорот на јавната установа за социјална заштита.

Член 216

Предлог за поведување на постапка за утврдување на дисциплинска одговорност по правило ги содржи следниве елементи:
- лично име на давателот на јавна услуга за кого се поднесува предлогот за поведување на постапка за утврдување на дисциплинска одговорност,
- работно место на кое е распореден давателот на јавна услуга за кого се поднесува предлогот,
- опис на дејствието/јата со кое/и е извршено кршење на работниот ред и дисциплина или не исполнување на работните обврски,
- наведување на квалификација на дејствието/јата од ставот 1 алинеја 3 на овој член со конкретно наведување дали тоа претставува полесно, односно потешко кршење на работниот ред и дисциплина или не исполнување на работните обврски,
- време, начин и место на вршење на дејствието со кое е извршено кршењето на работниот ред и дисциплина или не исполнување на работните обврски,
- последици што настанале од извршеното кршење на работниот ред и дисциплина или не исполнувањето на работните обврски,
- наведување на доказ/и од кои се потврдува таквото однесување, односно доказ што е во прилог на фактот дека е извршено дејствие (службена белешка, писмен извештај, информација, пријави, изјави од сведоци),

- наведување на лично име на лице кое може да биде повикано во својство на сведок,

- податок дали давателот на јавна услуга за кого се поднесува предлогот дотогаш одговарал за кршење на работниот ред и дисциплина или не исполнување на работните обврски во јавната установа за социјална заштита и

- податок во врска со претходни наградувања на давателот на јавна услуга.

Во прилог на предлогот од ставот 1 на овој член се доставуваат доказите што се наведени во истиот и други документи што според оцена на предлагачот се од значење за конкретниот случај.

Член 217

Директорот на јавната установа за социјална заштита формира комисија за водење на дисциплинска постапка за дисциплински престап во рок од осум дена од денот на поднесувањето на предлогот за поведување на дисциплинска постапка.

Комисијата од ставот 1 на овој член е составена од три члена и тоа еден раководен давател на јавна услуга и двајца даватели на јавна услуга од кои еден со исто или повисоко звање со давателот на јавна услуга против кого се води дисциплинската постапка.

Претседателот на комисијата е од редот на раководните даватели на јавна услуга.Претседателот и членовите на комисијата имаат заменици.

Комисијата од ставот 1 на овој член, по спроведената дисциплинска постапка, му предлага соодветна дисциплинска мерка на директорот на јавната установа за социјална заштита.

Ако комисијата од ставот 1 на овој член утврди дека давател на јавна услуга не е одговорен или не се исполнети условите за донесување на решенија за изрекување на дисциплинска мерка му предлага на директорот да го отфрли предлогот, односно да ја запре постапката.

Директорот на јавна установа за социјална заштита во рок од 60 дена од денот на започнувањето на постапката, врз основа на предлогот на комисијата од ставот 1 на овој член донесува решение за изрекување на дисциплинска мерка за дисциплински престап.

Член 218

Дисциплинските мерки за дисциплинска неуредност на давателот на јавна услуга во јавната установа за социјална заштита ги изрекува директорот на јавната установа, а по претходен писмен извештај од непосредно претпоставениот давателот на јавна услуга.

Пред изрекување на дисциплинската мерка давателот на јавна услуга се известува писмено за наводите на извештајот од ставот 1 на овој член што постојат против него и истиот има право да даде устен или писмен одговор во рок кој не може да биде пократок од осум дена.

Доколку давателот на јавна услуга не сака да го прими известувањето за наводите во извештајот од ставот 1 на овој член во рок од три дена, истото ќе биде објавено на огласната табла во седиштето на јавната установа за социјална заштита.

Директорот на јавната установа за социјална заштита во рок од 60 дена од денот на започнувањето на постапката донесува решение за изрекување на дисциплинска мерка.

Член 219

Против решението за изрекување на дисциплинска мерка од членот 214 ставови 1 и 2 од овој закон, давателот на јавна услуга во јавната установа за социјална заштита има право на жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 220

Давателот на јавна услуга во јавната установа за социјална заштита е одговорен за штетата која на работа или во врска со работата намерно или од крајна небрежност ја предизвикал на јавната установа за социјална заштита.

Директорот на јавната установа за социјална заштита формира комисија за утврдување на материјалната одговорност на давателот на јавна услуга.

Комисијата од ставот 2 на овој член е составена од претседател, кој е раководен давател на јавна услуга или давател на јавна услуга кој не е со пониско звање од звањето на давателот на јавна услуга против кој се води постапка за материјалната одговорност и два члена од кои еден е давател на јавна услуга, а еден е претставник на синдикатот. Претседателот и членовите на комисијата имаат заменици.

Комисијата од ставот 2 на овој член ја утврдува материјалната одговорност за постоење на сторена материјална штета, нејзината висина и начинот на сторување, кој ја предизвикал штетата и кој ќе ја надомести.

Комисијата од ставот 2 на овој член за утврдената фактичка состојба поднесува извештај врз основа на кој директорот на јавната установа за социјална заштита донесува решение за надоместок на штета.

Член 221

Предлог за поведување на постапка за утврдување на материјална одговорност против давателот на јавна услуга во јавната установа за социјална заштита поднесува непосредно претпоставениот давател на јавна услуга, односно раководниот службеник или директорот на установата.

Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се поведе ако поминале 30 дена од денот кога непосредно претпоставениот давател на јавна услуга, освен кога постапката се поведува по наод на внатрешна ревизија за што рокот за застареност е една година.

Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се води подолго од 60 дена, сметано од денот на донесување на решението за формирање на комисијата од членот 220 став 2 од овој закон.

Против давателот на јавната услуга кој во рок од 60 дена од конечноста на одлуката за надоместок на штета, не ја надомести штетата, институцијата поведува постапка пред надлежниот основен суд.

Директорот, може целосно или делумно да го ослободи давателот на јавна услуга од надоместување на штетата, доколку таа не е сторена со намера или доколку со исплата на надоместок за настанатата штета се загрозува егзистенцијата на давателот на јавна услуга и неговото семејство или во други случаи утврдени со колективен договор.

Член 222

Против решението од членот 220 став 5 од овој закон давател на јавна услуга во јавната установа за социјална заштита има право да изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

5. Стручно усовршување на вработените

Член 223

Вработените во јавна установа за социјална заштита како даватели на јавни услуги, имаат право на стручно усовршување, за што директорот донесува план за континуиран професионален развој во согласност со програмата за континуирана едукација на стручните лица, изготвена од Заводот за социјални дејности.

Член 224

Установите за социјална заштита воспоставуваат систем за управување со ефектот на давателите на јавни услуги.

Системот од ставот 1 на овој член го сочинуваат: утврдување на работните цели и задачи, утврдување на индивидуалниот план за стручно усовршување, како и постапка за оценување на ефекот на давателот на јавни услуги.

Член 225

Работните цели и задачи на вработениот од групата на даватели на јавни услуги во социјална заштита од овој закон, се утврдуваат врз основа на годишната програма за работа на јавната установа за социјална заштита.

Работните цели и задачи на давателите на јавни услуги треба да бидат јасни, прецизни, мерливи и со утврдена временска рамка за извршување.

Работните цели и задачи се утврдуваат од страна на координатор на оддел, а во случај кога нема непосредно претпоставен раководител, од директорот на јавната установа за социјална заштита во соработка со давателот на јавни услуги на крајот на постапката на оценување на работните достигнувања, во декември во тековната година за наредната.

Член 226

Во индивидуалниот план за стручно усовршување се утврдува потребата за стручно усовршување на давателот на јавни услуги, заради ефикасно извршување на утврдените работни цели и задачи и потребата од развој и унапредување на работните компетенции.

Индивидуалниот план за стручно усовршување се утврдува од страна на непосредно претпоставениот координатор на оддел, а во случај кога нема непосредно претпоставен раководител, од директорот на установата, во соработка со давателот на јавни услуги, во поставувањето на работните цели и задачи.

Член 227

Непосредно претпоставениот координатор на оддел, а во случај кога нема непосредно претпоставен раководител, директорот на установата е должен континуирано да го следи ефектот на давателот на јавни услуги во текот на целата година и по потреба да предлага мерки за подобрување на истиот.

Како дел од процесот на континуирано следење на ефектот на давателот на јавни услуги, најдоцна до 30 јуни во годината, се спроведува полугодишно интервју.

По спроведување на полугодишното интервју се пополнува извештајот за полугодишно интервју, кој го потпишуваат давателот на јавни услуги и неговиот непосредно претпоставен раководител на одделение, а во случај кога нема раководител на одделение, директорот на установата.

Копија од извештајот од ставот 3 на овој член му се доставува на давателот на јавни услуги.

Доколку во извештајот за полугодишното интервју, непосредно претпоставен координатор на оддел, а во случај кога нема раководител, директорот на установата утврди дека давателот на јавни услуги не ги исполнил поставените цели односно покажува незадоволителни резултати за време на полугодишниот период, не покажува потребна стручност и компентентност, има значителни грешки во работата и постапувањето, работните задачи ги извршува ненавремено односно не покажува интерес за квалитетот на извршување на работните задачи, истиот ќе започне постапка за подобрување на ефектот.

Во постапката за подобрување на ефектот се предлагаат дополнителни обуки или менторство и се изрекува писмена опомена во која давателот на јавни услуги се предупредува на можноста да биде оценет со негативна оценка доколку и покрај укажувањата и предложените мерки, до истекот на годината за која се врши оценувањето, не го подобри својот ефект.

Член 228

Давателите на јавни услуги, задолжително се оценуваат еднаш годишно, и тоа најдоцна до 1 декември за тековната година.

Оценувањето на давателот на јавни услуги го врши непосредно претпоставен раководител на одделение, а во случај кога нема раководител на одделение, директорот на установата (во натамошниот текст: оценувач).

Оценувачот со оценка “1”, “2”, “3”, “4” или “5” ја оценува работата на давателот на јавни услуги во однос на квалитетот, ефективноста и ефикасноста на работењето, почитувањето на роковите и нивото на исполнување на утврдените работни цели и задачи, нивото на вклученост и посветеност на работата, придонесот во реализацијата на програмата за работа на установата, реализацијата на индивидуалниот план за стручно усовршување и однесувањето на давателот на јавни услуги, а го зема предвид и извештајот од полугодишното интервју.

Годишната оценка на давателот на јавни услуги се добива врз основа на оценката на оценувачот, со тежински фактор од 60%, како и од просечната оценка од двајца други даватели на јавни услуги во установата со кои оценуваниот непосредно работи (во натамошниот текст: други оценувачи), со тежински фактор од 40%.

Другите оценувачи ги бира давателот на јавни услуги во договор со неговиот оценувач и истите со оценки “1”, “2”, “3”, “4” или “5” ги оценуваат општите работни компетенции на давателот на јавни услуги и предлагаат начини на подобрување на работата на давателот на јавни услуги.

Оценувачите од ставот 5 на овој член се должни на пропишан образец во координација со директорот на јавната установа за социјална заштита, да ги оценат давателите на јавни услуги и најдоцна до 1 ноември да му ги достават обрасците за оценување.

За спроведување на оценувањето од страна на други оценувачи, директорот на јавната установа за социјална заштита, најдоцна до 1 октомври е должен да донесе решение во кое ќе го назначи времето и местото на спроведување на оценувањето и ќе формира комисија за спроведување на оценувањето.

По завршувањето на оценувањето, копија од образецот за оценување, освен делот кој се однесува на поединечните оценки на другите оценувачи, се доставува и до давателот на јавни услуги.

Против оценката на ефектот, незадоволниот давател на јавни услуги има право да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од осум дена по приемот на копијата на образецот за оценување.

Директорот на јавна установа за социјална заштита е должен да подготви и најдоцна до 31 декември до Министерството за труд и социјална политика да достави извештај со ранг-листа на годишни оценки за сите оценети даватели на јавни услуги во установата за тековната година.

Начинот на спроведување на полугодишното интервју и оценувањето на давателите на јавни услуги во јавните установи за социјална заштита, како и образецот на извештајот за полугодишното интервју и образецот за оценување, ги пропишува министерот.

Член 229

Давател на јавни услуги кој во текот на годината за која се врши оценувањето, бил отсутен од работа подолго од шест месеци (боледување, неплатено отсуство и друго), како и давателот на јавни услуги кој за првпат се вработил во јавната установа за социјална заштита и работел пократко од шест месеци во периодот за кој се врши оценувањето, нема да биде оценуван.

Оценувањето на давателот на јавни услуги, кој во текот на годината за која се врши оценувањето, преку постапка на мобилност се распоредени, односно преземени на друго работно место, го врши новиот оценувач, врз основа на писмен извештај од претходниот оценувач.

Доколку оценувачот во текот на годината за која се врши оценувањето, го промени работното место, или му престане работниот однос, оценувањето на давателот на јавни услуги со кои раководел, го врши новиот оценувач, врз основа на писмен извештај од претходниот оценувач.

Член 230

Годишната оценка на давателот на јавни услуги може да биде:

- „особено се истакнува”, доколку има вредност од 4,51 до 5,00,
- „се истакнува”, доколку има вредност од 3,51 до 4,50,
- „задоволува”, доколку има вредност од 2,51 до 3,50,
- „делумно задоволува”, доколку има вредност од 1,51 до 2,50 и
- „не задоволува”, доколку има вредност од 1,00 до 1,50.

Член 231

Давателите на јавни услуги кои се оценети со годишната оцена „особено се истакнува”, ќе бидат наградени со три слободни денови.

Во случај кога заради потребите на работата нема да ги искористат слободните денови, им се исплатува надомест согласно со закон.

6. Престанок на работен однос

Член 232

На давателот на јавна услуга му престанува работниот однос:

- по негово барање,
- со спогодба,
- по сила на закон и
- во други случаи утврдени со овој и друг закон и колективен договор.

На вработениот му престанува работниот однос во институцијата ако поднесе писмено барање за престанок на работниот однос.

Во случај на престанок на работниот однос по барање на вработениот, отказниот рок трае 30 дена од денот на поднесувањето на барањето за работниот однос.

Член 233

На вработениот му престанува работниот однос по сила на закон ако:

- ја загуби работната способност со денот на доставувањето на правосилното решение за утврдување на загубената работна способност,

- му престане државјанството на Република Северна Македонија, со денот на доставувањето на решението за отпустот од државјанство на Република Северна Македонија,

- биде осуден за кривично дело во врска со службената должност со денот на правосилноста на пресудата,

- му е изречена забрана за вршење професија, дејност или должност, со денот на правосилноста на пресудата,

- поради издржување на казна затвор во траење подолго од шест месеци, со денот на започнувањето на издржување на казната,

- неоправдано отсуствува од работа најмалку три работни дена последователно во еден месец,

- се утврди дека при вработувањето премолчил или дал невистинити податоци во однос на општите и посебните услови за вработување,

- во рок од три дена не се врати на работа по завршувањето на неплатенотото отсуство,

- органот на државната управа надлежен за инспекциски надзор во рок од една година утврди дека вработениот е вработен спротивно на одредбите од овој закон и други услови согласно со закон.

На вработениот му престанува работниот однос доколку биде оценет со оцена „не задоволува" два пати последователно или најмалку три пати во последните пет години.

На стручниот работник му престанува работниот однос ако по завршувањето на пробната работа не се стекне со лиценца за работа во установата за социјална заштита, согласно со овој закон.

Член 234

Решението за престанок на работен однос на вработениот го донесува директорот.

Решението за престанок на работниот однос се врачува лично на вработениот во работните простории на институцијата во која работи, односно на адреса на неговото живеалиште.

Ако вработениот не може да се пронајде на адресата на живеалиштето или ако го одбие врачувањето, решението се објавува на огласната табла на институцијата и по изминувањето на осум дена се смета дека решението е врачено.

Против решението вработениот има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 235

Одредени работи во социјалната заштита, по овластување на директорот на установата за социјална заштита, без надоместок можат да ги вршат волонтери, кои се квалификувани за тој вид на работа или поминале низ обука за вршење на таа работа.

Волонтерот не може да решава за правата од социјална заштита.

Работите кои можат да се вршат со волонтерска работа, начинот на нивното вршење, како и потребните квалификации или обука, ги утврдува со акт установата за социјална заштита, согласно со закон.

7. Лиценцирање на стручни лица даватели на јавни услуги во установи за социјална заштита и кај други даватели на социјални услуги

Член 236

Стручните лица даватели на јавни услуги вработени во јавни и приватни установи за социјална заштита и кај други даватели на социјални услуги треба да поседуваат лиценца за вршење стручна работа во дејноста социјална заштита.

Лиценцата од ставот 1 на овој член се издава со важност за период од пет години, и тоа како:

- општа лиценца за вршење социјална, правна, педагошка и психолошка стручна работа во центарот за социјална работа,

- општа лиценца за вршење стручни работи во установа за вон-семејна заштита, центар за социјални услуги, центар за поддршка на згрижувачки семејства и други даватели на социјални услуги за вон-семејна заштита и услуги во заедницата,

- посебна лиценца за водител на случај во центар за социјална работа и

- специјализирана лиценца за вршење стручни работи во социјална заштита и тоа за: едукација за згрижување, супервизија во центар за социјална работа, советувалишна и советодавно-тераписка работа.

Стручните лица се стекнуваат со специјализирана лиценца за вршење стручни работи во социјална заштита доколку поседуваат општа лиценца од ставот 2 алинеи 1 и 3 на овој член.

Лиценцата за работа на стручниот работник претставува јавна исправа за работа и се истакнува во просторијата за работа на стручниот работник.

Член 237

На стручен работник му се издава лиценца за работа, ако:

- има високо образование со стекнати најмалку 180 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен,

- е државјанин на Република Северна Македонија,

- со правосилна одлука не му е изречна забрана за вршење на професија, дејност или должност се додека траат последиците од забраната,

- има поминато почетна едукација спроведена согласно со Програмата за континуирана професионална едукација на стручните работници во установите за социјална заштита и кај други даватели на социјални услуги и

- го положи стручниот испит.

Член 238

Стручен работник до стекнувањето на лиценца за работа, а најдоцна во рок од шест месеци од неговото вработување, задолжително треба да ја помине почетна едукација од членот 237 став 1 алинеја 4 од овој закон.

На стручниот работник, кој по истекот на 12 месеци од неговото вработување не обезбеди лиценца за работа, му престанува работниот однос во установата за социјална заштита.

Член 239

По завршување на почетната едукација од членот 238 од овој закон, стручниот работник поднесува барање за полагање на испит до Комисијата за лиценцирање, преку Заводот за социјални дејности, заедно со докази за исполнување на условите за полагање на испитот пропишани со овој закон.

Доколку кандидатот не ги исполнува условите за полагање на испит, Заводот за социјални дејности, врз основа на мислење на Комисијата за лиценцирање, донесува решение за одбивање на барањето за полагање на испитот против кое може да се поднесе жалба во рок од осум дена до Министерството.

Член 240

Стручниот работник полага стручен испит за стекнување со лиценца за работа, во зависност од работните задачи кои ги врши, и тоа:

- општ стручен испит за стручни работници за вршење на стручна работа во центар за социјална работа,
- општ стручен испит за вршење на стручна работа во установа за вон-семејна заштита, центар за социјални услуги, центар за поддршка на згрижувачки семејства и други даватели на социјални услуги за вон-семејна заштита и услуги во заедницата,
- посебен испит за лиценца за водител на случај и
- специјализиран стручен испит за стручни работници за вршење едукација за згрижување, супервизија во центар за социјална работа, советувалишна и советодавно-тераписка работа.

Стручниот испит се состои од теоретски и практичен дел.

Доколку стручниот работник не го положи стручниот испит, може да го полага уште еднаш во рок од шест месеци.

Стручниот испит се полага според програма во која се содржани материјалите за подготовка на испитот и начинот на полагање на испитот.

Програмата за полагање на испитот ја донесува Заводот за социјални дејности на предлог на Комисијата за лиценцирање.

Член 241

На стручен работник му се обновува лиценцата за работа, ако има освоено најмалку 60 бодови согласно со Програмата за континуирана едукација на стручните работници во установите за социјална заштита и кај други даватели на социјални услуги и тоа:

- најмалку 40 бодови од задолжителни обуки и
- најмалку 20 бодови од дополнителни професионални активности по избор на стручниот работник.

Стручниот работник најмалку три месеци пред истекот на важноста на лиценцата поднесува барање до Комисијата за лиценцирање за обновување на лиценцата за работа.

Член 242

На стручен работник кој од оправдани причини (болест, породилно отсуство, платено или неплатено отсуство и слично) не ги исполнил условите од член 241 од овој закон, Комисијата за лиценцирање ќе му ја продолжи лиценцата за работа на негово барање за наредните шест месеци по враќање на работа, во кој период треба да ја заврши задолжителната едукација и го положи стручниот испит, односно да ја заврши континуираната едукација.

Член 243

На стручен работник му се одзема лиценцата за работа, ако:

- не ги исполнува условите од членот 241 од овој закон за обновување на лиценца,
- му престанал работен однос заради дисциплински престап и
- при вршење на стручен надзор се констатира дека стручен работник во вршење на работите постапува спротивно на Етичкиот кодекс за стручните работници во дејноста социјална заштита.

Заводот за социјални дејности до Комисијата за лиценцирање доставува предлог за одземање на лиценца за работа, за констатирани околности од ставот 1 алинеја 3 на овој член.

Комисијата за лиценцирање веднаш, а најдоцна во рок од три дена го известува директорот на установата за социјална заштита или друг давател на социјална услуга за одземена лиценца на стручен работник.

Член 244

Заводот за социјални дејности издава, обновува, продолжува и одзема лиценци за работа на стручните работници во установи за социјална заштита и други даватели на социјални услуги, води регистар за издадени, обновени, продолжени и одземени лиценци и спроведува стручен испит во постапката за издавање и обнова на лиценци.

За вршење на работите од ставот 1 на овој член, Заводот за социјални дејности формира Комисија за лиценцирање, по претходна согласност на министерот.

Комисијата за лиценцирање е составена од девет членови и тоа: три претставници од Заводот за социјални дејности, три претставници од високо-образовни установи за социјална работа и социјална политика и три претставници од Министерството за труд и социјална политика, со мандат од 4 години.

Во работата на комисијата може да се вклучат и надворешни членови од редот на давателите на обуки, во процесот на подготовка на прашања за стручен испит.

Комисијата за лиценцирање избира претседател и заменик претседател од редот на членовите од Заводот за социјални дејности.

Член 245

Комисијата за лиценцирање ги врши следниве работи:

- одлучува за издавање, обновување, продолжување и одземање на лиценци за работа,
- го спроведува стручниот испит,
- донесува Деловник за работа,
- води евиденција за учествата на обуки и дополнителните професионални активности на стручните работници даватели на социјални услуги,
- ги подготвува прашањата за стручниот испит и
- ги ажурира прашањата за стручниот испит најмалку еднаш годишно.

Членовите на Комисијата за лиценцирање имаат право на годишен паричен надоместок во износ од најмногу две просечни исплатени месечни нето плати во Република Северна Македонија за претходната година, кој го определува министерот со решение.

Член 246

Заводот за социјални дејности донесува решение за издадена, продолжена, обновена и одземена лиценца за работа, врз основа на одлука на Комисијата за лиценцирање.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до Министерството за труд и социјална политика, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Член 247

Заводот за социјални дејности формира Комисија за одобрување на програми за континуирана професионална едукација, по претходна согласност на министерот.

Комисијата за одобрување на програми за континуирана професионална едукација е составена од пет члена, и тоа еден претставник од Министерството, два претставника од Завод за социјални дејности и два претставника од високо-образовна установа за социјална работа и социјална политика, со најмалку десет години работен стаж во областа.

Мандатот на членовите на Комисијата за одобрување на програми за континуирана професионална едукација е две години со можност за повторен избор.

Членовите на Комисијата за одобрување на програми за континуирана професионална едукација имаат право на годишен паричен надоместок во износ од најмногу две просечни исплатени месечни нето плати во Република Северна Македонија за претходната година, кој го определува министерот со решение.

Член 248

Комисијата за одобрување на програми за континуирана професионална едукација спроведува постапка и одобрува програма за континуирана професионална едукација.

Комисијата го известува Заводот за социјални дејности за одобрените програми, заради внесување во електронски регистар на одобрени програми за професионална едукација.

Комисијата од ставот 1 на овој член најмалку еднаш годишно објавува јавен повик на интернет страницата на Министерството и на Заводот за социјални дејности за одобрување на програми за континуирана професионална едукација во дејноста на социјалната заштита.

Во јавниот повик се наведуваат условите, критериумите и рокот за поднесување на програмите и рокот за разгледување на програмите.

Критериумите за одобрување на програмите за континуирана професионална едукација во дејноста социјална заштита и формата и содржината на регистарот на одобрени програми за професионална едукација ги пропишува министерот.

Член 249

Трошоците за издавање, обновување и продолжување на лиценцата за работа и за водење на евиденција се на товар на стручниот работник, во висина од 2.000 денари, усогласена со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика во јануари за тековната година.

Трошоците за континуирана професионална едукација за издавање и обновување на лиценца за стручните работници, вработени во јавните установи основани од Владата, се финансираат од Буџетот на Република Северна Македонија, а за стручните работници, вработени во јавните установи основани од општината од буџет на општината.

Член 250

Начинот за издавање, продолжување, обновување и одземање на лиценцата за работа на стручните работници, формата и содржината на образецот на лиценцата за работа ги пропишува министерот.

Член 251

Стручните и административните работи за потребите на работата на Комисијата за лиценцирање и Комисијата за одобрување на програми за континуирана професионална едукација ги врши Заводот за социјални дејности.

Член 252

Заводот за социјални дејности формира Етички одбор составен од тројца претставници, од кои еден од Заводот за социјални дејности, еден од Комисијата за лиценцирање и еден претставник од јавните установи за социјална заштита.

Етичкиот одбор постапува по претставки и сознанија за неетичко постапување на стручен работник во работата со корисници кое е спротивно на Етичкиот кодекс за стручните работници.

Етичкиот одбор ги испитува претставките и сознанијата за неетичко постапување на стручен работник, составува извештај за констатираната состојба кој може да содржи и предлог за одземање на лиценца за работа на стручниот работник, и истиот го доставува до Комисијата за лиценцирање.

Етичкиот одбор донесува деловник за работа.

8. Работно време во установите за социјална заштита

Член 253

Распоредот, почетокот и завршувањето на работното време во јавната установа, зависно од видот и обемот на социјалната заштита и услугите од социјална заштита, со решение го утврдува министерот.

9. Евиденција во установите за социјална заштита

Член 254

Установата за социјална заштита води евиденција за корисниците на правата од социјална заштита и документација за стручната работа.

Евиденцијата за корисниците содржи податоци за единствен матичен број на граѓанинот, пол, возраст, адреса на живеење и други податоци за корисникот и членовите на неговото семејство, односно домаќинство, а кои се однесуваат за утврдување на личниот статус и состојбата на социјален ризик.

Во прибирањето, обработката, користењето, размената и чувањето на податоците за корисниците од социјална заштита се применуваат прописите од областа на заштитата на личните податоци.

Начинот на водење и содржината на евиденцијата и документацијата од ставот 1 на овој член го пропишува министерот.

Член 255

Евиденцијата за корисниците се води за лица кои што остариле право или услуга согласно со закон и тоа од:

- социјална заштита,
- заштита на децата,
- семејно-правна заштита,
- цивилна инвалиднина,
- семејно насилство и
- кривично-правните прописи.

Евиденцијата за корисниците на парични права од социјална заштита содржи податоци за остварено право на:

- гарантирана минимална помош,
- надоместок заради попреченост,
- надоместок за помош и нега од друго лице,
- надоместок на плата за скратено работно време,
- додаток за домување,
- траен надоместок и
- еднократна парична помош.

X. Глава

РЕФУНДИРАЊЕ НА СРЕДСТВА ЗА НАБАВКА НА ПАТНИЧКИ АВТОМОБИЛИ

Член 256

Лице со тешка и најтешка телесна попреченост, лице со умерена, тешка и длабока интелектуална попреченост, потполно слепо лице со придружник и потполно глуво лице може да поднесе барање за рефундирање на средства платени како царински давачки, данок на додадена вредност и акциза за набавка на патнички автомобил, со кој ќе управува подносителот на барањето или неговиот брачен другар, родител, дете или друг роднина кој живее со лицето и помеѓу нив постои должност за издржување согласно со Законот за семејството, односно старател, а ќе се користи исклучиво за потребите на лицето за превоз и полесна социјална интеграција во заедницата.

Барањето од ставот 1 на овој член може да се поднесе еднаш во период од пет години за набавка на патнички автомобил со купопродажна вредност до 10.000 евра во денарска противвредност, односно со купопродажна вредност до 20.000 евра во денарска противвредност, доколку во возилото е вградена дополнителна опрема која овозможува лицето самостојно да го управува возилото како што се автоматски или полуавтоматски менувач, рачни команди кои ги заменуваат ножните команди, хидраулична дигалка за инвалидска количка или пристапна рампа за влез во возилото за што се доставува и доказ од овластена компанија која ја вградила таквата специјализирана опрема.

Висината на средствата кои се рефундираат за платени царински давачки, данок на додадена вредност и акциза за набавка на патнички автомобил, може да изнесува најмногу до 180.000 денари.

Купопродажната цена на патничкиот автомобил купен во странство се утврдува врз основа на документ издаден од надлежен царински орган по однос на кој се плаќаат царинските давачки.

Барањето од ставот 1 на овој член со потребната документација се поднесува до Комисија за рефундирање на средства за набавка на патнички автомобил, преку надлежниот центар за социјална работа.

Министерот формира Комисија за рефундирање на средства за набавка на патнички автомобил, составена од пет члена од кои по двајца претставници од Министерството за труд и социјална политика и Министерството за финансии и еден претставник од Заводот за социјални дејности, со мандат од две години.

Министерот донесува решение за рефундирање на средства за набавка на патнички автомобил врз основа на претходно мислење на Комисијата од ставот 6 на овој член.

Член 257

Ако лицето на кое му се рефундирани средства, платени како царински давачки, данок на додадена вредност и акциза за набавка на патнички автомобил,

го отуѓи возилото во период од пет години по добивање на средствата, должно е истите да ги врати со законска казнена камата, пресметана до денот на уплатата во Буџетот на Република Северна Македонија.

Во случај на отуѓување на возило при настанато оштетување на истото во висина поголема од 80% од вредност на возилото утврдено во записник од овластен проценител во моментот на настанување на штетата, како и во случај на отуѓување на возилото по смртта на подносителот на барањето, нема да се поведе постапка за враќање на средствата добиени по основ на рефундирање на платени царински давачки, данок на додадена вредност и акциза за набавка на патничкото возило.

Член 258

Центарот за социјална работа формира Комисија за вршење на увид во домот на подносителот на барањето, составена од три стручни лица, вработени во центарот.

Комисијата од ставот 1 на овој член, при поднесување на барањето ја утврдува фактичка состојба за начинот на користење на патничкиот автомобил, за што составува записник. Комисијата барањето со записникот ги доставува до Комисијата за рефундирање на средства за набавка на патнички автомобил.

Комисијата за рефундирање на средства за набавка на патнички автомобил, врз основа на барањето, потребната документација и записникот на комисијата од ставот 1 на овој член дава предлог до министерот за исполнетоста на условите за рефундирање на средства и донесување на решение по барањето.

Во Министерството за труд и социјална политика се води евиденција за лицата кои поднеле барање за рефундирање на средства за набавка на патнички автомобил, која содржи: име, презиме, и единствен матичен број на граѓанинот подносителот на барањето, издадениот наод и мислење за степенот на инвалидноста (број, датум и институција), датумот на приемот на барањето и датумот на издавање на решението или известувањето, согласно со прописите од областа на заштита на личните податоци.

Член 259

Комисијата за рефундирање на средства за набавка на патнички автомобил, најмалку еднаш годишно врши проверка на наменското користење на патничкиот автомобил за лицето на кое му се рефундирани средства платени како царински давачки, данок на додадена вредност и акциза за набавка на истото, преку надлежниот центар за социјална работа.

Доколку Комисијата за рефундирање на средства за набавка на патнички автомобил утврди дека патничкиот автомобил не се користи за личните потреби за лицето на кое му се рефундирани средствата, а врз основа на податоците добиени со проверка преку центарот за социјална работа, Комисијата за рефундирање на средства за набавка на патнички автомобил дава предлог до министерот за донесување на решение за враќање на неосновано примените средства.

Против решението од членот 256 став 7 од овој закон и решението од ставот 2 на овој член може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од 15 дена од денот на добивањето на решението.

Доколку лицето на кое му се рефундирани средства, платени како царински давачки, данок на додадена вредност и акциза за набавка на патнички автомобил, не ги врати средствата во рокот определен со решението од ставот 2 на овој член, Министерството за труд и социјална политика ќе поднесе тужба до надлежниот суд за враќање на примените средства со законска казнена камата.

Член 260

Владата донесува Годишна програма за рефундирање на средства платени како царински давачки, данок на додадена вредност и акциза за набавка на патнички автомобил за лица со тешка и најтешка телесна попреченост, за потполно слепи лица со придружник и за потполно глуви лица, со која се уредуваат мерките, носителите, начинот на спроведување, потребната документација и обезбедените средства.

Рефундирањето на средствата платени како царински давачки, данок на додадена вредност и акциза за набавка на патнички автомобил за лица со тешка и најтешка телесна попреченост, за потполно слепи лица со придружник и за потполно глуви лица се врши во рамките на обезбедените средства за реализирање на Годишната програма од ставот 1 на овој член.

XI. Глава

ПОСТАПКА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВА ОД СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

1. Постапка за социјална заштита

Член 261

По барањето за остварување на право од социјална заштита во прв степен решава центарот за социјална работа надлежен за подрачјето на кое подносителот на барањето има живеалиште или престојувалиште.

По жалбата против решение на центар за социјална работа решава Министерството.

По исклучок од ставот 2 на овој член, по жалбата против решението на центарот за социјална работа за правото од членот 27 став 1 точка 1 од овој закон решава Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка по работен однос во втор степен.

Жалбата од ставовите 2 и 3 на овој член, се поднесува преку надлежниот центар за социјална работа.

Жалбата не го одложува извршувањето на решението.

Член 262

Постапката за остварување на право од социјална заштита се поведува по барање на граѓанинот, односно неговиот законски застапник, старател или по службена должност.

Центарот за социјална работа постапката по службена должност ја поведува по сопствена иницијатива, по иницијатива на граѓанин, надлежен орган или други органи и организации, кога тоа е во интерес на граѓанинот или кога постои интерес на трети лица.

Член 263

Во постапката за остварување на правата од социјална заштита се применуваат одредбите на Законот за општа управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е определено.

Член 264

На подносителот на барањето кој се нашол во положба од социјален ризик надвор од подрачјето на кое има живеалиште, центарот за социјална работа надлежен за тоа подрачје ќе му обезбеди соодветно право на социјална заштита.

За подносителот на барањето кој на територијата на Република Северна Македонија нема живеалиште, месната надлежност се утврдува според престојувалиштето.

За подносителот на барањето со непознато место на живеење, надлежен е центарот за социјална работа на подрачјето на кое лицето се затекнало.

Член 265

Ако подносителот на барањето е дете, месната надлежност се одредува според живеалиштето, односно престојувалиштето на родителите или старателот.

За дете чии родители не живеат заедно, месната надлежност се одредува според местото на живеење на родителот на кого детето му е доверено на чување и воспитание.

За дете чии родители не живеат заедно, а постапката за доверување на детето на чување и воспитување кај еден од родителите не е спроведена, надлежен е центарот на подрачјето на кое детето се нашло во положба од социјален ризик.

Ако родителите на детето не се познати, односно ако го напуштиле детето или се со непознато живеалиште, односно престојувалиште, надлежен е центарот за социјална работа на подрачјето на кое детето се нашло во положба од социјален ризик.

Член 266

Ако околностите врз основа на кои била одредена месната надлежност согласно со овој закон се изменат, постапката ќе ја продолжи месно надлежниот центар за социјална работа.

Ако во текот на постапката или во текот на користење на правото, барателот, односно корисникот на правото од социјална заштита го промени живеалиштето, центарот за социјална работа е должен целокупниот предмет да го достави до надлежниот центар за социјална работа во новото живеалиште, кој има обврска во рок од 15 дена да одлучи за правата на корисникот.

Член 267

Во случај на судир за месната надлежност, центарот за социјална работа кој ја започнал постапката, е должен до завршувањето на судирот да ги преземе неодложните работи заради непосредна заштита на корисникот.

Судирот од ставот 1 на овој член го решава Министерството.

Член 268

Овластеното службено лице од центарот за социјална работа кое ја води постапката е должно во рок од три дена од денот на приемот на барањето за остварување на право на социјална заштита, по службена должност да побара докази и податоци за кои службена евиденција води надлежен јавен орган.

Овластеното службено лице од надлежниот јавен орган од кој се побарани доказите и податоците од ставот 2 на вој член е должно да ги достави бараните докази и податоци во рок од три дена од денот на приемот на барањето.

Одредбите од ставовите 1 и 2 на овој член се применуваат и при прибавување на докази од членовите 122 став 1 алинеја 6, 186 став 2 точка 2, 211 став 1 алинеја 4 и 325 став 1 алинеја 4 од овој закон.

Член 269

Центарот за социјална работа, во постапките за остварување и користење на права од социјална заштита, за корисниците и членовите на нивното семејство/домаќинство по електронски пат прибавува податоци за недвижниот имот од Геодетско катастарскиот информационен систем на Агенцијата за катастар на недвижности.

Центарот за социјална работа сите исправи кои содржат правен основ врз основа на кои се врши запишување во катастарот на недвижности, заедно со пријавите за запишување и доказот за платен надоместок, ги доставуваат по електронски пат до Агенцијата за катастар на недвижности на Република Северна Македонија.

Член 270

По барање на центарот за социјална работа правните и физичките лица се должни да доставаат податоци и документација што претставуваат докази за остварување на правата на корисниците утврдени со овој закон.

Член 271

Правата на парична помош од социјална заштита се остваруваат од денот на поднесувањето на барањето.

Правата на парична помош од социјална заштита престануваат со денот на престанокот на условите за користење на правото.

Член 272

Подносителот на барањето е одговорен за вистинитоста на податоците во барањето.

Подносителот на барањето, односно неговиот законски застапник или старател е должен надлежниот центар за социјална работа да го извести за секоја промена на фактите или околностите кои влијаат на користење на правото и биле основа за признавање на правото од социјална заштита, најдоцна во рок од 15 дена од денот кога настанале тие промени.

Ако подносителот на барањето, односно неговиот законски застапник или старател не постапи согласно со ставовите 1 и 2 на овој член, му престанува правото.

Член 273

Центарот за социјална работа по службена должност повремено, а најмалку еднаш годишно го преиспитува постоењето на фактите и условите за стекнување и користење на правото од социјална заштита и доколку утврди дека истите се променети, донесува ново решение.

Член 274

Пред да одлучува за правата од социјална заштита центарот за социјална работа на граѓанинот му укажува стручна помош при поднесувањето на барањето и за можноста да остварува права врз основа на други прописи.

Центарот за социјална работа ја утврдува потреба за остварување на права од социјална заштита и користење на социјални услуги врз основа на извршен непосреден увид во домаќинството на корисникот.

Центарот за социјална работа за корисник на права на парична помош од социјална заштита утврдува потреба од користење на социјални услуги врз основа на извршен непосреден увид во домаќинството на корисникот, во рок од 30 дена од денот на конечноста на решението.

Член 275

Центарот за социјална работа во текот на постапката за остварување на правата од социјална заштита изготвува индивидуален план.

Во индивидуалниот план се определуваат целите што се планира да се постигнат и мерките и активностите што се преземаат за помош на корисникот и членовите на неговото семејство, носителите на мерките и времето за нивно спроведување.

При изготвување на индивидуалниот план од ставот 1 на овој член, центарот за социјална работа соработува со корисникот и членовите на неговото семејство, а по потреба и со други лица и институции заради активација и обезбедување на социјални услуги.

Член 276

Стручните работници во работата со корисниците на социјална заштита го применуваат пристапот на водење на случај.

Член 277

Водителот на случај се избира од редот на стручните работници во центарот за социјална работа за секој корисник поединечно, во зависност од видот на социјалниот проблем со кој се соочува поединецот или семејството.

Член 278

Водителот на случајот е должен да изработи индивидуален план врз основа на претходна стручна проценка, во соработка со поединецот или семејството, како и други стручни лица од социјални, здравствени, образовни установи и други државни тела и органи, здруженија и други правни и физички лица.

Член 279

Индивидуалниот план се реализира од страна на водителот на случајот и корисникот, со вклучување на други стручни лица и семејството.

Член 280

Водителот на случајот е одговорен за спроведувањето на планот на услуги и организација на тимски средби со стручните лица, вклучени во реализација на планот.

Член 281

Како службена документација која во текот на постапката ја изготвува и по која одлучува центарот за социјална работа, покрај документацијата утврдена со закон, се смета и индивидуален план, лист на корисникот, наод и мислење на стручен работник, односно наод и мислење на водителот на случајот и наод и мислење на стручен тим.

Во случај кога водителот на случај вклучува други стручни лица, како и во случај кога постапувањето на стручен тим е предвидено со закон, како службена документација се изготвува наод и мислење на стручен тим.

Центарот за социјална работа е должен да ја изготви службената документација од ставот 1 на овој член во рок од 60 дена од денот на започнувањето на постапката.

Наод и мислење на стручен работник и лист на корисник не се изготвува за корисници на правото на паричен надоместок за помош и нега од друго лице и правото на паричен надоместок заради попреченост.

Член 282

Центарот за социјална работа во постапката за остварување на право од социјална заштита е должен да донесе решение во рок од 60 дена од денот на поднесувањето на барањето со потребната документација.

Член 283

Министерот во постапките во кои одлучува во прв степен е должен да донесе решение во рок од 60 дена од денот на поднесувањето на барањето со потребната документација.

Член 284

Центарот за социјална работа издава потврда или уверение за статусот на корисникот на социјална заштита согласно со службената евиденција во рок од десет дена од денот на поднесувањето на барањето.

Член 285

Наодот, оцената и мислењето за потребата од помош и нега од друго лице, конзилијарното мислење и наод за надоместок заради попреченост, по случаен избор подлежат на ревизија.

Начинот на вршење на ревизија од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за здравство во согласност со министерот за труд и социјална политика.

Доколку по извршената ревизија се донесе мислење кое што е спротивно на наодот, оцената и мислењето за потребата од помош и нега од друго лице или конзилијарното мислење и наод за надоместок заради попреченост, центарот за социјална работа е должен да постапи по мислењето и да донесе решение за престанок на правото.

Член 286

Во постапката за одлучување за користење на услуга во дом или услуга во заедница, центарот за социјална работа го зема во предвид изборот на корисникот за овластен давател на услугата.

Член 287

Дете користи услугата за привремено и вон-семејно згрижување, само врз основа на решение на центарот за социјална работа.

Родителот или старателот на дете, не може директно да избере, ниту да се согласи детето да користи услуга која вклучува привремен престој и вон-семејно згрижување.

Член 288

Јавната установа за социјална заштита може непосредно да дава услуги на корисници врз основа на склучен договор.

Министерот со решение го утврдува бројот на корисниците од ставот 1 на овој член.

Член 289

Приватната установа за социјална заштита, односно овластениот давател на социјални услуги може непосредно да договара давање услуги, освен за капацитетите со кои установата, односно давателот на услугата не може слободно да располага, утврдени со управниот договор.

Установата за социјална заштита и овластениот давател на социјални услуги се должни до министерството да доставаат податоци за договорените услуги на начин и во рок утврден со договорот од ставот 1 на овој член.

Член 290

Корисникот на социјална услуга, односно неговиот законски застапник може непосредно да избере социјална услуга која ја дава установа за социјална заштита, односно лиценциран давател на социјална услуга со кој ќе склучи договор за користење на услуги и без решение на Центарот за социјална работа.

За користетење на услугата од ставот 1 на овој член, трошоците се на товар на корисникот.

Старател на лице со одземена деловна способност, е должен да го извести центарот за социјална работа за користење на услуга на вон-семејна заштита врз основа на непосреден договор, во рок од 15 дена по склучување на договорот.

2. Постапки што се водат во центарот за социјална работа согласно други прописи

Член 291

Постапката за мирење на брачните другари ја спроведува центарот за социјална работа кој е месно надлежен на подрачјето на општината, за која е месно надлежен судот пред кој се води постапката за развод на бракот по истиот предмет.

Член 292

Во постапката за мирење, брачните другари се покануваат да присуствуваат лично, при што е исклучена јавноста и присуството на полномошник.

Член 293

Центарот за социјална работа е должен без одлагање да достави до надлежниот суд писмен извештај за исходот на постапката за мирење.

Член 294

Во постапката за уредување на личните односи на дете со родител со кого не живее заедно, родителите се покануваат да присуствуваат лично, при што е исклучена јавноста и присуството на полномошник.

Член 295

Центарот за социјална работа врз основа на наод и мислење од стручен орган донесува решение за видот и степенот на попреченост и го евидентира лицето со пречки во развојот.

Начинот на утврдување на видот и степенот на попреченост ги пропишува министерот, во согласност со министерот за образование и наука и министерот за здравство.

Со правилникот од ставот 2 на овој член се уредува стручниот профил на членовите на стручниот орган што дава наод и мислење за оцена на видот и степенот

на попреченост и посебните потреби на лицата со попреченост, на првостепениот и на второстепениот орган, начинот и постапката за оценување на посебните потреби, водењето на евиденцијата за посебните потреби за овие лица и установите што формираат стручни органи кои даваат наод и мислење.

Ревизија на наодот и мислењето од првостепениот стручен орган врши комисија формирана од министерот, составена од три члена - доктори на медицина.

Ако при ревизијата на наодот и мислењето на првостепениот стручен орган се констатира дека истиот не е соодветен на утврдената фактичка здравствена состојба и медицинската документација врз основа на која истиот е издаден, комисијата од ставот 4 на овој член, поднесува кривична пријава за сознанија за сторено кривично дело, барање за поведување прекршочна постапка или иницијатива за покренување на дисциплинска постапка пред надлежен орган.

Член 296

Во случаите кога полнолетно лице кое има имот или приход од имот, кој ја надминува висината на правото на гарантираната минимална помош или правото на социјалната сигурност за старите лица и поднело барање за остварување на услуга за вон-семејна заштита, центарот за социјална работа со лицето може да склучи договор за доживотно издржување согласно со закон, а по претходна согласност на Министерството.

На барање на лицето од ставот 1 на овој член центарот може повремено да го смести и во згрижувачко семејство.

Член 297

Центарот за социјална работа може да основа фондација со цел имотот стекнат врз основа на склучен договор за доживотно издржување или друга основа, да се користи за остварување на социјална заштита на граѓаните во општината и во градот Скопје, за чие подрачје е надлежен центарот за социјална работа.

Управниот одбор на фондацијата од ставот 1 на овој член го сочинуваат три члена од кои двајца претставници од центарот за социјална работа и еден претставник именуван од советот на општината и советот на градот Скопје на чие подрачје е седиштето на центарот за социјална работа.

Основањето, раководењето, управувањето и постапката за надзор над работењето на фондацијата се уредуваат согласно со закон.

Член 298

Ако старо, немоќно, неспособно, инвалидно и дете има член на семејство кој не го издржува ова лице, а кој согласно со Законот за семејството е должен да го издржува, центарот на лицето ќе му обезбеди право на гарантирана минимална помош или услуга од социјална заштита, доколку ги исполнува условите утврдени со овој закон.

Доколку лицето од ставот 1 на овој член нема поднесено тужба за законска издршка, центарот за социјална работа со полномошно од лицето поведува постапка за остварување на правото на издржување спрема лицата кои според закон се должни да го издржуваат.

По донесена правосилна пресуда со која е определена законската издршка во постапката од ставот 2 на овој член, лицето од ставот 1 на овој член, е должно да ги врати средствата наплатени на име издршка од членот на семејството, а најмногу до износот на исплатеното право на парична помош како и трошоците за дадената услуга од социјална заштита, во Буџетот на Република Северна Македонија.

Член 299

Постапката во остварување право од социјална заштита, семејно-правната заштита и надлежноста утврдена со кривично-правните прописи, како и фактите и податоците утврдени во овие постапки кои можат да му наштетат на угледот, достоинството и интересите на граѓанинот и неговото семејство се заштитени со обврската на установата и на стручните работници во неа, да чуваат професионална и службена тајна, согласно со закон.

Член 300

Во поглед на постапките за преземање на мерки за заштита и згрижување на лица жртви на семејно насилство, на лица жртви на трговија со луѓе, центарот за социјална работа постапува согласно со закон.

XII. Глава

ВРАЌАЊЕ НА НЕОСНОВАНО ПРИМЕНИ СРЕДСТВА И НАДОМЕСТОК НА ШТЕТА

Член 301

Корисникот, кој со решение на центарот за социјална работа остварил право од социјална заштита и тоа право на парична помош и/или услуга од вон-семејна заштита согласно со овој закон, е должен да ги врати примените средства и да ја надомести штетата, ако:

- врз основа на нецелосни или неточни податоци, за кои знаел или морал да знае дека се нецелосни или неточни, односно на друг противправен начин остварил право од социјална заштита на кое немал право според одредбите од овој закон или правото го остварил во повисок износ од износот што му следувал за конкретното право согласно со закон,

- правото од социјална заштита го остварил поради тоа што без оправдани причини не пријавил промена која влијае на престанокот или висината на правото, односно на висината на учеството во трошоците за сместување во установа или згрижувачко семејство, а знаел или морал да знае за таа промена и

- со отуѓување на својот имот се довел во состојба да може да оствари право од социјална заштита или имотот го отуѓил за време на користењето на правото.

Член 302

Ако корисникот од членот 301 од овој закон почине, центарот за социјална работа има право на враќање на исплатените средства и правото на надоместок на штета од наследниците кои ќе го наследат имотот на корисникот, во висина на нивниот наследен дел ако таков имот има.

Центарот за социјална работа нема да бара враќање на примените средства и надоместок на штета за исплатените средства врз основа на права и услуги од социјална заштита, ако со исплатата на овие средства наследниците на корисникот и членовите на нивните потесни семејства би останале без минимум средства за егзистенција, пониски од висината на гарантирана минимална помош утврдена со овој закон.

Член 303

Барањето за враќање на износот на исплатените средства од членовите 301 и 302 од овој закон се однесува само на достасани исплатени побарувања во вкупен износ пресметан од денот на исплатата на средствата остварени на противправен начин согласно со членот 301 од овој закон, до денот на достасаноста на побарувањето, заедно со законски пресметана камата.

Член 304

Барањето за враќање на износот на исплатените средства и барањето за надоместок на штета застарува со истекот на роковите предвидени во Законот за облигационите односи.

Роковите на застареност за барање за враќање на износот на исплатените средства и за барањето за надоместок на штета согласно со овој закон почнуваат да течат:

- за случаите од членот 301 став 1, алинеи 1 и 2 од овој закон од денот кој е утврден со конечното решение дека корисникот го стекнал правото на социјална заштита на противправен начин,
- во случаите од членот 301 став 1 алинеја 3 од овој закон од денот кој е утврден со конечно решение дека корисникот на правото од социјална заштита го отуѓил имотот и
- во случаите од членот 302 став 1 од овој закон од денот на правосилноста на решението за прогласување на наследници на корисникот на правата од социјална заштита.

Член 305

Центарот за социјална работа кога ќе утврди дека корисникот остварил право од социјална заштита на начин утврден во членот 301 од овој закон, ќе донесе решение со кое на корисникот ќе му престане правото од социјална заштита.

Кога решението на центарот за социјална работа со кое на корисникот му престанува правото од социјална заштита ќе стане конечно, центарот ќе го повика корисникот на правото од социјална заштита да се спогодат за износот, начинот и рокот за враќање на примените средства, како и за висината на причинетата штета која тој треба да ја надомести.

Ако корисникот на правото од социјална заштита и центарот за социјална работа не се спогодат, центарот ќе поднесе тужба до надлежниот суд за враќање на примените средства и правото на надоместок на штета.

XIII. Глава

ФИНАНСИРАЊЕ

Член 306

Средствата за финансирање на социјалната заштита се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија.

Средствата за финансирање на социјалната заштита се обезбедуваат и од буџетот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, во согласност со одредбите од овој закон.

Член 307

Средствата за финансирање на социјалната заштита се обезбедуваат и од учество на корисникот и лицата кои се должни да го издржуваат врз основа на други прописи, преку наплаќање на услуги, подароци, легати и други извори согласно со закон.

Средствата добиени врз основа на подарок и легат се водат на посебна сметка на дарополрмателот и легатарот, што се отвора согласно со закон.

Со средствата од ставот 2 на овој член управува и располага дарополрмателот и легатарот.

Наплаќањето на услугите од корисникот и лицата од ставот 1 на овој член се врши во зависност од видот на услугите кои се користат и материјалните можности на корисникот и неговото семејство.

Видот и обемот на услугите кои се плаќаат од страна на корисниците и висината на учеството во трошоците на корисниците и лицата од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот.

Член 308

Цените на услугите од социјална заштита со одлука ги утврдува министерот врз основа на методологија за формирање на цените на услугите во зависност од стандардите и нормативите за давање на социјалната услугата.

Методологијата од ставот 1 на овој член ја пропишува министерот.

Член 309

Средствата од Буџетот на Република Северна Македонија за финансирање на социјалната заштита се обезбедуваат врз основа на годишната програма за остварување на социјалната заштита од членот 9 алинеја 2 од овој закон.

Член 310

Со средствата од членовите 306 став 1 и 309 од овој закон се финансираат:

1) правата од социјалната заштита утврдени со овој закон;

2) дејноста на установите за социјална заштита согласно со програмата за работа на установата и

3) тековно одржување, изградба и опремување на објектите за социјална заштита.

Член 311

Во програмата за работа на установата за социјална заштита се утврдува видот, обемот, содржината и квалитетот на услугите кои им се даваат на корисниците, односно дејноста која се врши во установата при спроведувањето на социјалната заштита.

За извршувањето на програмата од ставот 1 на овој член, јавната установа за социјална заштита основана од Владата го утврдува обемот на потребните средства, и тоа за:

- правата од социјална заштита кои се остварува во установата за социјална заштита, во вид и обем утврдени со овој закон,
- платите врз основа на закон и колективен договор,
- амортизација согласно со закон,
- материјални трошоци,
- тековно одржување, изградба и опремување и
- со закон утврдени обврски на установата.

Министерот ги одобрува средствата на јавната установа за социјална заштита за остварување на програмата за работа од ставот 2 на овој член.

Член 312

Надлежниот центар за социјална работа е должен најдоцна до 5-ти во месецот да достави до Министерството извештај за користењето на средствата за последниот месец и барање за потребните средства за исплата на правата на парична помош од социјална заштита за тековниот месец со вкупниот број домаќинства, односно корисници за кои треба да се исплати помошта.

По истекот на секое шестмесечје од годината, центарот за социјална работа изготвува извештај за состојбите од извршениот увид кај домаќинствата во изминатото шестмесечје и го доставува до Министерството.

Член 313

Установата за социјална заштита може да остварува средства и врз основа на вршење и на други дејности за унапредување на дејноста на установата.

За користењето на средствата од ставот 1 на овој член во рок од 30 дена се известува Министерството.

Член 314

Средствата за работа на јавната установа за социјална заштита која ја основа општината, градот Скопје и општините во градот Скопје ги обезбедува општината, градот Скопје и општините во градот Скопје.

Од сопствени средства и од други извори општината, градот Скопје и општините во градот Скопје можат самостојно да финансираат и програма за социјална заштита на граѓаните од нивното подрачје над нивото што го обезбедува Републиката.

Член 315

За начинот на користење на средствата за социјална заштита установата за социјална заштита основана од Владата е должна да поднесува тримесечен извештај до Министерството.

Установата од ставот 1 на овој член е должна да поднесува годишна сметка до Министерството.

Јавната установа за социјална заштита основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје поднесува тримесечен извештај и годишна сметка до основачот.

Министерството, секогаш кога ќе оцени дека постојат причини, ќе изврши непосредна контрола на начинот на користење на средствата за социјална заштита во установата за социјална заштита за која обезбедува финансиски средства и ќе наложи мерки за отстранување на согледаните неправилности.

XIV. Глава

НАДЗОР

Член 316

Надзорот над спроведувањето на одредбите од овој закон го врши Министерството.

Член 317

Во вршењето на надзорот над законитоста на работата, Министерството може да го запре од извршување општиот акт на установата за социјална заштита за кој смета дека не е во согласност со закон.

Член 318

Министерството по правото на надзор може да укине конечно решение на центарот, ако утврди дека со него е повреден овој закон.

По укинувањето на решението од ставот 1 на овој член центарот за социјална работа е должен веднаш да го запре неговото извршување.

Член 319

Министерството има право и должност да им забрани на правно лице, физичко лице и на здружение кои вршат работи од областа на социјалната заштита, вршење на дејноста од социјална заштита, ако врз основа на извршениот надзор утврди дека повеќе не се исполнети пропишаните услови за вршење на дејноста или дејноста се врши на штета на корисниците, а констатираните недостатоци правното, физичкото лице и здружението нема да ги отстрани во рокот определен од Министерството.

Против решението за забрана на вршење на дејноста може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Член 320

По конечноста на решението од членот 319 од овој закон, Министерството:

- одзема одобрение за основање на центар за социјални услуги во заедница од членот 173 од овој закон,

- и предлага на Владата да го одземе одобрението за основање на центар за социјална работа и установа за вонсемејна социјална заштита од членот 171 став 2 од овој закон, а кога се работи за јавна установа основана од Владата и донесување на одлука за престанок на јавната установа.

Член 321

Надзорот над работата на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје го врши Министерството во рамките на остварувањето на надзорот над спроведувањето на законите и прописите од областа на социјалната заштита.

При вршењето на надзорот над работата на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје од ставот 1 на овој член Министерството ги врши следниве работи:

- ја следи законитоста на работата, презема мерки и активности и поднесува иницијативи за остварување на надлежностите на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје во согласност со овој закон,

- оценува дали органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје ги обезбедуваат надлежностите на општината, градот Скопје и на општините во градот Скопје, да се извршуваат согласно со стандардите и постапките утврдени со овој закон,

- им укажува на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје на пречекорувањето на нивните надлежности, утврдени со овој закон и им предлага соодветни мерки за надминување, а по потреба презема мерки од својата надлежност за надминување на таквите состојби,

- дава препораки за доследно спроведување на надлежностите на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје во рамките на овој закон, на нивно барање,

- поднесува иницијативи и предлози до општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, доколку констатира неспроведување на овој закон поради судир на надлежности меѓу органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје,

- ја следи законитоста на решенијата што градоначалникот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје ги донесува во решавањето на поединечните права, обврски и интереси на физичките и правните лица и презема мерки во согласност со овој закон,

- го следи остварувањето на претходниот надзор на прописите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје и

- навремено ги известува органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје за констатираните состојби во нивната работа и за преземените мерки при вршењето на надзорот.

Министерството може да ги одземе ингеренциите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје во случај кога ќе констатира неизвршување на законите и прописите од областа на социјалната заштита, при што определува и рок за отстранување на истите.

XV. Глава

ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

Член 322

Министерството врши инспекциски надзор над спроведувањето и примената на законите и другите прописи во областа на социјалната заштита над установите за социјална заштита и другите даватели на социјални услуги.

При спроведување на инспекцискиот надзор се применуваат одредбите од Законот за инспекциски надзор, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Член 323

Инспекцискиот надзор опфаќа:

- надзор над применувањето и спроведувањето на овој и друг закон, како и општите и поединечните акти донесени врз основа на истите, со кои се уредени работите од областа на социјалната заштита,

- надзор над работи од значење за статусот на вршителот на дејноста на социјална заштита,

- надзор над исполнетоста на условите кои се однесуваат на простор, опрема и стручни кадри за вршење на дејност од социјална заштита,

- надзор над остварување на правата и исполнување на обрските на корисниците, утврдени со овој закон,

- надзор над исполнетоста на потребните услови за извршување на работи на стручен или друг работник во установа за социјална заштита, правно или физичко лице кои вршат одредени работи од социјална заштита,

- изготвување на евиденција, документација и извештаи за работата на извршителите на социјалната заштита, и

- надзор над спроведување на изречените мерки при претходно извршен инспекцискиот надзор.

Член 324

Инспекцискиот надзор го вршат инспектори и други државни службеници во Министерството, овластени за спроведување на инспекцискиот надзор.

Член 325

Инспектор може да биде лице кое:

- е државјанин на Република Северна Македонија,

- е полнолетно,

- има општа здравствена способност,

- не му е изречена казна со правосилна судска пресуда за забрана на вршење на професија, дејност или должност,

- има стекнати најмалку 300 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен од областа на општествените науки, што се докажува со уверение,

- има пет години работно искуство во областа на социјалната заштита,

- ги исполнува другите услови утврдени во актот за систематизација на работните места,

- поседува потврда за активно познавање на компјутерски програми за канцелариско работење, и

- има лиценца за инспектор од областа на надлежноста на инспекциската служба.

Член 326

Министерот го назначува и овластува инспекторот во согласност со овој закон.

Член 327

Инспекторот поседува службена легитимација, како службена исправа со која го докажува службеното својство, идентитетот и овластувањето за преземање на работи од инспекцискиот надзор.

Министерот ја пропишува формата и содржината на образецот на легитимацијата од ставот 1 на овој член, начинот на нејзиното издавање, употреба, одземање и евиденција на издадените и одземените легитимации.

При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот е должен да ја покаже службената легитимација.

Член 328

Постапката на инспекцискиот надзор, инспекторот ја покренува и води по службена должност, според одредбите на овој закон, Законот за инспекцискиот надзор и Законот за општата управна постапка.

Член 329

Инспекцискиот надзор инспекторот го врши преку:

- редовен инспекциски надзор,

- контролен инспекциски надзор и

- вонреден инспекциски надзор.

Редовниот надзор се спроведува врз основа на годишна програма.

Вонредниот надзор се спроврдува по службена должност, иницијатива на граѓанин, надлежен орган, други органи и организации и други правни лица, кога постои интерес на граѓанинот, интерес на трети лица или општ интерес.

Член 330

Министерот изготвува предлог на годишна програма за работа на инспекциската служба и истата ја доставува до Инспекцискиот совет најдоцна до 31 октомври во тековната година за следната година.

Министерот ја донесува годишната програма за работа од ставот 1 на овој член, во рок од седум дена од денот на приемот на согласноста, односно најдоцна до 10 декември во тековната година доколку Инспекцискиот совет не ја разгледа и не достави согласност.

Врз основа на донесената годишна програма министерот подготвува квартални планови за работа на секој инспектор кои збирно ги доставува на разгледување до Инспекцискиот совет најдоцна две недели пред почетокот на следниот календарски квартал и тоа до 15 декември за првиот квартал од следната година, до 15 март за вториот, до 15 јуни за третиот, односно до 15 септември за четвртиот квартал во тековната година.

Во кварталните планови за работа за секој инспектор министерот задолжително го внесува бројот на планирани надзори во следните три месеци, како и степенот на сложеност на секој од надзорите.

Врз основа на кварталните планови за секој инспектор министерот подготвува месечен план за работа, кој план содржи и распоред на надзори по датуми и по субјекти на надзор.

Министерот најдоцна две недели од почетокот на тековниот календарски квартал за претходниот до Инспекцискиот совет збирно доставува квартални извештаи за работата на секој инспектор и тоа до 15 јануари за четвртиот квартал од претходната година, до 15 април за првиот квартал, до 15 јули за вториот, односно до 15 октомври за третиот квартал во тековната година.

Министерот најдоцна до 1 март во тековната година до Инспекцискиот совет доставува годишен извештај за работата на инспекциската служба за претходната година.

Член 331

Вонредниот инспекциски надзор нема да се спроведе доколку од иницијативата се констатира дека:

- постапката не е правосилно завршена,

- претходно по истата работа е извршен инспекциски надзор,

- од приложената документација е очигледно дека постапката е водена во согласност со законските прописи и

- спроведувањето на инспекцискиот надзор е во надлежност на друг инспекциски орган.

Член 332

Пред да започне спроведувањето на вонредниот инспекциски надзор, инспекторот ги презема следниве активности:

- го повикува предлагачот на барањето, односно иницијативата да ги дополни со потребни документи или подетално да ги образложи и

- прави стручна процена и проверка на надлежноста, обврските и одговорностите на установата, другите даватели на социјални услуги.

Член 333

Инспекторот го известува раководното лице или друго овластено лице за своето доаѓање во установата за социјална заштита и другите даватели на социјални услуги.

По исклучок од ставот 1 на овој член инспекторот во спроведување на инспекцискиот надзор има право во секое време, без најава и одобрение на раководното лице да влезе во просториите на установата за социјална заштита и другите даватели на социјални услуги.

Член 334

При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот може да ги разгледа објектот и работните простории, деловните книги, регистрите, евиденцијата и документацијата, исправите и списите во предметите, да ги сослуша корисниците, вработените, како и други лица, да утврди идентитет на лице со увид во лична исправа, привремено да одземе документација, предмети и други списи, да го следи извршувањето на определените мерки за надминување на утврдените неправилности, како и да преземе други работи утврдени и во согласност со овој закон.

Инспекторот има обврска да постапува законито, навремено и во согласност со Етичкиот кодекс на државните службеници и Етичкиот кодекс на инспекциската служба и да ја чува тајноста на класифицираните податоци.

Раководното или друго овластено лице во установата за социјална заштита и другиот давател на социјални услуги, е должен на инспекторот да му обезбеди непречено извршување на инспекцискиот надзор и да му обезбеди располагање и увид во сите средства и потребна документација.

Член 335

За извршениот инспекциски надзор, констатираната состојба и преземените, односно определените мерки и рокови за отстранување на утврдените неправилности, инспекторот составува записник.

Член 336

Доколку при вршење на инспекциски надзор овластениот инспектор утврди дека е сторена неправилност од членот 350 на овој закон, овластениот инспектор е должен да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност од стручен работник кој непосредно ги врши работите во спроведувањето и примената на законите и прописите во областа на социјалната заштита со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и со истовремено врчување покана за спроведување на едукација на работникот и на субјектот каде што е утврдена неправилноста.

Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведувањето на едукацијата ги пропишува министерот.

Едукацијата ја организира и спроведува инспекторот, односно и други државни службеници во Министерството, овластени за спроведување на инспекциски надзор, во рок не подолг од 15 дена од денот на спроведувањето на инспекцискиот надзор.

Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за еден или за повеќе стручни работници кои непосредно ги вршат работите и субјекти.

Доколку во закажаниот термин стручниот работникот или субјектот над кој се спроведува едукација не се јави на едукацијата, ќе се смета дека едукацијата е спроведена.

Доколку стручниот работникот или субјектот над кој се спроведува едукација се јави на закажаната едукација и истата ја заврши, ќе се смета дека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

Доколку овластениот инспектор при спроведување на контролниот надзор утврди дека се отстранети утврдените неправилности од ставот 1 на овој член, донесува заклучок со кој ја запира постапката на инспенциски надзор.

Доколку овластениот инспектор при спроведување на контролниот надзор утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од ставот 1 на овој член, поднесува барање за поведување прекршочна постапка пред надлежен суд.

Инспекторот и друг државен службеник во Министерството, овластени за спроведување на инспекцискиот надзор води евиденција за спроведената едукација.

Министерот со акт ги пропишува содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставот 9 на овој член.

Член 337

Министерството за извршената контрола од страна на инспекторите и спроведените едукации изготвува квартални извештаи, кои ги објавува на веб страницата на Министерството на унифициран квартален преглед.

Член 338

Во спроведување на инспекцискиот надзор, инспекторот е овластен со решение да ги определи следниве мерки:

- да нареди отстранување на констатираните недостатоци и неправилности во определен рок и
- да нареди доносителот на решението, истото да го преиспита и да донесе ново решение со кое ќе го замени претходното решение донесено во спротивност со закон или друг пропис.

Во решението со кое се определува мерката се утврдува и рокот за нејзиното извршување.

Во случај да претстои непосредна опасност за здравјето или животот на граѓаните, инспекторот ќе донесе усно решение и веднаш ќе наложи негово извршување. Усното решение се внесува во записникот од членот 335 од овој закон, а писмено решение се донесува во рок од осум дена од денот на изреченото усно решение.

Член 339

Инспекторот при спроведување на инспекцискиот надзор ги има следниве права и обврски:

- со решение да забрани установата за социјална заштита и другите даватели на социјални услуги да спроведуваат мерки и преземаат работи кои се во спротивност со закон и друг пропис и

- да поднесе кривична пријава за сторено кривично дело, барање за поведување на прекршочна постапка или иницијатива за покренување на дисциплинска постапка, ако најде докази дека со повредата на прописите е сторено кривично дело, прекршок или потешка повреда на работната дисциплина, неизвршување, несовесно и ненавремено извршување на работите и работните задачи.

Органот на кого му е поднесено барањето или пријавата од ставот 1 алинеја 2 на овој член, е должен својата одлука да ја достави до инспекторот во рок од 15 дена по донесувањето на одлуката.

Член 340

По жалба против инспекциски акти одлучува Државната комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка.

Жалбата не го задржува извршувањето на решението.

По исклучок, извршувањето на решението може да се одложи до конечната одлука по жалбата ако тоа природата на односите го дозволува, ако одлагањето не е спротивно на јавниот интерес и ако со извршувањето на решенијата би настапила штета на субјектот на надзорот или корисниците на неговите услуги.

Предлогот за одложување на извршувањето на решението се изјавува во жалбата.

Член 341

Ако при извршениот инспекциски надзор се утврди дека установите за социјална заштита и другите даватели на социјални услуги ги исполнуваат пропишаните услови за работа, прават груба повреда на закон или друг пропис или потешко ги повредуваат правата на корисниците, инспекторот без одлагање го известува министерот.

Ако се констатира дека установата за социјална заштита и другиот давател на социјални услуги во определениот рок не ги отстранил недостатоците утврдени со решението од членот 338 став 1 од овој закон, инспекторот е должен без одлагање да го извести министерот.

Член 342

Министерот врз основа на извештајот за извршениот инспекциски надзор ќе донесе решение за:

- забрана за работа на установа за социјална заштита и другите даватели на социјални услуги, ако не добиле одобрение за основање на установа од членовите 171 став 2 и 173 од овој закон, односно решение за исполнетост на условите за почеток со работа од членот 175 од овој закон и решение за издавање на дозвола за вршење на одредени работи од социјална заштита од членот 130 став 3 од овој закон, како и доколку повеќе не ги исполнува условите во поглед на просторот, опремата и стручните кадри пропишани со овој закон и

- преземање на други мерки за кои е овластен со овој или друг закон.

Против решението од ставот 1 алинеја 1 на овој член може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

XVI. Глава

НАДЗОР НАД СТРУЧНАТА РАБОТА

Член 343

Надзорот над стручната работа на установата за социјална заштита и работниците во нив, како и над другите даватели на социјални услуги (во натамошниот текст: надзор над стручната работа) врши Заводот за социјални дејности.

Член 344

Во вршењето на надзорот над стручната работа учествуваат вработените во Заводот за социјални дејности со звања од областите кои се застапени во дејноста на установата за социјална заштита и другите даватели на социјални услуги во која се врши надзорот.

Вработените во Заводот за социјални дејности кои вршат надзор на стручната работа не можат да бидат со помал степен на стручна подготовка од степенот на стручната подготовка на работниците врз чија работа се врши надзорот.

Член 345

Надзорот над стручната работа се врши заради согледување, следење, контрола, увид и унапредување на начинот и квалитетот на стручната работа и ефикасноста во остварувањето на функциите во установите за социјална заштита и другите даватели на социјални услуги утврдени со овој закон и други прописи.

Со надзорот над стручната работа се дава стручна помош во работата на установата за социјална заштита и работниците во неа.

Член 346

Надзор над стручната работа се врши врз основа на Програма за работа на Заводот за социјални дејности и по барање на Министерството.

Член 347

Установите и другите даватели на социјални услуги од членот 343 од овој закон се должни да овозможат увид во севкупната работа и документацијата при вршењето на надзорот над стручната работа.

Член 348

За извршениот надзор над стручната работа Заводот за социјални дејности составува извештај во кој определува мерки и рокови за отстранување на утврдените неправилности и недостатоци.

За извршениот надзор над стручната работа Заводот за социјални дејности извештајот од ставот 1 на овој член го доставува до:

- јавната установа,
- приватната установа и установата што ја основала општината, градот Скопје и општините во градот Скопје и до основачот,
- другите даватели на социјални услуги и
- Министерството.

Извештајот од ставот 1 на овој член се доставува во рок од 15 дена од денот на спроведување на надзорот.

Член 349

Установата за социјална заштита и другите даватели на социјални услуги се должни да ги разгледаат наодите во извештајот за извршениот надзор над стручната работа, да преземат соодветни мерки за отстранување на утврдените неправилности и за тоа да ги известат Министерството и Заводот за социјални дејности.

XVII. Глава

ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 350

Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на установата за социјална заштита или друго правно лице, ако:

- корисникот на социјална заштита го поставува во нееднаква положба (член 16) од овој закон,
- не извести за престанок на работа на приватната установа (член 180) од овој закон,
- физичко лице не води евиденција за корисниците и дадените услуги (член 133 став 1 алинеја 3) и не извести за привремениот престанок за вршење на работите (член 138 став 2) од овој закон,
- не укаже социјална заштита на лице во положба од социјален ризик (член 115 став 1 алинеја 2) од овој закон,
- не води или неуредно ја води пропишаната евиденција и документација (член 254 став 1) од овој закон,
- не ги спроведе мерките утврдени во членот 315 став 4 од овој закон,
- не постапи по решението за отстранување на констатираните недостатоци и неправилности во определениот рок (член 338 став 1 алинеи 1 и 2) од овој закон,
- не ја почитува забраната за спроведување на мерки и преземање работи кои се во спротивност со Законот и друг пропис, при вршење работи од социјална заштита (член 339 став 1 алинеја 1) од овој закон,
- оневозможи непречено извршување на инспекциски надзор (член 334 став 3) од овој закон,
- во определениот рок не го извести инспекторот за преземените мерки (член 338 став 2) од овој закон,
- не ја почитува забраната за работа на установа за социјална заштита и друго правно или физичко лице кое врши одредени работи од социјална заштита и непреземање на други мерки (член 342 став 1 алинеи 1 и 2) од овој закон,
- оневозможи вршење на надзор над стручната работа (член 347) од овој закон и
- во определен рок не преземе мерки за отстранување на утврдените недостатоци од извршениот надзор над стручната работа (член 348) од овој закон.

Глоба во износ од 150 до 200 евра во денарска противвредност ќе се изрече и на физичко лице кое врши определени работи од социјална заштита за прекршоците од ставот 1 на овој член.

Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за установата за социјална заштита или друго правно лице ќе му се изрече за прекршоците од ставот 1 на овој член на одговорното лице во установата за социјална заштита или во друго правно лице.

Глоба во износ од 150 до 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршоците од ставот 1 на овој член на работникот кој непосредно ги врши работите.

Глоба во износ од 150 до 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршоците од ставот 1 на овој член и на раководителот на одделението во установата за социјална заштита.

Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластеното службено лице од центарот кое ја води постапката, ако:

- по службена должност не побара докази и податоци за кои службена евиденција води надлежен јавен орган, во рок од три дена од денот на приемот на барањето (член 268) од овој закон и
- не донесе решение во рок од 60 дена од денот на приемот на барањето (член 282) од овој закон.

Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластеното службено лице од надлежниот јавен орган ако не ги достави бараните податоци и документи по службена должност во рок од три дена од денот на приемот на барањето (член 268) од овој закон.

Член 351

Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на директорот на установата доколку не постапува по задолжителните писмени инструкции донесени од министерот, а се однесуваат на унапредување и усовршување на работата на установата (член 188 став 3) од овој закон.

Член 352

Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на член на Комисијата од членот 258 од овој закон, доколку одлучи за рефундирање на средства, платени како царински давачки, данок на додадена вредност и акциза за набавка на патнички автомобил спротивно на овој закон.

Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на член на Комисијата од членот 258 од овој закон, доколку погрешно ја прикаже фактичка состојба за начинот на користење на патничкиот автомобил.

Член 353

Глоба во износ од 2.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на установата за социјална заштита или друго правно лице, ако:

- не поднесе извештај (член 115 став 1 алинеја 10) од овој закон,

- не го усогласи распоредот, почетокот и завршувањето на работното време (член 253) од овој закон,

- не постапи по известувањето за одземе на лиценца за работа на стручен работник (член 243 став 3) од овој закон.

Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за установата за социјална заштита или за друго правно лице ќе му се изрече за прекршоците од ставот 1 на овој член и на одговорното лице во установата за социјална заштита или на другото правно лице.

Глоба во износ од 200 до 300 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршоците од ставот 1 на овој член на лицето кое врши определени работи во социјалната заштита.

Член 354

Глоба во износ од 2.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на установа за социјална заштита и центар за социјални услуги која врши работи од социјална заштита, а одобрението е одземено (член 181) од овој закон.

Член 355

За прекршоците утврдени со овој закон, прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.

Член 356

За прекршоците утврдени во членовите 350, 351, 352, 353 и 354 од овој закон, инспекторот односно овластеното лице од Министерството за труд и социјална политика за вршење инспекциски надзор должен е на сторителот на прекршокот да му издаде прекршочен платен налог, согласно со Законот за прекршоци.

Доколку сторителот го прими прекршочниот платен налог, истиот треба да го потпише. Примањето на прекршочниот платен налог од сторителот на прекршокот се забележува во записник.

Во записникот од ставот 2 на овој член се утврдува начинот на кој ќе се отстранат штетните последици од прекршокот, како и начинот на надминување на последиците од сторениот прекршок.

Кога како сторител на прекршок се јавува правно лице, записникот и прекршочниот платен налог ги потпишува одговорното лице во правното лице или од него овластено лице.

Инспекторот односно овластеното лице од Министерството за труд и социјална политика за вршење инспекциски надзор, е должен да води евиденција за издадените прекршочни платни налози и за исходот од покренатите постапки.

Во евиденцијата од ставот 5 на овој член се собираат, обработуваат и чуваат следните податоци: име и презиме, односно назив на сторителот на прекршокот, живеалиште, односно престојувалиште, седиште, вид на прекршокот, број на прекршочниот платен налог кој му се издава и исходот на постапката.

Личните податоци од ставот 6 на овој член се чуваат пет години од денот на внесување во евиденцијата.

Министерот за труд и социјална политика ја пропишува формата и содржината на прекршочниот платен налог.

Член 357

Одмерувањето на висината на глобата за правните лица се врши согласно со Законот за прекршоците.

XVIII. Глава

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 358

Постапките за остварување на право од социјална заштита, започнати пред влегување во сила на овој закон, ќе се завршат според одредбите од овој закон.

Член 359

Центарот за социјална работа е должен по службена должност да изврши преведување на лицата кои оствариле права според досегашните прописи од социјална заштита, со решение согласно со одредбите од овој закон, во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на решението за преведување од ставот 1 на овој член, корисникот продолжува да го користи правото од социјална заштита во согласност со прописите што биле во сила до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Правото на парична помош од социјална заштита утврдено со решение на центарот за социјална работа во постапката за преведување од ставот 1 на овој член се стекнува со денот на влегувањето во сила на овој закон, ако висината на правото е повисока од висината на претходното право на корисникот.

Член 360

Корисниците на постојана парична помош, додатокот на мобилност и слепило, додатокот за глувост и паричен надоместок за помош и нега од друго лице се преведуваат во соодветното право на парична помош од социјална заштита согласно со постојниот наод, оцена и мислење врз основа на кој е стекнато правото, до истекот на периодот за контролен преглед.

Член 361

До формирање на стручните комисии, предвидени во членот 51 од овој закон, наод, оцена и мислење за остварување на правото на надоместок за помош и нега

од друго лице дава стручна комисија формирана согласно со прописите што биле во сила до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 362

До утврдување на цените на услугите за социјална заштита согласно со членот 308 од овој закон, надоместокот за згриженото лице и надоместокот за згрижувачот се исплаќаат во висина утврдена согласно прописите што биле во сила до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 363

Лице кое се решение на Центарот за социјална работа е сместено во установа за институционална заштита и користи право на додаток на мобилност и слепило и додаток за глувост во согласност со прописите што биле во сила до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе продолжи со користење на надоместокот заради попреченост согласно со одредбите од овој закон, додека трае сместувањето.

Член 364

Постојните установи за социјална заштита ќе продолжат да работат како јавни установи за социјална заштита основани од Владата, согласно со одлуката за мрежата на јавните установи за социјална заштита, донесена во согласност со прописите што биле во сила до денот на влегувањето во сила на овој закон, до утврдување на мрежата на овластени даватели на социјални услуги од членот 8 од овој закон.

Член 365

Установите и другите правни лица што вршат дејност од областа на социјалната заштита, ќе ја усогласат својата работа, своите акти и составот на органите на управување со одредбите од овој закон во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 366

Постојните јавни установи се должни да ги исполнат предвидените услови за започнување со работа во членот 171 став 6 од овој закон во рок од три години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 367

Комисијата за лиценцирање на даватели на социјални услуги, комисијата за обезбедување средства, комисијата за лиценцирање и комисијата за одобрување на програми за континуирана професионална едукација се формираат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 368

Стручните работници во установите за социјална заштита продолжуваат да работат со добиената лиценца за работа од комисијата за лиценцирање.

До стекнување на посебна лиценца за водител на случај во центар за социјална работа, постојните стручни работници ќе ги вршат работите од водење на случај, а најдоцна 12 месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 369

Социјалните и другите стручни работници со завршена виша школска подготовка и над 15 години работен стаж, кои до денот на влегувањето во сила на овој закон се во работен однос во установите од социјална заштита, продолжуваат да ги извршуваат стручните работи од областа на социјалната заштита.

Член 370

Директорите на постојните установи за социјална заштита продолжуваат да ја извршуваат функцијата до истекот на мандатот за кој се избрани.

Член 371

Подзаконските акти предвидени со овој закон, министерот ќе ги донесе во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, освен подзаконските акти предвидени со членовите 37, 41, 46 став 3, 54, 56, 59 став 4, 60 став 5 и 65 од овој закон, кои министерот ќе ги донесе во рок од еден месец од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До влегување во сила на подзаконските акти од ставот 1 на овој член продолжуваат да важат подзаконските акти донесени врз основа на Законот за социјалната заштита („Службен весник на Република Македонија" број 79/2009, 36/11, 51/11, 166/12, 15/2013, 79/13, 164/13, 187/13, 38/14, 44/14, 116/14, 180/14, 33/15, 72/15, 104/15, 150/15, 173/15, 192/15, 30/16, 163/17 и 51/18).

Член 372

До формирање на центар за поддршка на згрижувачки семејства, надлежниот центар за социјална работа, врши подготовка, проценка и обука на идните згрижувачки семејства, врз основа на Програмата за процена на згрижувачко семејство изготвена од Заводот за социјални дејности.

Член 373

Правата на парична помош од социјалната заштита предвидени со овој закон ќе започнат да се исплатуваат наредниот месец по влегувањето во сила на овој закон, а за претходниот месец.

Член 374

Одредбите од овој закон кои се однесуваат на правото на социјална сигурност на старите лица ќе започнат да се применуваат со започнување на примената на Законот за социјалната сигурност за старите лица.

Член 375

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за социјалната заштита („Службен весник на Република Македонија" број

79/2009, 36/11, 51/11, 166/12, 15/13, 79/13, 164/13, 187/13, 38/14, 44/14, 116/14, 180/14, 33/15, 72/15, 104/15, 150/15, 173/15, 192/15, 30/16, 163/17 и 51/18).

Член 376

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I GJ
PËR MBROJTJE SOCIALE

Kreu I.

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Me këtë ligj rregullohen sistemi dhe organizimi i mbrojtjes sociale, shfrytëzuesit e mbrojtjes sociale, të drejtat e ndihmës në para dhe shërbimet sociale, procedurat për realizimin e të drejtave dhe shfrytëzimin e shërbimeve, kryerja e veprimtarisë së mbrojtjes sociale, kuadrot, financimi dhe mbikëqyrja ndaj kryerjes së mbrojtjes sociale dhe çështje të tjera me rëndësi për kryerjen e veprimtarisë së mbrojtjes sociale.

Neni 2

Mbrojtja sociale është veprimtari me interes publik që realizohet përmes, masave, aktiviteteve, programeve dhe politikave për mbrojtje nga rreziqe sociale, preventivë dhe tejkalim i problemeve sociale të cilat në mënyrë të pavolitshme pasqyrohen ndaj mirëqenies së qytetarëve, me qëllim:

-promovim dhe mirëmbajtje të sigurisë sociale të qytetarëve,

-parandalim të përjashtimit social,

-përmirësim të kualitetit të jetës së qytetarëve dhe

-përforcim të kapaciteteve të qytetarëve për mbajtje të jetës së pavarur, aktive dhe produktive.

Neni 3

Veprimtaria e mbrojtjes sociale sigurohet përmes realizimit të të drejtave të ndihmës në para nga mbrojtja sociale dhe sigurimi i shërbimeve sociale dhe masa të tjera të përcaktuara me këtë ligj.

Mbrojtja sociale realizohet edhe përmes marrjes së masave dhe aktiviteteve në punësimin, dhënien e bursës, banimin, mbrojtjen e familjes, mbrojtjen e fëmijëve, mbrojtjen shëndetësore, edukimin dhe arsimimin dhe në sfera të tjera në pajtim me ligj.

Institucionet për mbrojtje sociale dhe dhënësit tjerë të shërbimeve sociale në realizimin e mbrojtjes sociale, bashkëpunojnë me institucionet për fëmijë, shkollat, institucionet shëndetësore, policinë, organet e jurisprudencës dhe organet tjera shtetërore, shoqatat, dhe persona tjerë juridikë dhe fizikë.

Lista e nocioneve

Neni 4

Shprehjet e caktuara të përdorura në këtë ligj e kanë këtë kuptim:

1) **“Problem social"** është ngjarje apo situatë objektive e shkaktuar nga ngjarje të ndërlikuara shoqërore, fatkeqësi natyrore dhe sjellje devijuese, e cila ndikon negativisht ndaj individit, grupeve shoqërore ose bashkësisë në mënyrë që ua vështirëson ose pamundëson funksionimin social dhe plotësimin e nevojave njerëzore, kurse pasojat e të cilave nuk mund të tejkalohet pa mbështetje shoqërore të organizuar;

2) **"Rreziku social"** është gjendje që ka potencial të vështirësojë ose të pamundësojë funksionimin e papenguar social të individit, familjes dhe grupit të caktuar, i cili mund të vijë në nevojë të ndihmës sociale. Reziqet sociale themelore në të cilat është i ekspozuar individi në kuptim të këtij ligji janë: amësia, sëmundja, pleqëria, vdekja, lëndimi dhe pengesa;

3) **"Ekonomi familjare"** është ekonomi familjare me një anëtar ose bashkësi e anëtarëve të familjes, si dhe të afërm të tjerë, ndër të cilët nuk ekziston detyrim ligjor për mbështetje reciproke, të cilët jetojnë së bashku, kontribuojnë, menaxhojnë dhe shpenzojnë;

4) **"Prind i vetëm"** është prind i cili vetë i kryen të drejtat dhe detyrat prindërore të fëmijës, sepse prindi tjetër është i panjohur, i vdekur, i zhdukur ose për arsye të justifikuara përkohësisht ose përgjithmonë nuk i ushtron të drejtat dhe detyrat prindërore;

5) **"Person me pengesa"** është person i cili ka çrregullime afatgjata trupore, intelektuale, mentale ose të shqisave, të cilat në bashkëveprim me pengesa të ndryshme mund ta pengojnë pjesëmarrjen e tij të plotë dhe efikase në shoqëri në baza të barabarta me të tjerët;

6) **“Person i moshuar”** është person me 65 vite jetë të mbushura;

7) **“Aktivitete themelore nga jeta e përditshme”** janë: mirëmbajtje e higjienës personale, veshje, shfrytëzim i pavarur i tualetit, mobilitet funksional në shtëpi, vetë-ushqyerje dhe aktivitete tjera të ngjashme;

8) **“Aktivitete instrumentale nga jeta e përditshme”** janë: pastrim, riparime, larje, përgatitje, blerje e produkteve, mobilitet i jashtëm, marrja e terapisë mjekësore dhe aktivitete tjera të ngjashme;

9) **“Dhënës të licencuar të shërbimeve sociale”** janë dhënës së shërbimeve të cilët i plotësojnë normativat dhe standardet për dhënie të shërbimeve dhe janë pajisur me leje për kryerje të punëve në mbrojtjen sociale;

10) **“Dhënës të autorizuar të shërbimeve sociale”** janë dhënës të licencuar të shërbimeve të cilët kanë lidhur marrëveshje administrative me Ministrinë e Punës dhe Politikës Sociale, përkatësisht komunat, qyteti i Shkupt dhe komunat në qytetin e Shkupit dhe u japinë shërbime shfrytëzuesve, pas aktvendimit të sjellë të Qendrës për Punës Sociale;

11) **“Shërbime të integruara sociale”** janë shërbime sociale të ngjashme në shtëpinë, bashkësinë dhe në familje të cilat jepen nga ana e dhënësit të licencuar të shërbimeve sociale;

12) **"Plan individual"** është plan për ndryshimin e situatës jetësore, përkatësisht sjelljes së shfrytëzuesit, e përpunuar në bazë të përqindjes gjithëpërfshirëse të nevojave, problemet dhe resurset në marrëveshje me shfrytëzuesin dhe anëtarët e familjes së tij, kurse me qëllim të tejkalimit të rrethanave jetësore të pavolitshme;

13) **"Udhëheqës i rastit"** është punëtor profesional i ngarkuar për rast konkret i cili në bashkëpunim me shfrytëzuesin i përcakton potencialet dhe nevojat e tij dhe shfrytëzon resurse profesionale dhe të tjera nga Qendra për Punë Sociale, institucione dhe organizata të tjera në territorin e njësisë së vetëqeverisjes lokale, kurse të cilat janë të dosmosdoshme për plotësimin e nevojave dhe tejkalimin e problemeve, përkatësisht sigurim i shërbimeve përkatëse për shfrytëzuesin;

14) **"Supervizor"** është punëtor profesional me licencë të specializuar të marrë për supervizion i cili e koordinon, drejton, nxit dhe evaluon punën e menaxhuesit të rastit përmes sigurimit të mbështetjes profesionale dhe mësimit për zhvillim të kompetencave për punë me shfrytëzues dhe

15) **"Trijazher"** është punëtor profesional në qendrën për punë sociale i cili kryen pranimin e parë, vlerësim dhe udhëzim të shfrytëzuesit për shkak të realizimit të të drejtës të ndihmës në para dhe/ose shërbimeve.

Neni 5

Shprehjet, të përdorura në këtë ligj të cilat janë të përcaktuar në bazë gjinore, shfrytëzohen në mënyrë neutrale dhe kanë të bëjnë në mëyrë të barabartë me persona nga gjinia mashkullore dhe femërore.

Neni 6

Republika kujdeset për mbrojtjen sociale të qytetarëve në pajtim me parimin e barazisë sociale.

Republika e vendos sistemin e mbrojtjes sociale dhe e mundëson funksionimin e tij.

Bartës të mbrojtjes sociale janë Republika, komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, në korniza të kompetencave të veta, kurse në pajtim me këtë ligj.

Neni 7

Republika dhe komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit sigurojnë kryerje të veprimtarisë së mbrojtjes sociale në korniza të të drejtave dhe detyrimeve të përcaktuara me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe ligj, përmes themelimit të institucioneve për mbrojtje sociale ose ndërprerjen e kryerjes së punëve nga mbrojtja sociale të shoqatave, personave tjerë juridikë dhe fizikë.

Republika dhe njësitë e vetëqeverisjes lokale kur e bartin kryerjen e punëve të personave tjerë juridik dhe fizikë, të drejtat e tyre të ndërsjella dhe detyrime i rregullojnë me marrëveshje administrative.

Neni 8

Ministria e Punës dhe Politikës Sociale (në tekst të mëtejmë: Ministria) përcakton rrjet të dhënësve të autorizuar të shërbimeve sociale.

Rrjetin nga paragrafi 1 të këtij neni e përbëjnë institucionet publike për mbrojtje sociale dhe dhënës të tjerë të autorizuar të shërbimeve sociale (shoqata, persona e tjerë vendas dhe të huaj), me të cilët Ministria e Punës dhe Politikës Sociale, përkatësisht komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit kanë lidhur marrëveshje administrative për dhënie të shërbimeve sociale, si dhe personi fizik i cili ka marrë leje për kryerjen e punëve nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale dhe kanë lidhur marrëveshje me Qendrën për Punë Sociale.

Shoqata, persona të tjerë juridikë dhe fizikë, të cilët nuk janë në rrjetin e dhënësve të autoritzuar të shërbimeve sociale, shërbime sociale japin nëse kanë marrë leje për kryerje të punëve nga mbrojtja sociale.

Neni 9

Për realizimin e veprimtarisë së mbrojtjes sociale, Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut (në tekstin e mëtejmë: Qeveria):

- miraton Program Nacional për zhvillimin e mbrojtjes sociale në të cilën përcaktohen qëllimet, prioritetet dhe drejtimet e zhvillimit të mbrojtjes sociale të qytetarëve të Republikës së Maqedonisë së Veriut, me masa të afatit të mesëm prej pesë vjet dhe në afat të gjatë deri në 10 vjet,
- miraton program vjetor për realizimin e mbrojtes sociale me të cilin i përcakton territoret e mbrojtjes sociale, nevojat e popullatës dhe mënyrën dhe mjetet për realizimin e mbrojtjes sociale,

themelon institucione publike për mbrojtje sociale dhe

- jep leje për themelimin e institucioneve për mbrojtje sociale nga ana e komunave, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit dhe personave tjerë juridikë dhe fizikë për kryerje të punëve nga mbrojtja sociale.

Neni 10

Për realizimin e veprimtarisë së mbrojtjes sociale, Ministria:

- zhvillon politikë nacionale për mbrojtje sociale,
- përpilon ligje dhe dispozita të tjera me të cilat rregullohet mbrojtja sociale,
- zhvillon, koordinon dhe administron programe nacionale dhe projekte për mbrojtje sociale,
- përcakton standarde dhe normativa për dhënie të shërbimeve sociale,
- grumbullon dhe analizon informata dhe statistike në lidhje me mbrojtjen sociale dhe i ndan me publikun e përgjithshëm,
- menaxhon me sistemin për evidentim të të dhënave për mbrojtje sociale,
- siguron mjete financiare plotësuese për komunat, qytetin e Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit për mbrojtje sociale dhe lidh marrëveshje administrative për dhënie të shërbimeve sociale,
- siguron mjete financiare për kryerjen e punëve nga mbrojtja sociale dhe lidh marrëveshje administrative për dhënie të shërbimeve sociale me dhënës të autorizuar të shërbimeve sociale,

- lëshon leje për kryerje të punëve nga mbrojtja sociale të personave juridikë dhe fizikë me kushte të përcaktuara me këtë ligj,

- përcakton çmime të shërbimeve të mbrojtjes sociale në nivel vjetor, në pajtim me metodologjinë për çmime të shërbimeve nga mbrojtja sociale,

- kryen mbikëqyrje ndaj punës së institucioneve, shoqatave dhe personave tjerë juridikë dhe fizikë të cilët kryejnë punë nga mbrojtja sociale,

- realizon bashkëpunim me ministritë dhe organet tjera të administratës shtetërore për zhvillim të shërbimeve sociale dhe

- kryen punë të tjera të lidhura me mbrojtjen sociale nga kompetenca e Ministrisë në pajtim me ligjin.

Neni 11

Për realizimin e veprimtarisë së mbrojtjes sociale, komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, zhvillojnë masa lokale dhe aktivitete për mbrojtje sociale në pajtim me këtë ligj:

-sigurojnë zbatim të mbrojtjes sociale në pajtim me këtë ligj,

-miraton vendime për përcaktimin dhe të drejtave të tjera dhe shërbimeve sociale në sferën e mbrojtjes sociale, të drejta dhe shërbime në vëllim më të madh nga vëllimi i të drejtave dhe shërbimeve të përcaktuara me këtë ligj dhe kushte më të favorshme për realizimin e tyre, si dhe sigurojnë mjete për zbatimin e tyre,

-themelojnë institucione publike për mbrojtje sociale në pajtim me këtë ligj,

-formojnë Këshill për Mbrojtje Sociale të komunës, qytetit të Shkupit dhe komunave në qytetin e Shkupit për territorin e komunës, qytetit të Shkupit dhe komunave në qytetin e Shkupit,

-formojnë Këshill për Mbojtje Sociale të rajonit planor për shkak të planifikimit dhe zhvillimit të rrjetit të shërbimeve sociale të rajonit planor,

- miratojnë akte të përgjithshme nga sfera e mbrojtjes sociale,

- miratojnë programe vjetore për nevojat e qytetarëve nga sfera e mbrojtjes sociale (në tekstin e mëtejmë: program vjetor për mbrojtje sociale), në të cilin parashohin aktivitete dhe mjete për realizimin e të njëjtave. Programet vjetore për mbrojtje sociale përgatiten në bazë të planit social të komunës, qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit, kurse në pajtim me Programin Nacional për Zhvillim të Mbrojtjes Sociale dhe të njëjtë para miratimit, dorëzohen në Ministri për mendim,

- miratojnë raport përfundimtar mbi aktivitetet e realizuara në mbrojtjen sociale në pajtim me programin vjetor të paraparë dhe i dorëzojnë në Ministri për informim,

- japin mjete financiare për kryerje të punëve nga mbrojtja sociale shoqatave, personave tjerë juridikë dhe fizikë dhe lidhin marrëveshje administrative në pajtim me këtë ligj dhe

- kryen punë të tjera të lidhura me mbrojtje sociale në pajtim me këtë ligj.

Neni 12

Secili është i detyruar të kujdeset për plotësimin e nevojave të veta jetësore dhe nevojat e personave të cilët sipas ligjit është i detyruar t'i mbajë.

Secili është i detyruar me të ardhurat e veta të kontribuojë në parandalimin, zbutjen ose eliminimin e rreziqeve sociale në të cilat është i ekspozuar ai dhe anëtarët e tij të familjes dhe personat të cilët sipas ligjit është i detyruar t'i mbajë, si dhe të veprojnë në mënyrë aktive në parandalimin dhe tejkalimin e gjendjes së ekspozimit ndaj rrezikut social.

Neni 13

Shfrytëzues të mbrojtjes sociale, sipas këtij ligji, janë shtetas të Republikës së Maqedonisë së Veriut që kanë qëndrim të përhershëm në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe të huajt që kanë të rregulluar qëndrimin e përhershëm në Republikën e Maqedonisë së Veriut, në pajtim me këtë ligj.

Shtetasit e Republikës së Maqedonisë së Veriut, të cilët nuk kanë qëndrim të përhershëm në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe të huajt që kanë qëndrim të rregullt të përkohshëm në Republikën e Maqedonisë së Veriut, në pajtim me ligjin, i shfrytëzojnë të drejtat nga mbrojtja sociale nën kushtet e përcaktuara me këtë ligj ose ligj tjetër dhe marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 14

Të drejtë të mbrojtjes sociale ka personi kërkues i së drejtës për azil, person me status të refugjatit të pranuar dhe person nën mbrojtje subsidiare, nën kushte dhe në procedurë të përcaktuara me ligj.

Kreu II.

PARIMETE MBROJTJES SOCIALE

Parimi i subsidiaritetit

Neni 15

Personi i cili nuk mund të sigurojë mirëmbajtjen përmes punës personale, përmes të drejtave që dalin nga puna ose sigurimi, nga prona, nga burime të tjera, nga persona të cilët janë të detyruar sipas ligjit ta mbështesin ose në mëyrë tjetër, ka të drejtë të mbrojtjes sociale në kushte të përcaktuara me këtë ligj.

Parimi i trajtimit të barabartë dhe mosdiskriminimi

Neni 16

Shfrytëzuesi ka të drejtë të mbrojtjes socilae, e cila bazohet në trajtim të barabartë dhe të drejtë.

Ndalohet çdo lloj dhe forme e diskriminimit në bazë të racës, ngjyrës, prejardhjes, përkatësisë nacionale ose etnike, gjinisë, orientimit seksual, identitetit gjinor, përkatësisë së grupit të margjinalizuar, gjuhës, shtetësisë,

prejardhjes sociale, arsimit,religjionit ose bindjes fetare, bindjes politike, bindjeve tjera, paaftësisë, moshës, gjendjes familjare ose martesore, statusit pronësor, gjendjes shëndetësore, cilësisë personale dhe statusit social ose çfarëdo baze tjetër në realizim të ndihmës në para nga mbrojtja sociale dhe shërbimet sociale, të përcaktuara me këtë ligj.

Mbrojtja nga diskriminimi sigurohet në pajtim me Ligjin për parandalim dhe mbrojtje nga diskriminimi.

Parimi i participimit

Neni 17

Shfrytëzuesi i mbrojtjes sociale ka të drejtë të marrë pjesë në vlerësimin e gjendjes së tijë dhe nevojave, të jetë i informuar për shërbimet sociale në dispozicion, të marrë pjesë në përgatitjen e planit individual, në marrjen e vendimeve për shfrytëzim e shërbimeve sociale të nevojshme, si dhe në zgjedhjen e dhënësit të shërbimit , në pajtim me këtë ligj.

Pa pëlqimin e shfrytëzuesit, përkatësisht përfaqësuesit të tij ligjor, nuk mund të jepet shërbim social, përveç në raste të përcaktuara me ligj.

Fëmija ka të drejtë, në pajtim me moshën e tij dhe pjekurinë, të marrë pjesë dhe ta shprehë mendimin e vet në të gjitha procedurat në të cilat vendoset për të drejtat e veta.

Person me aftësi afariste të hequr, në pajtim me mundësitë e veta, ka të drejtë të marrë pjesë dhe të japë mendim në procedura në të cilat vendoset për të drejtat e veta.

Parimi i individualitetit

Neni 18

Shërbimet sociale sigurohen përmes shfrytëzimit të qasjes së individualizuar, i përshtatshëm në karakteristikat dhe nevojat e shfrytëzuesit.

Parimi i përforcimit të shfrytëzuesit

Neni 19

Të drejtat dhe shërbimet nga mbrojtja sociale i sigurohen shfrytëzuesit në mënyrë e cila mundëson shfrytëzim maksimal të potencialeve të tij dhe përforcimin e kapaciteteve të veta për organizim të pavarur të jetës dhe vetë-ndihmë në të ardhmen.

Parimi i privatësisë

Neni 20

Shfrytëzuesi ka të drejtë të respektimit të privatësisë gjatë realizimit të drejtave dhe shërbimeve nga mbrojtja sociale.

Kërkesë e informatave nga shfrytëzues gjatë marrjes së masave të domosdoshme për dhënie të shërbimeve ose realizim të të drejtës, nuk llogaritet si prishje e privatësisë së shfrytëzuesit.

Parimi i respektimit të integritetit dhe të drejtave të shfrytëzuesit

Neni 21

Integriteti fizik dhe psiqik, dinjiteti dhe siguria e shfrytëzuesit respketohen gjatë realizimit të mbrojtjes sociale, në pajtim me të drejtat dhe liritë e garantuara njerëzore.

Parimi i interesit më të mirë

Neni 22

Të drejtat dhe shërbimet e mbrojtjes sociale sigurohen në përputhje me interesin më të mirë të shfrytëzuesit, me respektimin e integritetit të tij, moshës në të cilën ndodhet, shprehitë jetësore, nevojat zhvillimore dhe nevojat për mbështetje në funksionimin e përditshëm.

Parimi i rrethit më së paku restriktiv

Neni 23

Shërbimet sociale sigurohen në rrethin e drejtpërdrejtë dhe më së paku restriktiv për shfrytëzuesin, kryesisht nëpërmjet shërbimeve në shtëpi ose bashkësinë lokale, të cilat i mundësojnë që t'i përmirësohet kualiteti i jetës dhe të vazhdojë të jetojë në shtëpinë personale dhe bashkësinë.

Parimi i besueshmërisë

Neni 24

Shfrytëzuesit të të drejtave dhe shërbimeve nga mbrojtja sociale i sigurohet fshehtësi dhe mbrojtje e të dhënave personale, në pajtim me ligjin.

Shfrytëzuesit i sigurohet besueshmëri e të gjitha të dhënave private nga dokumentacioni i cili përpunohet për nevojat e njoftimit,përkatësisht evidencë, duke përfshirë edhe ato që kanë të bëjnë me personalitetin e tij, sjelljen, situatën e jetës familjare dhe mënyrën e shfrytëzimit të të drejtave dhe shërbimeve të mbrojtjes sociale, përveç në raste të përcaktuara me ligj.

Parimi i transparencës në punë

Neni 25

Ministria, komunat, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit në faqen e vet të internetit, në mjetet për informim publik, si dhe në mënyra të tjera në pajtim me ligjin, e informojnë publikun për mbrojtjen sociale dhe japin informacione të tjera të përcaktuara me ligj.

Institucionet për mbrojtje sociale dhe dhënësit e shërbimeve sociale sigurojnë qasje të lirë tek informatat për punën e vet, në pajtim me ligjin.

Parimi i drejtësisë sociale

Neni 26

Shfrytëzuesi i cili realizon të drejtat e mbrojtjes sociale për shkak të pasigurisë materiale nuk mundet përmes shfrytëzimit të atyre të drejtave të arrijë pozitë materiale

më të favorshme nga personi i cili mjetet për jetë i realizon përmes punës ose në bazë të të drejtave që rrjedhin nga marrëdhënia e punës.

Kreu III.

TË DREJTA TË NDIHMËS NË PARA NGA MBROJTJA SOCIALE

Neni 27

Të drejta të ndihmës në para nga mbrojtja sociale janë:
1) ndihma e garantuar minimale;
2) kompensim për shkak të pengesës;
3) kompensim për ndihmë dhe kujdes nga person tjetër;
4) kompensim të rrogës për orar të shkurtuar të punës;
5) shtesë për banim;
6) kompensim i përhershëm dhe
7) ndihma e njëfishtë në para.

1. Ndihma e garantuar minimale

Neni 28

Të drejtë për ndihmë minimale të garantuar ka ekonomi familjare e cila është materialisht e pasiguruar dhe nuk ka në pronësi pronë dhe të drejta pronësore nga të cilat mund të mbahet.

Për pasiguri materiale konsiderohet ekonomi familjare lartësia e përgjithshme mesatare e të cilës e të gjitha të ardhurave të të gjithë anëtarëve të ekonomisë familjare sipas të gjitha bazave në tre muajt e fundit para parashtrimit së kërkesës për realizimin e së drejtës dhe gjatë shfrytëzimit të së drejtës është më e ulët se lartësia e ndihmës minimale të garantuar të përcaktuar, në pajtim me këtë ligj.

Neni 29

Lartësia e së drejtës për ndihmën minimale të garantuar llogaritet si bazë për një anëtar të ekonomisë familjare, e rritur për koeficient nga shkalla ekuivalente për anëtarët e tjerë të ekonomisë familjare, kurse më së shumti për gjithsej pesë anëtarë në familje.

Baza nga paragrafi 1 i këtij neni, arrin 4.000 denarë në muaj, kurse për çdo anëtar të rritur të ardhshëm të ekonomisë familjare baza rritet në pajtim me shkallën ekuivalente dhe atë për:

-anëtarin e dytë për koeficientin nga 0.5,
-anëtarin e tretë për koeficientin nga 0.4,
- anëtarin e katërt për koeficient nga 0.4 dhe
-anëtarin e pestë për koeficient nga 0.2.

Për fëmijë anëtarë të ekonomisë familjare baza nga paragrafi 2 i këtij neni rritet për koeficient prej 0.1.

Shkalla ekuivalente nga paragrafi 2 i këtij neni rritet për koeficient prej 0.5 për grua vetëmbajtëse gjatë shtatzënisë një muaj para lindjes dhe prind vetëmbajtës deri në fillimin e arsimit fillor të fëmijës, por më së voni deri në moshën shtatë vjeçare të fëmijës, por përfundimisht deri te fëmija i tretë.

Shkalla ekuivalente nga paragrafi 2 i këtij neni rritet për person që është i paaftë për punë për shkak të pengesës intelektuale, pengesës fizike, sëmundje shpirtërore ose për shkak të ndryshimeve të përhershme në gjendjen shëndetësore, por më së shumti deri në tre anëtarë të ekonomisë familjare edhe atë për anëtarin e parë për koeficient prej 0.5 , për anëtarin e dytë për koeficient prej 0.2, për anëtarin e tretë për koeficient prej 0.2,.

Paaftësia për punë për personat nga paragrafi 5 i këtij neni përcaktohet me konstatim, vlerësim dhe mendim nga komisioni profesional për përcaktimin e paaftësisë për punë i formuar pranë Fondit të Sigurimit Pensional dhe Invalidor të Maqedonisë së Veriut, në pajtim me Ligjin për Sigurim Pensional dhe Invalidor.

Me përjashtim nga paragrafi 6 i këtij neni, i paaftë për punë llogaritet personi lloji dhe shkalla e pengesës së të cilit është përcaktuar me konstastim, vlerësim dhe mendim të organit profesional, i përcaktuar në mënyrë në pajtim me nenin 295 paragrafin 2 të këtij ligji.

Neni 30

Qendra për punë sociale e përcakton bartësin e të drejtës së ndihmës minimale të garantuar.

Bartësi i së drejtës është i detyruar që ta paraqes gjendjen numerike të ekonomive familjare, gjendjen materiale dhe statusore për veten dhe të gjithë anëtarët e ekonomisë familjare, gjatë parashtrimit të kërkesës dhe të njoftojë për ndryshimet gjatë shfrytëzimit të së drejtës, kurse të cilat ndikojnë në realizimin dhe shfrytëzimin e së drejtës, në afat prej 15 ditësh nga paraqitja e ndryshimit, në qendrën kompetente për punë sociale.

Neni 31

Ndihma minimale e garantuar paguhet në lartësinë e dallimit nga shuma e përcaktuar e ndihmës minimale të garantuar dhe e të ardhurave mesatare mujore të përgjithshme sipas të gjitha bazave të ekonomisë familjare, të realizuara në tre muajt e fundit.

Lartësia e ndihmës minimale të garantuar harmonizohet me rritjen e shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, të publikuara nga Enti Shtetëror për Statistikë në janar në vitin rrjedhës.

Në rast kur nuk ka rritje të shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak nuk bëhet harmonizim i lartësisë së ndihmës minimale të garantuar.

Neni 32

Gjatë përcaktimit të lartësisë së ndihmës minimale të garantuar për anëtar të ekonomisë familjare nuk llogaritet personi i cili është:

- në vuajtjen e dënimit me burg më gjatë se 30 ditë,
- me aktvendim të Qendrës për Punë Sociale është vendosur në institucion për mbrojtje sociale jashtë familjes, familje kujdestare, jetë e organizuar me përkrahje, ose institucion tjetër dhe
- kryerës i dhunës familjare.

Të ardhurat dhe prona e personit nga paragrafi 1 alineja 3 të këtij neni, nuk llogariten gjatë realizimit të të drejtës së ndihmës minimale të garantuar.

Neni 33

Të drejtë të ndihmës minimale të garantuar nuk mund të realizojë ekonomia familjare në të cilin anëtari:

- mund vetë të mbahet,
- mund të realizojë të ardhura me shitje dhe dhënie me qira të pronës në pronësi të tij, të cilat anëtarët e ekonomisë familjare nuk e shfrytëzojnë,
- ka lidhur marrëveshje për mbajtje të përjetshme, kurse nuk ka ngritur procedurë për prishjen e asaj marrëveshjeje,
- mund të sigurojë mbajtje në bazë tjetër,
- është fshirë nga evidenca e personave të papunësuar për shkak të paraqitjes së parregullt, deri në skadimin e periudhës deri kur e fiton të drejtën përsëri të regjistrohet, në pajtim me dispozitat për punësim dhe sigurim në rast të papunësisë dhe / ose
- të cilit marrëdhënia e punës i ka pushuar me marrëveshje, me kërkesën e tij ose me pushimin nga puna nga punëdhënësi për shkak të shkeljes së detyrimeve kontraktuese ose detyrime tjera nga marrëdhënia e punës, në 12 muajt e fundit para parashtrimit të kërkesës për realizimin e së drejtës së ndihmë minimale të garantuar.

Të drejtë të ndihmës minimale të garantuar nuk mund të realizojë ekonomia familjare e cila nuk është ekspozuar në rrezikun social, e konstatuar në bazë të kontrollit të drejtpërdrejtë dhe dokumentacionit profesional nga punëtori i autorizuar nga Qendra për Punë Sociale.

Neni 34

Anëtarët e ekonomisë familjare, shfrytëzues të ndihmës minimale të garantuar, të cilët janë të papunësuar, evidentohen në qendrën kompetente për punësim, në pajtim me Ligjin për punësim dhe sigurim në rast të papunësisë.

Qendra për Punë Sociale e ngarkon shfrytëzuesin nga paragrafi 1 i këtij neni në afat prej 30 ditëve nga dita e pranimit të aktvendimit për realizimin e ndihmës minimale të garantuar, të evidentohet si person i papunësuar në qendrën kompetente të punësimit.

Nëse shfrytëzuesi nga paragrafi 1 i këtij neni nuk paraqitet në qendrën kompetente të punësimit në afatin e caktuar të paragrafit 2 të këtij neni, i njëjti me detyrë zyrtare menjëherë, kurse më së voni tri ditë nga dita e kalimit të afatit, e njofton qendrën kompetente për punë sociale.

Neni 35

Qendra për Punë Sociale me secilin anëtar të ekonomisë familjare, shfrytëzues i ndihmës minimale të garantuar, i cili është i papunësuar dhe i evidentuar në Qendrën kompetente të punësimit, përgatit plan individual.

Shfrytëzuesi i ndihmës minimale të garantuar është i detyruar që t'i realizojë detyrimet nga plani individual i paragrafit 1 të këtij neni për shkak të tejkalimit të pasigurisë materiale të ekonomisë familjare.

Neni 36

Qendra për Punë Sociale dhe Qendra për Punësim bashkëpunojnë në realizimin e planit individual për punësim të shfrytëzuesit, për shkak të pjesëmarrjes së tij në masat aktive për punësim, si dhe punësim.

Qendra për Punë Sociale e zbaton planin individual të nenit 35 paragrafi 1 të këtij ligji për secilin anëtar të aftë pune të ekonomisë familjare, shfrytëzues i ndihmës minimale të garantuar në pajtim me të dhënat nga plani individual për punësim, të marra nga Qendra për Punësim.

Neni 37

Mënyrën e bashkëpunimit për përfshirjen e shfrytëzuesit në masat aktive për punësim, si dhe formën dhe përmbajtjen e formularit të planit individual të nenit 35 paragrafit 1 të këtij ligji, i përcakton ministri i Punës dhe Politikës Sociale (në tekstin e mëtejmë: ministri).

Neni 38

Detyrimi nga neni 34 i këtij ligji nuk ka të bëjë për person:

- në shkollim të rregullt,
- i paaftë për punë, nga neni 29 paragrafi 5 i këtij ligji,
- gruaja gjatë shtatzënisë një muaj para lindjes dhe një nga prindërit që kujdeset për fëmijën deri në moshën nëntë mujore, përveç nëse vetë pajtohet të marrë pjesë në masat aktive dhe shërbimet,
- me mbushjen e 60 vjetëve moshë, përveç nëse vetë pajtohet të merr pjesë në masat aktive të punësimit,
- në marrëdhënie pune,
- kryerës të veprimtarisë bujqësore, blegtorale ose veprimtarisë tjetër dhe
- kryerës të veprimtarisë së zejtarisë, përkatësisht veprimtarisë profesionale.

Neni 39

Shfrytëzuesit e ndihmës së garantuar minimale mund të angazhohen me punë për kryerjen e punëve publike, në pajtim me rregullat nga sfera e punësimit dhe sigurimit në rast të papunësisë.

Personat të cilët nuk i nënshtrohen angazhimit me punë nga paragrafi 1 i këtij neni janë: person mbi moshën 60 vjeçare, gruaja gjatë kohës së shtatzënisë dhe njëri nga prindërit i cili kujdeset për fëmijën deri në moshën nëntëmuajshe të fëmijës, personi i paaftë për punë për shkak të moshës, pengesës ose sëmundjes, personi në marrëdhënie pune, nxënësi dhe studenti.

Nëse shfrytëzuesi i ndihmës së garantuar minimale nga paragrafi 1 i këtij neni pa arsye e refuzon angazhimin me punë, konsiderohet anëtar i ekonomisë familjare gjatë llogaritjes së të ardhurave të përgjithshme të ekonomisë familjare, ndërsa përjashtohet nga shfrytëzimi i së drejtës së ndihmës së garantuar minimale në 12 muajt e ardhshëm, llogaritur nga dita e miratimit të aktvendimit.

Neni 40

E drejta e ndihmës së garantuar minimale pushon, nëse:

- bartësi jep të dhëna të pavërteta ose të paplota për gjendjen materiale, familjare dhe pronësore të ekonomisë familjare gjatë parashtrimit të kërkesës,

- bartësi nuk e paraqet ndryshimin e gjendjes së numrit të ekonomisë familjare, gjendjes materiale dhe pronësore për veten dhe të gjithë anëtarët në ekonominë familjare, gjatë shfrytëzimit të së drejtës nga neni 30 paragrafi 2 të këtij ligji,

- shfrytëzuesi nuk paraqitet në qendrën kompetente të punësimit në afatin nga neni 34 paragrafi 2 të këtij ligji dhe rregullisht nuk i përmbush obligimet për evidentim në pajtim me rregullat për punësim dhe sigurim në rast të papunësisë,

- shfrytëzuesi dy herë në mënyrë të njëpasnjëshme refuzon t'i përmbush obligimet e planit individual për punësim për përfshirjen në programin për masat aktive të punësimit ose refuzon ndërmjetësimin për punësim në pajtim me Ligjin për punësim dhe sigurim në rast të papunësisë,

- marrëdhënia e punës i ka pushuar me marrëveshje, me kërkesën e tij ose me dorëheqjen nga punëdhënësi për shkak të shkeljes së obligimeve kontraktuese ose obligimeve tjera të marrëdhënies së punës,

- ekonomia familjare nuk është ekspozuar në rrezik social, të konstatuar në bazë të inspektimit të drejtpërdrejtë dhe dokumentacionit profesional nga punëtori i autorizuar nga qendra për punë sociale ose

- punëtorit të autorizuar nuk i lejohet të bëjë inspektim në shtëpinë për kontrollin e gjendjes materiale dhe gjendjes së numrit në ekonominë familjare, të konstatuar në bazë të dokumentacionit profesional.

Ekonomia familjare nga paragrafi 1 i këtij neni, përjashtohet nga shfrytëzimi i së drejtës së ndihmës së garantuar minimale në 12 muajt e ardhshëm.

Ekonomisë familjare së cilës do t'i pushojë e drejta e ndihmës së garantuar minimale nga paragrafi 1 i këtij neni, e drejta do të vazhdojë vetëm për personat anëtarë të ekonomisë familjare nga neni 29 paragrafët 4 dhe 5 të këtij ligji, nëse ai nuk është shkaktar i pushimit të së drejtës.

Neni 41

Mënyrën e realizimit të së drejtës së ndihmës së garantuar minimale, përcaktimin e gjendjes së të ardhurave, pronën dhe të drejtat pronësore të ekonomisë familjare, caktimin e bartësit të së drejtës, formularin e kërkesës dhe dokumentacionin e nevojshëm i përcakton ministri.

Neni 42

Ekonomia familjare e cila shfrytëzon ndihmë të garantuar minimale, realizon shtesë me para për shkak të mbulimit të një pjese të shpenzimeve për konsumim të energjentëve në ekonominë familjare, për muajt prej tetorit deri në mars.

Shuma mujore e lartësisë së shtesës nga paragrafi 1 i këtij neni arrin 1.000 denarë, të harmonizuar me rritjen e shpenzimeve të jetës për vitin paraprak, të publikuara në Entin Shtetëror të Statistikës, në janar për vitin rrjedhës.

Neni 43

Ekonomia familjare me fëmijë e cila shfrytëzon ndihmë të garantuar minimale, i realizon edhe të drejtat për mbrojtjen e fëmijëve, në pajtim me Ligjin për mbrojtjen e fëmijëve.

2. Kompensimi për shkak të pengesës

Neni 44

Kompensimi për shkak të pengesës sigurohet për nxitjen e përfshirjes sociale dhe mundësive të barabarta të personit i cili është:

-me pengesë të vështirë ose të thellë inleketuale,

-me pengesë më të rëndë trupore,

-person plotësisht i verbër dhe

-person plotësisht i shurdhër.

Kompensim për shkak të pengesës mund të realizojë personi me mbushjen e 26 viteve moshë, deri më së voni 65 vite moshë, ndërsa shfrytëzohet pa marrë parasysh moshën e pleqërisë të shfrytëzuesit.

Personi nga paragrafi 1 i këtij neni nuk mund ta realizojë të drejtën e kompensimit për shkak të pengesës, nëse shfrytëzon pension invalidor civil ose pension invalidor ushtarak në pajtim me ligjin.

Personi nga paragrafi 1 i këtij neni nuk mund ta shfrytëzojë të drejtën e kompensimit, për shkak të pengesës, nëse me aktvendim të qendrës për punë sociale më gjatë se 30 ditë është akomoduar në institucionin mbrojtjen sociale jashtëfamiljar, familje përkujdesëse, jetesë e organizuar me mbështetje ose në institucion shëndetësor ose institucion tjetër për periudhën derisa zgjat akomodimi.

Neni 45

Lartësia e kompensimit mujor për shkak të pengesës arrin:

-7.204 denarë për personin nga neni 44 paragrafi 1 alinetë 1, 2 dhe 3 të këtij ligji,

-4.117 denarë për personin nga neni 44 paragrafi 1 alineja 4 të këtij ligji.

Shuma e kompensimit nga paragrafi 1 i këtij neni harmonizohet me rritjen e shpenzimeve të jetës për vitin paraprak, të publikuara nga Enti Shtetëror i Statistikës, në janar për vitin rrjedhës.

Neni 46

E drejta e kompensimit për shkak të pengesës në bazë të mendimit konziliar nga komisioni i shkallës së parë të përbërë nga tre mjekët specialistë nga institucioni shëndetësor terciar përkatës.

Në procedurën e ankesës kundër konstatimit dhe mendimit të komisionit të shkallës së parë për realizimin e kompensimit për pengesë, konstatim dhe mendim jep komisioni i shkallës së parë nga tre mjekët specialistë nga institucioni shëndetësor terciar përkatës, të cilët nuk e kanë miratuar mendimin të konsiliumit në shkallë të parë.

Mënyrën e realizimit të së drejtës së kompensimit për shkak të aftësisë së kufizuar, dokumentacionin e nevojshëm, përbërjen e komisionit të shkallës së parë dhe

të komisionit të shkallës së dytë, formën dhe përmbajtjen e mendimit të konsiliumit, si dhe kompensimin për lëshimin e mendimit të konsiliumit, e përcakton ministri në pajtim me ministrin e Shëndetësisë.

Me përjashtim nga paragrafi 1 i këtij neni, personat nga neni 44 paragrafi 1 të këtij ligji realizojnë të drejtën e kompensimit për shkak të aftësisë së kufizuar, në bazë të konstatimit të përhershëm, vlerësimit dhe mendimit për llojin dhe shkallën e aftësisë së kufizuar të lëshuar nga organi profesional, në procedurën në pajtim me aktin e përgjithshëm nga neni 295 paragrafi 2 të këtij ligji dhe aktvendimin e qendrës për punë sociale.

Neni 47

Shfrytëzuesi i kompensimit për shkak të aftësisë së kufizuar mund me zgjedhjen personale të shfrytëzojë shërbim nga dhënësi i autorizuar i shërbimit në shtëpinë dhe në komunitetin.

3. Kompensimi për ndihmën dhe kujdesin nga personi tjetër

Neni 48

Të drejtën e kompensimit për ndihmën dhe kujdesin nga personi tjetër ka personi me mbushjen e 26 viteve moshë, me pengesë mesatare, të rëndë ose të thellë intelektuale, personi me pengesë të rëndë dhe më të rëndë trupore, personi plotësisht i verbër, si dhe personi me ndryshime të përhershme në gjendjen shëndetësore, të cilit është e domosdoshme ndihma dhe kujdesi nga personi tjetër për shkak që nuk mundet vetëm t'i kryejë aktivitetet themelore të jetës së përditshme nëse këtë të drejtë nuk mundet ta realizojë në bazë të rregullave tjera.

Neni 49

Lartësia e kompensimit për ndihmën dhe kujdesin nga personi tjetër përcaktohet në varësi nga vëllimi i nevojës për ndihmën dhe kujdesin nga personi tjetër.

Nevojën e ndihmës dhe kujdesit nga personi tjetër në masë të madhe e ka personi me pengesë të rëndë ose të thellë intelektuale, personi me pengesë të rëndë dhe më të vështirë trupore, personi plotësisht i verbër, si dhe personi me ndryshime të përhershme në gjendjen shëndetësore, për shkak që nuk mundet vetëm t'i përmbush aktivitetet themelore të jetës së përditshme, nuk mundet as me ndihmën e veglave ndihmëse ortopedike në mënyrë të pavarur të lëvizë në banesë ose jashtë banesës, në mënyrë të pavarur të ushqehet, vishet, ta mbajë higjienën personale, as t'i kryejë nevojat fiziologjike themelore.

Nevojën e ndihmës dhe kujdesit nga personi tjetër në vëllim më të vogël ka personi me pengesë mesatare intelektuale dhe personi i cili për shkak të ndryshimeve të përhershme në gjendjen shëndetësore nuk mundet pa ndihmën e personit tjetër plotësisht t'i përmbushë nevojat themelore të jetës.

Nevojën e ndihmës dhe kujdesit nga personi tjetër nga paragrafët 2 dhe 3 të këtij neni, ka edhe personi i cili për shkak të ndryshimeve të përkohshme në gjendjen shëndetësore pa ndihmën e veglave ndihmëse ortopedike nuk mund t'i kryejë aktivitetet e jetës së përditshme.

Gjatë përcaktimit të vëllimit të nevojës për ndihmë dhe kujdes nga personi tjetër merret parasysh edhe Indeksi i Bartelit, i cili është pjesë përbërëse e mendimit të dhënë nga mjeku amë i parashtruesit të kërkesës.

Neni 50

Lartësia e kompensimit mujor për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër në masë më të madhe është 4.475 denarë, e harmonizuar me rritjen e shpenzimeve për jetesë për vitin paraprak, të publikuara nga Enti Shtetëror për Statistikë, në janar për vitin rrjedhës.

Lartësia e kompensimit mujor për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër në masë më të vogël është 3.959 denarë, e harmonizuar me rritjen e shpenzimeve për jetë për vitin paraprak, të publikuara nga Enti Shtetëror për Statistikë, në janar për vitin rrjedhës.

Neni 51

Nevojën për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër me konstatim, vlerësim dhe mendim, e përcaktojnë komisione profesionale të formuara në institucione shëndetësore publike në përbërje me tre mjekë specialistë ose subspecialistë nga sferat në vijim: mjekësi interne, neurologji, psikiatri, mjekësi fizikale dhe rehabilitim, ortopedi ose oftalmologji.

Institucionet shëndetësore publike nga paragrafi 1 i këtij neni me akt i cakton ministri i Shëndetësisë në pajtim me ministrin.

Anëtarët e komisioneve profesionale nga paragrafi 1 i këtij neni kanë të drejtë të kompensimit mujor për punën e tyre në muajin në të cilin komisioni ka vendosur për kërkesën e parashtruar, në lartësi prej së paku deri në dy të tretat e neto rrogës mesatare të paguar në Republikën e Maqedonisë së Veriut për vitin paraprak sipas të dhënave nga Enti Shtetëror i Statistikës.

Ministria institucioneve shëndetësore publike nga paragrafi 1 i këtij neni ua paguan kompensimin nga paragrafi 3 i këtij neni.

Ministria institucioneve shëndetësore publike nga paragrafi 1 i këtij neni u paguan edhe kompensim të shpenzimeve materiale lidhur me punën e komisioneve profesionale shuma e së cilës mujore nuk mund ta tejkalojë shumën e një të dhjetës së neto rrogës mesatare të paguar në Republikën e Maqedonisë së Veriut për vitin paraprak sipas të dhënave nga Enti Shtetëror i Statistikës.

Institucionet shëndetësore publike nga paragrafi 1 i këtij neni për punën e vet përpilojnë raporte mujore që i dorëzojnë në Ministrinë dhe Ministrinë e Shëndetësisë, në bazë të së cilave bëhet pagesa e kompensimeve nga paragrafët 3 dhe 5 të këtij neni.

Komisioni nga paragrafi 1 i këtij neni, gjatë përpilimit të konstatimit, vlerësimit dhe mendimit e ka parasysh mendimin e dhënë nga mjeku amë nga neni 49 paragrafi 5 të këtij ligji.

Me përjashtim nga paragrafi 1 i këtij neni, personi me moshën mbi 26 vjeçare me të meta intelektuale mesatare, të rënda dhe të thella dhe personi me të metë trupore më të rëndë dhe shumë të rëndë realizon të drejtën e kompensimit

për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër, në bazë të konstatimit, vlerësimit dhe mendimit të përhershëm për llojin dhe shkallën e të metes të lëshuar nga organi profesional, në procedurë në pajtim me aktin e përgjithshëm nga neni 295 paragrafi 2 të këtij ligji dhe aktvendimin e qendrës për punë sociale

Neni 52

Ministri me aktvendim formon komision për përgatitjen e konstatimit, vlerësimit dhe mendimit, në procedurën pas ankesës së parashtruar kundër aktvendimit të shkallës së parë me të cilën është vendosur për të drejtën e ndihmës dhe kurimit nga personi tjetër.

Neni 53

Shfrytëzuesi i të drejtës së kompensimit për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër, mundet sipas zgjedhjes personale të shfrytëzojë shërbim nga dhënësi i autorizuar i shërbimeve në shtëpinë.

Personi i cili me aktvendim të Qendrës për Punë Sociale më gjatë se 30 ditë është vendosur në institucion për mbrojtje sociale jashtë familjes, familje përkujdesëse, jetesë e organizuar me mbështetje, institucion shëndetësor ose institucion tjetër nuk mund të shfrytëzojë kompensim për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër për periudhën derisa zgjatë vendosja.

Neni 54

Mënyrën e realizimit të të drejtës së kompensimit për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër, formularin e kërkesës dhe dokumentacionin e nevojshëm, formularin për mendimin e dhënë nga mjeku amë për nevojën nga ndihma dhe kurimi nga personi tjetër, mënyrën e punës së komisionit profesional, përbërjen dhe mënyrën e punës së komisionit të shkallës së dytë, mënyrën e mbajtjes së evidencës për konstatimet e dhëna dhe formën dhe përmbajtjen e formularit për dhënien e konstatimit, vlerësimit dhe mendimit për nevojën nga ndihma dhe kurimi nga personi tjetër i përcakton ministri.

4. Kompensimi i rrogës për orarin e shkurtuar të punës

Neni 55

Të drejtën e kompensimit të rrogës për orar të shkurtuar të punës për shkak të kurimit të fëmijës me pengesa dhe me forma më të rënda të sëmundjeve kronike, e përcaktuar me Ligjin për marrëdhënie pune, prindi e realizon në qendrën për mbrojtje sociale, pa marrë parasysh moshën e fëmijës.

Lartësia e kompensimit të rrogës nga paragrafi 1 i këtij neni, arrin 50% nga neto rroga mesatare e prindit për vitin paraprak, por më së shumti deri në 50% të neto rrogës mesatare në Republikën e Maqedonisë së Veriut për vitin paraprak, e publikuar nga Enti Shtetëror i Statistikës.

Kontributet për sigurimin e detyrueshëm social për lartësinë e kompensimit nga paragrafi 2 i këtij neni, llogariten dhe paguhen në pajtim me Ligjin për kontribute nga sigurimi i detyrueshëm social.

Neni 56

Mënyrën e realizimit të të drejtës së kompensimit të rrogës për orarin e shkurtuar të punës, formularin e kërkesës dhe dokumentacionin për realizimin e të drejtës e përcakton ministri.

5. Shtesa për banim

Neni 57

E drejta e shtesës për banim sigurohet për persona të pasiguruar në mënyrë materiale dhe banesore.

Person i pasiguruar në mënyrë materiale në kuptim të paragrafit 1 të këtij neni është:

- shfrytëzuesi i ndihmës së garantuar minimale dhe
- personi i cili deri në moshën 18 vjeçare ka pasur status të fëmijës pa prind dhe pa përkujdesje prindërore, përkatësisht edhe pas ndërprerjes së kujdestarisë, ndërsa më së shumti deri në moshën 26 vjeçare.

Mënyrën e realizimit të së drejtës për shtesa për banim për personat nga paragrafi 2 alineja 1 të këtij neni, i përcakton këshilli i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe i komunave në qytetin e Shkupit.

Formularin e kërkesës, dokumentacionin e nevojshëm dhe mënyrën e realizimit të të drejtës së shtesës për banim për personat nga paragrafi 2 alineja 2 të këtij neni i përcakton ministri.

Mjetet për realizimin e të drejtës për shtesë për banim për personat nga paragrafi 2 alineja 1 të këtij neni, sigurohen nga Buxheti i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe i komunave në qytetin e Shkupit, ndërsa për personat nga paragrafi 2 alineja 2 tëe këtij neni, sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Mjetet për realizimin e të drejtës për shtesa për banim mund të sigurohen edhe nëpërmjet donacioneve, kredive dhe të tjera.

6. Kompensimi i përhershëm

Neni 58

Të drejtë për kompensim të përhershëm ka kujdestari i cili është përkujdesur per një person në familjen e tij dhe prindi i cili është përkujdesur për fëmijën me pengesa.

Neni 59

Të drejtë për kompensim të përhershëm për kujdestar ka kujdestari i cili është kujdesur për një person në familjen e vet më së paku pesëmbëdhjetë vjet, pas mbushjes së moshës 62 vjeçare jetë për femër, përkatësisht 64 vjet jetë për mashkull, i cili është i papunësuar dhe nuk shfrytëzon të drejtë për pension sipas cilësdo bazë.

E drejta nga paragrafi 1 i këtij neni nuk mund të realizohet nëse qendra për punë sociale e ka prishur marrëveshjen në mënyrë të njëanshme për vendosjen e personit në familje kujdestare.

Lartësia e kompensimit të përhershëm për kujdestarin arrin 8.000 denarë në muaj, e harmonizuar me rritjen e shpenzimeve për jetesë për vitin paraprak, të publikuara nga Enti Shtetëror i Statistikës në janar për vitin rrjedhës.

Mënyrën e realizimit të të drejtës së kompensimit të përhershëm për kujdestar, formularin e kërkesës dhe dokumentacionin e nevojshëm për realizimin e kësaj të drejte e përcakton ministri.

Neni 60

Të drejtë për kompensim të përhershëm ka prindi i cili ka fëmijë me pengesa.

Të drejtën për kompensim të përhershëm e realizon prindi i cili është kujdesur për fëmijën deri në moshën 26 vjeçare, pa shfrytëzuar i njëjti shërbimin e mbrojtjes sociale jashtë familjare, i cili është i papunësuar dhe nuk e shfrytëzon të drejtën e pensionit, pas mbushjes së moshës 62 vjeçare jetë për femër, përkatësisht 64 vjet jetë për mashkull.

E drejta nga paragrafi 1 i këtij neni nuk mund të realizohet nëse prindit i është marrë e drejta prindërore për fëmijën.

Lartësia e kompensimit të përhershëm nga paragrafi 1 i këtij neni arrin 8.000 denarë në muaj, e harmonizuar me rritjen e shpenzimeve për jetesës për vitin paraprak të publikuara nga Enti Shtetëror i Statistikës, në janar për vitin rrjedhës.

Mënyrën e realizimit të të drejtës së ndihmës me para të prindit i cili ka fëmijë me të meta, formularin e kërkesës dhe dokumentacionin e nevojshëm për realizimin e kësaj të drejte e përcakton ministri.

7. Ndima e njëhershme me para

Neni 61

Ndihmë e njëhershme me para ose ndihmë në naturë i ndahet personit ose familjes e cila ndodhet në rrezik social, si dhe personit dhe familjes për shkak të pësimit të fatkeqësisë natyrore ose epidemisë dhe mjekimit më të gjatë në institucion shëndetësor të anëtarit të familjes.

Me ndihmë në naturë, sipas këtij ligji, nënkuptohet sigurimi i veshjes, ushqimit dhe mjeteve tjera për të cilat qendra për punë sociale do të konstatojë se janë të domosdoshme për ekzistencën minimale të qytetarit dhë familjes.

Me përjashtim, të drejtën nga paragrafi 1 i këtij neni në raste të fatkeqësisë, sëmundjes akute që kërkon mjekim spitalor dhe ngjashëm, mund ta shfrytëzojnë edhe shtetasit e Republikës së Maqedonisë së Veriut të cilët nuk kanë vendbanim të përhershëm, si dhe të huajt me qëndrim të përkohshëm dhe hyrje të rregulluar në Republikën e Maqedonisë së Veriut, në pajtim me ligjin.

Në Buxhetin e Republikës sigurohen mjete për ndarjen e ndihmës së njëhershme në rast të rrezikimit të jashtëzakonshëm të popullsisë në përmasa më të mëdha.

Neni 62

Shuma e ndihmës së njëhershme me para mund të jetë deri në 30.000 denarë, edhe atë:

- për plotësimin e nevojave të personit ose familjes e cila ndodhet në gjendje të rrezikut social, ndërsa e cila mund të lë pasoja të përhershme, për shkak të pësimit të fatkeqësisë natyrore (tërmetit, vërshimit, zjarrit), epidemisë dhe vdekjes së anëtarit të familjes,

- personi i cili ka nevojë për ndërhyrje kirurgjike ose mjekim më të gjatë në institucion shëndetësor jashtë vendit dhe

- personi me strehim të pasiguruar shfrytëzues i ndihmës minimale me para dhe ai person i paaftë për punë, si ndihmë për sigurimin e strehimit të domosdoshëm.

Shuma e ndihmës së njëhershme me para mund të jetë deri në 15.000 denarë për nevojat e personit – viktimë të dhunës familjare për sigurimin e mbrojtjes urgjente dhe përkujdesit.

Shuma e ndihmës së njëhershme me para mund të jetë deri në 12.000 denarë për plotësimin e nevojave të personit ose familjes e cila ndodhet në gjendje të rrezikut social në rast të mjekimit më të gjatë në institucion shëndetësor, si dhe për personin – viktimë të dhunës familjare për realizimin e të drejtës së mbrojtjes shëndetësore dhe trajtimit mjekësor.

Shuma e ndihmës së njëhershme me para mund të jetë deri 4.500 denarë për plotësimin e nevojave të personit ose familjes e cila ndodhet në gjendje të rrezikut social që nuk lë pasoja të përhershme, ndërsa është i domosdoshëm sigurimi social dhe material i personit.

Lartësia e të drejtës për ndihmë të njëhershme me para nga paragrafët 1, 2, 3 dhe 4 të këtij neni, harmonizohet me rritjen e shpenzimeve për jetë për vitin paraprak, të publikuara nga Enti Shtetëror i Statistikës, në janar për vitin rrjedhës.

Ndihma e njëhershme me para realizohet në qendrën për punë sociale.

Me përjashtim në raste urgjente dhe të paprolongueshme ministri mund të miratojë aktvendim për ndarjen e ndihmë së njëhershme me para.

Kundër aktvendimit të ministrit nga paragrafi 7 i këtij neni, mund t'i paraqitet ankesë Komisionit shtetëror për vendimmarrje në procedurë administrative dhe procedurë nga marrëdhënia e punës në shkallë të dytë.

Neni 63

Personi i cili deri në moshën 18 vjeçare ka pasur status të fëmijës pa prindër dhe pa përkujdesje prindërore, përkatësisht pas përfundimit të kujdestarisë, ndërsa më së shumti deri në moshën 26 vjeçare, ka të drejtë për ndihmë intervente të njëhershme me para në lartësi deri 180.000 denarë, për shkak të inkuadrimit në mjedisin social.

E drejta nga paragrafi 1 i këtij neni, realizohet pas lëshimit të institucionit ose familjes përkujdesëse.

Qendra për punë sociale së bashku me personin nga paragrafi 1 i këtij neni, bën plan për integrimin e personit në mjedisin social i cili ka të bëjë me sigurimin e banimit, punësimit, arsimit të rregullt dhe nevojave tjera, në bazë të të cilit paguhen mjetet.

Plani nga paragrafi 3 i këtij neni, përpilohet tre muaj para lëshimit të institucionit për mbrojtje jashtë familjare, njësisë banesore për jetesë me mbështetje ose familje përkujdesëse.

Neni 64

Në kërkesën për realizimin e ndihmës së njëhershme me para, parashtruesi thekson për cilin qëllim i nevojitet ndihma dhe në afat prej 15 ditëve prej kur mjetet janë

shfrytëzuar, ndërsa më së voni tre muaj nga marrja e ndihmës, në qendrën për punë sociale dorëzon dëshmi se mjetet janë shfrytëzuar për qëllimin e theksuar në kërkesë, përveç për ndihmë të njëhershme me para në lartësi deri 4.500 denarë.

Nëse personi nuk dorëzon dëshmi në afatin nga paragrafi 1 i këtij neni, është i detyruar t'i kthejë mjetet e pranuara.

Neni 65

Mënyrën e realizimit të të drejtës së ndihmës së njëhershme me para, formularin e kërkesës dhe dokumentacionin e nevojshëm për realizimin e kësaj të drejte e përcakton ministri.

Mbrojtja shëndetësore

Neni 66

Të drejtë për mbrojtje shëndetësore ka:

-shfrytëzuesi i ndihmës minimale të garantuar, i cili është person i paaftë për punë,

-shfrytëzuesi i kompensimit për shkak të pengesës,

-shfrytëzuesi i kompensimit për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër,

-personi me status të refugjatit të pranuar dhe personi nën mbrojtje subsidiare,

-shfrytëzuesit e mbrojtjes jashtë familjare,

-personi-viktimë e dhunës familjare për të cilin ndërmerret masa e mbrojtjes në pajtim me rregullat nga sfera për preventivë, parandalim dhe mbrojtje nga dhuna familjare dhe

-personi-viktimë e tregtisë me njerëz.

Shfrytëzuesit nga paragrafi 1 i këtij neni, realizojnë të drejtë për mbrojtje shëndetësore, vetëm nëse nuk mund të marrin sigurimin në bazë tjetër.

Kreu IV.

PARANDALIMI SOCIAL DHE SHËRBIME SOCIALE

1. Parandalimi social

Neni 67

Masat e parandalimit social realizohen për mbrojtje nga rreziqet sociale, parandalimin e shfaqjes së problemeve sociale dhe zbutjen e pasojave nga problemet e ndodhura sociale të qytetarëve.

Masat e parandalimit social përfshijnë:

-zbulimin e hershëm të qytetarëve në rrezik social, me vështirësi ose probleme sociale dhe sigurimin e qasjes te ndihma dhe mbështetja profesionale,

- këqyrje parandaluese te personat e prekur social, për konstatim të situatës sociale dhe parandalimit të shfaqjes së problemeve sociale,

-organizimin e ngjarjeve edukative, debateve, tribuneve, fushatave dhe projekteve për parandalimin e problemeve sociale,

-organizimin e aktiviteteve vullnetare për ndihmën e grupeve të prekura sociale në komunitetin lokal,

-nxitjen dhe ndihmën në vendosjen e grupeve për mbështetje dhe vetëndihmë të qytetarëve me probleme të ngjashme sociale dhe

-aktivitete tjera parandaluese për mbrojtjen nga rreziqet sociale dhe parandalimin e shfaqjes së problemeve sociale.

Neni 68

Masat e parandalimit social realizohen në bashkëpunim ndërmjet institucioneve për mbrojtje sociale, institucioneve parashkollore, arsimore, shëndetësore, stacioneve policore, njësive të vetëqeverisjes lokale dhe organeve tjera shtetërore, personave juridikë dhe fizikë dhe shoqatave.

Institucioni për mbrojtje sociale, masat nga paragrafi 1 i këtij neni i realizon në pajtim me programin për punën e institucionit.

Neni 69

Masat e parandalimit social, përcaktohen në programin vjetor për realizimin e mbrojtjes sociale nga neni 9 alineja 2 të këtij ligji dhe programin vjetor për mbrojtje sociale nga neni 11 alineja 7 të këtij ligji.

2. Shërbime sociale

Neni 70

Shërbime sociale të cilat sigurohen në pajtim me këtë ligj, janë:

1.shërbime të informimit dhe udhëzimit;

2.shërbime të ndihmës dhe mbështetjes profesionale;

3.shërbime të këshillimit;

4.shërbime në shtëpinë;

5.shërbime në komunitetin dhe

6.shërbime për mbrojtje jashtë familjare.

2.1.Shërbime të informimit dhe udhëzimit

Neni 71

Shërbimet e informimit dhe udhëzimit përfshijnë informimin e qytetarëve për të drejtat e mbrojtjes sociale dhe shërbimet e disponueshme sociale, vlerësimin parimor dhe udhëzimin te institucionet tjera, me qëllim të realizimit të qasjes së papenguar te të drejtat dhe shërbimet.

2.2. Shërbime të ndihmës dhe mbështetjes profesionale

Neni 72

Shërbimet e ndihmës dhe mbështetjes profesionale të individit dhe familjes përfshijnë ndihmë dhe mbështetje për tejkalim të problemeve individuale dhe familjare përmes vlerësimit, planifikimit, ndërhyrjeve për mbrojtje dhe evaluim, si dhe ndjekje të gjendjes pas përfundimit të ndërhyrjeve, me qëllim përforcimin e shfrytëzuesve, promovimit të zhvillimit të tyre të pandërprerë, sigurimin dhe ruajtjen e gjendjes së mirë dhe pavarësisë dhe aftësim të tyre afatgjatë për tejkalim të mëvetësishëm të problemeve sociale.

2.3. Shërbime të këshillimit

Neni 73

Shërbimet e këshillimit përfshijnë punë këshillëdhënëse, përkatësisht punë këshillimore, me qëllim parandalimin, zbutjen dhe tejkalimin e pasojave nga problemet e krijuara sociale të individit dhe familjes, si vijon:

-përgatitja për martesë, jetë në familje, prindëri, planifikim të familjes, këshillim martesor/partner për partnerë me marrëdhënie të prishura,

-këshillim gjatë shkurorëzimit të martesës,

-mediacion familjar për familje me marrëdhënie të prishura familjare,

-mbështetje psiko-sociale për viktima të dhunës familjare,

-trajtim psiko-sociale të kryerësve të dhunës familjar dhe

-lloje tjera të specializuara të këshillimit.

2.4. Shërbime në shtëpi

Neni 74

Shërbime në shtëpi me shërbime për sigurim të ndihmës dhe kujdesit në shtëpi të personit me kapacitet përkohësisht ose përgjithmonë të zvogëluar funksional, me qëllim mundësimin e personit për të vazhduar të jetojë në shtëpinë personale dhe parandalim të nevojës për mbrojtje jashtëfamiljare.

Shërbime në shtëpinë nga paragrafi 1 i këtij neni janë:

1. ndihmë dhe kurim në shtëpi dhe
2. asistencë personale.

Neni 75

Me shërbimin ndihmë dhe kurimnë shtëpi, sigurohet ndihmë në kryerjen e aktiviteteve themelore dhe instrumentale nga jeta e përditshme deri në 80 orë në muaj, për persona me kapacitet të zvogëluar funksional që nuk mund të kujdesen vetë për vete, me qëllim që të aftësohet shfrytëzuesi për vetë-ndihmë, përkatësisht ta kthejë, përvetësojë ose ruajë aftësinë vetë që të kujdeset për vete, që të vazhdojë të jetojë në shtëpinë e tij dhe të jetojë jetë të pavarur në bashkësi.

Shfrytëzuesit e shërbimit janë: persona me pengesë më të rëndë, përkatësisht të kombinuar me shkallë më të lartë, persona plotësisht të verbër, pleq dhe persona të cilëve u nevojitet ndihmë dhe kujdes në shtëpi.

Neni 76

Shërbimi asistencë personale përfshin ndihmë dhe mbështetje individuale për persona nga 18 deri 65 vjet moshë, me kapacitet të zvogëluar funksional, me qëllim të mundësimit të jetesës së pavarur dhe të mëvetësishme, pjesëmarrjes aktive dhe të barabartë në bashkësi, si dhe kryerje të aktiviteteve të përditshme, të cilat persona pa pengesë zakonisht i kryejnë pa mbështetje.

Asistenca personale përfshin: ndihmë dhe mbështetje në kryerjen e aktiviteteve themelore dhe instrumentale nga jeta e përditshme, ndihmë dhe mbështetje të vendit të punës, institucionet arsimore, qendrat për rehabilitim, ndihmë dhe mbështetje në bashkësin dhe aktivitete tjera me interes për personin, deri në 80 orë në muaj.

Shfrytëzuesit e shërbimeve janë persona me pengesë të rëndë dhe më të rëndë trupore dhe tërësisht persona të verbër.

Neni 77

Shërbimi ndihmë dhe kurimi në shtëpinë dhe asistencë personale sigurohet për person që nuk ka lidhur marrëveshje për mbështetje financiare gjatë gjithë jetës, përkatësisht ka ngritur procedurë për prishje të marrëveshjes së lidhur për mbështetje financiare gjatë gjithë jetës.

Shërbimi ndihmë dhe kujdes në shtëpi, përveç kushteve nga paragrafi 1 i këtij neni, i sigurohet personit të cilit nuk mund t'ia sigurojë ndihmën bashkëshorti, prindërit ose fëmijët, për shkak të marrëdhënies së themeluar të punës, gjendjes së çrregulluar shëndetësore dhe pleqërisë.

Neni 78

Shfrytëzuesi i shërbimit ndihmë dhe kurim në shtëpi që realizohet me shpenzime të kompensuar nga qendra për punë sociale, njëkohësisht nuk mund të shfrytëzojë shërbim asistencë personale.

2.5. Shërbime në bashkësi

Neni 79

Shërbimet në bashkësi përfshijnë shërbime të qëndrimit ditor, të përkohshëm, risocializim, rehabilitim, riintegrim, të shfrytëzuesve, zëvendësim të kujdesit familjar dhe shtëpi në gjysmë të rrugës, për shkak të parandalimit, përkujdesjes dhe mbrojtjes, e me qëllim të mundësimit të shfrytëzuesit të vazhdojë të jetojë në shtëpinë e tij, përkatësisht bashkësinë dhe parandalimit të nevojës për mbrojtje jashtëfamiljare.

Shërbime të qëndrimit ditor

Neni 80

Shërbimi për qëndrim ditor përfshin pëkujdesje ditore, aktivitete individuale për përvetësim të shkathtësive jetësore dhe të punës, aktivitete sociale, kulturore dhe rekreative, edukim, mbështetje sociale të personave dhe familjeve të tyre dhe aktiviteteve tjera të ngjashme.

Shfrytëzuesit e shërbimit janë: fëmijë në rrezik, persona me pengesa, persona të margjinalizuar, pleq dhe persona tjera me probleme sociale specifike.

Neni 81

Shërbimi për rehabilitim dhe riintegrim të personave që ballafaqohen me probleme sociale dhe/ose shëndetësore sigurohet përmes mbështetjes psiko-sociale, punës terapeutike, terapisë së punës dhe okupacionit, mbështje për përvetësim të shkathtësive të punës dhe shkathtësive për punësim, riintegrim dhe jetë të mëvetësishme.

Shfrytëzuesit e shërbimit janë: fëmijë në rrezik, persona me pengesa, persona të margjinalizuara me probleme sociale specifike dhe probleme shëndetësore.

Neni 82

Shërbimi për risocializim sigurohet përmes punës këshillëdhënëse, individuale, familjare dhe terapisë në grupe, mbështetjes arsimore, shoqërimit, edukimeve për zhvillim të shkathtësive, sportit, rekreacionit, krijimtarisë, mbështetjes për përvetësim të shkathtësive të punës dhe shkathtësive për punësim dhe shërbimeve tjera të resocializimit, varësisht nga nevoja e shfrytëzuesve.

Shërbimi nga paragrafi 1 i këtij neni për fëmijë në rrezik dhe fëmijë në konflikt me ligjin sigurohet në qendrën për fëmijë, në pajtim me Ligjin për drejtësi për fëmijë.

Shërbimi nga paragrafi 1 i këtij neni, për persona të moshuar pas ruajtjes së dënimit me burg dhe persona tjerë me problem sociale specifike në nevojën për risocializim sigurohet në qendrën për risocializim.

Shërbimet e qëndrimit të përkohshm

Neni 83

Shërbimi për qëndrim të përkohshëm siguron mbrojtje dhe ndihmë profesionale të personave që gjendjen në gjendje krize për tejkalim të gjendjes dhe integrimit të tyre social.

Shfrytëzuesit e shërbimit janë: fëmijë i cili do të haset pa kujdes prindëror ose duke u endur, fëmijë viktimë e keqpërdorimit, viktimë e dhunës familjare dhe dhunës së bazuar gjinore, viktimë e trafikimit me njerëz, të pastrehë.

Shërbimi sigurohet në kohëzgjatje deri tre muaj, me mundësi për vazhdim edhe tre muaj, e në raste ekskluzive kur gjendja nuk është tejkaluar deri një vit.

Neni 84

Shërbimi për zëvendësim të kujdesit familjar siguron përkujdesje afatshkurtër të anëtarëve të varur nga familja për shkak të zëvendësimit, pushimit dhe përmbushjes së nevojave personale dhe profesionale të anëtarëve të familjes që kujdesen për to.

Shërbimi nga paragrafi 1 i këtij neni mund të sigurohet edhe në shtëpinë e shfrytëzuesit.

Shfrytëzuesi i shërbimit është anëtar i familjes që kujdeset për plak, person me pengesa dhe person tjetër të sëmurë dhe të plogësht, i cili nuk mund t'i kryejë në mënyrë të pavarur aktivitetet esenciale dhe instrumentale nga jeta e përditshme.

Shërbimi për zëvendësim të kujdesit familjar që realizohet me shpenzime të kompensuara nga Qendra për punë sociale sigurohet në kohëzgjatje deri në 15 ditë në një vit kalendarik.

Neni 85

Shtëpia në gjysmë të rrugës siguron ndihmë, mbështetje dhe përgatitje për jetesë të mëvetësishme të personave të cilët paraprakisht kanë qenë nën mbrojtjen jashtëfamiljare, nuk kanë shtëpi të tyre ose kushte për jetë në shtëpinë e tyre, për shkak të riintegrimit të tyre në shoqërinë.

Shërbimi nga paragrafi 1 i këtij neni sigurohet gjatë vendosjes ose menjëherë pas ndërprerjes së vendosjes.

Shfrytëzuesit e shërbimit janë: fëmijë pa prindër dhe kujdes prindëror, fëmijë pas braktisjes së institucionit edukativ për risocializim, persona të moshuar pas vuajtjes së dënimit me burg, person me pengesë, të varur nga alkooli dhe droga pas trajtimit të realizuar për mjekim dhe persona tjera me problem sociale specifike që kanë nevojë për përgatitje për jetë të mëvetësishme.

2.6. Shërbime të mbrojtjes jashtëfamiljare

Neni 86

Me shërbime të mbrojtjes jashtëfamiljare sigurohet bazë për mbrojtje e cila përfshin: vendosja, ndihnma dhe mbështetja nga persona professionalë, përkujdesja, ushqimi, veshja, mbrojtja shëndetësore, dhe shërbime tjera varësisht nga lloji i shfrytëzuesve, që nuk kanë kushte për jetesë në familjen ose për arsye tjera u nevojitet mbrojtje jashtëfamiljare.

Shërbime të mbrojtjes jashtëfamiljare janë:

1. jetesa me mbështetje,
2. përkujdesja në familje tjetër dhe
3. vendosja në institucion.

Jetesa me mbështetje

Neni 87

Jetesa me mbështetje sigurohet në njësi të veçantë banesore me ndihmë nga persona profesionalë ose persona tjerë në realizimin e aktiviteteve në jetën e përditshme.

Ndihmën dhe mbështetjen nga paragrafi 1 i këtij neni, mund të jetë përkohësisht, ndihmë dhe mbështetje ditore ose 24 orë, varësisht nga nevojat e shfrytëzuesit.

Shfrytëzuesit e shërbimit janë: persona me pengesë dhe fëmijë pa prindër ose kujdes prindëror mbi moshën 14 vjeçare, e më së voni deri në përfundimin e arsimit të mesëm, për shkak të aftësimit për jetë të mëvetësishme dhe integrim në shoqëri.

Në njësinë banesore për jetesë me mbështetje mund të akomodohen më së shumti deri në pesë persona, përkatësisht shtatë fëmijë pa prindër ose kujdes prindëror.

Përkujdesja në familje

Neni 88

Përkujdesja në familjen përfshin mbrojtje themelore dhe kujdes për fëmijë dhe persona të mëshuara që nuk kanë familje të tyre ose nuk kanë kushte për jetë në familjen pronësore.

Përkujdesja nga paragrafi 1 i këtij neni mund të sigurohet si përkujdesje, të specializuar, të përkohshëm, intervenues ose prindëror.

Neni 89

Përkujdesja e përgjithshme është shërbim përmes personalitetit, edukimit, arsimit, zhvillimit, gjendjes shëndetësore, varësisht nga nevojat e përditshme të personit të vendosur.

Shfrytëzuesit e shërbimit janë: persona të vjetër, fëmijë pa prindër dhe kujdes prindëror, persona me pengesë.

Neni 90

Përkujdesja e specializuar është shërbimi përmes të cilit personave të vendosur u sigurohet përkujdesje e përgjithshme dhe mbështetja deri në tejkalimin e problemeve sociale, ndërsa sigurohet nga ana e përkujdesësve që kanë kaluar trajnim të specializuar.

Shfrytëzuesit e shërbimit janë: fëmija viktimë e dhunës familjare, fëmija në konflikt, fëmija ose personi me pengesë.

Neni 91

Familja përkujdesëse e përkohshme siguron përkujdesje të fëmijës ose personit të moshuar në familjen përkujdesës, si dhe për fëmijë ose person të moshuar me pengesë që jeton me prind/kujdestar për shkak të pushimit, terapisë, mjekimit dhe përfundimit të obligimeve shtëpiake, familjare dhe profesionale të përkujdesësit, përkatësisht prindit/kujdestarit.

Pas ndërprerjes së nevojës nga përkujdesja e përkohshme, familja përkujdesëse, përkatësisht prindi/kujdestari, e vazhdon kujdesin për fëmijën ose personin.

Neni 92

Përkujdesja intervenuse është shërbim i përkujdesjes afatshkurtër në familjen e personave për të cilat është e nevojshme mbrojtje urgjente, deri në gjetjen e formave përkatëse të mbrojtjes, ndërsa më së voni deri 30 ditë.

Shfrytëzuesit e shërbimit janë: fëmijë pa prind dhe kujdes prindëror, fëmijë nga familjet konflikuoze, viktima të dhunës, viktima të trafikimit me njerëz dhe persona tjerë problem social i të cilave imponon përkujdesje dhe mbrojtje urgjente.

Neni 93

Përkujdesja prindërore është shërbim për përkujdesje të fëmijës pa prind dhe pa kujdes prindëror, në familje të gjyshes, gjyshit, vëllait, motrës, dajës, mixhës ose tezes së tij.

Vendosja në institucion

Neni 94

Vendosja në institucionin përfshin mbrojtje themelore e cila siguron: përkujdesje, ndihmë dhe mbështetje nga personat profesionalë, ushqimi, veshja dhe sigurimi i mbrojtjes shëndetësore, varësisht nga nevojat e përcaktuara të shfrytëzuesit, i cili nuk ka kushte për jetesë në familjen e vet ose për shkaqe tjera i nevojitet mbrojtje jashtëfamiljare.

Neni 95

Shërbimi për vendosje në institucionin për fëmijë, persona të moshuar, persona me pengesa dhe azilkërkuesit krahas mbrojtjes themelore nga neni 94 të këtij ligji, siguron qasje në arsimi, përvetësim të shkathtësive jetësore, aftësim pune dhe rehabilitim profesional, aktivitete sociale, kulturore dhe rekreative, varësisht nga nevojat e shfrytëzuesve të shërbimeve.

Neni 96

Shërbimi për vendosjen e fëmijëve në konflikt me ligjin në moshë nga 14 deri 18 vjet me masë të shqiptuar dërgim në institucion edukativ, në pajtim me rregullat nga sfera për ekzekutim të sanksioneve dhe dërgim në institucionin adekuat në pajtim me ligjin, përveç mbrojtjes themelore nga neni 94 i këtij ligji, përfshin edhe risocializim, riintegrim, edukim, qasje në arsim dhe mbështetje arsimore, kalim i organizuar i kohës së lirë dhe shërbime tjera të risocializimit.

Shërbimi nga paragrafi 1 i këtij neni, organizohet në institucionin edukativ për fëmijë, në pajtim me Ligjin për drejtësi të fëmijëve.

Neni 97

Shërbimi për vendosje të plakut të plogësht, personit me sëmundje kronike, personit me sëmundje terminale dhe personit tjetër në përdorimin e ndihmës dhe kujdesit të vazhdueshëm, përveç mbrojtjes themelore nga neni 94 i këtij ligji, përfshin ndihmë të specializuar profesionale dhe mbështetje sociale të familjes së tij.

Neni 98

Shërbimi për vendosje të personave me pengesë, personave që kanë problem me varësinë dhe personat tjerë të margjinalizuar, që kanë nevojë për realizim të trajtimit dhe rehabilitimit, përveç mbrojtjes themelore nga neni 94 i këtij ligji, u sigurohet, trajtim dhe rehabilitim, terapi pune-profesionale për përvetësim të shkathtësive të punës dhe shkathtësive për punësim, riintegrim dhe jetesë e mëvetësishme, varësisht nga nevoja e shfrytëzuesit.

Neni 99

Shërbimi për vendosje të azilkërkuesve siguron mbrojtje themelore nga neni 94 i këtij ligji, në pajtim me minimumin e standardeve për pranimin e azilkërkuesve, të përcaktuara me marrëveshjet ndërkombëtare, të ratifikuara në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 100

Shërbimi për vendosje të fëmijëve pa prindër dhe kujdes prindëror, prindër të mitur me fëmijë, grua e vetme e papunësuar shtatzëne një muaj para lindjes dhe prind i vetëm deri në moshë tremuajsh e fëmijës, pleq, persona me pengesa në shtëpi në grupe, siguron mbrojtje themelore nga neni 94 i këtij ligji, për më së shumti 10 persona.

Neni 101

Vendosja intervenuese siguron mbrojtje në gjendje krize, e më së gjati deri 30 ditë.

Neni 102

Vendosja e përkohshme sigurohet për fëmijë, për të cilin në momentin kur ka lindur nevoja nuk mund t'i sigurohet vendosje në familje përkujdesëse.

Vendosja e përkohshme mund të zgjasë në sigurimin e vendosjes në familje përkujdesëse, formë tjetër të mbrojtjes ose kthimit në familjen e tij, e më së gjati deri gjashtë muaj.

Në rast kur fëmijës i nevojitet trajtim profesional ose shërbim shëndetësor, vendosja nga paragrafi 1 i këtij neni, mund të zgjasë deri në një vit.

Neni 103

Qendra e punëve sociale mund të vendosë fëmijë në konvikt të nxënësve ose në institucion tjetër, nëse vlerëson se kjo është në interes më të mirë të fëmijës për ta vazhduar arsimin e detyrueshëm për:

- fëmijë pa prindër dhe fëmijë pa kujdes prindëror, deri në aftësimin për jetë dhe punë të mëvetësishme, e më së voni deri në përfundimin e arsimit të mesëm, nëse nuk ekzistojnë mundësi që përkujdesja dhe edukimi të sigurohet në mënyrë tjetër dhe
- fëmijë në rrezik, fëmijë nga ekonomia familjare që shfrytëzon ndihmë të garantuar minimale dhe fëmijë viktimë e dhunës familjare.

Neni 104

Dhënësi i shërbimit mund të japë edhe shërbime tjera të ngjashme të integruara, varësisht nga nevojat e shfrytëzuesit për përmbushje të aktiviteteve instrumentale nga jeta e përditshme.

Neni 105

Personi mund të shfrytëzojë shërbim social, nëse është i zhvilluar dhe i arritshëm.

Neni 106

Mënyrën dhe vëllimin e shërbimeve sociale, normativat dhe standardet për dhënie të shërbimeve sociale, i përcakton ministri.

Neni 107

Shfrytëzuesit i cili për shkak të gjendjes specifike sociale dhe shëndetësore ka nevojë për vendosje dhe për kujdes të vazhdueshëm shëndetësor mund t'i sigurohet shërbim shëndetësor-social.

Neni 108

Varësisht nga nevojat e shfrytëzuesit, shërbimet nga mbrojtja sociale mund të jepen njëkohësisht edhe të kombinuara me shërbimet që i japin institucionet arsimore, shëndetësore dhe institucionet tjera, për të cilat lidhet protokoll për bashkëpunim ndërsektorial ndërmjet ministrive dhe/ose institucioneve.

Kreu V.

USHTRUESIT E VEPRIMTARISË MBROJTJE SOCIALE

Neni 109

Veprimtarinë e mbrojtjes sociale nën kushte dhe në procedurë të përcaktuara me këtë ligj, e kryejnë:

1. Enti për veprimtari sociale,
2. qendra për mbështetje të familjeve përkujdesëse,
3. institucionet për mbrojtje sociale,
4. familjet përkujdesëse,
5. shoqatat dhe
6. personat fizikë.

1. Enti për veprimtari sociale

Neni 110

Enti për veprimtari sociale është institucion publik për avancimin e veprimtarisë sociale, të themeluar nga Qeveria, që realizon veprimtari në gjithë territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe i kryen punët në vijim:

-ndjek, hulumton dhe analizon dukuri dhe probleme sociale,

-propozon masa për avancim të veprimtarisë mbrojtja sociale,

-zbaton procedurë për licencim të punëtorëve profesionale në veprimtarinë mbrojtje sociale,

-realizon aktivitete për zhvillim profesional të punëtorëve profesionalë në institucione për mbrojtje sociale dhe dhënës tjerë të shërbimeve sociale,

-kryen vlerësim të nevojave nga edukimi i vazhdueshëm profesional i personave profesionale në institucionet për mbrojtje sociale edhe te dhënësit tjerë të shërbimeve sociale dhe miraton program për edukimin e vazhdueshëm profesional pas mendimit paraprak nga Komisioni për miratimin programeve për edukim të vazhdueshëm profesional,

-jep mendim profesional gjatë përgatitjes së programeve dhe strategjive për zhvillim të mbrojtjes sociale,

-përgatit standarde dhe procedura për punën e personave profesionale në institucionet për mbrojtje sociale dhe dhënësit tjetër të autorizuar të shërbimeve sociale,

-mban regjistër elektronik të programeve të miratuara për edukim profesional,

-miraton Kod etik për punëtorët profesionistë në veprimtarinë e mbrojtjes sociale,

-kryen mbikëqyrje të punës profesionale të institucioneve për mbrojtje sociale dhe dhënësit tjerë të autorizuar të shërbimeve sociale,

-realizon supervizion në punën profesionale në institucionet publike për mbrojtje sociale dhe personave profesional në Agjencinë e Punësimit të Republikës së Maqedonisë - qendra për punësim, e që punojnë në udhëheqjen e rastit dhe bashkëpunojnë me personat profesionalë në qendrat për punë sociale,

-realizon bashkëpunim profesional me ekspertë vendorë dhe ndërkombëtarë, institucionet dhe organizatat relevante dhe

-shpall publikime profesionale në veprimtarinë mbrojtje sociale.

2. Qendra për mbështetje të familjeve përkujdesëse

Neni 111

Qendra për mbështetje të familjeve përkujdesëse kryen promovim të shërbimit përkujdesje në familjen, përgatitje, vlerësim dhe trajnim të familjeve të ardhshme përkujdesëse sipas programit të miratuar nga Enti për Veprimtari Sociale, i ndjek dhe u jep mbështetje familjeve përkujdesëse ekzistuese.

Qendra për mbështetje të familjeve përkujdesëse bashkëpunon me qendrën kompetente për punë sociale dhe u dorëzon raport për punën e përkujdesësve, përkatësisht funksionimin e familjes përkujdesëse dhe propozon masa për përmirësimin e përkujdesjes së paku dy herë në vit.

Qendra për mbështetje të familjeve përkujdesëse themelohet si institucion për mbrojtje sociale ose si pjesë organizative e institucionit për mbrojtje jashtëfamiljare të fëmijëve pa prindër dhe pa kujdes prindëror.

3. Institucionet për mbrojtje sociale

Neni 112

Institucionet për mbrojtje sociale janë:

1. Qendra për punë sociale;
2. Institucioni për mbrojtje sociale jashtëfamiljare;
3. Qendra për shërbime sociale.

3.1. Qendra për punë sociale

Neni 113

Qendra për punë sociale themelohet si institucion publik për mbrojtje sociale me autorizime publike për të kryer punë nga mbrojtja sociale.

Qendra për punë sociale mund të themelohet, nëse janë plotësuar kushtet për themelimin e institucionit për mbrojtje sociale nga neni 171 i këtij ligji dhe nëse i ka profilet arsimore vijuese: punëtor social, psikolog, pedagog dhe jurist.

Personat me profil arsimor nga paragrafi 2 i këtij neni duhet të kenë licencë për punë në pajtim me këtë ligj.

Qendra për punë sociale mund të themelohet për territorin e një apo më shumë komunave.

Parimet e organizimit të brendshëm të qendrës për punës sociale i përcakton ministri.

Neni 114

Qendra për punë sociale i kryen punët vijuese:

-vendos për të drejtat nga mbrojtja sociale, të përcaktuara me këtë ligj,

-vendos për të drejtat e përcaktuara me Ligjin për mbrojtje të fëmijëve,

-vendos për ndihmën me para personave me status të pranuar të refugjatit dhe nën mbrojtje subsidiare, të përcaktuar me Ligjin për mbrojtje ndërkombëtare dhe të përkohshme,

-vendos për punët e përcaktuara me rregullat për marrëdhëniet familjare-juridike,

-vendos për të drejtën e përcaktuar me Ligjin për siguri sociale për personat e moshuar,

-vepron për punët nga veprimtaria e vet të përcaktuara me rregullat nga e drejta penale dhe

-kryen punë tjera të përcaktuara me ligj.

Neni 115

Gjatë realizimit të mbrojtjes sociale, si dhe të punës profesionale, qendra:

-kryen informim dhe dërgim të qytetarëve në lidhje me realizimin e qasjes te të drejtat nga mbrojtja sociale,

-zbaton ndihmën profesionale dhe mbështetjen e individit dhe familjes për tejkalimin e problemeve sociale,

-realizon masa dhe aktivitete të parandalimit social dhe këshillimin e individit dhe familjes për shkak të parandalimit dhe lehtësimit të pasojave nga problemet sociale,

-kryen mbikëqyrje të drejtpërdrejtë për shkak të vërtetimit të gjendjes faktike në ekonominë familjare dhe nevojave të anëtarëve të ekonomisë familjare nga mbrojtja sociale,

-ndërmerr intervenime për ruajtjen e familjes në krizë nga dezintegrimi për shkak të parandalimit të ndarjes së fëmijëve nga familja biologjike dhe intervenime për krijimin e kushteve për kthimin e fëmijëve në familjen biologjike,

-siguron qasje te shërbimet në shtëpinë, bashkësinë dhe jashtë familjes,

-zhvillon dhe zbaton shërbime në shtëpinë dhe bashkësinë,

-përgatit plane dhe programe për mbrojtje sociale,

-mban evidencë dhe grumbullon dokumentacion për shfrytëzuesit e mbrojtjes sociale, mbrojtjes së fëmijëve dhe mbrojtjes familjare-juridike dhe për format e zbatuara të mbrojtjes sociale,

-parashtron raport në Ministri në pajtim me ligj,

-aplikon dhe zbaton programe dhe akte tjera të përgjithshme nga sfera e mbrojtjes sociale, të miratuara dhe të financuara nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat e qytetit të Shkupit,

-merr pjesë në punën e këshillave për mbrojtje sociale të komunave, Qytetit të Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit dhe përgatitjen e planit social të komunës, qytetit të Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit,

-merr pjesë në punën e këshillit për mbrojtje sociale të rajonit të planit,

-nxit, organizon dhe koordinon aktivitete vullnetare të qytetarëve, shoqatave, fondacioneve dhe organizatave humanitare në zbatimin e programeve për mbrojtje sociale në rajonin e komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave të qytetit të Shkupit dhe

-kryen punë tjera të përcaktuara me ligj.

Neni 116

Punëtorit profesionist nga Qendra për Punë Sociale, drejtori i lëshon legjitimacion zyrtar me të cilin e dëshmon cilësinë zyrtare, identitetin dhe autorizimin për ndërmarrjen e punëve në fushën e mbrojtjes sociale të përcaktuara me këtë dhe me ligj tjetër.

Qendra për Punë Sociale mban evidencë për lëshimin e legjitimacioneve të punonjëve profesionistë.

Formën dhe përmbajtjen e formularit të legjitimacionit nga paragrafi 1 të këtij neni, mënyrën e lëshimit të tij dhe marrjen, përdorimin dhe mbajtjen e evidences së legjitimacioneve të lëshuara i përcakton ministri.

3.2. Institucioni për mbrojtje sociale jashtë familjare

Neni 117

Llojet e institucioneve për mbrojtje sociale jashtë familjare janë:

1. shtëpi rezidenciale;
2. shtëpi për ndihmë dhe kujdes;
3. institucion edukativ;
4. institucion për trajtim dhe rehabilitim;
5. shtëpi në grupe dhe
6. institucion për pranimin e kërkuesve të azilit.

Institucionet nga paragrafi 1 i këtij neni kryejnë punë të mbrojtjes sociale për ofrimin e shërbimeve sociale në përputhje me llojin, përshkrimin dhe shfrytëzuesit e shërbimit social për mbrojtjen jashtëfamiljare, të përcaktuar me këtë ligj.

Institucioni për trajtim dhe rehabilitim mund të organizohet si bashkësi terapeutike.

Në institucion mund të themelohet këshillimore, si një njësi organizative e veçantë.

Neni 118

Institucioni për mbrojtjen sociale jashtë familjare mund të ofrojë shërbime sociale shëndetësore në njësi të veçantë organizative, në pajtim me aktet e institucionit.

Puna e njësisë organizative nga paragrafi 1 i këtij neni rregullohet me protokoll për bashkëpunim ndërmjet Ministrisë dhe Ministrisë së Shëndetësisë.

3.3. Qendra për shërbime sociale

Neni 119

Qendra për Shërbime Sociale ofron shërbime të përditshme dhe / ose të përkohshme në shtëpinë e shfrytëzuesitshfrytëzues dhe në bashkësi.

Qendra për Shërbime Sociale që ofron shërbime ditore organizohet si:

- qendër për shërbime sociale në shtëpi,
- qendër për qëndrim ditor,
- qendër për rehabilitim,
- qendër për risocializim dhe
- këshillimore.

Qendra për Shërbime Sociale që ofron shërbime të përkohshme organizohet si:

- qendër për qëndrim të përkohshëm,
- qendër për zëvendësim të kujdesit familjar dhe
- shtëpi në gjysmë të rrugës.

Neni 120

Qendra për Shërbime Sociale mund të ofrojë shërbime të integruara në shtëpi dhe në bashkësi, në varësi të kategorisë së shfrytëzuesveshfrytëzues dhe standardeve dhe normativave për ofrimin e shërbimit nga neni 106 i këtij ligji.

Neni 121

Qendra për Shërbime Sociale kryen punë të mbrojtjes sociale për ofrimin e shërbimeve sociale në përputhje me llojin, përshkrimin dhe shfrytëzuesit e shërbimit social në shtëpi ose në bashkësi, të përcaktuara me këtë ligj.

4. Familja përkujdesëse

Neni 122

Përkujdesësi mund të jetë person që plotëson kriteret në vijim:

- të jetë i moshës madhore,
- të jetë i aftë për punë,
- të ketë gjendje të përgjithshme shëndetësore,
- të ketë dallim në moshën midis pëkujdestarit dhe personit të vendosur edhe atë së paku 18 dhe më së shumti 50 vjet,
- të mos i jetë marrë ose përkufizuar e drejta prindërore,
- të mos i jetë shqiptuar dënim për vepër penale me dënim me burg më shumë se gjashtë muaj,
- të ketë kushte materiale dhe banesore për kryerjen e këtij shërbimi dhe
- të ketë përfunduar trajnim për përkujdesës, të zbatuar nga qendra për përkrahjen e familjeve përkujdesëse.

Kriteret nga paragrafin 1, paragrafët 3 dhe 6 të këtij neni, vlejnë edhe për anëtarët e moshës madhore të familjes së përkujdesësit, që jetojnë në një familje të përbashkët.

Pavarësisht nga paragrafi 1, alineja 4 të këtij neni, dallimi i përcaktuar i moshës midis përkujdesësit dhe personit të vendosur nuk zbatohet nëse fëmija është vendosur në një familje përkujdesëse farefisnore ose nëse është në interes të fëmijës ose të personit të rritur.

Përmbushja e kritereve nga paragrafët 1, 2 dhe 3 të këtij neni përcaktohet nga Qendra për Punë Sociale, bazuar në vlerësimin e kryer nga qendra për mbështetje për familjet përkujdesëse.

Neni 123

Përkujdesësi ka të drejtën e kompensimit për shpenzimet e akomodimit të personit dhe kompensim për përkujdesje.

Në rast të përkujdesjes familjare nuk paguhet kompensim për përkujdesje për përkujdesësin i cili ka një detyrim ligjor për t'u kujdesur për fëmijën e vendosur.

Kontributi për sigurim pensional dhe invalidor dhe sigurim shëndetësor për përkujdesësit që kryejnë përkujdesjen e personit në familjen e tij si një veprimtari profesionale, sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 124

Akomodimi i personit në një familje përkujdesëse bëhet në bazë të një marrëveshjeje të lidhur ndërmjet Qendrës për Punë Sociale dhe përkujdesësit.

Me marrëveshjen nga paragrafin 1 i këtij neni rregullohen në veçanti:

- mënyra dhe kushtet për vendosjen dhe ndërprerjen e strehimit të personit në familje,
- lloji dhe vëllimi i mbrojtjes sociale e cila i sigurojhet personit i cili akomodohet në familje përkujdesëse,
- lartësia e kompensimit për personin e akomoduar, e cila përfshin shpenzimet e akomodimit dhe kompensimin për përkujdesje,
- kohëzgjatja e marrëveshjes me mundësi për vazhdimin e saj,
- kushtet për prishjen e marrëveshjes,
- afati i skadimit për prishjen e marrëveshjes për përkujdesësin nuk mund të jetë më i shkurtër se tre muaj,
- rastet gjatë të cilave pushon së vlejturi marrëveshja dhe
- të drejta, obligime dhe përgjegjësi të tjera lidhur përkujdesjen.

Qendra për Punë Sociale mund të prishë në mënyrë të njëanshme marrëveshjen edhe para skadimit të afatit të përcaktuar në marrëveshje, sa herë që është në interesin më të mirë të fëmijës, respektivisht në interes të personit që akomodohet në familjen përkujdesëse.

Neni 125

Qendra për punë sociale i përcjell dhe i koordinon aktivitetet që lidhen me përkujdesjen e personit në familjen përkujdesëse.

Përkujdesësi është i detyruar të veprojë në drejtimet e dhëna nga Qendra për Punë Sociale për kujdesin e personit të vendosur dhe në kohë të informojë Qendrën për Punë Sociale për të gjitha ndryshimet dhe nevojat e personit të përkujdesur.

Neni 126

Qendra për punë sociale mund të akomodojë më së shumti pesë persona në një familje përkujdesëse, duke marrë parasysh kushtet dhe mundësitë për akomodimin e familjes.

Kriteret më të përafërta për zgjedhjen e familjes përkujdesëse, lloji dhe numri i shfrytëzuesve që mund të akomodohen në një familje kujdestare dhe standardet e ofrimit të shërbimeve sipas llojit të përkujdesjes i përcakton ministri.

5. Shoqata

Neni 127

Shoqata mund të ofrojë shërbime sociale në pajtim me këtë ligj, edhe atë:
- shërbime sociale në shtëpi,
- shërbimet sociale në bashkësi, përveç shërbimeve për ri-socializimin e fëmijëve në rrezik dhe ri-socializimin e fëmijëve në konflikt me ligjin,
- shërbimet e kujdesit jashtë familjar, përveç institucionit për pranimin e azilkërkuesve, institucionit arsimor dhe shtëpisë në grupe për fëmijët në rrezik,
- shërbime për informim dhe sugjerim,
- shërbime për ndihmë profesionale dhe mbështetje dhe
- shërbime për këshillim.

Shoqata, shërbimet nga paragrafi 1 të këtij neni i jep në përputhje me lejen e lëshuar për kryerjen e punëve të mbrojtjes sociale nga neni 163 i këtij ligji.

Neni 128

Shoqata, shërbimet e institucionit për akomodim, shtëpisë në grupe, institucionit për trajtim dhe rehabilitim i jep nëse themelojnë institucion, në përputhje me këtë ligj.

Shoqata, shërbimet nga neni 127, paragrafi 1, alinetë 1 dhe 2 të këtij ligji, i jep pa themeluar institucion, nëpërmjet një njësie të veçantë organizative të shoqatës.

6. Personi fizik

Neni 129

Personi fizik mund të kryejë në mënyrë të pavarur punë për mbrojtje sociale si veprimtari profesionale, që kanë të bëjnë me ndihmën dhe kujdesin në shtëpi, përkujdesje në familje, asistencë personale dhe zëvendësim të kujdesit familjar, nëse plotëson kushtet në vijim:
- të mos i jetë hequr ose kufizuar aftësia afariste,
- të mos i jetë hequr kryerja e të të drejtës prindërore,
- të ketë aftësi shëndetësore për kryerjen e veprimtarisë,
- të ketë të paktën arsimin e mesëm,
- të mos i jetë shqiptuar dënim për vepër penale me dënim me burg mbi gjashtë muaj dhe
- të mos i jetë shqiptuar ndalim për kryerjen e detyrës, veprimtarisë dhe profesionit.

Neni 130

Kërkesa për kryerjen e punëve nga neni 129 i këtij ligji i paraqitet qendrës me kompetencë vendore për punë sociale.

Qendra për Punë Sociale, në afat prej 15 ditëve nga dita e paraqitjes së kërkesës nga paragrafi 1 i këtij neni, përgatit mendim për përmbushjen e kushteve për kryerjen e pavarur të punëve të mbrojtjes sociale si aktivitet profesional dhe ia paraqet Komisionit për Licencim së bashku me kërkesën dhe dëshminë e paraqitur për përmbushjen e kushteve nga neni 129 i këtij ligji.

Ministri në bazë të mendimit të Komisionit për licencimin e ofruesve të shërbimeve sociale nga neni 166 paragrafi 1 i këtij ligji dhe dokumentacionit të paraqitur, parashtruesit të kërkesës me aktvendim i lëshon leje për kryerjen e punëve nga neni 129 i këtij ligji.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 3 i këtij neni, mund të paraqitet ankesë në Komisionin Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie Pune në Shkallë të Dytë.

Në rastin e zgjerimit ose ndryshimit të veprimtarisë së punës së personit fizik nga neni 129 i këtij ligji, në mënyrë adekuate zbatohen dispozitat e paragrafëve 1, 2, 3 dhe 4 të këtij neni.

Neni 131

Personi fizik i cili në mënyrë të pavarur kryen punë të mbrojtjes sociale si veprimtari profesionale, është i detyruar që për fillimin e punës të njoftojë qendrën kompetente për punë sociale në territorin e së cilës punon.

Personi nga paragrafi 1 i këtij neni në emër të tij nën të cilin punon i thekson të dhënat mbi emrin personal, adresën dhe llojin e veprimtarisë.

Neni 132

Ministria mban evidencë elektronike të personave fizikë të cilëve u është lëshuar leje për veprimtari të pavarur profesionale nga neni 130 paragrafi 3 i këtij ligji.

Përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së evidencës nga paragrafi 1 i këtij neni i përcakton ministri.

Neni 133

Personi fizik i cili në mënyrë të pavarur kryen punë për mbrojtje sociale si veprimtari profesionale, është i detyruar:

- t'ia ofrojë shërbimet shfrytëzuesit, në përputhje me aktvendimin e qendrës,
- në kryerjen e punëve të mbrojtjes sociale nga neni 129 i këtij ligji, të zbatojnë metoda të punës profesionale, të respektojë personalitetin e shfrytëzuesit, dinjitetin e tij dhe pacenueshmërinë e jetës së tij personale dhe familjare dhe ta ruaj sekretin zyrtar dhe profesional,
- të mbajë evidencë të shfrytëzuesve dhe të shërbimeve të dhëna dhe
- të dorëzojnë raport gjashtëmujor dhe vjetor për punën e tij në Qendrën për Punë Sociale.

Ministri i përcakton përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së evidencës nga paragrafi 1, alineja 3 të këtij neni.

Neni 134

Leja për kryerjen e pavarur të punëve të mbrojtjes sociale si veprimtari profesionale shfuqiziohet :

- me kërkesë të personit fizik,
- nëse pushon t'i plotësojë kushtet e përcaktuara me ligj dhe
- me fuqi të ligjit.

Neni 135

Ministri, me kërkesë të personit fizik, miraton aktvendim për ndërprerjen e vlefshmërisë së lejes për kryerjen e pavarur të punëve të mbrojtjes sociale si veprimtari profesionale.

Kërkesa nga paragrafi 1 të këtij neni, dorëzohet në afat prej së paku dy muajsh para përfundimit të kryerjes së punëve të mbrojtjes sociale si veprimtari profesionale.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni mund të paraqitet ankesë në Komisionit Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurën Administrative dhe Procedurën për Marrëdhënie Pune në Shkallë të Dytë.

Neni 136

Leja e personit fizik për të kryer në mënyrë të pavarur punët e mbrojtjes sociale si një aktivitet profesional shfuqizohet me fuqi të ligjit, nëse:

- personi vdes,
- me aktvendimin e plotfuqishëm të gjykatës kompetente i merret ose kufizohet aftësia për punë,
- me aktvendimin të plotfuqishëm të gjykatës kompetente i është marrë ushtrimi i së drejtës prindërore,
- është dënuar me vendim gjyqësor të plotfuqishëm për vepër penale me dënim me burg mbi gjashtë muaj ose është i është shqiptuar sanksion për ndalim të kryerjes së profesionit, veprimtarisë ose detyrës dhe
- e humb gjendjen e përgjithshme shëndetësore ose gjendjen e veçantë shëndetësore për kryerjen e veprimtarisë.

Ministri miraton aktvendim për shfuqizimin e lejes së personit fizik për kryerjen e pavarur të punëve të mbrojtjes sociale si veprimtari profesionale në rastet nga paragrafi 1 i këtij neni.

Kundër aktvendimitnga paragrafi 2 të këtij neni mund të paraqitet ankesë në Komisionin Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurën Administrative dhe Procedurën e Marrëdhënieve të Punës në Shkallë të Dytë.

Neni 137

Ministri miraton aktvendim për ndërprerjen e vlefshmërisë së lejes për kryerjen e pavarur të punëve të mbrojtjes sociale si veprimtari profesionale nëse:

- personi fizik në afatin e caktuar nuk i heq mangësitë e vërtetuara në kryerjen e punës, të përcaktuar nga mbikëqyrja mbi ligjshmërinë e punës dhe mbikëqyrja mbi punën profesionale,
- personi fizik të cilit i është lëshuar leje për kryerjen e punëve të mbrojtjes sociale nuk i kryen ato personalisht ose nëse shfrytëzon punë për persona të tjerë në kundërshtim me lejen,
- pushon t'i përmbushë standardet dhe normat për ofrimin e shërbimit social dhe
- personi fizik, të cilit i është lëshuar licenca, pushon me punë pa e informuar paraprakisht Ministrinë dhe Qendrën për Punë Sociale, në afat prej tetë ditëve nga pushimi me punë.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni mund të paraqitet ankesë në Komisionin Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie Pune në Shkallë të Dytë.

Neni 138

Personi fizik i cili në mënyrë të pavarur kryen punë të mbrojtjes sociale si veprimtari profesionale mund të ndalojë përkohësisht kryerjen e punëve për shkak të sëmundjes ose arsyeve të tjera të justifikuara.

Për ndërprerjen e përkohshme të kryerjes së punës, personi duhet menjëherë dhe më së voni se tri ditë pas paraqitjes së arsyes për ndërprerjen e kryerjes së punëve të mbrojtjes sociale si veprimtari profesionale ta njoftojë Ministrinë dhe Qendrën për Punë Sociale.

Neni 139

Personi fizik që kryen veprimtari të pavarur të mbrojtjes sociale si veprimtari profesionale nga neni 129 i këtij ligji në përputhje me dispozitat e këtij ligji realizon të ardhura:

- nga arkëtimi i shërbimeve nga shfrytëzuesit,

- në bazë të marrëveshjes së lidhur dhe
- nga dhuratat, trashëgimia dhe legatet.

Kreu VI.

SIGURIMI I MJETEVE PËR DHËNIEN E SHËRBIMEVE SOCIALE

Neni 140

Ministria publikon të paktën një herë në vit thirrje publike për ofrimin e shërbimeve sociale nga komunat, Qyteti i Shkupit dhe komunat e Qytetit të Shkupit, shoqatat dhe ofruesi privat i shërbimeve sociale nga rrjeti i ofruesve të autorizuar të shërbimeve sociale.

Ministria sipas nevojës publikon thirrje publike për shërbime sociale inovative dhe intervenuese.

1.Sigurimi i shërbimeve sociale nga komunat

Neni 141

Për sigurimin e mbrojtjes sociale nga komunat, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit (në tekstin e mëtejmë: komuna) themelohen:

- këshilli komunal për mbrojtje sociale dhe
- këshilli për mbrojtje sociale në rajonin e planit.

Neni 142

Këshilli Komunal për Mbrojtje Sociale bazohet me vendim të këshillit të komunës, me propozim të kryetarit të komunës.

Këshilli Komunal për Mbrojtje Sociale përbëhet nga përfaqësues të administratës komunale, Qendrës për punë sociale, ofruesve të shërbimeve, shoqatave, bashkësive fetare dhe personave të tjerë juridikë dhe fizikë që kryejnë veprimtari të mbrojtjes sociale, institucioneve në fushën e arsimit, mbrojtjes shëndetësore, punësimit , policia dhe / ose prokuroria publike, nga rajoni i komunës.

Këshilli Komunal për Mbrojtje Sociale përgatit plan social për rajonin e komunës.

Plani social përmban hartën e problemeve sociale dhe grupeve të cenueshme në komunë, analizën e kapaciteteve dhe shërbimeve sociale në dispozicion, si dhe nevojat specifike për zhvillimin e shërbimeve sociale në komunë.

Kryetari i Komunës, në bazë të planit social, përgatit program vjetor për mbrojtje sociale, të cilin e miraton Këshilli Komunal.

Neni 143

Këshilli për Mbrojtje Sociale të rajonit e planit themelohet në çdo rajon të planit, për shkak të planifikimit dhe zhvillimit të rrjetit të shërbimeve sociale në rajon.

Këshilli për Mbrojtje Sociale të rajonit të planit përbëhet nga kryetari i komunës dhe drejtori i Qendrës për Punë Sociale, nga komuna në rajonin e planit, me mandat në kohëzgjatje prej katër vitesh.

Këshilli për Mbrojtje Sociale të rajonit të planit konstituohet me nismën e komunës me numrin e banorëve në rajon.

Anëtarët e Këshillit për Mbrojtje Sociale të rajonit të planit zgjedhin kryetar të Këshillit për Mbrojtje Sociale të rajonit të planit nga radhët e kryetarëve të komunave i cili është i obliguar të thërrasë mbledhjen e Këshillit në bazë të rotacionit për periudhë njëvjeçare.

Këshilli për Mbrojtjen Sociale të rajonit të planit së paku një herë në vit Ministrisë i paraqet propozim për nevojën e zhvillimit të shërbimeve sociale në rajonin e planit, llojin dhe mënyrën e themelimit të shërbimeve.

Neni 144

Ministria siguron mjete për zhvillimin dhe ofrimin e shërbimeve sociale nga komunat, në kushte dhe në procedurë të përcaktuar me këtë ligj.

Mjetet nga paragrafi 1 i këtij neni shpërndahen në mënyrë të barabartë për shërbimet sociale në rajonin e planit në të njëjtën shumë ose shumë më të lartë se mjetet e ndara për dedikim në vitin paraprak për rajonin e planit.

Neni 145

Ministria, e publikon thirrjen për ofrimin e shërbimeve sociale nga komunat nga neni 140 paragrafi 1 të këtij ligji, të paktën një herë në vit, në ueb faqen e Ministrisë.

Gjatë përcaktimit të llojit të shërbimit social për të cilin sigurohen mjetet përmes thirrjes publike, merret parasysh propozimi i paraqitur nga Këshilli për Mbrojtje Sociale të rajonit të planit.

Neni 146

Në thirrjen publike theksohet llojii i shërbimeve sociale për të cilat ndahen mjetet, lartësia e mjeteve që ndahen, dokumentet e nevojshme të cilat dorëzohen, afatet për kryerjen e procedurës pas thirrjes publike dhe periudha kohore në të cilën jepen shërbimet sociale për çdo planifikim rajon.

Neni 147

Gjatë shpërndarjes së mjeteve, përparësi do të kenë fletëparaqitjet të cilat do të realizohen përmes bashkëpunimit ndërkomunal, bashkëpunimit me ofruesit e shërbimeve të licencuara sociale, bashkëpunimit ndërresorial dhe bashkëfinancimit të siguruar.

Neni 148

Kushtet më të afërta për ndarjen e mjeteve, formularin e shkallës së pikave, mënyrën e ofrimit të shërbimeve sociale nga komunat i përcakton ministri.

Neni 149

Komuna, respektivisht komunat nga rajoni i planit mund të ndajnë mjete personale për sigurimin e shërbimeve sociale për shoqërinë e licencuar ose ofrues tjetër të shërbimit social privat duke publikuar thirrje publike.

2. Sigurimi i shërbimeve sociale nga shoqatat dhe ofruesit privatë të shërbimeve sociale

Neni 150

Mjetet për ofrimin e shërbimeve sociale nga shoqatat dhe ofruesit privatë të shërbimeve sociale sigurohen në përputhje me programin nga nenin 9, pika 2 të këtij ligji, në lartësi e cila nuk mund të jetë më e vogël se lartësia e mjeteve për vitin paraprak.

Neni 151

Ministria, mjetet nga neni 150 i këtij ligji i ndan në bazë të konkursit publik, në të cilin theksohet lloji i shërbimeve sociale për të cilat ndahen mjetet, lartësia e mjeteve të cilat ndahen, dokumentet e nevojshme të cilat dorëzohen, afatet për kryerjen e procedurës pas konkursit publik dhe periudha kohore në të cilën do të ofrohen shërbimet sociale.

Konkursi publik publikohet në të paktën dy gazeta ditore të cilat botohen në të gjithë territorin e Republikës së Maqedonisë Veriore, prej të cilave njëra prej gazetave që publikohet në gjuhën që e flasin të paktën 20% e qytetarëve që flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase dhe në ueb faqen e Ministrisë.

Neni 152

Gjatë shpërndarjes së mjeteve përparësi do të kenë fletëparaqitjet të cilat do të realizohen nëpërmjet partneriteteve, bashkëpunimit ndërsektorial dhe bashkëfinancimit të siguruar.

Neni 153

Kushtet më të përafërta për dhënien e mjeteve, formularin e shkallës së pikëve, mënyrën e shpërndarjes së mjeteve për shoqatat dhe ofruesit tjerë privatë të shërbimeve sociale për ofrimin e shërbimeve sociale i përcakton Ministri i Financave.

3. Sigurimi i shërbimeve sociale inovative dhe intervenuese

Neni 154

Ministria siguron mjete për ofrimin e shërbimeve sociale inovatore ose ndërhyrëse nga komunat, shoqatat ose ofruesit privatë të shërbimeve.

Neni 155

Mjetet nga neni 154 i këtoj ligji shpërndahen pas shpalljes së konkursit publik ku theksohet lloji i shërbimeve sociale për të cilat ndahen mjetet, lartësia e mjeteve të cilat ndahen, dokumentet e nevojshme të cilat dorëzohen, afatet për zbatimin e procedurës pas konkursit publik dhe periudha kohore në të cilën do të ofrohen shërbimet sociale.

Neni 156

Kushtet më të përafërta, formularin për shkallën e pikëve, mënyrën dhe procedurën për ndarjen e mjeteve për sigurimin e shërbimeve sociale inovative ose intervenuese i përcakton ministri.

4. Procedura për ndarjen e mjeteve për ofrimin e shërbimeve sociale

Neni 157

Procedura për shpalljen dhe zbatimin e thirrjes publike, konkretisht konkursin e kryen Komisioni për sigurimin e mjeteve për shërbime sociale nga komunat dhe ofruesit tjerë (në tekstin e mëtejmë: Komisioni për sigurimin e mjeteve).

Komisionin për sigurimin e mjeteve e formon ministri në përbërje prej pesë anëtarëve përfaqësues të Ministrisë me përvojë pune të mëparshme pesëvjeçare në fushën e mbrojtjes sociale.

Në përbërje të Komisionit për sigurimin e mjeteve duhet të ketë së paku nga një anëtar punëtor social, jurist, ekonomist dhe arkitekt dhe / ose inxhinier ndërtimi.

Mandati i anëtarëve të komisionit për sigurimin e mjeteve është katër vjet me mundësi për rizgjedhje. Komisioni për sigurimin e mjeteve zgjedh kryetar nga anëtarët e tij.

Komisioni për sigurimin e mjeteve miraton rregullore për punë.

Përfaqësuesit e komunave, shoqatave, ofruesit e shërbimeve sociale publike dhe private mund të marrin pjesë në mbledhjet e Komisionit për sigurimin e mjeteve.

Neni 158

Komisioni për sigurimin e mjeteve i shqyrton fletëparaqitjet pas thirrjes publike, respektivisht konkursit dhe në afat prej 30 ditëve pas mbarimit të afatit për fletëparaqitjen e fletëparaqitjeve, përgatit mendim për ministrin, në bazë të mënyrës së përcaktuar në aktin nga nenet 148, 153 dhe 156 të këtij ligji.

Në bazë të mendimit të Komisionit nga paragrafi 1 i këtij neni, ministri miraton aktvendim për shpërndarjen e mjeteve.

Kundër aktvendimit nga paragrafi (2) i këtij neni mund të paraqitet ankesë në afat prej tetë ditësh nga pranimi i aktvendimit në Komisionin Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie Pune në Shkallë të Dytë.

Neni 159

Ministri lidh marrëveshje administrative me komunën, përkatësisht me ofruesin tjetër të shërbimeve sociale që ka leje pune në përputhje me këtë ligj, në afat prej 15 ditëve nga përfundimi i aktvendimit nga neni 158 paragrafi 2 të këtij ligji, me të cilin rregullohen të drejtat e ndërsjella, detyrimet dhe përgjegjësitë në realizimin e mjeteve të ndara.

Marrëveshja administrative nga paragrafi 1 i këtij neni i rregullon:

- llojin e shërbimeve sociale, kushtet për ofrimin e shërbimit, kohëzgjatjen e marrëveshjes, financimin dhe mbikëqyrjen
- të drejtat dhe obligimet të cilat i ka ofruesi i shërbimit,
- të drejtat dhe obligimet të cilat i ndërmerr Ministria,
- llojin dhe numrin e shfrytëzuesve dhe rajonin ku kryhet veprimtaria,
- kushtet për kryerje të vazhdueshme të veprimtarisë,
- kushtet për kryerje kualitative të veprimtarisë dhe
- kushte tjera të veçanta varësisht nga shërbimi social.

Marrëveshja administrative nga paragrafi 1 i këtij neni shfuqizohet pas skadimit të afatit për të cilin është lidhur dhe në rast të marrjes së lejes për punë.

Neni 160

Ministria kryen kontroll mbi komunën, respektivisht ofruesin tjetër të shërbimeve sociale në realizimin e punës së caktuar në fushën e mbrojtjes sociale për të cilën ka ndarë mjete.

Komuna, ose ofruesi tjetër i shërbimeve sociale e njofton Ministrinë për realizimin e punës në fushën e mbrojtjes sociale dhe shpenzimin e mjeteve të ndara më së voni deri më 31 mars për mjetet e realizuara nga viti paraprak.

Neni 161

Nëse përcaktohet se komuna, mjetet e marra për realizimin e punës nga sfera e mbrojtjes sociale i shpenzojnë në mënyrë të padedikuar ose punën e caktuar nga mbrojtja sociale nuk e kryejnë në pajtim me ftesën publike nga neni 145 të këtij ligji ose nuk ka filluar realizimi i punës së caktuar në afatin e paparë, Ministria i ndërpret sigurimin e mëtejmë të mjeteve të komunës, e prish marrëveshjen nga neni 159 të këtij ligji dhe ngre procedurë për kthim të mjeteve tashmë të ndara dhe kompensim të dëmit.

Nëse përcaktohet se shoqata mjetet e marra për realizimin e punës nga sfera e mbrojtjes sociale i shpenzon në mënyrë të padedikuar ose punën e caktuar nga mbrojtja sociale nuk e kryenë në pajtim me konkursin publik nga neni 151 dhe 155 të këtij ligji ose nuk ka filluar realizimi i punës së caktuar në afatin e paparë, Ministria e ndërpret sigurimin e mëtejmë të mjeteve të komunës, e prish marrëveshjen nga neni 159 të këtij ligji dhe ngre procedurë për kthim të tashmë mjeteve të ndara dhe kompensim të dëmi.

Kreu VII.

USHTRIMI I VEPRIMTARISË SË MBROJTJES SOCIALE

Neni 162

Veprimtarinë në mbrojtjen sociale e kryejnë institucione për mbrojtje sociale dhe dhënës të tjerë të shërbimeve sociale edhe atë: shoqata, persona juridikë dhe fizikë të vendit të të huaj, me kushte të përcaktuara me këtë ligj.

1. Leja për kryerje të punëve nga mbrojtja sociale

Neni 163

Ministria i jep leje për punë institucioneve për mbrojtje sociale dhe dhënësve të tjerë të shërbimeve sociale, për kryerje të punëve të mbrojtjes sociale, përveç themelimit të qendrës për punë sociale, institucion edukativ për fëmijë dhe institucion për azilkërkues.

Institucioni për mbrojtje sociale, përkatësisht dhënës tjetër i shërbimeve sociale mund të fillojë me punë kur Ministria do të përcaktojë se janë plotësuar kushtet për fillim me punë dhe jep leje për punë në pajtim me ligj.

Neni 164

Leja për kryerje të punëve në mbrojtje sociale, i jepet dhënësit të shërbimeve sociale, i cili i plotëson kushtet në vijim:

- të jetë organizatë juridikisht e themeluar, e regjistruar në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut.
- të ketë siguruar hapësirë, pajisje dhe kuadër profesional,
- të ketë plan për sigurim të mjeteve financiare dhe materiale,
- të punojë në mjedis të padiskriminuar dhe
- të ketë procedura të brendshme për evalvim të shërbimeve të dhëna dhe për vlerësim të kënaqësisë së shfrytëzuesve, në pajtim me normativat dhe standardet për dhënie të shërbimit.

Plotësimi i kushteve nga paragrafi 1 i këtij neni, dëshmohet me dorëzimin e dokumenteve të nevojshme, përshkrim të shërbimeve sociale dhe plotësimin e normativave dhe standardeve për dhënie të shërbimit social nga neni 106 i këtij ligji, si dhe këqyrje të drejtpërdrejtë te dhënësi i shërbimeve.

Neni 165

Dhënësi publik ose privat i shërbimeve sociale mund të japë shërbime sociale nëse posedon leje për punë.

Leja për punë për dhënie të shërbimit socialpërtërihet çdo pesë vjet.

Kur koha për dhënie të shërbimit është më e vogël se pesë vjet, leja për punës lëshohet për atë periudhë.

Leja për punë mund të hiqet ose kryerja e punëve nga mbrojtja sociale mund të kufizohet, nëse dhënësi i shërbimit pjesërisht ose plotësisht nuk i plotëson kushtet për ushtrimin e punëve nga mbrojtja sociale, të përcaktuara me këtë ligj.

Ministri me aktvendim vendos pas kërkesës për marrje të lejes, kufizimit dhe heqjes së lejes për punë, në bazë të mendimit paraprak të Komisionit për licencim të dhënësve të shërbimeve sociale.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 3 i këtij neni, mund të paraqitet ankesë te Komisioni shtetëror për vendosje në procedurë administrative dhe procedurë të marrëdhënies së punës në shkallë të dytë, në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit.

Neni 166

Ministri formon Komisionin për Licencim të Dhënësve të Shërbimeve Sociale në përbërje të nëntë anëtarëve, prej të cilëve pesë nga Ministria, dy nga Enti për Veprimtari Sociale me përvojë dhjetëvjeçare paraprake të punës në veprimtarinë mbrojtje sociale dhe dy anëtarë të jashtëm nga radhët e institucioneve të larta arsimore dhe institucione shkencore.

Në përbërje të Komisionit për Licencim të Dhënësve të Shërbimeve sociale duhet të ketë punëtor social, jurist dhe defektolog.

Mandati i anëtarëve të komisionit për licencim të dhënësve të shërbimeve sociale është katër vjet me mundësi për zgjedhje të sërishme.

Komisioni për Licencim i Dhënësve të Shërbimeve Sociale zgjedh kryetar nga radhët e anëtarëve-përfaqësues të Ministrisë.

Komisioni për Licencim të Dhënësve të Shërbimeve Sociale miraton rregullore për punë.

Anëtarët e Komisionit për Licencim të Dhënësve të Shërbimeve Sociale për punën në komision kanë të drejtë në kompensim vjetor në para në shumë prej më së shumti dy neto rroga mesatare mujore në Republikën e Maqedonisë së Veriut për vitin paraprak, të cilin e cakton ministri me aktvendim.

Përfaqësues të dhënësve publikë dhe privatë të shërbimeve sociale, ndërsa sipas nevojës edhe persona të tjerë profesionalë, mund të marrin pjesë në takimet e Komisionit për licencim të dhënësve të shërbimeve sociale.

Neni 167

Ministri mban evidencë të dhënësve të licencuar të shërbimeve sociale sipas llojit të shërbimeve sociale për të cilat u është dhënë leje për punë e cila shpallet në ueb faqen e Ministrisë.

Kushtet dhe kriteret më të afërta, dokumentacionin e nevojshëm, formularin e kërkesës për marrje të leje për punë, mënyrën dhe procedurën për dhënie dhe heqje të lejes për punë dhe mënyrën e mbajtjes së evidencës të dhënësve të licencuar të shërbimeve sociale e përcakton ministri.

Kreu VIII.

INSTITUCIONE PËR MBROJTJE SOCIALE

1. Themelimi dhe shuarja e institucioneve për mbrojtje sociale

Neni 168

Për realizmin e sistemit për mbrojtje sociale themelohen institucione publike dhe private për mbrojtje sociale.

Neni 169

Institucion publik për mbrojtje sociale themelon Qeveria në pajtim me nevojat e veprimtarisë për mbrojtje sociale.

Komuna mund të themelojë institucion publik në bazë të lejes për themelim në pajtim me ligj, përveç qendër për punë sociale, institucion edukativ për fëmijë dhe institucion për pranim të azilkërkuesve.

Neni 170

Institucion privat për mbrojtje sociale mund të themelojë person juridik dhe fizik i vendit ose huaj, në bazë të lejes për themelim, në pajtim me ligj.

Person juridik dhe fizik i vendit ose huaj nuk mund të jetë themelues as bashkëthemelues i qendrës për punë sociale, institucion për pranim të azilkërkuesit, institucion edukativ, shtëpi në grup për fëmijë në rrezik, qendër për risocializim të fëmijëve në rrezik dhe qendër për risocializim të fëmijë në konflikt me ligjin.

Neni 171

Institucioni për mbrojtje sociale mund të themelohet dhe të fillojë me punë, nëse ka marrë leje për themelim dhe leje për punë.

Leja për themelim nga paragrafi 1 i këtij neni jepet në bazë të elaboratit të parashtruar për themelim të institucionit në të cilin caktohet lloji dhe vëllimi i mbrojtjes sociale, kushtet e sërishme, pajisja, numri i nevojshëm i kuadrove profesional, vëllimi i mjeteve dhe mënyra e sigurimit të nivelit të qëndrueshëm të financimit të veprimtarisë për periudhë prej gjashtë muajsh, mbrojtja gjatë punës e të punësuarve dhe mbrojtja e shfrytëzuesve të shërbimit publik.

Kushtet e parapara në paragrafin 1 të këtij neni kanë të bëjnë edhe me institucione publike dhe private për mbrojtje sociale.

Themeluesi i institucionit privat krahas plotësimit të kushteve nga paragrafi 2 i këtij neni, ndaj elaboratit dorëzon garanci financiare për ushtrim të vazhdueshëm të shërbimeve nga sfera e institucionit më së paku për periudhë prej gjashtë muaj dhe për kompensim të dëmit që mund t'u shkaktohet shfrytëzuesve të shërbimeve, nëse institucioni e ndërpret punën.

Kërkesa për themelim të institucionit me dokumentacionin nga paragrafët 2 dhe 4 të këtij neni parashtrohet te Ministria.

Normativat dhe standardet për dhënie të shërbimit social në institucion për mbrojtje sociale në lidhje me hapësirën, mjetet, kuadra të caktuar sipas shkallës së kualifikimeve dhe profileve sipas llojit të shërbimit dhe numrit të shfrytëzuesve dhe dokumentacionit të nevojshëm i përcakton ministri.

Neni 172

Qeveria jep leje për themelim të qendrës për punë sociale dhe institucionit për mbrojtje sociale jashtë familjare, pas mendimit paraprak nga Ministria.

Neni 166

Ministria jep leje për themelim të qendrës për shërbime sociale në bashkësi.

Neni 174

Institucioni për mbrojtje sociale themelohet me akt për themelim, i miratuar nga themeluesi.

Në aktin për themelim të institucionit për mbrojtje sociale, përcaktohet:

1.titulli i themeluesit;

2.titulli i institucionit dhe selia e tij;

3.veprimtaria e institucionit për mbrojtje sociale;

4.mjetet për themelim dhe fillim me punë të institucionit për mbrojtje sociale dhe mënyra e sigurimit të mjeteve dhe garancia;

5.të drejta dhe detyrime të themeluesit në aspekt të ushtrimit të veprimtarisë, përkatësisht ushtrimit të punëve për të cilat themelohet institucioni;

6.përgjegjësitë e institucionit për detyrimet në qarkullimin juridik;

7.ushtruesi i detyrës drejtor;
8.afati për miratimin e statutit dhe
9.çështje të tjera.

Neni 175

Nëse institucionin e themelojnë dy ose më shumë themelues, ato lidhin marrëveshje për themelim të përbashkët të institucionit me të cilën i rregullojnë marrëdhëniet e ndërsjella si themelues të institucionit, në pajtim me ligj.

Neni 176

Institucioni për mbrojtje sociale mund të fillojë me punë pasi ministri me aktvendim përcakton se janë plotësuar kushtet për fillim me punë nga neni 171 paragrafi 6 të këtij ligji dhe do të lëshojë leje për punë.

Aktvendimi nga paragrafi 1 të këtij neni, miratohet pas mendimit paraprak të Komisionit për licencim të dhënës të shërbimeve sociale.

Komisioni nga paragrafi 2 të këtij neni, këqyrjen e drejtpërdrejtë e kryen me qëllim që të përcaktojë nëse janë plotësuar kushtet nga neni 171 paragrafi 6 të këtij ligji, në bazë të të cilit përpilon mendim.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 1 të këtij neni, mund të paraqitet ankesë te Komisioni shtetëror për vendosje në procedurë administrative dhe procedurë të marrëdhënies së punës në shkallë të dytë.

Neni 177

Institucioni për mbrojtje sociale e fiton cilësinë e personit juridik nga dita e regjistrimit në Regjistron Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Ministria mban regjistër të institucioneve për mbrojtje sociale.

Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit i përcakton ministri.

Neni 178

Institucioni publik për mbrojtje sociale dhe institucioni privat për mbrojtje sociale jashtë-familjare nuk mund ta zgjerojë ose ta ndryshojë veprimtarinë për të cilën është themeluar pa leje nga Qeveria.

Qendra për shërbime sociale në bashkësi nuk mund ta zgjerojë ose ta ndryshojë veprimtarinë për të cilën është themeluar pa leje nga Ministria.

Neni 179

Institucioni për mbrojtje sociale shuhet, nëse:

- me vendim të plotfuqishëm përcaktohet pavlefshmëria e regjistrimit të institucionit për mbrojtje sociale në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut.
- është shqiptuar sanksion për ndalim për ushtrim të veprimtarisë për shkak të mosplotësimit të kushteve për ushtrim të veprimtarisë,
- është hequr leja për kryerje të punës nga mbrojtja sociale,
- themeluesi miraton akt për shuarje të institucionit për mbrojtje sociale, nëse ka pushuar nevoja, përkatësisht kushtet për ushtrim të veprimtarisë për të cilën institucioni për mbrojtje sociale është themeluar, bashkohet me institucion tjetër për mbrojtje sociale ose ndahet në dy ose më shumë institucione ose
- janë plotësuar kushtet tjera për shuarje të institucionit për mbrojtje sociale të parapara me ligj ose akt për themelim.

Neni 180

Institucioni privat është i obliguar së paku gjashtë muaj para ndërprerjes së punës ta njoftojë Ministrinë, qendrën për punë sociale dhe shfrytëzuesit, përkatësisht përfaqësuesit e tyre ligjorë.

Neni 181

Qeveria, mund t'ia heqë lejen për themelim, nëse themeluesi themelon institucion për mbrojtje sociale për mbrojtje sociale jashtë familjare në kundërshtim me vendimin për leje nga neni 172 të këtij ligji dhe nëse përcaktohet se institucioni privat dhe institucioni publik, i themeluar nga komuna, më tej nuk i plotëson kushtet nga neni 171 paragrafët 2 dhe 4 të këtij ligji ose nuk i zbaton dispozitat të këtij ligji dhe aktet të tjera të miratuara në bazë të këtij ligji, në bazë të aktvendimit për heqje të lejes për kryerje të punës nga mbrojtja sociale.

Ministria, mund t'ia heq lejen për themelim, nëse themeluesi themelon institucion për mbrojtje sociale - qendër për shërbime sociale në bashkësi në kundërshtim me aktin për leje nga neni 173 të këtij ligji dhe nëse përcaktohet se më tej nuk i plotëson kushtet nga neni 171 paragrafët 2 dhe 4 të këtij ligji ose nuk i zbaton dispozitat të këtij ligji dhe aktet të tjera të miratuara në bazë të këtij ligji, në bazë të aktvendimit për heqje së lejes për kryerje të punës nga mbrojtja sociale.

Me ditën e miratimit të aktvendimit për heqje të lejes për kryerje të punëve nga mbrojtja sociale, institucioni privat dhe institucioni publik, i themeluar nga komuna, e ndërpret punën.

Në bazë të aktit për heqje të lejes, institucioni nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni shlyhet nga Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Pasojat të cilat do të dalin nga heqja e lejes, do të bien në barrë të themeluesit.

2. Organizimi i institucioneve për mbrojtje sociale

Neni 182

Institucioni për mbrojtje sociale miraton statut me të cilin rregullohet organizimi i tij, menaxhimi dhe udhëheqja, aktet e përgjithshme dhe procedura për miratimin e tyre dhe punë të tjera me rëndësi për punën e institucionit për mbrojtje sociale.

Në institucionin për mbrojtje sociale për ushtrimin e veprimtarive të veçanta ose një pjese të veprimtarive ose për ushtrim të veprimtarisë në rajon të caktuar mund të themelohen njësi organizative me të drejta dhe detyrime të përcaktuara në statutin e institucionit për mbrojtje sociale dhe në korniza të veprimtarisë.

Me statutin e institucionit për mbrojtje sociale të njësive organizative nga paragrafi 2 të këtij neni mund t'u përcaktohet autorizime të veçanta në qarkullimin juridik në

korniza të veprimtarisë, pa cilësinë e personit juridik, të cilët i kryejnë në emër dhe për llogari të institucionit për mbrojtje sociale.

Për statutin e institucionit publik të themeluar nga Qeveria pajtim jep ministri.

Për statutin e institucionit publik të themeluar nga komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit dhe institucioneve private pëlqim jep themeluesi, pas mendimit të marrë paraprak nga Ministria.

Për statutin e institucionit privat, pajtim jep kryetari i komunës në rajonin e të cilës gjendet institucioni, pas mendimi të marrë paraprak nga Ministria.

3. Menaxhimi dhe udhëheqjame institucion për mbrojtje sociale

Organi i menaxhimit

Neni 183

Organ i menaxhimit në institucionin publik për mbrojtje sociale, është bordi drejtues.

Në institucionin publik për mbrojtje sociale jashtë-familjare bordi drejtues është i përbërë nga pesë anëtarë të emëruar nga themeluesi prej të cilëve dy anëtarë janë nga radhët e punëtorëve profesionalë në institucion dhe një anëtar është nga radhët e shfrytëzuesve, përkatësisht përfaqësuesit/kujdestarët të tyre të propozuar nga Këshilli i shfrytëzuesve dhe dy anëtarë janë përfaqësues të themeluesit.

Në qendrën për punë sociale bordin drejtues e përbëjnë pesë anëtarë, prej të cilëve një anëtar i punësuar në administratën komunale i cili kryen punë nga mbrojtja sociale, i propozuar nga këshilli i komunës në rajonin e të cilit është selia e qendrës për punë sociale, një anëtar është punëtor profesionist nga qendra për punë sociale, një anëtar është nga radhët e shfrytëzuesve, përkatësisht përfaqësuesit/kujdestarët e tyre të propozuar nga Këshilli i shfrytëzuesve dhe dy anëtarë janë përfaqësues të themeluesit.

Në qendrën për shërbime sociale i themeluar si institucion bordin drejtues e përbëjnë tre anëtarë, prej të cilëve një anëtar është punëtor profesional i punësuar në institucion, një anëtar është nga radhët e shfrytëzuesve, përkatësisht përfaqësues/kujdestar të tyre i propozuar nga Këshilli i shfrytëzuesve dhe një anëtar është përfaqësues i themeluesit.

Anëtarët e bordeve drejtuese në institucionet për mbrojtje sociale duhet të kenë arsim adekuat në pajtim me nenin 194 të këtij ligji dhe së paku dy vjet përvojë pune pas diplomimit.

Anëtarët e bordit drejtues zgjidhen me mandat në kohëzgjatje prej katër vjetësh.

Bordin drejtues e cakton dhe me punën e tij udhëheq kryetari i bordit drejtues, të cilin e zgjedhin anëtarët të bordit drejtues nga radhët e veta.

Bordi drejtues vendimet e veta i miraton me shumicë të votave nga numri i përgjithshëm i anëtarëve.

Në punën e bordit drejtues merr pjesë drejtori i institucionit për mbrojtje sociale, pa të drejtë të vendosjes.

Anëtarët e bordit drejtues kanë të drejtë në kompensim mujor në lartësi prej 1.000 denarë.

Neni 184

Bordi drejtues i institucionin publik për mbrojtje sociale:

- miraton statut,
- miraton akt për organizim të brendshëm dhe sistematizim të vendeve të punës,
- miraton program vjetor për punë dhe e përcjell realizimin e saj,
- miraton raport për punë të institucionit publik,
- përcakton plan financiar dhe e miraton llogarinë vjetore,
- i propozon themeluesit ndryshim ose zgjerim të veprimtarisë,
- shpall konkurs publik për zgjedhje të drejtorit dhe është i obliguar ta shpallë konkursin publik më së paku tre muaj para përfundimit të mandatit të drejtorit dhe
- kryen edhe punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe statutin e institucionit për mbrojtje sociale.

Për aktin për organizim të brendshëm dhe sistematizim të vendeve të punës të institucionit publik i themeluar nga Qeveria, pëlqim jep ministri, ndërsa në aktin e organizimit të brendshëm dhe sistematizimit të vendeve të punës të institucionit publik i themeluar nga komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit pëlqim jep kryetari i komunës.

Pas marrjes së pëlqimit nga paragrafi 2 i këtij neni, institucioni publik e dorëzon aktin për organizim të brendshëm dhe sistematizim të vendeve të punës për harmonizim dhe marrje të pajtimit te Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës.

Neni 185

Menaxhimin në institucionin privat për mbrojtje sociale e rregullon themeluesi, në pajtim me statutin e institucionit.

Organ i udhëheqjes

Neni 186

Me institucionin publik për mbrojtje sociale udhëheq drejtori.

Drejtor i institucionit publik për mbrojtje sociale zgjidhet personi, nëse:

1) është shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut;

2) me aktgjykim të plotfuqishëm gjyqësor të mos i jetë shqiptuar dënim ndalesë për ushtrim të profesionit, veprimtarisë ose detyrës;

3) ka arsim të lartë të përcaktuar me statutin e institucionit në varësi nga natyra e veprimtarisë së institucionit publik;

4) së paku pesë vjet përvojë pune pas diplomimit;

5) posedon një nga certifikatat ndërkombëtarisht të pranuar si në vijim ose vërtetim për njohje aktive të gjuhës angleze jo më të vjetër se pesë vjet: - TOEFEL IBT më së paku 74 pikë, - IELLTS (IELTS) - më së paku 6 pikë, -

ILLEC (ILEC) (Cambridge English: Legal) - më së paku B2 (B2) niveli, - FCE (FCE) (Cambridge English: First) – të dhënë, - BULLATAS (BULATS) - më së paku 60 pikë ose - APTIS (APTIS) - më së paku niveli B2 (B2).

6) parashtron program të përgatitur për udhëheqje me institucionin.

Drejtorin e institucionit publik, të themeluar nga Qeveria, e zgjedh dhe shkarkon ministri.

Për zgjedhje të drejtorit shpallet konkurs publik, në më së paku dy gazeta ditore të cilat botohen në të gjithë territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut prej të cilave një nga gazetat e cila botohet në gjuhën të cilën e flasin më së paku 20% të qytetarëve të cilit flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 3 i këtij neni kandidati i cili nuk është i zgjedhur, në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të njoftimit për zgjedhje të kryer për drejtor, mund të parashtrojë ankesë te Komisioni shtetëror për vendosje në procedurë administrative dhe procedurë të marrëdhënies së punës në shkallë të dytë.

Mandati i drejtorit të institucionit zgjat katër vjet, me mundësi përsëri të jetë i zgjedhur.

Drejtorin e institucionit publik për mbrojtje sociale e themeluar nga komuna, e zgjedh dhe shkarkon kryetari i komunës, i qytetit të Shkupit dhe i komunave në qytetin e Shkupit.

Neni 187

Nëse në kohë nuk zgjidhet drejtori në institucionin publik për mbrojtje sociale të themeluar nga Qeveria, ministri emëron ushtrues të detyrës drejtor nga radhët e të punësuarve në institucionin publik, më së shumti për gjashtë muaj me mundësi për vazhdim edhe gjashtë muaj, ndërsa për institucionin publik të themeluar nga komuna, ushtrues të detyrës drejtor emëron kryetari i komunës, i qytetit të Shkupit dhe i komunave në qytetin e Shkupit.

Ushtruesi i detyrës drejtor duhet t'i plotësojë kushtet e njëjta si për zgjedhje të drejtorit.

Neni 188

Drejtori i institucionit publik i themeluar nga Qeveria dhe institucioni publik i themeluar nga komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, e organizon punën dhe udhëheq me institucionin, e përfaqëson dhe e prezanton institucionin dhe është përgjegjës për ligjshmërinë në punë.

Drejtori drejtpërdrejt udhëheq me institucionin dhe kujdeset për avancimin e tij.

Drejtori i institucionit është i obliguar të veprojë pas udhëzimeve të obligueshme me shkrim të miratuara nga ministri me qëllim për avancimin dhe përsosjen e punë së institucionit.

Në varësi nga natyra dhe ndërlikimi i punës, drejtori mund të emërojë udhëheqës të shërbimi, i cili për punën e vet përgjigjet para tij.

Drejtori parashtron raport vjetor për punën dhe për punën materiale-financiare te bordi drejtues i institucionit dhe te ministri, përkatësisht te kryetari i komunës, i qytetit të Shkupit dhe i komunave në qytetin e Shkupit.

Drejtori miraton vendim për zgjedhje të punëtori, kryen sistematizim të punëtorëve, vendos për pushime vjetore dhe mungesa të paguara dhe të papaguara për punëtorët, miraton aktvendim për pushim të marrëdhënies së punës dhe ngre përgjegjësi për dëm material dhe kryen punë të tjera në pajtim me ligj.

Neni 189

Drejtori i institucionit publik i themeluar nga Qeveria dhe i institucionit publik i themeluar nga komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, mund të shkarkohet para përfundimit të kohës për të cilën është emëruar:

- me kërkesë të tij,
- nëse krijohet ndonjë nga shkaqet, për të cilat sipas rregullave për marrëdhëniet e punës pushon marrëdhënia e punës me fuqi të ligjit,
- nëse nuk vepron sipas rregullave dhe akteve të përgjithshme të institucionit ose nuk i zbaton vendimet të bordit drejtues ose vepron në kundërshtim me to,
- nëse nuk dorëzon raport nga neni 188 paragrafi 5 të këtij ligji, përkatësisht nëse raporti është negativisht i vlerësuar,
- nëse me punën e tij të pandërgjegjshme dhe joligjore i shkakton dëm institucionit publik, ose nëse i anashkalon ose me qëllim nuk i kryen detyrat e veta dhe për shkak të asaj do të krijohen ose ka mundësi të krijohen prishje të rënda në realizimin e veprimtarisë të institucionit publik dhe
- nëse pas mbikëqyrjes inspektuese nuk i mënjanon mangësitë e konstatuara dhe parregullsi në afatin të caktuar me aktvendim.

Nëse drejtori është i shkarkuar në bazë të veprimeve të theksuara në paragrafin 1 alinetë 3, 4, 5 dhe 6 të këtij neni, drejtorit i pushon marrëdhënia e punës.

Organi për kontroll të brendshëm

Neni 190

Për kryerjen e kontrollit të brendshëm të punës së institucionit për mbrojtje sociale themeluesi formon organ të mbikëqyrjes.

Organin e mbikëqyrjes e përbëjnë tre anëtarë të emëruar nga themeluesi.

Anëtarët e organit për mbikëqyrje zgjidhen me mandat në kohëzgjatje prej katër vjetësh.

Për anëtarë të organit për mbikëqyrje mund të emërohen persona të cilët nuk kanë themeluar marrëdhënie të punës në institucion, kanë arsim të lartë dhe posedojnë dijeni dhe përvojë nga veprimtaria e institucionit.

Organin për mbikëqyrje e cakton dhe me punën e tij udhëheq kryetrari, të cilin e zgjedhin anëtarët të organit për mbikëqyrje nga radhët e veta.

Organi për mbikëqyrje vendimet e veta i miraton me shumicë të votave nga numri i përgjithshëm.

Anëtarët e Organit për mbikëqyrje kanë të drejtë në kompensim mujor në lartësi prej 1.000 denarë.

Neni 191

Organi për mbikëqyrje kryen kontroll të punës materialo-financiare të institucionit, shfrytëzim dhe shpërndarje të mjeteve të institucionit dhe për konstatimet dorëzon raport te themeluesi, Ministria, bordi drejtues dhe drejtori i institucionit.

Numri i anëtarëve të organit të mbikëqyrjes, mënyra e punës, kushtet dhe mënyra e pushimit të mandatit të anëtarëve të organit për mbikëqyrje përcaktohen me statut të institucionit.

Neni 192

Udhëheqjen në institucionin privat e rregullon themeluesi, në pajtim me statutin dhe këtë ligj.

Neni 193

Institucionet për mbrojtje sociale, përkatësisht dhënësit tjerë të shërbimeve sociale formojnë Këshill të shfrytëzuesve ose përfaqësues të tyre ligjorë, përkatësisht kujdestarë.

Kreu IX.

KRYERJA E VEPRIMTARISË NË INSTITUCIONET PËR MBROJTJE SOCIALE

1. Kuadro në institucione për mbrojtje sociale

Neni 194

Punët profesionale në institucion për mbrojtje sociale, në varësi nga lloji i punës, i kryejnë punëtorë profesionistë:

- me arsim të lartë, punëtor i diplomuar social, jurist, i diplomuar në administratë publike/menaxhment publik, psikolog, pedagog, defektolog/edukator special dhe rehabilitues, sociolog, ekonomist, andragog, logoped, mjek, pedagog special për parandalim risocializim, punëtor shëndetësor, edukator, ekspert për çështje gjinore, specialist për familje,
- me arsim sipëror: edukator, punëtor special, infermiere kryesore, fizioterapeut, terapeut i punës, punëtor statistike, jurist, ekonomist, punëtor shëndetësor dhe punëtorë të tjerë varësisht nga nevoja e veprimtarisë,
- me arsim të mesëm: edukator, infermiere, fizioterapeut, instruktor, sistem operator për futje, punëtor statistike, ekonom, laborant, përkujdesës, punëtor shëndetësor spitalor, geronto-ekonom, përkujdesës social për fëmijë dhe
- punëtorë të tjerë për kryerjen e punëve të tjera në varësi nga veprimtaria, lloji dhe vëllimi i shërbimeve, nëse me këtë ligj më ndryshe nuk është përcaktuar.

Punëtorët profesionistaë me arsim të lartë mund të kryejnë punë profesionale në institucion për mbrojtje sociale, nëse kanë licencë për punë, në pajtim me këtë ligj.

Neni 195

Në institucionet publike për mbrojtje sociale vendet e punës të të punësuarve grupohen në grupe dhe nëngrupe në pajtim me Ligjin për të punësuarit në sektorin publik, edhe atë:

- nëpunës administrativë,
- dhënës të shërbimeve publike në institucionet publike për mbrojtje sociale dhe
- persona ndihmës-teknikë.

Neni 196

Të punësuarit në institucionet publike për mbrojtje sociale të cilit ushtrojnë punë të natyrës administrative për zbatimin e veprimtarisë të mbrojtjes sociale të përcaktuar me këtë ligj, punët të përcaktuara me Ligjin për mbrojtje të fëmijëve, gjatë realizimit të ndihmës në para të persona me status të pranuar të refugjatit dhe nën mbrojtje subsidiare, të përcaktuara me Ligjin për mbrojtje ndërkombëtare dhe të përkohshme, punët të përcaktuara me rregullat familjare-juridike dhe rregullat penale-juridike, të përcaktuara me ligj dhe statut të institucioni publik për mbrojtje sociale, e themeluar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut ose komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, kanë status të nëpunësve administrativë.

Të punësuarit në Entin për veprimtari sociale kanë status të nëpunësve administrativë, përveç personave ndihmës-teknikë.

Për të punësuarit në paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni kategoritë, nivelet dhe titujt përcaktohen në pajtim me Ligjin për nëpunës administrativë.

Për kryerjen e punëve nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, përcaktohen edhe profilet në vijim: “i diplomuar në administratë publike/menaxhment publik".

Për çështjet të cilat kanë të bëjnë me klasifikimin, evidencën, punësimin, avancimin, përsosjen profesionale dhe aftësimin, sistemi i rrogës, matja e efektit dhe çështje të tjera në lidhje me marrëdhënien e punës të nëpuësve administrativë në institucionet publike për mbrojtje sociale zbatohen dispozitat të Ligjit për nëpunës administrativë.

Neni 197

Të punësuarit në institucionet publike për mbrojtje sociale të cilët kryejnë punë nga veprimtaria për mbrojtje sociale, kanë status të dhënësit të shërbimeve publike në veprimtarinë mbrojtje sociale dhe për to zbatohen dispozitat e këtij ligji, dispozitat të Ligjit për të punësuar në sektorin publik dhe dispozitat e përgjithshme për marrëdhënie pune.

Për të punësuarit nga paragrafi 1 të këtij neni përcaktohen kategoritë e vendeve të punës si vijojnë:

- kategoria A profesionale (punëtor social i diplomuar, psikolog, andragog, pedagog, jurist, ekonomist, mjek, defektolog, logoped, pedagog i veçantë për parandalim dhe risocializim dhe sociolog, punëtor shëndetësor, edukator dhe të tjerë).
- niveli A1 udhëheqës i shërbimit në institucione publike për mbrojtje sociale,
- niveli A2 koordinator në seksionin në institucion publik për mbrojtje sociale,
- niveli A3 supervizion në qendra për punë sociale (punëtor social, psikolog, pedagog),
- niveli A4 nëpunës i pavarur profesional në institucionet publike (jurist, ekonomist, punëtor social i diplomuar, psikolog, pedagog, mjek, defektolog, andragog,

logoped, mjek, pedagog i veçantë për parandalimin dhe risocializimin, punëtor shëndetësor, edukator dhe sociolog) dhe udhëheqës i rastit në qendrën për punë sociale (punëtor social i diplomuar, psikolog, pedagog, jurist në qendrat për punë sociale),

- niveli A5 nëpunës profesional në institucion publik për mbrojtje sociale (jurist, ekonomist, punëtor social i diplomuar, psikolog, pedagog, mjek, defektolog, andragog, logoped, mjek, pedagog i veçantë për parandalimin dhe risocializimin, punëtor shëndetësor, edukator dhe sociolog) dhe trijazher në qendrën për punë sociale (punëtor social i diplomuar),

- kategoria B ndihmës profesionalë (edukator, kryeinfermiere, fizioterapeut, terapeut pune, punëtor statistike, jurist, ekonomist, punëtor shëndetësor, sistem operatorë për hyrje, ekonome, laborant, përkujdesës, infermier, fizioterapeut, infermiere geronto-ekonom, infermier , përkujdesës social për fëmijë, instruktor dhe të tjerë)

- niveli B1 ndihmës-profesionalë nga niveli i parë,
- niveli B2 ndihmës-profesional nga niveli i dytë dhe
- niveli B3 ndihmës-profesional nga niveli i dytë.

Të punësuar nga paragrafi 2 të këtij neni duhet t'i plotësojnë kushtet e veçanta:

- për nivelin A1 240 kredi të fituara sipas SETK ose të mbaruar shkallën VII/1 ose më së paku pesë vjet përvojë pune,
- për nivelin A2 240 kredi të fituara sipas SETK ose të mbaruar shkallën VII/1 ose më së paku tre vjet përvojë pune,
- për nivelin A3 240 kredi të fituara sipas SETK ose të mbaruar shkallën VII/1 ose më së paku tre vjet përvojë pune,
- për nivelin A4 të fituara 240 kredi sipas SETK ose të mbaruar shkallën VII/1 ose më së paku dy vjet përvojë pune,
- për nivelin A5 të fituara më së paku 180 kredi sipas SETK ose të mbaruar shkallën VII/1 me ose pa përvojë pune prej së paku një vit,
- për nivelin B1, së paku 180 kredi të fituara sipas SETK ose të paktën niveli i kualifikimeve VI B,
- për nivelin B2, të paktën nivelin e kualifikimit IV, 240 kredi sipas ECVET ose SKMAP ose arsim katërvjeçare të mesme V A 60 deri në 120 kredi sipas SETK ose arsimit të lartë dhe;
- për nivelin B3, të paktën nivelin e kualifikimit IV, 240 kredi sipas ECVET ose SKMAP ose arsim katërvjeçar të mesëm.

Për të gjitha nivelet nga kategoria A kushte të veçanta për punësim janë edhe njohja aktive e programeve kompjuterike për punë në zyrë, kompetenca pune të veçanta përcaktuara me aktin për sistematizim në vende pune me vend pune përkatës.

Për çështjet që kanë të bëjnë me klasifikimin, evidencën, punësimin, avancimin, përsosjen profesionale dhe aftësim, matje të efektit dhe çështje të tjera që lidhen me marrëdhënëien e punës të dhënësit të shërbimeve publike në fushën e punëve sociale në institucionet publike për mbrojtje sociale, zbatohen dispozitat e këtij ligji.

Neni 198

Të punësuarit në institucionet publike të mbrojtjes sociale që kryejnë punë ndihmëse-teknike kanë statusin e personave ndihmës teknik të Grupit IV dhe për to janë përcaktuar nëngrupet, kategoritë dhe nivelet si vijojnë:

- nëngrupi 1, kategoria A, haus-mjeshtër, punë hidraulike dhe elektriciste, kopshtar dhe të tjera, kategoria B ndezës i kazanit me avull, ekonom-nikoqir, automekanik dhe të tjerë, persona ndihmës-teknikë për mirëmbajtjen e objekteve dhe të pajisjes,
- nëngrupi 2 kategoria A rojtar dhe persona tjerë ndihmës teknik për sigurimin e objekteve dhe të pajisjeve,
- nëngrupi 3 kategoria A shofer dhe persona tjerë ndihmës teknikë për transport të personave dhe pajisjes,
- nëngrupi 4 kategoria A kuzhinier dhe persona tjerë ndihmës teknikë në kuzhinë ose në objekte hoteliere
- nëngrupi 5 kategoria A rrobaqepës, berber, pastrues dhe persona tjerë ndihmës teknikë.

Për çdo kategori në nëngrupet 1, 2, 3, 4 dhe 5 përcaktohen tri nivele:

- A01 persona ndihmës teknikë të nivelit të parë, me të paktën nivelin e kualifikimit IV, 240 kredi sipas ECVET ose SKMAP ose arsim katërvjeçar të mesëm.
- A02 persona ndihmës teknikë të nivelit të dytë, me të paktën nivelin e kualifikimit III, 180 kredi sipas ECVET ose arsim trevjeçar të mesëm dhe
- A03 persona ndihmës teknikë nga niveli i tretë me më së paku nivel të kualifikimeve I ose arsim fillor.

Për çështjet që kanë të bëjnë me klasifikimin, evidencën, punësimin dhe çështje të tjera që lidhen me marrëdhënien e punës të personave ndihmës teknië në institucionet publike për mbrojtje sociale, zbatohen dispozitat e këtij ligji, të Ligjit për të punësuarit në sektorin publik dhe dispozitat e përgjithshme në fushën e marrëdhënieve të punës.

2. Rroga dhe kompensimet e rrogës

Neni 199

Rroga e dhënësit të shërbimit publik përbëhet nga komponentët si vijojnë:

- komponenti bazë dhe
- komponenti i jashtëzakonshëm.

Neni 200

Komponentin bazë të rrogës e përbëjnë:

- pjesë e rrogës për shkallën e arsimit,
- pjesë e rrogës për nivel dhe
- pjesë e rrogës për stazh.

Pjesa e rrogës për shkallën e arsimit që është minimumi ligjor për nivelin përkatës të vendit të punës vlerësohet në mënyrën si vijon:

NIVELI I KUALIFIKIMEVE/ARSIMI	PIKËT
Niveli i kualifikimeve VIA, 240 kredi sipas SETK ose shkallë të mbaruar VII/1	200
Niveli i kualifikimeve VI B, ose 180 kredi sipas SETK	175
Niveli i kualifikimeve VA, 60 deri 120 sipas SETK ose arsim të lartë	150
Niveli i kualifikimeve IV, 240 sipas ECVET ose SKMAP ose arsim të mesëm katërvjeçar	100

Pjesë e rrogës për nivelin për të cilin është sistemuar dhënësi i shërbimit publik vlerësohet në mënyrën si vijon:

NIVELI	PIKËT
A1 udhëheqës i shërbimit	450
A2 koordinator i seksionit	360
A3 suspervizion	350
A4 nëpunës i pavarur profesional dhe udhëheqës i rastit	330
A5 nëpunës profesional dhe trijazhë	280
B1 ndihmës-profesional nga niveli i parë	265
B2 ndihmës-profesional nga niveli i dytë	255
B3 ndihmës-profesional nga niveli i tretë	240

Pjesa e rrogës nga stazhi i punës për dhënësin e shërbimeve publike vlerësohet në shumë prej 0,5% të pjesëve të rrogës për shkallën e arsimit dhe për nivel, për çdo vit të përfunduar të stazhit të punës kurse më së shumti deri në 20%.

Neni 201

Vlera e pikës për llogaritjen e rrogave të dhënësve të shërbimeve publike dhe drejtorit të institucionit publik për mbrojtje sociale (institucion, qendër ndërkomunale për punë sociale, respektivisht qendër për punë sociale) përcaktohet çdo vit me vendim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut me propozim të ministrit të Financave dhe ministrit të Punës dhe Politikës Sociale, i cili miratohet në afat prej dhjetë ditëve nga dita e miratimit të buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut, kurse në suaza të buxhetit të paraparë dhe në bazë të numrit të përgjithshëm të dhënësve të shërbimeve publike të shpërndarë në nivelet e duhura për vitin rrjedhës.

Neni 202

Komponentin e jashtëzakonshëm të rrogës e përbëjnë:

- shtesa e rrogës për punë të ekspozuar në rrezik të lartë dhe/ose shtesa e rrogës për punë nate, punë në turne dhe pas orarit,
- shtesa e rrogës për punë të ekspozuar në rrezik të lartë.

Neni 203

Shtesa e rrogës për punë me ekspozim në rrezik të lartë për dhënësin e shërbimit publik duhet të parashihet me aktin për sistematizimin e vendeve të punës në institucione.

Dhënësi i shërbimit publik i cili gjatë kryerjes së punës është i ekspozuar në rrezik të lartë për jetën dhe shëndetin e tij ka të drejtën e shtesës së rrogës, në varësi të llojit të rrezikut, në lartësi prej 10% deri në 30% të shumës së rrogës bazë, në pajtim me ligjin.

Vendet e punës nga paragrafi 2 i këtij neni i përcakton ministri i Punës dhe Politikës Sociale, kurse lartësinë e shumës nga paragrafi 3 i këtij neni e përcakton Qeveria, me propozim të Ministrisë së Financave.

Neni 204

Dhënës i shërbimeve publike ka të drejtë në shtesën e rrogës për:

- punë nate,
- ndërrim në turne,
- punë gjatë pushimit javor,
- punë gjatë festave të përcaktuara me ligj dhe
- punë më të gjatë se orari i plot i punës

Shtesat për rrogë nga paragrafi 1 alinetë 1 dhe 2 të këtij neni duhet të parashihen në aktin për sistematizimin e vendeve të punës në institucione.

Shtesa e rrogës për punë nate për orë vlerësohet 35% nga shuma e rrogës neto për orë.

Shtesa e rrogës për punë në turne për orë vlerësohet 5% nga shuma e rrogës neto të llogaritur për orë.

Dhënësi i shërbimit publik i cili është angazhuar të punojë në pajtim me kushtet nga paragrafi1, alinetë 3, 4 dhe 5 të këtij neni ka të drejtën e orëve ose ditëve të lira aq sa ka qenë i angazhuar për punë jashtë orarit të rregullt të punës.

Orët e lira, respektivisht ditët e muajit rrjedhës dhënësi i shërbimit publik i shfrytëzon deri në fund të muajit të ardhshëm, pas muajit në të cilin është angazhuar.

Nëse dhënësi i shërbimit publik nuk i siguron shfrytëzimin e orëve respektivisht ditëve të lira në pajtim me paragrafin 6 të këtij neni i paguhet shtesë rroge në shumën prej 35% të shumës së rrogës bazë, e llogaritur në orë.

Shtesa e rrogës nga paragrafi 1 i këtij neni nuk përjashtohen.

Neni 205

Dhënësi i shërbimeve publike ka të drejtën e kompensimit për rroga dhe kompensime tjera në pajtim me këtë ligj dhe dispozitat e përgjithshme për marrëdhënie pune, dhe atë për:

- shpenzime rruge, mëditje dhe shpenzime tjera për udhëtime zyrtare jashtë vendit,
- shpenzime për udhëtime zyrtare në vend,
- shpenzime për shfrytëzimin e automjeteve në pronësi personale për qëllime zyrtare,
- shpenzime për jetë të ndarë nga familja,
- shpenzime për zhvendosje,
- shpenzime për punë në terren,
- shpenzime për varrim në rast të vdekjes së dhënësit të shërbimit publik ose të anëtarit të familjes së tij të afërt (bashkëshorti dhe fëmijët e lindur në martesë ose jashtë martese, fëmijë të birësuar, fëmijë të adoptuar dhe fëmijë të marrë për mbajtje),
- dëm gjatë fatkeqësive elementare dhe
- shpenzime gjatë sëmundjes më të gjatë dhënësit të shërbimeve publike.

Lartësia e kompensimeve nga paragrafi 1, alinetë 7 dhe 9 të këtij neni, përcaktohen me Ligjin për realizmin e buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut kurse lartësia e kompensimeve nga paragrafi 1 alinetë 1, 2, 3, 4, 6 dhe 8 të këtij neni përcaktohen në marrëveshjen kolektive për mbrojtje sociale.

Neni 206

Nëse te dhënësi i shërbimeve publike paraqitet paaftësi për punë ka të drejtë të kompensimit për rrogë në lartësi përcaktuar me ligj.

Lartësia e kompensimit nga paragrafi 1 i këtij neni për çdo vit përcaktohet me ligjin për realizim të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 207

Gjatë shfrytëzimit të pushimit vjetor ose trajnimeve të specializuara për përsosje profesionale për nevojat e institucionit, dhënësi i shërbimit publik ka të drejtë të rrogës në lartësi të rrogës që do ta pranonte në muajin rrjedhës në qoftë se do të ishte në punë, pa shtesë të rrogës për punë të ekspozuar në rrezik të lartë.

Neni 208

Komponenti i rrogës së drejtorit të institucionit publik për mbrojtje sociale (institucion, qendër ndërkomunale për punë sociale respektivisht qendër për punë sociale) e përbëjnë:

- pjesa e rrogës për shkallën e arsimit,
- pjesa e rrogës në bazë të udhëheqjes dhe përgjegjësisë dhe
- pjesa e rrogës për stazh.

Neni 209

Drejtori i institucionit publik për mbrojtje sociale (institucion, qendër ndërkomunale për punë sociale, përkatësisht qendër për punë sociale) realizon shtesë të rrogës për shkallë të arsimit në gjithsej 200 pikë.

Pjesa e rrogës në bazë të udhëheqjes dhe përgjegjësisë së drejtorit të institucionit publik për mbrojtje sociale (institucion, qendër ndër-komunale për punë sociale, përkatësisht qendër për punë sociale) vlerësohet në këtë mënyrë:

pjese e rrogës në bazë të udhëheqjes dhe përgjegjësisë	PIKËT
drejtor i qendrës për punë sociale në zonat me më pak se 30,000 banorë	500
drejtor i institucionit me më pak se 70 mbrojtës	500
drejtor i entit për veprimtari sociale	550
drejtor i qendrës për punë sociale në zonat prej 30-80,000 banorë	550
drejtor i institucionit prej 70 deri më 100 mbrojtës	550
drejtor i institucionit për strehimin e personave që kërkojnë të drejtën e azilit	550
drejtor i qendrës për punë sociale në zonat prej 80-150,000 banorë	600
drejtor i institucionit me më shumë se 100 mbrojtës	600
drejtor i qendrës për punë sociale në zonat me mbi 150,000 banorë	650
drejtor i institucionit me më shume se 200 mbrojtës	650

Pjesa e rrogës për stazh të punës së drejtorit të institucionit publik për mbrojtje sociale (institucion, qendër ndërkomunale për punë sociale, përkatësisht qendër për punë sociale) vlerësohet në masën 0.5% nga pjesët e rrogës për nivelin e arsimit dhe pjesë të rrogës në bazë të udhëheqjes dhe përgjegjësisë, për çdo vit të përfunduar të stazhit, ndërsa së paku deri në 20%.

3. Punësimi dhe avancimi në institucion publik

Neni 210

Drejtori i institucionit publik për mbrojtje sociale, përgatit plan vjetor për punësim në institucionin publik për vitin e ardhshëm, në përputhje me Ligjin për të punësuarit në sektorin publik.

Neni 211

Për plotësimin e vendeve të punës të dhënësve të shërbimeve publike në fushën e punëve sociale nga neni 197 paragrafi 2 të këtij ligji, kandidati duhet të plotësojë kërkesat e përgjithshme në vijim:

- të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut,
- të jetë i moshës madhore,
- të ketë aftësi të përgjithshme shëndetësore për vendin e punës dhe
- me aktgjykim gjyqësor të plotfuqishëm t'i shqiptohet dënim ndalim për kryerjen e profesionit, veprimtarisë ose detyrës.

Përveç kushteve të përgjithshme për plotësimin e vendit të punës të dhënësve të shërbimeve publike në fushën e punës sociale, kandidati gjithashtu duhet t'i plotësojë kushtet e veçanta në përputhje me klasifikimin e vendeve të punës të përcaktuara në nenin 197 paragrafin 3 të këtij ligji.

Personat të cilët janë të punësuar për herë të parë në institucion publik për mbrojtje sociale si dhënës të shërbimeve publike janë të detyruar të kryejnë punë provuese. Puna provuese për kandidatin e zgjedhur të kategorisë A zgjat katër muaj, nën mentorimin e dhënësit të shërbimit publik në nivel të njëjtë ose më të lartë, të emëruar nga drejtori, me qëllim të transferimit të njohurive dhe aftësive për zhvillim të kompetencave të përgjithshme dhe të veçanta për të punësuarin nëpërmjet këshillave konkrete të mentorit.

Pas përfundimit të punës provuese, kandidati i zgjedhur nga paragrafi 5 i këtij neni, është e nevojshme të marrë licencën për punë në institucion për mbrojtje sociale, në përputhje me këtë ligj.

Neni 212

Drejtori i institucionit për mbrojtje sociale miraton vendim për nevojën punësim të dhënësve të shërbimeve publike, për plotësimin e vendit të lirë në institucion.

Me vendim nga paragrafi 1 i këtij neni përcaktohet nëse plotësimi i vendeve të lira të punës në institucionin e mbrojtjes sociale bëhet nëpërmjet punësimit të personit me anë të shpalljes së konkursit publik, shpalljes së konkursit intern dhe mobilitetit nëpërmjet sistematizimit ose ndërmarrjes në përputhje me dispozitat e Ligjit për të punësuarit në sektorin publik.

Në institucion publik për mbrojtje sociale, nevoja për dhënës të shërbimeve publike sigurohet me shpalljen e konkursit publik në së paku dy gazeta ditore nga të cilat të paktën një nga gazetat që publikohen në gjuhën maqedonase dhe në gazetat që botohen në gjuhën që flasin të paktën 20% e qytetarëve që flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase.

Me përjashtim nga paragrafi 2 i këtij neni, në institucionin publik për mbrojtje sociale mund të plotësohet vendi punës nëpërmjet lidhjes së marrëveshjes për punësim për kohë të caktuar në pajtim me Ligjin për punësim në sektorin publik.

Në rastet kur plotësimi i vendeve të lira të punës kryhet me anë të shpalljes së konkursit intern, ai publikohet në tabelën e shpalljeve të institucionit dhe në faqen e internetit të institucionit. Procedura për avancim ka për qëllim tu mundësojë dhënësve të shërbimit publik përparim të karrierës. Gjatë procedurës për avancim respektohet parimi i përfaqësimit të barabartë. Procedura e përparimit mund të fillojë pas marrjes së njoftimit për mjete të të siguruara financiare.

Shpallja përmban të dhëna për vendin e punës që duhet të plotësohet për kushtet e nevojshme që duhet t'i plotësojë dhënësi i shërbimeve publike në pajtim me këtë ligj dhe aktin për organizimin e brendshëm dhe sistematizimin e vendeve të punës të institucionit dhe afatin për paraqitjen e konkursit intern, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se tri ditë pune nga data e publikimit të tij. Në shpallje interne mund të paraqitet dhënësi i shërbimit i punësuar në të njëjtin institucion që i plotëson kushtet e përgjithshme dhe të veçanta të përcaktuara për nivelin përkatës në këtë ligj dhe në aktin e sistematizimit si dhe:

- të vlerësohet me notë "4" ose "5" gjatë vlerësimit të fundit,
- që ka kaluar të paktën dy vite në vendin rrjedhës së punës dhe
- të mos i jetë shqiptuar masa disiplinore në vitin e fundit para shpalljes së konkursit intern.

Kandidatët paraqiten në konkursin intern me parashtrimin e fletëparaqitjes së plotësuar dhe dëshmive për të dhënat e përmbajtura në fletëparaqitje dhe atë nëpërmjet arkivit e dorëzojnë te njësia organizative për menaxhim me resurset njerëzore ose te personi i obliguar për menaxhim me resurset njerëzore. Afati për paraqitje nuk mund të jetë më i shkurt se tri ditë, përkatësisht më i gjatë se 10 ditë nga dita e shpalljes së tij.

Drejtori formon komision për seleksionim për avancim, të përbërë prej tre anëtarëve prej të cilëve njëri dhënës i shërbimeve publike prej të cilëve një me titull të njëjtë ose më të lartë me dhënësin e shërbimit publik për cilin vend pune është shpallë konkursi intern, një i punësuar nga njësia organizative për menaxhim me resurset njerëzore ose personi i cili i kryen punët me menaxhim me resurset njerëzore nëse nuk ka njësi organizative edhe një i punësuar në Entin për Veprimtari Sociale dhe zëvendës të tyre. Kryetari i komisionit është nga institucioni në të cilin është shpallur konkursi intern.

Procedura për konkursin intern përbëhet prej dy fazave: seleksionimi administrativ, i cili përbëhet nga kontrolli i të dhënave të futura në fletëparaqitje dhe dëshmitë e bashkangjitura në fletëparaqitje dhe intervista. Për kandidatët për të cilët gjatë seleksionimit administrativ do të vërtetohet se nuk i përmbushin kushtet e përcaktuara në konkursin intern, procedura e seleksionimit mbaron. Për kandidatët tjerë në afat prej pesë ditë pune pas mbarimit të seleksionimit administrativ komisioni zbaton intervistë.

Pas mbarimit të seleksionimit administrativ dhe intervistës, komisioni përpilon rang listë dhe ia propozon kandidatin e parë të ranguar drejtorit. Në afat prej tri ditë pune nga marrja e propozimit drejtori është i detyruar ta miratojë vendimin për zgjedhje. Vendimi për zgjedhje u dorëzohet kandidatëve dhe shpallet në ueb faqen interne të institucionit.

Drejtori mund të miratojë vendim për moskryerje të zgjedhjes, dhe në të është i detyruar t'i theksojë arsyet për miratim e saj.

Kundër vendimit për zgjedhje ose moskryerje të zgjedhjes së dhënësit të shërbimit publik kandidati i pakënaqur mund të paraqesë ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedurë Administrative dhe Procedurë nga Marrëdhënia e Punës në Shkallë të dytë, në afat prej tetë ditëve nga dita e pranimit të vendimit për vendim për zgjedhje, përkatësisht nga dita e shpalljes në faqen interne ose tabelën e shpalljes në vendim për mos kryerje të zgjedhjes.

Kur drejtori punëson dhënës të shërbimeve publike me anë të konkursit publik, është i obliguar në konkursin publik t'i theksojë kushtet që kërkohen për kryerjen e punës, fillimin dhe mbarimin e orarit ditor dhe javor të punës, orarin e punës dhe shumën në para të rrogës bazë për vendin e punës për të cilin kërkohet dhënësi i shërbimit publik dhe afatin për paraqitje, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se tri ditë pune.

Drejtori formon komision për përzgjedhje për punësim, i cili është i përbërë nga kryetari dhe dy anëtarë nga radha e të punësuarve dhënës të shërbimeve publike dhe zëvendësve të tyre. Komisioni për Përzgjedhje për Punësim përbëhet nga një dhënës i shërbimeve publike udhëheqës dhe dy dhënës të shërbimit publik, nga të cilët nj me titull të njëjtë ose më të lartë me dhënësin e shërbimit publik për të cilin vend pune është shpallur konkursi publik dhe një anëtar i komisionit është person i punësuar në njësinë organizative për menaxhim me resurse njerëzore ose personi që i kryen punët e menaxhimit me burimet njerëzore nëse nuk ka njësi organizative.

Procedura pas konkursit publik përbëhen nga dy faza: përzgjedhja administrative, e cila përbëhet nga kontrolli i të dhënave të futura në fletëparaqitje dhe dëshmitë e bashkangjitura në fletëparaqitje dhe intervistë. Për kandidatët për të cilët gjatë përzgjedhjes administrative do të përcaktohet se nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara në konkursin publik, procedura e përzgjedhjes përfundon. Për kandidatët tjerë në afat prej pesë ditësh pas përfundimit të përzgjedhjes administrative komisioni zbaton intervistë.

Pas përfundimit të përzgjedhjes administrative dhe intervistës, komisioni përbën rang listë të cilën në afat prej pesë ditësh ia dorëzon drejtorit dhe ia propozon kandidatin e parë të ranguar drejtorit. Gjatë përpilimit të rang listës komisioni për përzgjedhje i zbaton dispozitat e Ligjit për të punësuar në sektorin publik për punësimin e kandidatëve me përkatësi të bashkësisë në pajtim me planin vjetor të institucionit.

Drejtori miraton vendim për kryerje të zgjedhjes ose moszgjedhjes së kandidatit, në afat prej tetë ditësh pas pranimit të rang-listës nga komisioni për përzgjedhje, e cila publikohet në tabelën për shpallje të institucionit dhe në internet faqen e institucionit. Vendimi për zgjedhje ose moszgjedhje të kandidatëve dorëzohet për kandidatët të cilët e kanë kaluar përzgjedhjen administrative.

Kundër vendimit kandidatët e pakënaqur, mund të paraqesin ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedurë Administrative dhe Procedurë nga Marrëdhënia e Punës në Shkallë të Dytë. Pas përfundimit të vendimit për zgjedhje të kandidatëve, drejtori lidh marrëveshje për punësim me kandidatin e zgjedhur.

4. Përgjegjësia disiplinore e të punësuarve

Neni 213

Të punësuarit në institucion publik për mbrojtje sociale si dhënës të shërbimeve publike, personalisht janë përgjegjës për kryerjen e punëve dhe detyrave të punës të vendit të punës.

Për shkelje të detyrës zyrtare, i punësuari nga paragrafi 1 i këtij neni përgjigjet në mënyrë disiplinore, për parregullsi disiplinore dhe shkelje disiplinore.

Parregullsia disiplinore paraqet shkelje më të lehtë të disiplinës së punës, detyrave të punës, imazhit të institucionit ose të dhënësit të shërbimit publik dhe atë:

- mosrespektim i orarit të punës, shpërndarje dhe shfrytëzim i orarit të punës,
- rruajtje të parregullt të shkresave zyrtare dhe të dhënave,
- mosardhje në punë dy ditë pune gjatë një viti kalendarik pa arsye,
- moskryerje, kryerje të pandërgjegjshme jo në kohë ose të pakujdesshme të punës dhe detyrave të punës me pasoja më të vogla të shkeljes,
- sjellje e pahijshme e dhënësit të shërbimit publik gjatë kryerjes së punës dhe detyrave të punës me pasoja më të lehta nga shkelja,
- shfrytëzim i pandërgjegjshëm dhe përdorim i mjeteve të besuara financiare dhe mjeteve të punës,
- njoftim i paarsyeshëm i dhënësit të shërbimit publik epror i drejtpërdrejtë, përkatësisht të drejtorit për pengesë për mosardhje në punë në afat prej tri orësh dhe
- refuzim i aftësimit dhe përsosjes profesionale në të cilën dhënësi i shërbimit publik dërgohet.

Shkelja disiplinore paraqet shkelje më të rëndë të detyrës zyrtare, disiplinës së punës, imazhit të institucionit ose imazhit të dhënësit të shërbimit publik dhe atë:

- moskryerje kryerje e pandërgjegjshme, jo në kohë ose e pakujdesshme e detyrave të punës me pasoja më të rënda të shkeljes,
- sjellje e pahijshme e dhënësit të shërbimit publik gjatë kryerjes së punës dhe detyrave të punës me pasoja më të rënda të shkeljes,
- prononcim dhe përfaqësim të bindjes politike në kryerjen e detyrave të punës, pjesëmarrje në aktivitetet zgjedhore ose ngjarje të tjera publike të karakterit të tillë gjatë orarit të punës, vëni e në pyetje të statusit personal të nëpunësit publik me kryerjen e aktiviteteve partiake, bartje ose theksim të simboleve partiake në hapësirën punuese,
- refuzim i dhënies ose mosdhënie e të dhënave të pasakta institucioneve, përkatësisht qytetarëve dhe personave juridikë, nëse dhënia e të dhënave është përcaktuar me ligj,
- disponim i paligjshëm me mjetet materiale dhe financiare,
- refuzim i kryerjes së detyrave të punës të lidhura me vendim e punës në të cilin është caktuar,
- refuzim i urdhrit me shkrim për realizimin e detyrave të punës të lidhura me punën e institucionit të lëshuara nga eprori i drejtpërdrejtë përkatësisht drejtori,
- mos marrje ose marrje e paplotë e masave të përcaktuara për garantimin e sigurisë së lëndëve konfidencialenë punë,
- shkaktimin e dëmit material me qëllim ose pakujdesi e skajshme,
- përsëritje e parregullsisë disiplinore më shumë se dy herë në vitin rrjedhës,
- pranim i dhuratave ose llojit tjetër të interesit,
- keqpërdorim i pushimit mjekësor,
- keqpërdorim i të dhënave të besueshme,
- keqpërdorim i të dhënave personale,
- keqpërdorim i autorizimeve konfidenciale në kryerjen e detyrave të punës,
- futje dhe përdorim, si dhe punë nën ndikimin e alkoolit ose mjeteve narkotike,
- mos përmbajtje ndaj rregullave për mbrojtjen nga sëmundja, të sigurisë dhe shëndetit gjatë punës, zjarrit, shpërthimit, veprimeve e dëmshme të helmeve dhe materieve tjera të rrezikshme dhe të dispozitave të mjedisit jetësor,
- vendosje e interesit financiar personal në konflikt me pozitën dhe statusin e nëpunësit publik,
- sjellje ofenduese ose sjellje e dhunshme,
- dhënie e informatës së klasifikuar me shkallë të përhershme të përcaktuar me ligj,
- mosveprim sipas detyrimit për vlerësim të dhënësit të shërbimit publik,
- në procedurë administrative nuk kërkon dëshmi dhe të dhëna sipas detyrës zyrtare në afat të përcaktuar me ligj,
- në procedurë administrative nuk dorëzon dëshmi dhe të dhëna të cilat janë kërkuar sipas detyrës zyrtare të përcaktuar me ligj dhe
- nuk i zgjidh lëndët në procedurë administrative në afat të përcaktuar me ligj.

Përgjegjësia për kryerje të veprës penale, përkatësisht shkeljes nuk e përjashton përgjegjësinë disiplinore të të punësuarit.

Neni 214

Me vendim për parregullsi disiplinore të përcaktuar dhënësit të shërbimit publik mund t'i shqiptohet një nga këto masa disiplinore:

- vërejtje me shkrim dhe

- dënim me para në lartësi prej 10% nga lartësia e shumës njëmujore të rrogës neto të paguar në muajin e fundit para parregullsisë disiplinore në kohëzgjatje prej një deri në tre muaj.

me vendim për shkelje disiplinore të përcaktuar dhënësit të shërbimit publik mund t'i shqiptohet një nga këto masa disiplinore:

- dënim me para në lartësi prej 30% nga lartësia e shumës njëmujore të neto rrogës së paguar në muajin e fundit para shkeljes disiplinore në kohëzgjatje prej një deri në gjashtë muaj.

- sistemim në vendin e punës në nivel të drejtpërdrejtë më të ulët dhe

- ndërprerja e marrëdhënies së punës kur kanë ndodhur pasoja të dëmshme për institucionin, ndërkaq nuk janë përcaktuar rrethanat lehtësuese për dhënësin e shërbimit publik i cili e ka bërë shkeljen.

Në vendimet nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni detyrimisht theksohet data nga e cila ato realizohen.

Shuma e dënimeve me para të shqiptuara dhënësit të shërbimit publik në një muaj për parregullsi disiplinore dhe shkelje disiplinore nuk mund të tejkalojë 30% të shumës së neto rrogës së tij të përgjithshme për atë muaj.

Neni 215

Çdo dhënës i shërbimeve publike dhe person tjetër, në pajtim me ligj ka të drejtë të paraqesë iniciativë për ngritje të procedurës disiplinore kundër dhënësit të shërbimit publik në institucion publik për mbrojtje sociale, e cila duhet të arsyetohet.

Propozim për ngritje të procedurës disiplinore kundër dhënësit të shërbimit publik paraqet dhënësi të shërbimit publik epror i drejtpërdrejtë, përkatësisht nëpunësi udhëheqës ose drejtori i institucionit publik për mbrojtje sociale.

Neni 216

Propozimi për ngritje procedurës për përcaktimin e përgjegjësisë disiplinore si rregull i përmban elementet e mëposhtme:

- emrin personal të dhënësit të shërbimit publik për të cilin paraqitet propozimi për ngritjen e procedurës për përcaktimin e përgjegjësisë disiplinore,

- vendin e punës ku është sistemuar dhënësi i shërbimit publik për të cilin paraqitet propozimi,

- përshkrimin e veprimit/eve me të cilën/cilat është bërë shkelja e rendit të punës dhe disiplinës ose mospërmbushja e detyrimeve të punës,

- theksimin e kualifikimit të veprimit/eve nga paragrafi 1 alineja 3 të këtij neni me theksim konkret nëse kjo paraqet shkelje më të lehtë, përkatësisht më të rëndë të rendit të punës dhe disiplinës ose mosrespektimit të detyrimeve të punës,

- kohën, mënyrën dhe vendin e kryerjes së veprimit me të cilin është bërë shkelja e rendit të punës dhe disiplinës ose mospërmbushja e detyrimeve të punës,

- pasojat që kanë ndodhur nga shkelja e bërë e rendit të punës dhe disiplinës ose mospërmbushja e detyrimeve të punës,

- theksimi i dëshmisë/ve nga të cilat vërtetohet kjo sjellje, përkatësisht dëshmi që i bashkëngjitet faktit se është kryer një veprim (shënim zyrtar, raport me shkrim, informatë, paraqitje, deklarata nga dëshmitarët),

-theksimi i emrit personal të personit i cili mund të thirret në cilësi të dëshmitarit,

- të dhënën nëse dhënësi i shërbimit publik për të cilin parashtrohet propozimi deri atëherë është përgjigjur për shkeljen e rendit të punës dhe disiplinës ose mospërmbushjen e detyrimeve të punës në institucionin publik për mbrojtje sociale dhe

të dhënën lidhur me shpërblimet paraprake të dhënësit të shërbimit publik.

Në shtojcë të propozimit nga paragrafi 1 i këtij neni dorëzohen dëshmitë e përmendura në dokumentin e njëjtë dhe dokumentet tjera që sipas vlerësimit të propozuesit janë me rëndësi për rastin konkret.

Neni 217

Drejtori i institucionit publik për mbrojtje sociale formon komision për mbajtjen e procedurës disiplinore për shkelje disiplinore në afat prej tetë ditëve nga dita e dorëzimit të propozimit për ngritje të procedurës disiplinore.

Komisioni nga paragrafi 1 i këtij neni përbëhet nga tre anëtarë edhe atë një dhënës udhëheqës i shërbimit publik dhe dy dhënës të shërbimit publik nga të cilët një me titull të njëjtë ose më të lartë me dhënësin e shërbimit publik kundër të cilit mbahet procedura disiplinore.

Kryetari i komisionit është nga radha e dhënësve të shërbimit publik udhëheqës. Kryetari dhe anëtarët e komisionit kanë zëvendës.

Komisioni nga paragrafi 1 i këtij neni, pas procedurës së zbatuar disiplinore, i propozon masë disiplinore adekuate drejtorit të institucionit publik për mbrojtje sociale.

Nëse komisioni nga paragrafi 1 i këtij neni përcakton se dhënësi i shërbimit publik nuk është përgjegjës ose nuk janë plotësuar kushtet për miratimin e aktvendimeve për shqiptimin e masës disiplinore i propozon drejtorit ta refuzojë propozimin, përkatësisht ta ndërpresë procedurën.

Drejtori i institucionit publik për mbrojtje sociale në afat prej 60 ditësh nga dita e fillimit të procedurës, në bazë të propozimit të komisionit nga paragrafi 1 i këtij neni miraton aktvendim për shqiptimin e masës disiplinore për shkelje disiplinore.

Neni 218

Masat disiplinore për parregullsi disiplinore të dhënësit të shërbimit publik në institucionin publik për mbrojtje sociale i shqipton drejtori i institucionit publik, dhe sipas raportit paraprak me shkrim nga dhënësi i shërbimit publik epror i drejtpërdrejtë.

Para shqiptimit të masës disiplinore dhënësi i shërbimit publik njoftohet me shkrim për citimet e raportit nga paragrafi 1 i këtij neni që ekzistojnë kundër tij dhe i njëjti ka të drejtë të japë përgjigje me gojë ose me shkrim në afat i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se tetë ditë.

Nëse dhënësi i shërbimit publik nuk dëshiron ta pranojë njoftimin për citimet në raportin nga paragrafi 1 i këtij neni në afat prej tre ditë, i njëjti do të publikohet në tabelën për shpallje në selinë e institucionit publik për mbrojtje sociale.

Drejtori i institucionit publik për mbrojtje sociale në afat prej 60 ditësh nga dita e fillimit të procedurës miraton aktvendim për shqiptimin e masës disiplinore.

Neni 219

Kundër aktvendimit për shqiptimin e masës disiplinore nga nenet 214 paragrafët 1 dhe 2 të këtij ligji, dhënësi i shërbimit publik në institucionin publik për mbrojtje sociale ka të drejtë për ankesë në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit në Komisionin Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë nga Marrëdhënia e Punës në Shkallë të Dytë.

Neni 220

Dhënësi i shërbimit publik në institucionin publik për mbrojtje sociale është përgjegjës për dëmin të cilin në punë ose lidhur me punën me qëllim ose nga pakujdesia e skajshme ia ka shkaktuar institucionit publik për mbrojtje sociale.

Drejtori i institucionit publik për mbrojtje sociale formon komision për përcaktimin e përgjegjësisë materiale të dhënësit të shërbimit publik.

Komisioni nga paragrafi 2 të këtij neni është i përbërë nga kryetari, i cili është dhënës i shërbimit publik udhëheqës ose dhënës i shërbimit publik i cili nuk është me titull më të ulët se titulli i dhënësit të shërbimit publik kundër të cilit mbahet procedurë për përgjegjësi materiale dhe dy anëtarë nga të cilët njëri është dhënës i shërbimit publik, ndërsa njëri është përfaqësues i sindikatës. Kryetari dhe anëtarët e komisionit kanë zëvendës.

Komisioni nga paragrafi 2 i këtij neni e përcakton përgjegjësinë materiale për ekzistimin e dëmit të bërë material, lartësinë e tij dhe mënyrën e kryerjes, kush e ka shkaktuar dënim dhe kush do ta kompensojë.

Komisioni nga paragrafi 2 i këtij neni për gjendjen e përcaktuar faktike parashtron raport në bazë të të cilit drejtori i institucionit publik për mbrojtje sociale miraton aktvendim për kompensim të dëmit.

Neni 221

Propozim për ngritjen e procedurës për përcaktimin e përgjegjësisë materiale kundër dhënësit të shërbimit publik në institucionin publik për mbrojtje sociale paraqet dhënësi i shërbimit publik epror i drejtpërdrejtë, përkatësisht nëpunësi udhëheqës ose drejtori i institucionit.

Procedurë për përcaktimin e përgjegjësisë materiale nuk mund të ngritet nëse kanë kaluar 30 ditë nga dita kur dhënësi i shërbimit publik epror i drejtpërdrejtë, përveç kur procedura ngritet sipas konstatimit të revizionit të brendshëm me çka afati për vjetërsim është një vit.

Procedura për përcaktimin e përgjegjësisë materiale nuk mund të udhëhiqet më shumë se 60 ditë, duke konsideruar ditën e miratimin të aktvendimit për formimin e komisionit nga neni 220 paragrafi 2 të këtij ligji.

Kundër dhënësit të shërbimit publik i cili në afat prej 60 ditëve nga përfundimi i vendimit për kompensimin e dëmit, nuk e kompenson dëmin, institucioni ngrit procedurë para gjykatës kompetente themelore.

Drejtori, mundet plotësisht ose pjesërisht ta lirojë dhënësin e shërbimit publik nga kompensimi i dëmit, nëse ajo nuk është kryer me qëllim ose nëse me pagimin e kompensimit të dëmit të shkaktuar rrezikohet ekzistenca e dhënësit të shërbimit publik dhe familjes së tij ose në raste tjera të përcaktuara me marrëveshje kolektive.

Neni 222

Kundër aktvendimit nga neni 220 paragrafi 5 të këtij ligji dhënësi i shërbimit publik në institucionin publik për mbrojtje sociale ka të drejtë për ankesë në Komisionin Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë nga Marrëdhënia e Punës në Shkallë të Dytë në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit.

5.Përsosja profesionale e të punësuarve

Neni 223

Të punësuarit në institucion publik për mbrojtje sociale si dhënës të shërbimeve publike, kanë të drejtë të përsosjes profesionale, për çka drejtori miraton plan për zhvillim të vazhdueshëm profesional në pajtim me programin për edukim të vazhdueshëm të personave profesionistë, të përgatitur nga Enti për Veprimtari Sociale.

Neni 224

Institucionet për mbrojtje sociale vendosin sistem për menaxhim me efektin e dhënësve të shërbimeve publike.

Sistemin nga paragrafi 1 i këtij neni e përbëjnë: përcaktimi i qëllimeve dhe detyrave të punës, përcaktimi i planit individual për përsosje profesionale, si dhe procedura për vlerësim të efektit të dhënësit të shërbimeve publike.

Neni 225

Qëllimet dhe detyrat e punës për të punësuarin nga grupi i dhënësve të shërbimeve publike në mbrojtjen sociale nga ky ligj, përcaktohen në bazë të programit vjetor për punë të institucionit për mbrojtje sociale.

Qëllimet dhe detyrat e punës së dhënësve të shërbimeve publike duhet të jenë të qarta, precize, me masë dhe me përcaktimin e kornizës kohore për realizim.

Qëllimet dhe detyrat e punës përcaktohen nga koordinatori i seksionit, ndërsa në rast kur nuk ka udhëheqës epror të drejtpërdrejtë, nga drejtori i institucionit publik për mbrojtje sociale në bashkëpunim

me dhënësin e shërbimeve publike në fund të procedurës së vlerësimit të arritjeve të punës, në dhjetor në vitin rrjedhës për vitin e ardhshëm.

Neni 226

Në planin individual për përsosje profesionale përcaktohet nevoja për përsosje profesionale të dhënësit të shërbimeve publike, për shkak të realizimit efikas të realizimit të qëllimeve dhe detyrave të punës dhe nevoja nga zhvillimi dhe avancimi i kompetencave të punës.

Plani individual për përsosje profesionale përcaktohet nga koordinatori i seksionit epror i drejtpërdrejtë, ndërsa në rast kur nuk ka udhëheqës epror të drejtpërdrejtë "nga drejtori i institucionit, në bashkëpunim me dhënësin e shërbimeve publike, në vendosjen e qëllimeve dhe detyrave të punës.

Neni 227

Koordinatori i seksionit epror i drejtpërdrejtë "ndërsa në rast kur nuk ka udhëheqës epror të drejtpërdrejtë, drejtori i institucionit është i detyruar në vazhdimësi ta ndjekë efektin e dhënësit të shërbimeve publike gjatë tërë vitit dhe sipas nevojës të propozojë masa për përmirësimin e tij.

Si pjesë e procesit të ndjekjes së vazhdueshme të efektit të dhënësit të shërbimeve publike, më së voni deri më 30 qershor të vitit, zbatohet intervistë gjysmëvjetore.

Pas zbatimit të intervistës gjysmëvjetore plotësohet raporti për intervistën gjysmëvjetore, të cilin e nënshkruajnë dhënësi i shërbimeve publike dhe udhëheqësi i seksionit epror i tij i drejtpërdrejtë, ndërsa në rast kur nuk ka udhëheqës seksioni, drejtori i institucionit.

Kopje nga raporti i paragrafit 3 të këtij neni i dorëzohet dhënësit të shërbimeve publike.

Nëse në raportin për intervistë gjysmë vjetore, koordinatori i seksionit epror i drejtpërdrejtë, kurse në rast kur nuk ka udhëheqës, drejtori i institucionit përcakton se dhënësi i shërbimeve publike nuk i ka përmbushur qëllimet e caktuara përkatësisht tregon rezultate të pakënaqshme gjatë periudhës gjysmëvjetore, nuk tregon profesionalizëm të nevojshëm dhe kompetencë, ka gabime të konsiderueshme në punën dhe veprimet, detyrat e punës i realizon jo në kohë përkatësisht nuk tregon interes për kualitetin e realizimit të detyrave të punës, ai do të fillojë procedurë për përmirësimin e efektit.

Në procedurën për përmirësimin e efektit propozohen trajnime plotësuese ose mentorim dhe shqiptohet vërejtje me shkrim në të cilin dhënësi i shërbimeve publike paralajmëron për mundësinë të jetë i vlerësuar me notë negative nëse edhe përkrah sugjerimeve dhe masave të shqiptuara, deri në fund të vitit për të cilin bëhet vlerësimi, nuk e përmirëson efektin e vet.

Neni 228

Dhënësit e shërbimeve publike, detyrimisht vlerësohen një herë në vit, edhe atë më së voni deri më 1 dhjetor për vitin rrjedhës.

Vlerësimin e dhënësit të shërbimeve publike e kryen udhëheqësi i seksionit epror i drejtpërdrejtë kurse në rast kur nuk ka udhëheqës të seksionit, drejtori i institucionit (në tekstin e mëtejmë: vlerësues).

Vlerësuesi me nota "1", "2", "3", "4" ose "5" e vlerëson punën e dhënësit të shërbimeve publike në lidhje me kualitetin, efektivitetin dhe efikasitetin e punës, respektimin e afateve dhe nivelin e përmbushjes së qëllimeve të përcaktuara të punës dhe detyrave, nivelin e përfshirjes dhe përkushtimit të punës, kontributin në realizimin e programit për punë të institucionit, realizimin e planit individual për përsosje profesionale dhe sjelljen e dhënësit të shërbimeve publike, kurse e merr parasysh edhe raportin e intervistës gjysmëvjetore.

Vlerësimi vjetor i dhënësit të shërbimeve publike merret në bazë të vlerësimit të vlerësuesit, me faktor peshe prej 60%, si dhe nga nota mesatare e dy dhënësve të tjerë të shërbimeve publike në institucion me të cilët i vlerësuari punon në mënyrë të drejtpërdrejtë (në tekstin e mëtejmë: vlerësues tjerë), me faktor peshe nga 40%.

Vlerësuesit tjerë i zgjedh dhënësi i shërbimeve publike në marrëveshje me vlerësuesin e tij dhe ata me nota 1", "2", "3", "4" ose "5" i vlerësojnë kompetencat e përgjithshme të punës dhënësit të shërbimeve publike, dhe propozojnë mënyra të përmirësimit të punës të dhënësit të shërbimeve publike.

Vlerësuesit nga paragrafi 5 i këtij neni janë të detyruar në formular të përcaktuar në koordinim me drejtorin e institucionit publik për mbrojtje sociale, t'ië vlerësojnë dhënësit e shërbimeve publike dhe më së voni deri më 1 nëntor t'ia dorëzojnë formularët për vlerësim.

Për zbatimin e vlerësimit nga vlerësues të tjerë, drejtori i institucionit publik për mbrojtje sociale, më së voni deri më 1 tetor është i detyruar të miratojë aktvendim në të cilin do të shënojë kohën dhe vendin e zbatimit të vlerësimit dhe do të formojë komision për zbatimin e vlerësimit.

Pas përfundimit të vlerësimit, kopje e formularit për vlerësim, përveç pjesës që ka të bëjë me notat individuale të vlerësuesve të tjerë, i dorëzohet edhe dhënësit të shërbimeve publike.

Kundër notës së efektit, dhënësi i shërbimeve publike i pakënaqur ka të drejtë të parashtrojë ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedurë Administrative dhe Procedurë nga Marrëdhënia e Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej tetë ditë pas pranimit të kopjes së formularit për vlerësim.

Drejtori i institucionit publik për mbrojtje sociale është i detyruar të përgatisë dhe më së voni deri më 31 dhjetor te Ministria e Punës dhe Politikës Sociale të dorëzojë raport me rang listë të notave vjetore për të gjithë të vlerësuarit dhënës të shërbimeve publike në institucion për vitin rrjedhës.

Mënyrën e zbatimit të intervistës gjysmë vjetore dhe vlerësimin e dhënësve të shërbimeve publike në institucionet publike për mbrojtje sociale, si dhe formularin e raportit për intervistën gjysmëvjetore dhe formularin për vlerësim, i përcakton ministri.

Neni 229

Dhënësi i shërbimeve publike i cili gjatë vitit për të cilin kryhet vlerësimi, ka munguar nga puna më shumë se gjashtë muaj (pushim mjekësor, pushim pa pagesë dhe të tjera), si dhe dhënësi i shërbimeve publike i cili për herë të parë është punësuar në institucionin publik për mbrojtje sociale dhe ka punuar më pak se gjashtë muaj në periudhën për të cilën bëhet vlerësimi, nuk do të vlerësohet.

Vlerësimin e dhënësit të shërbimeve publike, i cili gjatë vitit për të cilin bëhet vlerësimi, nëpërmjet procedurës së mobilitetit janë sistemuar, përkatësisht marrë në vende tjera të punës, e kryen vlerësuesi i ri, në bazë të raportit me shkrim nga vlerësuesi paraprak.

Nëse vlerësuesi gjatë vitit për të cilin bëhet vlerësimi, e ndryshon vendin e punës, ose i pushon marrëdhënia e punës, vlerësimin e dhënësit të shërbimeve publike me të cilat udhëhequr, e kryen vlerësuesi i ri, në bazë të raportit me shkrim nga vlerësuesi paraprak.

Neni 230

Vlerësimi vjetor i dhënësit të shërbimeve publike mund të jetë:

- “posaçërisht dallohet”, nëse ka vlerë nga 4,51 deri më 5,00,
- “dallohet”, nëse ka vlerë nga 3,51 deri më 4,50,

“mjafton”, nëse ka vlerë nga 2,51 deri më 3,50,

“ pjesërisht mjafton”, nëse ka vlerë nga 1,51 deri më 2,50 dhe

“nuk mjafton”, nëse ka vlerë nga 1,00 deri më 1,50.

Neni 231

Dhënësit e shërbimeve publike të cilët janë vlerësuar me notën vjetore "posaçërisht dallohet", do të shpërblehen me tri ditë të lira.

Në rast kur për shkak të nevojave të punës nuk do t’i shfrytëzojnë ditët e lira, u paguhet kompensim në pajtim me ligj.

6. Pushim i marrëdhënies së punës

Neni 232

Dhënësit të shërbimit publik i pushon marrëdhënia e punës:

- me kërkesë të tij
- me marrëveshje,
- me fuqi të ligjit dhe
- në raste të tjera të përcaktuara me këtë dhe me ligj tjetër dhe me marrëveshje kolektive.

Të punësuarit i pushon marrëdhënia e punës në institucion nëse parashtron kërkesë me shkrim për pushim të marrëdhënies së punës.

Në rast të pushimit të marrëdhënies së punës pas kërkesës së të punësuarit, afati i largimit zgjat 30 ditë nga dita e parashtrimit të kërkesës për marrëdhënien e punës.

Neni 233

Të punësuarit i pushon marrëdhënia e punës me fuqi të ligjit nëse:

- e humb aftësinë e punës në ditën e dorëzimit të aktvendimit të plotfuqishëm për përcaktimin e aftësisë së humbur për punë,
- i pushon shtetësia e Republikës së Maqedonisë së Veriut, në ditën e dorëzimit të aktvendimit për lëshimin nga shtetësia e Republikës së Maqedonisë së Veriut.
- të jetë i dënuar për vepër penale në lidhje me detyrën zyrtare në ditën e plotfuqishmërisë së aktgjykimit,
- i është shqiptuar ndalim për ushtrim të profesionit, veprimtarisë ose detyrës, në ditën e plotfuqishmërisë së aktgjykimit,
- për shkak të vuajtjes së dënimit me burg në kohëzgjatje më shumë se gjashtë muaj, në ditën e fillimit të vuajtjes së dënimit,
- mungesë të paarsyeshme nga puna së paku tri ditë pune të njëpasnjëshme në një muaj,
- është përcaktuar se gjatë punësimit ka heshtur ose ka dhënë të dhëna të rrejshme në lidhje me kushtet e përgjithshme dhe të posaçme për punësim,
- në afat prej tri ditësh nuk është kthyer në punë pas përfundimit të mungesës pa pagesë,
- organi i administratës shtetërore kompetent për mbikëqyrjen inspektuese në afat prej një viti përcakton se i punësuari është punësuar në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji dhe kushte të tjera në pajtim me ligjin.

Të punësuarit i pushon marrëdhënia e punës nëse është vlerësuar me notë "nuk mjafton" dy herë radhazi ose së paku tri herë në pesë vjetët e fundit.

Punëtorit profesionist i pushon marrëdhënia e punës nëse pas përfundimit të punës provuese nuk pajiset me licencë për punë në institucionin për mbrojtje sociale, në pajtim me këtë ligj.

Neni 234

Aktvendimin për pushim të marrëdhënies së punës së të punësuarit e miraton drejtori.

Aktvendimi për pushimin e marrëdhënies së punës i dorëzohet personalisht të punësuarit në hapësirat e punës së institucionit në të cilët punon, përkatësisht në adresë të vendbanimit të tij.

Nëse i punësuari nuk mund të gjendet në adresë të vendbanimit ose nëse e refuzon dorëzimin, aktvendimi shpallet në tabelën për shpallje të institucionit edhe pas kalimit të tetë ditëve konsiderohet se aktvendimi është dorëzuar.

Kundër aktvendimit i punësuari ka të drejtë në afat prej tetë ditëve të parashtrojë ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedurë Administrative dhe Procedurë nga Marrëdhënia e Punës në Shkallë të Dytë.

Neni 235

Punë të caktuara në mbrojtjen sociale, me autorizim të drejtorit të institucionit për mbrojtje sociale, pa kompensim mund t’i kryejnë vullnetarët, të cilët janë të kualifikuar për atë lloj të punës ose kanë kaluar nëpër trajnime për kryerjen e asaj pune.

Vullnetari nuk mund të vendosë për të drejtat nga mbrojtja sociale.

Punët të cilët mund të kryhen me punë vullnetare, mënyrën e kryerjes së tyre, si dhe kualifikimet e nevojshme ose trajnimet, i përcakton me akt institucioni për mbrojtje sociale, në pajtim me ligjin.

7. Licencimi i personave profesionistë dhënës së shërbimeve publike në institucione për mbrojtje sociale dhe si dhe te dhënës të tjerë të shërbimeve sociale

Neni 236

Personat profesionistë dhënës të shërbimeve publike të punësuar në institucionet publike dhe private për mbrojtje sociale dhe te dhënës të tjerë të shërbimeve sociale duhet të posedojnë licencë për kryerjen e punëve profesionale në veprimtarinë e mbrojtjes sociale.

Licenca nga paragrafi 1 i këtij neni jepet me vlefshmëri për periudhën prej pesë vjetëve, edhe atë si:

- licencë të përgjithshme për kryerjen e punëve sociale, juridike, pedagogjike dhe psikologjike profesionale në qendrën për punë sociale,
- licencë e përgjithshme për kryerjen e punëve profesionale në institucion për mbrojtje jashtë familjare, qendra për shërbime sociale, qendra për përkrahjen e familjeve kujdestare dhe dhënës të tjerë të shërbimeve sociale për mbrojtje jashtëfamiljare dhe shërbime në bashkësi,
- licencë e posaçme për udhëheqës të rastit në qendrën për punë sociale dhe
- licencë e specializuar për kryerjen e punëve profesionale në mbrojtje sociale edhe atë: edukim për kujdes, supervizion në qendrën për punë sociale, këshillim dhe punë këshilluese-terapeutike.

Personat profesionistë fitojnë licencën e specializuar për kryerjen e punëve profesionale në mbrojtjen sociale nëse posedojnë licencë të përgjithshme nga paragrafi 2, alineja 1 dhe 3 të këtij neni.

Licenca për punë e punëtorit profesionist paraqet dokument publik për punë dhe fitohet në hapësirat e punës të punëtorit profesionist.

Neni 237

Punëtorit profesionist i jepet licencë për punë, nëse:

- ka arsim të lartë me së paku 180 kredi të fituara sipas SETK-së ose shkalla e VII/1 e mbaruar,
- është shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut,
- me vendim të plotfuqishëm nuk i është shqiptuar ndalim për kryerjen e profesionit veprimtarisë ose detyrës derisa vazhdojnë pasojat nga ndalimi,
- ka përfunduar edukimin fillestar të kryer në pajtim me Programin për edukimin e vazhdueshëm profesional të punëtorëve profesionistë në insitucionin për mbrojtje sociale dhe te dhënës të tjerë të shërbimeve sociale, dhe
- e ka dhënë provimin profesional.

Neni 238

Punëtori profesionist deri në marrjen e licencës për punë, ndërsa më së voni në afat prej gjashtë muajve nga punësimi i tij, detyrimisht duhet të kalojë edukim fillestar nga neni 237 paragrafi 1 alineja 4 të këtij ligji.

Punëtorit profesionist, i cili pas skadimit të 12 muajve nga punësimi i tij nuk siguron licencë për punë, i ndërpritet marrëdhënia e punës në institucion për mbrojtje sociale.

Neni 239

Pas mbarimit të edukimit fillestar nga neni 238 i këtij ligji, punëtori profesionist parashtron kërkesë për dhënien e provimit te Komisioni për Licencim, nëpërmjet Entit për Veprimtari Sociale, së bashku me dëshmitë për përmbushjen e kushteve për dhënien e provimit të përcaktuar me këtë ligj.

Nëse kandidati nuk i plotëson kushtet për dhënien e provimit Enti për Veprimtari Sociale, në bazë të mendimit të Komisionit për Licencim, miraton aktvendim për refuzimin e kërkesës për dhënien e provimit kundër të cilit mund të parashtrohet ankesë në afat prej tetë ditëve te Ministria.

Neni 240

Punëtori profesionist jep provimin profesional për marrjen e licencës për punë, në varësi nga detyrat e punës që i kryen, edhe atë:

- provim të përgjithshëm profesional për punëtor profesionist për kryerjen e punëve profesionale në qendrën për punë sociale,
- provimi i përgjithshëm profesional për kryerjen e punëve profesionale në institucione për mbrojtje jashtëfamiljare, qendra për shërbime sociale, qendra për përkrahjen e familjeve kujdestare dhe dhënës tjerë të shërbimeve sociale për mbrojtje jashtëfamiljare dhe shërbime në bashkësi,
- provimin e posaçëm për licencë për udhëheqës të rastit dhe
- provimin e specializuar profesional për punëtor profesionist për kryerjen e edukimit për përkujdesje, supervizion në qendrën për punë sociale, këshillimore dhe punë këshilluese - terapeutike.

Provimi profesional përbëhet nga pjesa teorike dhe praktike.

Nëse punëtori profesionist nuk e jep provimin profesional, mund ta japë edhe një herë në afat prej gjashtë muajve.

Provimi profesional jepet sipas programit në të cilin përmbahen të gjitha materialet për përgatitjen e provimit dhe mënyrën e dhënies së provimit.

Programi për dhënien e provimit e miraton Enti për Veprimtari Sociale me propozim të Komisionit për Licencim.

Neni 241

Punëtorit profesionist i ripërtërihet licenca për punë, nëse ka marrë së paku 60 pikë në pajtim me Programin për edukim të vazhdueshëm të punëtorëve profesionistë në institucionet për mbrojte sociale dhe te dhënës të tjerë të shërbimeve sociale, edhe atë: - së paku 40 pikë nga trajnimet e detyrueshme dhe

- së paku 20 pikë nga aktivitetet plotësuese profesionale me zgjedhje të punëtorit profesionist.

Punëtori profesionist së paku tre muaj para skadimit të vlefshmërisë së licencës parashtron kërkesë për Komisionin për Licencim për ripërtëritje të licencës për punë.

Neni 242

Punëtorit profesionist i cili për arsye të arsyeshme (sëmundje, lehoni, pushim të paguar ose pa pagesë dhe të ngjashme) nuk i ka plotësuar kushtet nga neni 241 të këtij ligji, Komisioni për Licencim do të vazhdojë licencën për punë me kërkesën e tij për gjashtë muajt e ardhshëm pas kthimit në punë, në cilën periudhë duhet ta mbarojë edukimin e detyrueshëm dhe e jep provimin profesional, përkatësisht ta mbarojë edukimin e vazhdueshëm.

Neni 243

Punëtorit profesionist i merret licenca për punë, nëse:

- nuk i plotëson kushtet nga neni 241 i këtij ligji për ripërtëritje të licencës,
- i ndërpritet marrëdhënia e punës për shkak të shkeljes disiplinore dhe
- gjatë kryerjes së mbikëqyrjes profesionale konstatohet se punëtori profesionist në kryerjen e punëve vepron në kundërshtim me Kodeksin etik për punëtorët profesionistë në veprimtarinë e mbrojtjes sociale.

Enti për Veprimtari Sociale te Komisioni për Licencim dorëzon propozim për marrjen e licencës për punë, për rrethana të konstatuara nga paragrafi 1 alineja 3 të këtij neni.

Komisioni për Licencim menjëherë, ndërsa më së voni në afat prej tri ditëve e njofton drejtorin e institucionit për mbrojtje sociale ose dhënësin tjetër të shërbimit social për licencën e hequr të punëtorit profesionist.

Neni 244

Enti për Veprimtari Sociale jep, ripërtërinë, vazhdon dhe heq licencë për punë punëtorëve profesionistë në institucione për mbrojtje sociale dhe dhënësve të tjerë të shërbimeve sociale, mban regjistër për licenca të dhëna, të ripërtërira, të vazhduara dhe të hequra dhe zbatimin e provimit profesional në procedurën për dhënien dhe ripërtëritjen e licencave.

Për kryerjen e punëve nga paragrafi 1 i këtij neni, Enti për Veprimtari Sociale formon Komision për Licencim, me pajtim paraprak të ministrit.

Komisioni për licencim është i përbërë prej nëntë anëtarëve edhe atë: tre përfaqësues nga Enti për Veprimtari Sociale, tre përfaqësues nga institucionet e larta arsimore për punë sociale dhe politikë sociale dhe tre përfaqësues nga Ministria e Punës dhe Politikës Sociale, me mandat prej 4 vjetëve.

Në punën e komisionit mund të përfshihen edhe anëtarë të jashtëm nga radhët e dhënësve të trajnimeve, në procesin e përgatitjes së çështjeve për provim profesional.

Komisioni për Licencim zgjedh kryetarin dhe zëvendëskryetarin nga radhët e anëtarëve të Entit për Veprimtari Sociale.

Neni 245

Komisioni për Licencim i ushtron këto punë:

- vendos për dhënien, ripërtëritjen, vazhdimin dhe marrjen e licencave për punë,
- e zbaton provimin profesional,
- miraton Rregullore për punë,
- mban evidencës për pjesëmarrjet në trajnim dhe aktivitetet plotësuese profesionale

të punëtorëve profesionistë dhënës të shërbimeve sociale,

- i përpilon çështjet për provimin profesional dhe
- i azhurnon çështjet për provimin profesional së paku një herë në vit.

Anëtarët të Komisionit për Licencim kanë të drejtë në kompensim vjetor në para në shumë prej më së shumti dy rroga mesatare neto të paguara në muaj në Republikën e Maqedonisë për vitin paraprak, të cilin e cakton ministri me aktvendim.

Neni 246

Enti për Veprimtari Sociale miraton aktvendim për licencë të lëshuar, vazhduar, ripërtëritur dhe licencë të hequr për punë, në bazë të vendimi të Komisionit për Licencim.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 1 këtij neni mund të deklarohet ankesë te Ministria e Punës dhe Politikës Sociale në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit.

Neni 247

Enti për Veprimtari Sociale formon Komision për Lejim të Programeve për Edukim të Vazhdueshëm Profesional, pas pajtimit paraprak të ministrit.

Komisioni për Lejim të Programeve për Edukim të Vazhdueshëm Profesional është i përbërë prej pesë anëtarëve, edhe atë një përfaqësues nga Ministria, dy përfaqësuesi nga Enti për Veprimtari Sociale dhe dy përfaqësues nga institucioni i arsimit të lartë për punë sociale dhe politikë sociale, me së paku dhjet vjet përvojë pune në sferë.

Mandati i anëtarëve të Komisionit për Lejim të Zbatimi të Programi për Edukim të Vazhdueshëm Profesional është dy vjet me mundësi për rizgjedhje.

Anëtarët e Komisionit për Lejim të Programeve për Edukim të Vazhdueshëm Profesional kanë të drejtë kompensimi vjetor me para në shumë prej më së shumti dy rrogave mesatare neto të paguara në muaj në Republikën e Maqedonisë së Veriut për vitin paraprak, të cilin e cakton ministri me aktvendim.

Neni 248

Komisioni për Lejim të Programit për Edukim të Vazhdueshëm Profesional zbaton procedurë dhe lejon program për edukim të vazhdueshëm profesional.

Komisioni e njofton Entin për veprimtari sociale për programet të lejuara, për shkak të futjes në regjistrin elektorin të programeve të lejuara për edukim profesional.

Komisioni nga paragrafi 1 i këtij neni së paku një herë në vit shpall ftesë publike në internet faqen e Ministrisë dhe të Entit për Veprimtari Sociale për lejim të programeve për edukim të vazhdueshëm profesional në veprimtarinë e mbrojtjes sociale.

Në ftesën publike theksohen kushtet, kriteret dhe afati për parashtrim të programeve dhe afati për shqyrtim të programeve.

Kriteret për lejim të programeve për edukim të vazhdueshëm profesional në veprimtarinë e mbrojtjes sociale dhe formën dhe përmbajtjen e regjistrit të programeve të lejuara për edukim profesional i përcakton ministri.

Neni 249

Shpenzimet për dhënie, ripërtëritje dhe vazhdim të licencës për punë dhe për mbajtje të evidencës janë në barë të punëtorit profesionist, në lartësi prej 2.000 denarësh, të harmonizuar me rritjen e shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, të shpallura në Entin Shtetëror për Statistikë në janar për vitin rrjedhës.

Shpenzimet për edukim të vazhdueshëm profesional për dhënie dhe ripërtëritje të licencës për punëtorët profesionistë, të punësuar në institucionet publike të themeluara nga Qeveria, financohen nga buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut, ndërsa për punëtorët profesionistë, të punësuarit në institucionit publike të themeluara nga komuna e buxhetit të komunës.

Neni 250

Mënyrën e dhënies, vazhdimit, ripërtëritjes dhe marrjes së licencës për punë të punëtorëve profesionistë, formën dhe përmbajtjen e formularit të licencës për punë i përcakton ministri.

Neni 251

Punët profesionale dhe administrative për nevojat e punës së Komisionit për Licencim dhe Komisionit për Lejim të Programeve për Edukim të Vazhdueshëm Profesionist i ushtron Enti për Veprimtari Sociale.

Neni 252

Enti për Veprimtari Sociale formon Bord Etik të përbërë prej tre përfaqësuesve, prej të cilëve një nga Enti për Veprimtari Sociale, një nga Komisioni për Licencim dhe një përfaqësues nga institucionet publike për mbrojtje sociale.

Bordi Etik vepron pas shkresave dhe dijenive për veprim jopoetik të punëtorit profesionist në punën me shfrytëzues e cila është në kundërshtim me Kodeksin etik për punëtorë profesionistë.

Bordi Etik i kontrollon shkresat dhe dijenitë për veprim joetik të punëtori profesionist, përpilon raport për gjendje të konstatuar i cili mund të përmbajë edhe propozim për marrje të licencave për punë të punëtorit profesionist, dhe të njëjtin e dorëzon te Komisioni për Licencim.

Bordi Etik miraton rregullore për punë.

8. Koha e punës në institucionet për mbrojtje sociale

Neni 253

Orarin, fillimin dhe përfundimin e kohës së punës në institucionin publik, varësisht nga lloji dhe vëllimi i mbrojtjes sociale dhe shërbime nga mbrojtja sociale, me aktvendim e përcakton ministri

9. Evidenca në institucionet për mbrojtje sociale

Neni 254

Institucioni për mbrojtje sociale mban evidencë për shfrytëzuesit e të drejtave nga mbrojtja sociale dhe dokumentacioni për punë profesionale.

Evidenca për shfrytëzuesit përmban të dhëna për numrin unik amë të qytetarit, gjininë, adresën e banimit dhe të dhëna tjera për shfrytëzuesin dhe anëtarët të familjes së tij, përkatësisht amvisërisë, ndërsa të cilat kanë të bëjnë me përcaktimin e statusit personal dhe gjendjes së rrezikut social.

Në grumbullimin, përpilimin, shfrytëzimin, këmbimin dhe ruajtjen e të dhënave për shfrytëzuesit e mbrojtjes sociale zbatohen rregulla nga sfera e mbrojtjes së të dhënave personale.

Mënyrën e mbajtjes dhe përmbajtjen e evidencës dhe dokumentacionit nga paragrafi 1 të këtij neni i përcakton ministri.

Neni 255

Evidenca për shfrytëzuesit mbahet për persona të cilët kanë realizuar të drejtë ose shërbim në pajtim me ligj, edhe atë nga:

- mbrojtja sociale,
- mbrojtja e fëmijëve,
- mbrojtja familjare-juridike,
- invaliditet civilë,
- dhuna familjare dhe
- rregullat penale-juridike.

Evidenca për shfrytëzuesit e të drejtave në para nga mbrojtja sociale përmban të dhëna për të drejtë të realizuar të:

- ndihmës së garantuar minimale,
- kompensimit për shkak të pengesës,
- kompensimit për ndihmë dhe kujdes të personit tjetër,
- kompensimit për rrogë për kohë të shkurtuar të punës,
- shtesës për banim,
- kompensimit të përhershëm dhe
- ndihmës së njëhershme në para.

Kreu X.

REFUNDIMI I MJETEVE PËR BLERJEBLERJE TË AUTOMJETEVE TË UDHËTIMIT

Neni 256

Personi me pengesë të rëndë dhe më rëndë trupore, personi me pengesë mesatare, pengesë të rëndë dhe të thellë intelektuale, personi plotësisht i verbët me shoqërues dhe personi plotësisht i shurdhët mund të parashtrojë

kërkesë për refundim të mjeteve të paguara si taksa doganore, tatim i vlerës së shtuar dhe akcizë për blerje të automjetit të udhëtimit, të cilin do ta drejtojë parashtruesi i kërkesës ose bashkëshorti-ja e tij-saj, prindi, fëmija ose farefis tjetër i cili jeton me personin dhe ndërmjet tyre ekziston detyrë për mbajtje në pajtim me Ligjin për familje, përkatësisht kujdestar, ndërsa do të shfrytëzohet kryesisht për nevojat e personit për transport dhe integrim më të lehtë social në bashkësi.

Kërkesa nga paragrafi 1 i këtij neni mund të parashtrohet një herë në periudhë prej pesë vjetësh për blerje të automjetit të udhëtimit me vlerë të shitblerjes deri në 10.000 euro në kundërvlerë me denarë, përkatësisht me vlerë të shitblerjes deri në 20.000 euro në kundërvlerë me denarë, nëse në automjet është futur pajisje plotësuese e cila mundëson që personi në mënyrë të pavarur ta drejtojë automjetin siç është marshi automatik ose gjysmëautomatik, komandat e dorës të cilat i zëvendësojnë komandat e këmbës, vinçi hidraulik për karrocë invalidore ose barrierë për hipje për hyrje në automjet për çka dorëzohet edhe dëshmi nga kompani e autorizuar e cila e ka instaluar pajisjen e tillë të specializuar.

Lartësia e mjeteve të cilat refundohen për taksa të paguara doganore, tatim mbi vlerë të shtuar dhe akcizë për blerje të automjetit të udhëtimit, mund të jetë më së shumti deri në 180.000 denarë.

Çmimi i shitblerjes së automjetit të udhëtimit i blerë jashtë vendit përcaktohet në bazë të dokumentit të lëshuar nga organi kompetent doganor në lidhje me të cilin paguhen taksat doganore.

Kërkesa nga paragrafi 1 i këtij neni me dokumentacionin e nevojshëm parashtrohet te Komisioni për Refundim të Mjeteve për Blerje të Automjetit të Udhëtimit, nëpërmjet qendrës kompetente për punë sociale.

Ministri formon Komision për Refundim të Mjeteve për Blerje të Automjeteve të Udhëtimit, të përbërë prej pesë anëtarëve prej të cilëve nga dy përfaqësues nga Ministria e Punës dhe Politikës Sociale dhe Ministria e Financave dhe një përfaqësues nga Enti për Veprimtari Sociale, me mandat prej dy vjetësh.

Ministri miraton aktvendim për refundim të mjeteve për blerje të automjeteve të udhëtimit në bazë të mendimit paraprak të Komisionit nga paragrafi 6 i këtij neni.

Neni 257

Nëse personi të cilit i janë refunduar mjetet, të paguara si të taksa doganore, tatim mbi vlerë të shtuar dhe akcizë për blerje të automjetit të udhëtimit, e tjetërson automjetin në periudhë prej pesë vjetësh pas marrjes së mjeteve, është i obliguar të njëjtat t'i kthejë me kamatë ligjore ndëshkuese, të llogaritur nga dita e pagesës në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Në rast të tjetërsimit të automjetit gjatë dëmtimit të krijuar në të njëjtën në lartësi më të madhe se 80% të vlerës së automjetit të përcaktuar me procesverbal nga vlerësues i autorizuar në momentin e krijimit të dëmit, si dhe në rast të tjetërsimit të automjetit pas vdekjes së parashtruesit të kërkesës, nuk do të ngrihet procedurë për kthim të mjeteve të mara në bazë të refundimit të taksave të paguara doganore, tatim mbi vlerë të shtuar dhe akcizë për blerje të automjetit të udhëtimit.

Neni 258

Qendra për punë sociale formon Komision për ushtrim të kontrollit në shtëpinë e parashtruesit të kërkesës, të përbërë prej tre personave profesionistë, të punësuar në qendër.

Komisioni nga paragrafi 1 i këtij neni, gjatë parashtrimit të kërkesës e përcakton gjendjen faktike për mënyrën e shfrytëzimit të automjetit të udhëtimit, për çka përpilon procesverbal. Komisioni kërkesën me procesverbalin e dorëzon te Komisioni për refundim të mjeteve për blerje të automjeti të udhëtimi.

Komisioni për Refundim të Mjeteve për Blerje të Automjetit Motorik, në bazë të kërkesës, dokumentacionit të nevojshëm dhe procesverbalit të komisionit nga paragrafi 1 të këtij neni jep propozim te ministri për plotësimin e kushteve për refundim të mjeteve dhe miratim të aktvendimit sipas kërkesës.

Në Ministrinë e Punës dhe Politikës Sociale mbahet evidencë për personat të cilët kanë parashtruar kërkesë për refundim të mjeteve për blerje të automjetit të udhëtimit, i cili përmban: emër, mbiemër, dhe numër unik amë të qytetarit parashtrues i kërkesës, konstatim dhe mendim të dhënë për shkallën e invaliditetit (numër, datë dhe institucion), datën e pranimit të kërkesës dhe datën e dhënies së aktvendimit ose njoftimit, në pajtim me rregullat nga sfera e mbrojtjes së të dhënave personale.

Neni 259

Komisioni për refundim të mjeteve për blerje të automjetit të udhëtimit, së paku një herë në vit kryen kontroll të shfrytëzimit të dedikuar të automjetit të udhëtimit për personin të cilit i janë refunduar mjetet e paguara si taksa doganore, tatim mbi vlerë të shtuar dhe akcizë për blerje të tij, nëpërmjet qendrës kompetente për punës sociale.

Nëse Komisioni për refundim të mjete për blerje të automjetit të udhëtimit përcakton se automjeti i udhëtimit nuk shfrytëzohet për nevoja personale për personin të cilit i janë refunduar mjetet, ndërsa në bazë të të dhënave të mara me kontroll nëpërmjet qendrës për punë sociale, Komisioni për Refundim të Mjeteve për Blerje të Automjetit të Udhëtimit jep propozim te ministri për miratimin e aktvendimi për kthim të mjeteve të pranuara pa bazë.

Kundër aktvendimit nga neni 256 paragrafi 7 të këtij ligji dhe aktvendimi nga paragrafi 2 i këtij neni mund të deklarohet ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedurë Administrative dhe Procedurë të Marrëdhënies së Punës në Shkallë të Dytë në afat prej 15 ditësh nga dita e marrjes së aktvendimit.

Nëse personi të cilit i janë refunduar mjetet, të paguara si taksa doganore, tatim mbi vlerë të shtuar dhe akcizë për blerje të automjetit të udhëtimit, nuk i kthen mjetet në afatin e përcaktuar me aktvendimin nga paragrafi 2 i këtij neni, Ministria e Punës dhe Politikës Sociale do të parashtrojë padi te gjykata kompetente për kthim të mjeteve të pranuara me kamatë ligjore ndëshkuese.

Neni 260

Qeveria miraton Program vjetor për refundim të mjeteve të paguara si taksa doganore, tatim mbi vlerë të shtuar dhe akcizë për blerje të automjetit të udhëtimit për persona me pengesë trupore të rëndë dhe më të rëndë, për persona plotësisht të verbët me përcjellës dhe për persona plotësisht të shurdhët, me të cilat rregullohen masat, bartësit, mënyra e zbatimit, dokumentacioni i nevojshëm dhe mjetet e siguruara.

Refundimi i mjeteve të paguara si taksa doganore, tatim mbi vlerë të shtuar dhe akcizë për blerje të automjetit të udhëtimit për persona me pengesë trupore të rëndë dhe më të rëndë, për persona plotësisht të verbët me përcjellës dhe për persona plotësisht të shurdhët bëhet në korniza të mjeteve të siguruara për realizim të Programit vjetor nga paragrafi 1 i këtij neni.

Kreu XI.

PROCEDURA PËR REALIZIM TË TË DREJTAVE TË MBROJTJES SOCIALE

1. Procedura për mbrojtje sociale

Neni 261

Pas kërkesës për realizim të të drejtës për mbrojtje sociale në shkallë të parë vendos qendra për punës sociale kompetente për rajonin në të cilin parashtruesi i kërkesës ka vendbanim ose vendqëndrim.

Për ankesën kundër aktvendimit të qendrës për punë sociale vendos Ministria.

Me përjashtim të paragrafit 2 të këtij neni, për ankesën kundër aktvendimit të qendrës për punë sociale për të drejtën nga neni 27 paragrafi 1 pika 1 të këtij ligji vendos Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedurë Administrative dhe Procedurë të Marrëdhënies së Punës në Shkallë të Dytë.

Ankesa nga paragrafët 2 dhe 3 të këtij neni, parashtrohet nëpërmjet qendrës kompetente për punë sociale.

Ankesa nuk e prolongon zbatimin e aktvendimit.

Neni 262

Procedura për realizim të të drejtës së mbrojtjes sociale ngrihet pas kërkesës të qytetarit, përkatësisht përfaqësuesit të tij ligjor, kujdestar ose me detyrë zyrtare.

Qendra për punë sociale procedurën me detyrë zyrtare e ngre me iniciativë personale, me iniciativë të qytetarit, organit kompetent ose organeve të tjera dhe organizatave, kur kjo është në interes të qytetarit ose kur ekziston interes i personave të tretë.

Neni 263

Në procedurën për realizim të të drejtave nga mbrojtja sociale zbatohen dispozitat e Ligjit për procedurë të përgjithshme administrative, nëse me këtë ligj më ndryshe nuk është e caktuar.

Neni 264

Parashtruesit të kërkesës i cili është gjendur në pozitë të rrezikut social jashtë nga rajoni në të cilin ka vendbanim, qendra për punë sociale kompetente për atë rajon do t'i sigurojë të drejtë adekuate të mbrojtjes sociale.

Për parashtruesin e kërkesës i cili në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut nuk ka vendbanim, kompetenca vendore përcaktohet sipas vendqëndrimit.

Për parashtruesin e kërkesës me vendbanim të panjohur , kompetente është qendra për punë sociale në rajonin në të cilin personi është hasur.

Neni 265

Nëse parashtruesi i kërkesës është fëmijë, kompetenca vendore caktohet sipas vendbanimit, përkatësisht vendqëndrimit të prindërve ose kujdestarit.

Për fëmijën prindërit e të cilit nuk jetojnë së bashku, kompetenca vendore caktohet sipas vendbanimit të prindit të cilit fëmija i është besuar në ruajtje dhe edukim.

Për fëmijë prindërit etë cilit nuk jetojnë së bashku, ndërsa procedura për besim të fëmijës në rruajtje dhe edukim te një nga prindërit nuk është zbatuar, kompetente është qendra në rajonin në të cilin fëmija është hasur në pozitë të rrezikut social.

Nëse prindërit e fëmijës nuk dihen, përkatësisht nëse e kanë lënë fëmijën ose janë me vendbanim të panjohur, përkatësisht vendqëndrim, kompetente është qendra për punë sociale në rajonin në të cilin fëmija është hasur në pozitë të rrezikut social.

Neni 266

Nëse rrethanat në bazë të të cilave është caktuar kompetenca vendore në pajtim me këtë ligj ndryshohen, procedurën do ta vazhdojë qendra vendore kompetente për punë sociale.

Nëse gjatë procedurës ose gjatë shfrytëzimit të të drejtës, kërkuesi, përkatësisht shfrytëzuesi i të drejtës për mbrojtje sociale e ndryshon vendbanimin, qendra për punë sociale është e obliguar lëndën e plotë ta dorëzojë te qendra kompetente për punë sociale në vendbanimin e ri, e cila ka obligim në afat prej 15 ditë të vendos për të drejtat e shfrytëzuesit.

Neni 267

Në rast të konfliktit për kompetencën vendore, qendra për punë sociale e cila e ka filluar procedurën, është e obliguar deri në përfundim të konfliktit t'i ndërmarrë punët e pashmangshme për shkak të mbrojtjes së drejtpërdrejtë të shfrytëzuesit.

Konfliktin nga paragrafi 1 i këtij neni e zgjedh Ministria.

Neni 268

Personi i autorizuar zyrtar nga qendra për punë sociale i cili e mban procedurën është i obliguar në afat prej tri ditë nga dita e pranimit të kërkesës për realizim të të drejtës për mbrojtje sociale, me detyrë zyrtare të kërkojë dëshmi dhe të dhëna për të cilat evidencë zyrtare mban organi kompetent publik.

Personi i autorizuar zyrtar nga organi kompetent publik nga i cili janë kërkuar dëshmitë dhe të dhënat nga paragrafi 2 i këtij neni është i obliguar t'i dorëzojë dëshmitë e kërkuara në afat prej tri ditësh nga dita e pranimit të kërkesës.

Dispozitat nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni zbatohen edhe gjatë grumbullimit të dëshmive nga nenet 122 paragrafi 1 alineja 6, 186 paragrafi 2 pika 2, 211 paragrafi 1 alineja 4 dhe 325 paragrafi 1 alineja 4 të këtij ligji.

Neni 269

Qendra për punë sociale, në procedurat për realizim dhe shfrytëzim të të drejtave nga mbrojtja sociale, për shfrytëzuesit dhe anëtarët të familjes/amvisërisë të tyre në formë elektronike grumbullojnë të dhëna për pronën e patundshme nga Sistemi gjeodezik i informatave kadastrale i Agjencisë për Kadastër të Patundshmërive.

Qendra për punë sociale të gjitha dokumentet të cilat përmbajnë bazë juridike në bazë të të cilave bëhet regjistrimi në kadastrën e patundshmërive, së bashku me fletëparaqitjet për regjistrim dhe dëshminë për kompensim të paguar, i dorëzojnë në formë elektronike te Agjencia për Kadastër të Patundshmërive e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 270

Me kërkesë të qendrës për punë sociale personat juridikë dhe fizikë janë të obliguar të dorëzojnë të dhëna dhe dokumentacion që paraqesin dëshmi për realizim të të drejtave të shfrytëzuesve të përcaktuara me këtë ligj.

Neni 271

Të drejtat pët ndihmë në para nga mbrojtja sociale realizohen nga dita e parashtrimit të kërkesës.

Të drejtat për ndihmë në para nga mbrojtja sociale pushojnë me ditën e pushimit të kushteve për shfrytëzim të të drejtës.

Neni 272

Parashtruesi i kërkesës është përgjegjës për vërtetësinë e të dhënave në kërkesë.

Parashtruesi i kërkesës, përkatësisht përfaqësuesi i tij ligjor ose kujdestari është i obliguar që qendrën kompetente për punë sociale ta njoftojë për çdo ndryshim të fakteve ose rrethanave të cilat ndikojnë në shfrytëzimin e të drejtës dhe kanë qenë bazë për njohjen e të drejtës për mbrojtje sociale, më së voni në afat prej 15 ditësh nga dita kur janë krijuar ato ndryshime.

Nëse parashtruesi i kërkesës, përkatësisht përfaqësuesi i tij ligjor ose kujdestari nuk vepron në pajtim me paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, i pushon e drejta.

Neni 273

Qendra për punë sociale me detyrë zyrtare përkohësisht, ndërsa më së paku një herë në vit e rikontrollon ekzistimin e fakteve dhe kushtet për fitim dhe shfrytëzim të të drejtës për mbrojtje sociale dhe nëse përcakton se ato janë të ndryshuara, miraton aktvendim te ri.

Neni 274

Para se të vendosë për të drejtat e mbrojtjes sociale qendra për punë sociale qytetarit i sugjeron ndihmë profesionale gjatë parashtrimit të kërkesës dhe për mundësinë të realizojë të drejta në bazë të rregullave tjera.

Qendra për punë sociale e përcakton nevojën për realizim të të drejtave nga mbrojtja sociale dhe shfrytëzimi i shërbimeve sociale në bazë të kontrollit të drejtpërdrejtë të kryer në amvisërinë e shfrytëzuesit.

Qendra për punë sociale për shfrytëzues të të drejtave të ndihmës në para nga mbrojtja sociale përcakton nevojë nga shfrytëzimi i shërbimeve sociale në bazë të kontrollit të drejtpërdrejtë të kryer në amvisërinë e shfrytëzuesit, në afat prej 30 ditësh nga dita e përfundimit të aktvendimit.

Neni 275

Qendra për punë sociale gjatë procedurës për realizim të të drejtave të mbrojtjes sociale përpilon plan individual.

Në planin individual caktohen qëllimet të cilat planifikohet të arrihen dhe masat dhe aktivitetet të cilat ndërmerren për ndihmë të shfrytëzuesit dhe anëtarëve të familjes së tij, bartësit e masave dhe koha për zbatimin e tyre.

Gjatë përpilimit të planit individual nga paragrafi 1 i këtij neni, qendra për punë sociale bashkëpunon me shfrytëzuesin dhe anëtarët e familjes së tij, ndërsa pas nevojës edhe me persona të tjerë dhe institucione për shkak të aktivimit dhe sigurimit të shërbimeve sociale.

Neni 276

Punëtorët profesionistë në punën me shfrytëzuesit e mbrojtjes sociale e zbatojnë qasjen e mbajtjes së rastit.

Neni 277

Udhëheqësi i rastit zgjidhet nga radhët e punëtorëve profesionistë në qendrën për punë sociale për çdo shfrytëzues individualisht, në varësi nga lloji i problemit social me të cilin ballafaqohet individi ose familja.

Neni 278

Udhëheqësi i rastit është i obliguar të përpilojë plan individual në bazë të vlerësimit paraprak profesional, në bashkëpunim me individin ose familjen, si dhe persona të tjerë profesionistë nga institucione sociale, shëndetësore, arsimore dhe trupa dhe organe të tjera shtetërore, shoqata dhe persona të tjerë juridikë dhe fizikë.

Neni 279

Plani individual realizohet nga udhëheqësi i e rastit dhe shfrytëzuesi, me përfshirjen e personave të tjerë profesionistë dhe familjes.

Neni 280

Udhëheqësi i rastit është përgjegjës për zbatimin e planit për shërbime dhe organizim të takimeve ekipore me personat profesionistë, të përfshira në realizimin e planit.

Neni 281

Si dokumentacion zyrtar të cilin gjatë procedurës e përpilon dhe për të cilin vendos qendra për punë sociale, krahas dokumentacionit të përcaktuar me ligj, konsiderohet

edhe plani individual, lista e shfrytëzuesit, konstatimi dhe mendimi i punëtorit profesionist, përkatësisht konstatimi dhe mendimi i udhëheqësit të rastit dhe konstatimi dhe mendimi i ekipit profesional.

Në rast kur udhëheqësi i rastit përfshin persona të tjerë profesionistë, si dhe në rast kur veprimi i ekipit profesional është paraparë me ligj, si dokumentacion zyrtar përpilohet konstatimi dhe mendimi i ekipit profesional.

Qendra për punë sociale është e obliguar ta përpilojë dokumentacionin zyrtar nga paragrafi 1 i këtij neni në afat prej 60 ditësh nga dita e fillimit të procedurës.

Konstatim dhe mendim i punëtorit profesionist dhe listë e shfrytëzuesit nuk përpilohet për shfrytëzues të të drejtës së kompensimit në para për ndihmë dhe kujdes nga person tjetër dhe e drejta e kompensimit në para për shkak të pengesës.

Neni 282

Qendra për punë sociale në procedurën për realizim të të drejtës së mbrojtjes sociale është i obliguar të miratojë aktvendim në afat prej 60 ditësh nga dita e parashtrimit të kërkesës me dokumentacionin e nevojshëm.

Neni 283

Ministri në procedurat në të cilat vendos në shkallë të parë është i obliguar të miratojë aktvendim në afat prej 60 ditësh nga dita e parashtrimit të kërkesës me dokumentacionin e nevojshëm.

Neni 284

Qendra për punë sociale lëshon vërtetim ose certifikatë për statusin e shfrytëzuesit të mbrojtjes sociale në pajtim me evidencën zyrtare në afat prej dhjetë ditësh nga dita e parashtrimit të kërkesës.

Neni 285

Konstatimi, vlerësimi dhe mendimi për nevojën për ndihmë dhe kujdes nga person tjetër, mendim konziliar dhe konstatim për kompensim për shkak të pengesës, me zgjedhje të rastësishme i nënshtrohen revizionit.

Mënyrën e ushtrimit të revizionit nga paragrafi 1 i këtij neni i përcakton ministri i Shëndetësisë në pajtim me ministrin e Punës dhe Politikës Sociale.

Nëse pas revizionit të kryer miratohet mendim i cili është në kundërshtim me konstatimin, vlerësimin dhe mendimin për nevojën për ndihmë dhe kujdes nga person tjetër ose mendim konziliar dhe konstatim për kompensim për shkak të pengesës, qendra për punë sociale është e obliguar të veprojë sipas mendimit dhe të miratojë aktvendim për pushimin e të drejtës.

Neni 286

Në procedurën për vendosje për shfrytëzimin e shërbimit në shtëpi ose shërbim në bashkësi, qendra për punë sociale e merr parasysh zgjedhjen e shfrytëzuesit për dhënësin e autorizuar të shërbimit.

Neni 287

Fëmija shfrytëzon shërbimin për përkujdesje të përkohshme dhe jashtë familjes, vetëm në bazë të aktvendimit të qendrës për punë sociale.

Prindi ose kujdestari i fëmijës, nuk mund drejtpërdrejtë të zgjedhë, as të pajtohet që fëmija të shfrytëzojë shërbim i cili përfshin qëndrim të përkohshëm dhe përkujdesje jashtë familjes.

Neni 288

Institucioni publik për mbrojtje sociale mundet drejtpërdrejtë t'u japë shërbime shfrytëzuesve në bazë të marrëveshjes së lidhur.

Ministri me aktvendim e përcakton numrin e shfrytëzuesve nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 289

Institucioni privat për mbrojtje sociale, përkatësisht dhënësi i autorizuar i shërbimeve sociale mundet drejtpërdrejtë të kontraktojë dhënie të shërbimeve, përveç për kapacitetet me të cilat institucioni, përkatësisht dhënësi i shërbimit nuk mund lirshëm të disponojë, të përcaktuara me marrëveshjen administrative.

Institucioni për mbrojtje sociale dhe dhënësi i autorizuar i shërbimeve sociale janë të obliguar te ministri të dorëzojnë të dhëna për shërbime kontraktuese në mënyrë dhe në afat të përcaktuar me marrëveshjen nga paragrafi 1 të këtij neni.

Neni 290

Shfrytëzuesi i shërbimit social, përkatësisht përfaqësuesi i tij ligjor mundet në mënyrë të drejtpërdrejtë të zgjedh shërbim social të cilin e jep institucioni për mbrojtje sociale, përkatësisht dhënës i licencuar i shërbimit social me të cilin do të lidhet marrëveshje për shfrytëzim të shërbimeve dhe pa aktvendim të Qendrës për Punës Sociale.

Për shfrytëzimin e shërbimit nga paragrafi 1 i këtij neni, shpenzimet janë në barë të shfrytëzuesit.

Kujdestari i personit me aftësi të hequr afariste, është i obliguar ta njoftojë qendrën për punë sociale për shfrytëzimin e shërbimi të mbrojtjes jashtë familjes në bazë të marrëveshjes së drejtpërdrejtë, në afat prej 15 ditësh pas lidhjes së marrëveshjes.

2. Procedura të cilat mbahen në qendrën për punë sociale në pajtim me rregulla tjera

Neni 291

Procedurën për pajtim të bashkëshortëve e zbaton qendra për punë sociale e cila ka kompetencë vendore në rajonin e komunës, për të cilën është kompetente gjykata vendore para se ta mbajë procedurën për shkurorëzim për lëndën e njëjtë.

Neni 292

Në procedurën për pajtim, bashkëshortët ftohen të marrin pjesë personalisht, me ç'rast është përjashtuar publiku dhe prania e të autorizuarit.

Neni 293

Qendra për punë sociale është e obliguar pa prolongim të dorëzojë te gjykata kompetente raport me shkrim për rezultatin e procedurës për pajtim.

Neni 294

Në procedurën për rregullim të marrëdhënieve personale të fëmijës me prind me të cilin nuk jeton së bashku, prindërit ftohen të marrin pjesë personalisht, me ç'rast është përjashtuar publiku dhe prania e të autorizuarit.

Neni 295

Qendra për punë sociale në bazë të konstatimit dhe mendimit nga organ kompetent miraton aktvendim për llojin dhe shkallën e pengesës dhe e evidenton personin me pengesa në zhvillim.

Mënyrën e përcaktimit të llojit dhe shkallën e pengesës i përcakton ministri, në pajtim me ministrin e Arsimit dhe Shkencës dhe ministrin e Shëndetësisë.

Me rregulloren nga paragrafi 2 i këtij neni rregullohet profili profesional i anëtarëve të organit profesional që jep konstatim dhe mendim për vlerësim të llojit dhe shkallës së pengesës dhe nevojat e veçanta të personave me pengesa, organit të shkallës së parë dhe shkallës së dytë, mënyra dhe procedura për vlerësim të nevojave të veçanta, mbajtja e evidencës për nevojat e veçanta për këto persona dhe institucionet të cilat formojnë organe profesionale të cilat japin konstatim dhe mendim.

Revizion të konstatimit dhe mendimit nga organi i shkallës së parë kryen komisioni i formuar nga ministri, i përbërë prej tre anëtarëve - doktorë të mjekësisë.

Nëse gjatë revizionit të konstatimit dhe mendimit të organit të shkallës së parë konstatohet se ai nuk është adekuat në gjendjen e përcaktuar faktike të shëndetit dhe dokumentacionit mjekësor në bazë të të cilit ai është dhënë, komisioni nga paragrafi 4 i këtij neni, parashtron kallëzim penal për dijeni për vepër të kryer penale, kërkesë për ngritje të procedurës së kundërvajtjes ose iniciativë për ngritje të procedurës disiplinore te organi kompetent.

Neni 296

Në rastet kur personi i moshës madhore i cili ka pronë ose të hyra nga prona, i cili e tejkalon lartësinë e të drejtës së ndihmës së garantuar minimale ose të drejtën e sigurisë sociale për personat e moshuar dhe ka parashtruar kërkesë për realizim të shërbimit për mbrojtje jashtë-martesore, qendra për punë sociale me personin mund të lidh; marrëveshje për përkujdesje jetësore në pajtim me ligj, ndërsa pas pajtimit paraprak të Ministrisë.

Në kërkesë të personit nga paragrafi 1 i këtij neni qendra mundet përkohësisht ta vendosë në familje të përkujdesjes.

Neni 297

Qendra për punë sociale mund të themelojë fondacion me qëllim prona e fituar në bazë të marrëveshjes së lidhur për përkujdesje jetësore ose bazë tjetër, të shfrytëzohet për realizimin e mbrojtjes sociale të qytetarëve në komunën dhe në qytetin e Shkupit, për rajonin e të cilit është kompetente qendra për punë sociale.

Bordi drejtues i fondacionit nga paragrafi 1 i këtij neni e përbëjnë tre anëtarë prej të cilëve dy përfaqësues nga qendra për punë sociale dhe një përfaqësues i emëruar nga këshilli i komunës dhe Këshilli i qytetit të Shkupit në rajonin e të cilit është selia e qendrës për punës sociale.

Themelimi, udhëheqja, menaxhimi dhe procedura për mbikëqyrje të punës së fondacionit rregullohet në pajtim me ligj.

Neni 298

Nëse personi i moshuar, pa forcë, i paaftë, invalid dhe fëmijë ka anëtarë të familje i cili nuk e mban këtë person, ndërsa i cili në pajtim me Ligjin për familje është i obliguar ta mbajë, qendra personit do t'i sigurojë të drejtë të ndihmë të garantuar minimale ose shërbim nga mbrojtja sociale, nëse i plotëson kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

Nëse personi nga paragrafi 1 i këtij neni nuk ka parashtruar padi për mbajtje ligjore, qendra për punë sociale me autorizim nga personi ngre procedurë për realizim të të drejtës për mbajtje ndaj personave të cilët sipas ligji janë të obliguar ta mbajnë.

Pas aktgjykimit të miratuar të plotfuqishëm me të cilin është caktuar mbajtja ligjore në procedurën nga paragrafi 2 i këtij neni, personi nga paragrafi 1 i këtij neni, është i obliguar t'i kthejë mjetet e paguara në emër të mbajtjes nga anëtari i familjes, ndërsa më së shumti deri në shumën e të drejtës së paguar të ndihmës në para si dhe shpenzimet për shërbimin e dhënë nga mbrojtja sociale, në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 299

Procedura në realizimin e të drejtës për mbrojtje sociale, mbrojtje familjare-juridike dhe kompetenca e përcaktuar me rregullat penale-juridike, si dhe faktet dhe të dhënat e përcaktuara në këto procedura të cilat mund ta dëmtojnë autoritetin, dinjitetin dhe interesin e qytetarit dhe familjes së tij janë të mbrojtura me detyrimin të institucionit dhe të punëtorëve profesionistë në të, të ruajnë sekret profesional dhe zyrtar, në pajtim me ligj.

Neni 300

Në pikëpamje të procedurave për ndërmarrje të masave për mbrojtje dhe përkujdesje të personave viktima të dhunës familjare, të personave viktima të tregtisë me njerëz, qendra për punë sociale vepron në pajtim me ligj.

Kreu XII.

KTHIMI I MJETEVE TË PRANUARA PA BAZË DHE KOMPENSIMI I DËMIT

Neni 301

Shfrytëzuesi, i cili me aktvendim të qendrës për punës sociale ka realizuar të drejtë të mbrojtjes sociale dhe atë të drejtë të ndihmës në para dhe/ose shërbim nga mbrojtja jashtë-martesore në pajtim me këtë ligj, është i obliguar t'i kthejë mjetet e pranuara dhe ta kompensojë dëmin, nëse:

- në bazë të të dhënave të paplota dhe të pasakta, për të cilat ka qenë në dijeni ose doemos është dashur të dijë se janë të paplota ose të pasakta, përkatësisht në mënyrë tjetër kundërligjore ka realizuar të drejtë të mbrojtjes sociale në të cilën nuk ka gëzuar të drejtë sipas dispozitave të këtij ligji ose të drejtën e ka realizuar në shumë më të lartë nga shuma e cila i ka takuar për të drejtë konkrete në pajtim me ligj,

- të drejtën e mbrojtjes sociale e ka realizuar për shkak të asaj që pa shkaqe të arsyeshme nuk pa paraqitur ndryshim i cili ndikon në pushimin e lartësisë së të drejtës, përkatësisht të lartësisë së pjesëmarrjes në shpenzimet për vendosje në institucion ose familje kujdestare, ndërsa ka qenë në dijeni ose doemos është dashur të dijë për atë ndryshim dhe

- me tjetërsim të pronës së tij është sjellë në gjendje të mund të realizojë të drejtë të mbrojtjes sociale ose pronën e ka tjetërsuar për kohën e shfrytëzimit të të drejtës.

Neni 302

Nëse shfrytëzuesi nga neni 301 i këtij ligji vdes, qendra për punë sociale ka të drejtë të kthimit të mjeteve të paguara dhe të drejtë të kompensimit të dëmit të trashëgimtarëve të cilët do ta trashëgojnë pronën e shfrytëzuesit, në lartësi të pjesës së tyre të trashëguar nëse ka prone të tillë.

Qendra për punë sociale nuk do të kërkojë kthimin e mjeteve të pranuara dhe kompensim të dëmit për mjetet të paguara në bazë të të drejtave dhe shërbimeve nga mbrojtja sociale, nëse me pagesën e këtyre mjeteve trashëgimtarët e shfrytëzuesit dhe anëtarët të familjes së tyre më të ngushtë do të mbeten pa mjete minimale për ekzistencë, më të ulëta se lartësia e ndihmës së garantuar minimale të përcaktuar me këtë ligj.

Neni 303

Kërkesa për kthim të shumës së mjeteve të paguara nga nenet 301 dhe 302 të këtij ligji kanë të bëjnë vetëm me kërkesat e maturuara për pagesë në shumë të përgjithshme të llogaritur nga dita e pagesës së mjeteve të realizuara në mënyrë kundërligjore në pajtim me nenin 301 të këtij ligji, deri në ditën e maturimit të kërkesës, së bashku me kamatën të llogaritur ligjore.

Neni 304

Kërkesa për kthimin të shumës së mjeteve të paguara dhe kërkesa për kompensim të dëmit vjetërsohet me kalimin e afateve të parapara në Ligjin për marrëdhënie obliguese.

Afatet për vjetërsim për kthim të shumës së mjeteve të paguara dhe për kërkesën për kompensim të dëmit në pajtim me këtë ligj fillojnë të rrjedhin:

- për rastet nga neni 301 paragrafi 1, alinetë 1 dhe 2 të këtij ligji nga dita e cila është përcaktuar me aktvendimin përfundimtar se shfrytëzuesi ka fituar të drejtën e mbrojtjes sociale në mënyrë kundërligjore,
- për rastet nga neni 301 paragrafi 1, alineja 3 të këtij ligji nga dita e cila është përcaktuar me aktvendimin përfundimtar se shfrytëzuesi i të drejtës për mbrojtje sociale e ka tjetërsuar pronën dhe
- në rastet nga neni 302 paragrafi 1 të këtij ligji nga dita e plotfuqishmërisë së aktvendimit për shpallje të trashëgimtarëve të shfrytëzuesit të të drejtës për mbrojtje sociale.

Neni 305

Qendra për punë sociale kur do të përcaktojë se shfrytëzuesi ka realizuar të drejtë të mbrojtjes sociale në mënyrë të përcaktuar në nenin 301 të këtij ligji, do të miratojë aktvendim me të cilin shfrytëzuesit do t'i pushojë e drejta e mbrojtjes sociale.

Kur aktvendimi i qendrës për punë sociale me të cilin shfrytëzuesit i pushon e drejta e mbrojtjes sociale do të bëhet përfundimtare, qendra do ta thërrasë shfrytëzuesin e të drejtës së mbrojtjes sociale të merren vesh për shumën, mënyrën dhe afatin e kthimit të mjeteve të pranuara, si dhe për lartësinë e dëmit të shkaktuar të cilin ai duhet ta kompensojë.

Nëse shfrytëzuesi i të drejtës për mbrojtje sociale dhe qendra për punë sociale nuk merren vesh, qendra do të parashtrojë padi të gjykata kompetente për kthim të mjeteve të paguara dhe të drejtës së kompensimit të dëmit.

Kreu XIII.

FINANCIMI

Neni 306

Mjetet për financim të mbrojtjes sociale sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Mjetet për financim të mbrojtjes sociale sigurohen edhe nga buxheti i komunës, i qytetit të Shkupit dhe i komunave në qytetin e Shkupit, në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

Neni 307

Mjetet për financim të mbrojtjes sociale sigurohen edhe nga pjesëmarrja e shfrytëzuesit dhe personat të cilët janë të obliguar ta ruajnë në bazë të rregullave tjera, nëpërmjet arkëtimit të shërbimeve, dhuratave, legatave dhe shuma të tjera në pajtim me ligj.

Mjetet e mara në bazë të dhuratës dhe legatës mbahen në llogari të veçantë të pranuesit të dhuratës dhe legatorit, që realizohet në pajtim me ligj.

Me mjetet nga paragrafi 2 i këtij neni menaxhon dhe disponon pranuesi i dhuratës dhe legatori.

Pagesa e shërbimit të shfrytëzuesit dhe personat nga paragrafi 1 i këtij neni bëhet në varësi nga lloji i shërbimeve të cilat shfrytëzohen dhe mundësitë materiale të shfrytëzuesit të familjes së tij.

Lloji dhe vëllimi i shërbimeve të cilat paguhen nga shfrytëzuesit dhe lartësia e pjesëmarrjes në shpenzimet e shfrytëzuesit dhe personat nga paragrafi 1 të këtij neni i përcakton ministri.

Neni 308

Çmimet e shërbimeve të mbrojtjes sociale me vendim i përcakton ministri në bazë të metodologjisë për formim të çmimeve të shërbimeve në varësi të standardeve dhe normativave për dhënie të shërbimit social.

Metodologjia nga paragrafi 1 i këtij neni i përcakton ministri.

Neni 309

Mjetet e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut për financim të mbrojtjes sociale sigurohet në bazë të programit vjetor për realizim të mbrojtjes sociale nga neni 9 alineja 2 të këtij ligji.

Neni 310

Me mjetet nga nenet 306 paragrafi 1 dhe 309 të këtij ligji financohen:

1) të drejtat e mbrojtjes sociale të përcaktuara me këtë ligj;

2) veprimtaria e institucioneve për mbrojtje sociale në pajtim me programin për punë të institucionit dhe

3) mirëmbajtja rrjedhëse, ndërtimi dhe pajimi i objekteve për mbrojtje sociale.

Neni 311

Në programin për punë të institucionit për mbrojtje sociale përcaktohet lloji, vëllimi, përmbajtja dhe kualiteti i shërbimeve të cilat u jepen shfrytëzuesve, përkatësisht veprimtaria e cila bëhet në institucion gjatë zbatimit të mbrojtjes sociale.

Për realizimin e programit nga paragrafi 1 i këtij neni, institucioni publik për mbrojtje sociale i themeluar nga Qeveria e përcakton vëllimin e mjeteve të nevojshme, edhe atë për:

- të drejtat e mbrojtjes sociale të cilat realizohen në institucionin për mbrojtje sociale, në lloj dhe vëllim të përcaktuara me këtë ligj,
- rrogat në bazë të ligjit dhe marrëveshjes kolektive,
- amortizim në pajtim me ligj,
- shpenzime materiale,
- mirëmbajtje rrjedhëse, ndërtim dhe pajisje dhe
- me ligj obligime të përcaktuara të institucionit.

Ministri i lejon mjetet e institucionit publik për mbrojtje sociale për realizim të programit për punë nga paragrafi 2 i këtij neni.

Neni 312

Qendra kompetente për punë sociale është obliguar më së voni deri në datën 5 të muajit të dorëzojë te Ministria raport për shfrytëzim të mjeteve për muajin e fundit dhe kërkesë për mjetet e nevojshme për pagesë të të drejtave të ndihmës në para nga mbrojtja sociale për muajin rrjedhës me numrin e përgjithshëm të amvisërive, përkatësisht shfrytëzues për të cilët duhet të paguhet ndihmë.

Pas përfundimit të çdo gjashtë mujori të vitit, qendra për punë sociale përpilon raport për gjendjet nga kontrolli i kryer te amvisëritë në gjashtëmujorin e kaluar dhe e dorëzon te Ministria.

Neni 313

Institucioni për mbrojtje sociale mund të realizojë mjete dhe në bazë të ushtrimit edhe të veprimtarive tjera për avancim të veprimtarisë së institucionit.

Për shfrytëzimin e mjeteve nga paragrafi 1 i këtij neni në afat prej 30 ditësh njoftohet Ministria.

Neni 314

Mjetet për punë të institucionit publik për mbrojtje sociale të cilën e themelon komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit i siguron komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit.

Me mjete personale dhe nga burime të tjera komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit në mënyrë të pavarur mund të financojnë edhe program për mbrojtje sociale të qytetarëve nga rajoni i tyre mbi nivelin të cilin e siguron Republika.

Neni 315

Për mënyrën e shfrytëzimit të mjeteve për mbrojtje sociale institucioni për mbrojtje sociale i themeluar nga Qeveria është i obliguar të parashtrojë raport tremujor te Ministria.

Institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni është i obliguar të parashtrojë llogari vjetore te Ministria.

Institucioni publik për mbrojtje sociale i themeluar nga komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit parashtron raport tremujor dhe llogari vjetore te themeluesi.

Ministria, kurdoherë të vlerësojë se ekzistojë shkaqe, do të kryejë kontroll të drejtpërdrejtë të mënyrës së shfrytëzimit të mjeteve për mbrojtje sociale në institucionin për mbrojte sociale për të cilin siguron mjete financiare dhe do të imponojë masa për mënjanim të parregullsive të parashikueshme.

Kreu XIV.

MBIKËQYRJA

Neni 316

Mbikëqyrjen ndaj zbatimit të dispozitave të këtij ligji, e kryen Ministria.

Neni 317

Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes për ligjshmërinë e punës, Ministria mund ta ndalojë zbatimin e aktit të përgjithshëm të institucionit për mbrojtje sociale, për të cilin mendon se nuk është në pajtim me ligjin.

Neni 318

Ministria me të drejtën e mbikëqyrjes mund ta shfuqizojë aktvendimin përfundimtar të qendrës, nëse konfirmon se me atë është shkelur ky ligj.

Pas shfuqizimit të aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni, qendra është e obliguar që menjëherë ta ndalojë zbatimin e tij.

Neni 319

Ministria ka të drejtë dhe obligim që t'ua ndalojë personit juridik, personit fizik dhe shoqatës së qytetarëve që kryejnë veprimtari nga fusha e mbrojtjes sociale, kryerje

të veprimtarisë nga mbrojtja sociale, nëse në bazë të mbikëqyrjes së realizuar konfirmon se më tej nuk janë të plotësuara kushtet e përcaktuara për kryerjen e veprimtarisë, ose veprimtaria kryhet në dëm të shfrytëzuesve, ndërsa të metat e konstatuara, personi juridik, fizik dhe shoqata e qytetarëve nuk i mënjanojnë në afatin e caktuar nga Ministria.

Kundër aktvendimit për ndalimin e kryerjes së veprimtarisë, mund të parashtrohet ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë të Marrëdhënies së Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit.

Neni 320

Pas aktvendimit përfundimtar nga neni 319 i këtij ligji, Ministria:

- , di t'i heqë marrjen e vendimit për themelimin e qendrës për shërbime sociale në komunitet nga neni 173 i këtij ligji,
- i propozon Qeverisë që ta heqë lejen për themelimin e qendrës për punë sociale dhe institucionit për mbrojtje sociale jashtë-familjes nga neni 171 paragrafi 2 të këtij ligji, ndërsa kur bëhet fjalë për institucion publik të themeluar nga Qeveria, dhe marrje të vendimit për shuarjen e institucionit publik.

Neni 321

Mbikëqyrjen e punës së organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, e kryen Ministria në kuadër të realizimit të mbikëqyrjes së zbatimit të ligjeve dhe rregullave nga lëmi i mbrojtjes sociale.

Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes së punës së organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit nga paragrafi 1 i këtij neni, Ministria i kryen punët në vijim:

- e ndjek ligjshmërinë e punës, ndërmerr masa dhe aktivitete dhe parashtron iniciativa për realizimin e kompetencave të organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, në pajtim me këtë ligj,
- vlerëson nëse organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, i sigurojnë kompetencat e komunës, Qytetit të Shkupit dhe të komunave në qytetin e Shkupit, të kryhen në pajtim me standardet dhe procedurat e përcaktuara me këtë ligj,
- u sugjeron organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit për tejkalimin e kompetencave të tyre të përcaktuara me këtë ligj, dhe u propozon masa adekuate për tejkalim, e sipas nevojës ndërmerr masa nga kompetenca e vet për tejkalimin e gjendjeve të atilla,
- jep rekomandime për zbatim konsekuent të kompetencave të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit, në kuadër të këtij ligji, me kërkesë të tyre,
- parashtron iniciativa dhe propozime te komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, nëse konstaton moszbatim të këtij ligji për shkak të ndeshjes së kompetencave ndërmjet organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në qytetin e Shkupit,
- e ndjek ligjshmërinë e aktvendimeve që kryetari i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe i komunave në qytetin e Shkupit, i miraton për zgjidhjen e të drejtave, obligimeve dhe interesave individuale, të personave fizikë dhe juridikë dhe ndërmerr masa në pajtim me këtë ligj,
- e ndjek realizimin e mbikëqyrjes së mëparshme të rregullave të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në qytetin e Shkupit dhe
- me kohë i informon organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në qytetin e Shkupit, për gjendjet e konstatuara në punën e tyre dhe për masat e ndërmarra gjatë kryerjes së mbikëqyrjes.

Ministria mund t'ua heqë kompetencat komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në qytetin e Shkupit, në rastin kur do të konstatojë moszbatim të ligjeve dhe rregullave nga lëmi i mbrojtjes sociale, me ç'rast cakton edhe afat për mënjanimit të tyre.

Kreu XV.

MBIKËQYRJA INSPEKTUESE

Neni 322

Ministria kryen mbikëqyrje inspektuese të zbatimit dhe aplikimit të ligjeve dhe rregullave tjera nga sfera e mbrojtjes sociale, të institucioneve për mbrojtje sociale dhe dhënësve të tjerë të shërbimeve sociale.

Gjatë zbatimit të mbikëqyrjes inspektuese zbatohen dispozitat nga Ligji për mbikëqyrje inspektuese, nëse me këtë ligj më ndryshe nuk është e regulluar.

Neni 323

Mbikëqyrja inspektuese, përfshin:

- mbikëqyrje të aplikimit dhe zbatimit të këtij ligji dhe ligjit tjetër, si dhe të akteve të përgjithshme dhe të veçanta të miratuara në bazë të të njëjtëve, me të cilat janë të rregulluara punët nga sfera e mbrojtjes sociale,
- mbikëqyrje të punës me rëndësi për statusin e kryerësit të veprimtarisë së mbrojtjes sociale,
- mbikëqyrje të përmbushjes së kushteve që kanë të bëjnë me hapësirën, pajisjen dhe kuadrin profesional për kryerjen e veprimtarisë nga mbrojtja sociale,
- mbikëqyrje për realizimin e të drejtave dhe plotësimin e obligimeve të shfrytëzuesve, të përcaktuara me këtë ligj,
- mbikëqyrjen e përmbushjes së kushteve të nevojshme për kryerjen e punëve të punëtorit profesionist ose tjetër në institucionin për mbrojtje sociale, personit juridik ose fizik, të cilët kryejnë punë të caktuara nga mbrojtja sociale,
- përgatitjen e evidencës, dokumentacionit dhe raporteve për punën e kryerësve të mbrojtjes sociale dhe
- mbikëqyrje për zbatimin e masave të shqiptuara pas mbikëqyrjes inspektuese të kryer paraprakisht.

Neni 324

Mbikëqyrjen inspektuese e kryejnë inspektorët dhe nëpunës të tjerë shtetërorë në Ministri, të autorizuar për zbatimin e mbikëqyrjes inspektuese.

Neni 325

Inspektor mund të jetë personi i cili:

- është shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut,
- është i moshës madhore,
- ka aftësi të përgjithshme shëndetësore,
- nuk i është shqiptuar dënim me aktgjykim të plotfuqishëm gjyqësor për ndalim të kryerjes së profesionit, veprimtarisë ose detyrës,
- ka fituar të paktën 300 kredi sipas SEKT-së ose ka përfunduar shkallën VII/1 në fushën e shkencave shoqërore, të dëshmuar me certifikim,
- ka pesë vjet përvojë pune në fushën e mbrojtjes sociale,
- i përmbush kushtet e tjera të përcaktuara në aktin për sistematizimin e vendeve të punës,
- posedon certifikatë për njohuri aktive të programeve kompjuterike për punë në zyrë, dhe
- ka licencë për inspektor në fushën e kompetencës së shërbimit inspektues.

Neni 326

Ministri e emëron dhe e autorizon inspektorin, në pajtim me këtë ligj.

Neni 327

Inspektori posedon legjitimacion zyrtar, si dokument zyrtar me të cilin e tregon cilësinë zyrtare, identitetin dhe autorizimin për ndërmarrjen e punëve nga mbikëqyrja inspektuese.

Ministri e përcakton formën dhe përmbajtjen e formularit të legjitimacionit nga paragrafi 1 i këtij neni, mënyrën e dhënies së tij, përdorimin, heqjen dhe evidencën e legjitimacioneve të dhëna dhe të hequra.

Gjatë kryerjen së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori është i detyruar që ta tregojë legjitimacionin zyrtar.

Neni 328

Procedurën e mbikëqyrjes inspektuese, inspektori e ngrit dhe udhëheqë sipas detyrës zyrtare, sipas dispozitave të këtij ligji dhe Ligjit për procedurë të përgjithshme administrative.

Neni 329

Mbikëqyrjen inspektuese inspektori e kryen nëpërmjet:

- mbikëqyrjes së rregullt inspektuese,
- mbikëqyrjes inspektuese kontrolluese dhe
- mbikëqyrjes së jashtëzakonshme inspektuese.

Mbikëqyrja e rregullt kryhet në bazë të programit vjetor.

Mbikëqyrja e jashtëzakonshme realizohet me detyrë zyrtare, iniciativë qytetare, të organit kompetent, organeve dhe organizatave tjera dhe personave tjerë juridikë, kur ekziston interes i qytetarit, interes i personave të tretë ose interes i përgjithshëm.

Neni 330

Ministri përgatit propozim për programin vjetor të punës të shërbimit inspektues dhe ia paraqet Këshillit të Inspektimit jo më vonë se 31 tetori i vitit rrjedhës për vitin e ardhshëm.

Ministri miraton programin vjetor të punës nga paragrafi 1 i këtij neni, në afat prej shtatë ditëve nga dita e marrjes së pëlqimit, përkatësisht më së voni deri më 10 dhjetor të vitit rrjedhës nëse këshilli inspektues nuk e shqyrton dhe dorëzon pëlqimin.

Në bazë të programit vjetor të miratuar, Ministri përgatit planet tremujore për punë për secilin inspektor i cili në përmbledhje i dorëzon në shqyrtim te Këshilli Inspektues më së voni dy javë para fillimit të tremujorit tjetër kalendarik deri më 15 dhjetor për tremujorin e parë të vitit vijues, deri më 15 mars tremujorin e dytë , deri më 15 qershor për të tretin, përkatësisht deri më 15 shtator për tremujorin e katërt të vitit aktual.

Në planet tremujore për punë për secilin inspektor ministri në mënyrë të detyrueshme i regjistron numrin e mbikëqyrjes së planifikuar në tre muajt e ardhshëm, si dhe shkallën e ndërlikimit të secilës prej mbikëqyrjeve.

Në bazë të planeve tremujore për secilin inspektor ministri përgatit plan mujor për punë, plan i cili përmban edhe orar të mbikëqyrjes sipas datave dhe sipas subjektit të mbikëqyrjes.

Ministri më së voni dy javë nga fillimi i tremujorit rrjedhës kalendarik për vitin kalendarik paraprak për Këshillin e Inspektoratit në përmbledhje dorëzon raporte tremujore për punën e çdo inspektori deri më 15 janar për tremujorin e katërt të vitit vijues, deri më 15 prill për tremujorin e parë, deri më 15 korrik për të dytin, përkatësisht deri në 15 tetor për tremujorin e tretë të vitit rrjedhës.

Ministri më së voni deri më 1 mars të vitit rrjedhës te Këshilli i Inspektimit dorëzon raport vjetor për punë në shërbimin inspektues për vitin e kaluar.

Neni 331

Mbikëqyrja inspektuese e jashtëzakonshme nuk do të zbatohet, nëse nga iniciativa konstatohet se

- procedura nuk ka mbaruar në mënyrë të plotfuqishme,
- paraprakisht për punën e njëjtë, është kryer mbikëqyrje inspektuese,
- nga dokumentacioni i parashtruar duket qartë se procedura është udhëhequr në pajtim me rregullat ligjore,
- realizimi i mbikëqyrjes inspektuese, është në kompetencë të organit tjetër inspektues.

Neni 332

Para se të fillojë realizimi i mbikëqyrjes së jashtëzakonshme inspektuese, inspektori i ndërmerr aktivitetet e mëposhtme:

- e thirr parashtruesin e kërkesës, përkatësisht iniciativës që t'i plotësojë me dokumentet e nevojshme ose t’i arsyetojë më hollësisht dhe
- kryen vlerësim profesional dhe kontroll të kompetencës, obligimeve dhe përgjegjësive të institucionit, personave tjerë nga mbrojtja sociale.

Neni 333

Inspektori i informon personin udhëheqës ose personin tjetër të autorizuar për ardhjen e tij në institucionin për mbrojtje sociale dhe dhënësit tjerë të mbrojtjes sociale.

Me përjashtim nga paragrafi 1 i këtij neni, inspektori në realizimin e mbikëqyrjes inspektuese ka të drejtë që në çdo kohë, pa paralajmërim dhe leje të personit udhëheqës, të hyjë në lokalet e institucionit për mbrojtje sociale dhe dhënësve të tjerë nga mbrojtja sociale.

Neni 334

Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori mund t'i kontrollojë objektet dhe lokalet e punës, librat afariste, regjistrat, evidencën dhe dokumentacionin, dokumentet dhe shkresat e lëndëve, t'i dëgjojë shfrytëzuesit, të punësuarit, si dhe personat tjerë, ta konfirmojë identitetin e personit duke e kontrolluar dokumentin personal, përkohësisht t'i marrë dokumentacionin, lëndët dhe shkresat tjera, ta ndjekë kryerjen e masave të caktuara për tejkalimin e parregullsive të caktuara, si dhe të ndërmarrë punë të tjera të përcaktuara dhe në pajtim me këtë ligj.

Inspektori është i detyruar të veprojë me ligj, në kohë dhe në përputhje me Kodin e Etikës së nëpunësve civilë dhe Kodin e etikës së shërbimit inspektues dhe të mbajë fshehtësinë e të dhënave të klasifikuara.

Udhëheqësi ose ndonjë person tjetër i autorizuar në institucionin e mbrojtjes sociale dhe dhënësi tjetër i shërbimeve sociale ,është i detyruar që inspektorit t'i mundësojnë kryerje të papenguar të mbikëqyrjes inspektuese dhe t'i sigurojë disponim dhe inspektim në të gjitha mjetet dhe dokumentacionin e nevojshëm.

Neni 335

Për mbikëqyrjen e kryer inspektuese, gjendjen e konstatuar dhe masat e ndërmarra, përkatësisht masat dhe afatet e përcaktuara për mënjanimin e parregullsive të caktuara, inspektori përpilon procesverbal.

Neni 336

Nëse gjatë mbikëqyrjes inspektuese, inspektori i autorizuar konstaton se ka pasur parregullsi nga neni 350 i këtij ligji, inspektori i autorizuar është i detyruar të përpilojë procesverbal në të cilin do ta përcaktojë parregullsinë e kryer nga punëtori profesionist i cili drejtpërdrejt kryen punët në implementimin dhe zbatimin e ligjeve dhe rregullave në fushën e mbrojtjes sociale, me sugjerim për realizim të parregullsisë së përcaktuar në afat prej tetë ditësh dhe me dorëzimin e njëkohshëm të thirrjes për zbatimin e edukimit të punëtorit dhe të subjektit ku është përcaktuar parregullsia.

Formën dhe përmbajtjen e ftesës për edukim, si dhe mënyrën e zbatimit të edukimit i përcakton ministri.

Edukimin e organizon dhe e realizon inspektori, përkatësisht edhe nëpunësit e tjerë shtetëror në Ministri, të autorizuar për realizimin e mbikëqyrjes inspektuese, në afat jo më të gjatë se 15 ditë nga dita e kryerjes së inspektimit.

Edukimi mund të realizohet për një numër parregullsish identike ose identike të përcaktuara për një ose më shumë punëtorë profesionistë që i kryejnë në mënyrë të drejtpërdrejtë detyrat dhe subjektet.

Nëse në terminin e caktuar punëtori profesionist ose subjekti në të cilën realizohet edukimi nuk paraqitet në edukim, do të konsiderohet se edukimi është zbatuar.

Nëse punëtori profesionist ose subjekti në të cilin zhvillohet edukimi paraqitet në edukimin e planifikuar dhe e kryen atë, do të konsiderohet se ai është edukuar në lidhje me parregullsinë e përcaktuar.

Nëse inspektori i autorizuar gjatë zbatimit mbikëqyrjes kontrolluese konstaton se janë mënjanuar parregullsitë e përcaktuara nga paragrafin 1 të këtij neni, miraton konkluzion me të cilin e ndërpret procedurën e mbikëqyrjes inspektuese.

Nëse inspektori i autorizuar, gjatë zbatimit të mbikëqyrjes kontrolluese, konstaton se nuk janë mënjanuar parregullsitë nga paragrafi 1 i këtij neni, paraqet kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje para gjykatës kompetente.

Inspektori dhe nëpunësit e tjerë shtetërorë në Ministri, të autorizuar për zbatim të mbikëqyrjes inspektuese mbajnë evidencë për zbatimin e edukimit.

Ministri me akt e përcakton përmbajtjen dhe mënyrën e udhëheqjes së evidencës nga paragrafi 9 i këtij neni.

Neni 337

Ministria për kontrollin e kryer nga inspektorët dhe edukimet e zbatuara përgatit raporte tremujore, të cilat i publikon në ueb faqen e Ministrisë për rishikimin tremujor të unifikuar.

Neni 338

Në zbatimin e mbikëqyrjes inspektuese, inspektori është i autorizuar që me aktvendim t'i caktojë masat në vijim:

- të urdhërojë mënjanimin e mangësive dhe parregullsive të konstatuara, në afat të caktuar dhe
- të urdhërojë që miratuesi i aktvendimit, ta rishqyrtojë atë dhe të miratojë aktvendim të ri, me të cilin do ta zëvendësojë aktvendimin e mëparshëm, të miratuar në kundërshtim me ligjin ose rregull tjetër.

Në aktvendimin me të cilin caktohet masa përcaktohet edhe afati për zbatimin e tij.

Në rast të rrezikut të pritshëm të drejtpërdrejtë për shëndetin ose jetën e qytetarëve, inspektori do të marrë aktvendim gojor dhe menjëherë do të urdhërojë zbatimin e tij. Aktvendimi gojor futet në procesverbalin nga neni 335 i këtij ligji, ndërsa aktvendimi me shkrim merret në afat prej tetë ditësh nga dita e shqiptimit të aktvendimit gojor.

Neni 339

Inspektori, gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese i ka të drejtat dhe obligimet si vijojnë:

- me aktvendim të ndalojë që institucioni për mbrojtje sociale dhe personat e tjerë juridikë dhe fizikë të cilët kryejnë punë të caktuara nga mbrojtja sociale, të zbatojnë masa dhe të ndërmarrin punë të cilat janë në kundërshtim me ligjin dhe dispozitë tjetër dhe

- të parashtrojë kallëzim penal për vepër penale të kryer, kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje ose iniciativë për ngritjen e procedurës disiplinore, nëse gjen dëshmi se me shkeljen e dispozitave është kryer vepër penale, shkelje ose shkelje serioze e disiplinës së punës, moskryerje, kryerje joetike dhe e parakohshme e punës dhe detyrave të punës.

Organi të cilit i është parashtruar kërkesa ose kallëzimi nga paragrafi 1 alineja 2 të këtij neni, është i obliguar që vendimin e vet t'ia parashtrojë inspektorit, në afat prej 15 ditësh pas miratimit të vendimit.

Neni 340

Me ankesën kundër akteve të inspektimit vendos Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Shkallë të Dytë në fushën e mbikëqyrjes inspektuese dhe procedurës për kundërvajtje.

Ankesa nuk e pengon zbatimin e aktvendimit

Me përjashtim, zbatimi i aktvendimit mund të shtyhet deri në vendimin përfundimtar pas ankesës nëse këtë natyra e marrëdhënieve e lejon, nëse shtyrja nuk është në kundërshtim të interesit publik dhe nëse me zbatimin e aktvendimeve, do t'i shkaktohej dëm subjektit të mbikëqyrjes ose shfrytëzuesve të shërbimeve të tij.

Propozimi për shtyrjen e zbatimit të aktvendimit, deklarohet në ankesë.

Neni 341

Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese vërtetohet se institucionet për mbrojtje sociale dhe personat tjerë juridikë dhe fizikë të cilët kryejnë punë të caktuara nga mbrojtja sociale, nuk i përmbushin kushtet e përcaktuara për punë, bëjnë shkelje të rëndë të ligjit ose dispozitës tjetër ose më rëndë i shkelin të drejtat e shfrytëzuesve, inspektori pa prolongim e informon ministrin.

Nëse konstatohet se institucioni për mbrojtje sociale dhe personat tjerë juridikë dhe fizikë të cilët kryejnë punë të caktuara nga mbrojtja sociale, në afatin e përcaktuar nuk i kanë mënjanuar mangësitë e konstatuara me aktvendimin nga neni 338 paragrafi 1 të këtij ligji, inspektori është i detyruar që pa prolongim ta informojë ministrin.

Neni 342

Ministri në bazë të raportit për mbikëqyrjen e kryer inspektuese, do të miratojë aktvendim për:

- ndalim të punës së institucionit për mbrojtje sociale dhe personit tjetër juridik dhe fizik i cili kryen punë të caktuara nga mbrojtja sociale, nëse nuk kanë marrë leje për themelimin e institucionit nga nenet 171 paragrafi 2 dhe 173 të këtij ligji, përkatësisht aktvendim për përmbushjen e kushteve për fillim me punë nga neni 175 i këtij ligji dhe aktvendim për dhënien e lejes për kryerjen e punëve të caktuara të mbrojtjes sociale nga neni 130 paragrafi 3 të këtij ligji, si dhe nëse më tej nuk i plotëson kushtet në pikëpamje të lokalit, pajisjes dhe kuadrit profesional të përcaktuar me këtë ligj dhe

- ndërmarrjen e masave tjera për të cilat është i autorizuar me këtë ose me ligj tjetër

Kundër aktvendimit nga paragrafi 1 alineja 1 të këtij neni, mund të parashtrohet ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedurë Administrative dhe Procedurë nga Marrëdhënia e Punës, në afat prej tetë ditësh nga dita e marrjes së aktvendimit.

Kreu XVI.

MBIKËQYRJA E PUNËS PROFESIONALE

Neni 343

Mbikëqyrjen e punës profesionale të institucionit për mbrojtje sociale dhe punëtorëve në të, si dhe të personit tjetër juridik dhe fizik i cili kryen punë të caktuara në mbrojtjen sociale në tekstin e mëtejmë: mbikëqyrje të punës profesionale) e kryen Enti për Veprimtari Sociale.

Neni 344

Në kryerjen e mbikëqyrjes së punës profesionale, marrin pjesë punëtorë në Entin për Veprimtari Sociale me titull nga sferat të cilat janë të përfaqësuara në veprimtarinë e institucionit për mbrojtje sociale dhe dhënës të tjerë të shërbimeve sociale, në të cilin kryhet mbikëqyrja.

Punëtorët në Entin për Veprimtari Sociale të cilët kryejnë mbikëqyrje të punës profesionale, nuk mund të jenë me shkallë më të ulët të përgatitjes profesionale, nga shkalla e përgatitjes profesionale të punëtorëve për punën e të cilëve kryhet mbikëqyrja.

Neni 345

Mbikëqyrja e punës profesionale kryhet për vëzhgimin, përcjelljen, kontrollin, inspektimin dhe përparimin e mënyrës dhe kualitetit të punës profesionale, dhe efikasitetit në realizimin e funksioneve në institucionet për mbrojtje sociale, të përcaktuara me këtë ligj dhe dispozita tjera.

Me mbikëqyrjen e punës profesionale jepet ndihmë profesionale në punën e institucionit për mbrojtje sociale dhe punëtorët në të.

Neni 346

Mbikëqyrja e punës profesionale kryhet në bazë të Programit për punë, të Entit për Veprimtari Sociale dhe me kërkesë të Ministrisë.

Neni 347

Institucionet dhe dhënësit tjerë të shërbimeve sociale nga neni 343 i këtij ligji, janë të obliguar që të mundësojnë inspektim të punës dhe dokumentacionit të përgjithshëm, gjatë kryerjes së mbikëqyrjes së punës profesionale.

Neni 348

Për mbikëqyrjen e kryer të punës profesionale, Enti për Veprimtari Sociale përpilon raport në të cilin përcakton masa dhe afate për eliminimin e parregullsive dhe mangësive të konfirmuara.

Për mbikëqyrjen e kryer të punës profesionale, Enti për Veprimtari Sociale, raportin nga paragrafi 1 i këtij neni, e parashtron:

- te institucioni publik,
- te institucioni privat dhe institucioni që e ka themeluar komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit dhe te themeluesi,
- te dhënës të tjerë të shërbimeve sociale dhe
- te Ministria.

Raporti nga paragrafi 1 i këtij neni, parashtrohet në afat prej 15 ditësh nga zbatimi i mbikëqyrjes.

Neni 349

Institucioni për mbrojtje sociale dhe personi i cili kryen punë të caktuara në mbrojtjen sociale, janë të detyruar që t'i shqyrtojnë konstatimet në raportin për mbikëqyrjen e realizuar të punës profesionale, të ndërmarrin masa përkatëse për tejkalimin e parregullsive të konfirmuara, dhe për atë ta informojnë Ministrinë dhe Entin për Veprimtari Sociale.

Kreu XVII.

DISPOZITAT KUNDËRVAJTËSE

Neni 350

Gjobë në shumë prej 1 000 eurosh në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje institucionit për mbrojtje sociale ose personit tjetër juridik, nëse:

- shfrytëzuesin e mbrojtjes sociale e vendos në pozitë të pabarabartë (neni 16) të këtij ligji,
- nuk informon për ndërprerje të punës së institucionit privat (neni 180) të këtij ligji,
- personi fizik nuk mban evidencë për shfrytëzuesit dhe shërbimet e dhëna (neni 133 paragrafi 1 alineja 3) dhe nuk informon për ndërprerjen e përkohshme të kryerjes së punëve (neni 138 paragrafi 2) të këtij ligji,
- nuk i ofron mbrojtje sociale personit në gjendje të rrezikut social l (neni 115, paragrafi 1, alineja 2) të këtij ligji,
- nuk e udhëheq ose në mënyrë të parregullt e udhëheq evidencën dhe dokumentacionin e përcaktuar (neni 254 paragrafi 1) të këtij ligji,
- nuk i zbaton masat e përcaktuara në nenin 315, paragrafin 4 të këtij ligji,
- nuk vepron pas aktvendimit për mënjanimin e mangësive dhe parregullsive të konstatuara, në afatin e caktuar (neni 338 paragrafi 1 alineja 1 dhe 2) të këtij ligji,
- nuk respektohet ndalimi për zbatimin e masave dhe ndërmarrje të punëve të cilat janë në kundërshtim me Ligjin dhe dispozitë tjetër, gjatë kryerjes së punëve nga mbrojtja sociale (neni 339 paragrafi 1 alineja 1) të këtij ligji,
- pamundësohet kryerja e mbikëqyrjes së punës profesionale (neni 334 paragrafi 3) të këtij ligji
- në afat të caktuar nuk e njofton inspektorin për masat e ndërmarra (neni 338 paragrafi 2) të këtij ligji,
- nuk e respekton ndalimin e punës së institucionit për mbrojtje sociale ose personit tjetër juridik dhe fizik, i cili kryen punë të caktuara nga mbrojtja sociale dhe nuk ndërmerren masa tjera (neni 342 paragrafi 1 alineja 1 dhe 2) të këtij ligji,
- pamundësohet kryerja e mbikëqyrjes së punës profesionale (neni 347) të këtij ligji dhe
- në afat të caktuar nuk ndërmerr masa për mënjanimin e mangësive të konfirmuara nga mbikëqyrja e kryer e punës profesionale (neni 348) të këtij ligji.

Gjobë në shumë prej 150 deri në 200 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet edhe personit fizik që kryen punë të caktuara nga mbrojtja sociale, për kundërvajtjet nga paragrafi 1 i këtij neni.

Gjobë në shumë prej 30 % nga gjoba e caktuar për institucionin për mbrojtje sociale ose person tjetër juridik do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi 1 i këtij neni në person përgjegjës në institucion për mbrojtje sociale ose në person tjetër juridik.

Gjobë në shumë prej 150 deri në 200 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi 1 i këtij neni punëtorit i cili drejtpërdrejt i kryen punët.

Gjobë në shumë prej 150 deri në 200 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi 1 këtij neni edhe udhëheqësit të sektorit në institucion për mbrojtje sociale.

Gjobë në shumë prej 25 deri në 50 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit të autorizuar zyrtar nga qendra që e mban procedurën, nëse:

- me detyrë zyrtare nuk kërkon dëshmi dhe të dhëna për të cilat evidencë zyrtare mban organi publik kompetent, në afat prej tri ditëve nga dita e marrjes së kërkesës (neni 268) të këtij ligji dhe
- nuk miraton aktvendim në afat prej 60 ditëve nga dita e pranimit të kërkesës (neni 282) të këtij ligji.

Gjobë në shumë prej 25 deri 50 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit zyrtar të autorizuar nga organi publik kompetent nëse nuk i dorëzon të dhënat dhe dokumentet e kërkuara sipas detyrës zyrtare në afat prej tri ditëve nga dita e pranimit të kërkesës (neni 268) të këtij ligji.

Neni 351

Gjobë në shumë prej 1.000 deri në 2.000 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet drejtorit të institucionit nëse nuk vepron sipas udhëzimeve të detyrueshme me shkrim të lëshuar nga ministri, ndërsa i referohen avancimit dhe përsosjes së punës së institucionit (neni 188, paragrafi 3) të këtij ligji.

Neni 352

Gjobë në shumë prej 1.000 deri në 2.000 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje anëtarit të Komisionit nga neni 258 i këtij ligji, nëse vendos për refundimin e mjeteve, të paguara si detyrime doganore, tatim mbi vlerën e shtuar dhe akciza për blerje të automjeteve të pasagjerëve në kundërshtim me këtë ligj.

Gjobë në shumë prej 1.000 deri në 2.000 euro në kundërvlerë në denarë do të shqiptohet për kundërvajtje anëtarit të Komisionit nga neni 258 i këtij ligji, nëse e paraqet gabimisht gjendjen faktike për mënyrën e përdorimit të automjeteve të pasagjerëve.

Neni 353

Gjobë në shumë prej 2,000 eurosh në kundërvlerë në denarë do të shqiptohet për kundërvajtje të institucionit të mbrojtjes sociale ose personit tjetër juridik nëse:

- nuk paraqet raport (nenet 115, paragrafi 1, alineja 10) të këtij ligji,
- nuk e harmonizon orarin, fillimin dhe mbarimin e orarit të punës (neni 253) të këtij ligji,
- nuk vepron sipas njoftimit për heqjen e licencës për punë të punëtorit profesionist (neni 243, paragrafi 3) të këtij ligji.

Gjobë në shumë prej 30% të gjobës së maturuar për institucionin për mbrojtje sociale ose për person tjetër juridik do t'i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi 1 i këtij neni dhe personit përgjegjës në institucionin e mbrojtjes sociale ose në personin tjetër juridik.

Gjobë në shumë prej 200 deri në 300 euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtjet nga paragrafi 1 i këtij neni i personit që kryen veprimtari të caktuara në mbrojtjen sociale.

Neni 354

Gjobë në shumë prej 2.000 eurosh në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje institucionit të sigurimeve shoqërore dhe qendrës për shërbime sociale që kryen veprimtari të mbrojtjes sociale, ndërsa miratimi është hequr (neni 181) të këtij ligji.

Neni 355

Për kundërvajtjet e përcaktuara me këtë ligj, kryhet procedurë kundërvajtëse dhe sanksion për kundërvajtje shqipton gjykata kompetente.

Neni 356

Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenet 350, 351, 352, 353 dhe 354 të këtij ligji, inspektori përkatësisht personi i autorizuar nga Ministria për Punë dhe Politikë Sociale për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese është i obliguar ë kryerësit të kundërvajtjes t'i lëshojë urdhërpagesën për kundërvajtje, në pajtim me Ligjin për kundërvajtje.

Nëse kryerësi ka marrë urdhërpagesën për kundërvajtje, ai duhet ta nënshkruaje atë. Marrja e urdhërpagesës për kundërvajtje nga kryerësi i kundërvajtjes regjistrohet në procesverbal.

Procesverbali nga paragrafi 2 i këtij neni përcaktohet mënyra në të cilën eliminohen pasojat e dëmshme të kundërvajtjes, si dhe mënyra e tejkalimit të pasojave të kundërvajtjes së kryer.

Kur si kryerës i kundërvajtjes paraqitet person juridik, procesverbalin dhe urdhërpagesën për kundërvajtje i nënshkruan nga personi përgjegjës në personin juridik ose person i autorizuar prej tij.

Inspektori përkatësisht personi i autorizuar nga Ministria e Punës dhe Politikës Sociale për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese, është i detyruar të mbajë evidencë për urdhërpagesat e lëshuara për kundërvajtje dhe për rezultatin e procedurave të ngritura.

Në evidencën nga paragrafi 5 i këtij neni grumbullohen, përpunohen dhe ruhen të dhënat vijim: emri dhe mbiemri, përkatësisht titulli i kryesit të kundërvajtjes, vendbanimi përkatësisht vendqëndrimi, selia, lloji i kundërvajtjes, numri i urdhërpagesës për kundërvajtje të lëshuar atij dhe rezultati i procedurës.

Të dhënat personale nga paragrafi 6 këtij neni mbahen për pesë vjet nga dita e hyrjes në evidencë.

Ministri i Punës dhe Politikës Sociale përcakton formën dhe përmbajtjen e urdhërpagesës për kundërvajtje.

Neni 357

Vlerësimi i shumës së gjobës për personat juridikë kryhet në pajtim me Ligjin për kundërvajtje.

Kreu XVIII.

DISPOZITA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 358

Procedurat për realizimin e të drejtës nga mbrojtja sociale të filluara para hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të përfundojnë sipas dispozitave të këtij ligji.

Neni 359

Qendra për punë sociale është e obliguar me detyrë zyrtare që ta kryejë përkthimin e personave të cilët kanë realizuar të drejta sipas rregullave të deritashme nga mbrojta sociale, me aktvendim në pajtim me dispozitat e këtij ligji, në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Deri në miratimin e aktvendimit të përkthimit nga paragrafi 1 i këtij neni, shfrytëzuesi vazhdon të përdorë të drejtën e mbrojtjes sociale në përputhje me rregullat në fuqi deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji.

E drejta për ndihmë financiare nga mbrojtja sociale e përcaktuar me vendim të Qendrës për Punë Sociale në procedurën e përkthimit nga paragrafi 1 i këtij neni, fitohen në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji nëse shuma e të drejtës është më e lartë se shuma e të drejtës së mëparshme të shfrytëzuesit.

Neni 360

Shfrytëzuesi i ndihmës së përhershme financiare, shtesës për mobilitet dhe persona të verbër, shtesës për person të shurdhër dhe ndihmës financiare për ndihmë dhe përkujdesje nga personi tjetër përkthehen në të drejtën e duhur për ndihmë financiare nga mbrojtja sociale në përputhje me gjetjet ekzistuese, vlerësimin dhe mendimin mbi të cilin është fituar e drejta, deri në kalimin e periudhës për pasqyrë të kontrollit.

Neni 361

Deri në formimin e komisioneve profesionale, të parapara në nenin 51 i këtij ligji, rezultat, mendim dhe vlerësim për realizim të të drejtës së kompensimit për ndihmë dhe kujdes nga personi tjetër jep komisioni profesional në pajtim me rregullat që ishin në fuqi deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 362

Deri në përcaktimin e çmimeve për shërbimet e mbrojtjes sociale në pajtim me nenin 308 të këtij ligji, kompensimi për personin e përkujdesur dhe kompensimin për personin për përkujdesje paguhen në shumën e përcaktuar në përputhje me rregullat në fuqi deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji.

Neni 363

Personi i cili me aktvendim të Qendrës për Punë Sociale vendoset në institucion për mbrojtje institucionale dhe shfrytëzon të drejtën për kompensimin e mobilitetit dhe verbërisë, si dhe shtesë për persona të shurdhur në përputhje me rregullat në fuqi deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji, do të vazhdojë me përdorimin e kompensimit për shkak të pengesës ë pajtim me dispozitat e këtij ligji, derisa zgjatë vendosja.

Neni 364

Institucionet e përhershme për mbrojtje sociale do të vazhdojnë të punojnë si institucione publike për mbrojtje sociale të themeluara nga Qeveria, në pajtim me rrjetin e përcaktuar të institucioneve publike për mbrojtje sociale, të miratuar në pajtim me rregullat që ishin në fuqi deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji deri në përcaktimin e rrjetit të dhënësve të autorizuar të shërbimeve sociale nga neni 8 i këtij ligji.

Neni 365

Institucionet dhe personat tjerë juridikë të cilët kryejnë veprimtari nga sfera e mbrojtjes sociale, do ta harmonizojnë punën e tyre, aktet e tyre dhe përbërjen e organeve drejtuese me dispozitat e këtij ligji, në afat prej gjashtë muajve nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 366

Institucionet publike të përhershme janë të obliguara që t'i përmbushin kushtet e parapara për fillimin me punë nga neni 171 paragrafi 6 i Ligjit, në afat prej tre vitesh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 367

Komisioni për Licencimin e Dhënësve të Shërbimeve Sociale, komisioni për sigurimin e fondeve, komisioni i licencimit dhe komisioni për miratimin e programeve për edukimin e vazhdueshëm profesional formohen në afat prej gjashtë muajve nga dita e fillimit të zbatimit të këtij ligji.

Neni 368

Punëtorët profesionistë në institucionet për mbrojtje sociale vazhdojnë të punojnë deri në marrjen e licencës për punë, nga Komisioni për Licencim.

Deri në marrjen e licencës të veçantë për udhëheqës të rastit në qendër për punë sociale, punëtorët e përhershëm profesionistë do të kryejnë punët e udhëheqjes së rasteve, ndërsa më vonë se 12 muaj pas hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 369

Punëtorët socialë dhe punëtorët tjerë profesionistë, me përgatitje të lartë shkollore të kryer dhe mbi 15 vjet përvojë pune, të cilët deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji janë në marrëdhënie pune në institucionet e mbrojtjes sociale, vazhdojnë edhe më tej t'i kryejnë punët profesionale nga sfera e mbrojtjes sociale.

Neni 370

Drejtorët e institucioneve të përhershme për mbrojtje sociale, vazhdojnë që ta kryejnë funksionin, deri në kalimin e mandatit për të cilin janë zgjedhur.

Neni 371

Aktet nënligjore të parapara me këtë ligj, ministri do t'i miratojë në afat prej gjashte muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, me përjashtim të akteve nënligjore të parashikuara në nenet 37, 41, 46, paragrafi 3, 54, 56, 59 paragrafi 4, 60, paragrafi 5 dhe 65 të këtij ligji, të cilat Ministri do të miratojë në afat prej një muaji nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Deri në hyrjen në fuqi të akteve nënligjore nga paragrafi 1 i këtij neni vazhdojnë të vlejnë aktet nënligjore të miratuara në bazë të Ligjit për mbrojtje sociale ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 79/2009, 36/11, 51/11, 166/12, 15/2013, 79/13, 164/13, 187/13, 38/14, 44/14, 116/14, 180/14, 33/15, 72/15, 104/15, 150/15, 173/15, 192/15, 30/16, 163/17 dhe 51/18).

Neni 372

Deri në formimin e qendrës për mbështetje për familjet kujdestare, qendra kompetente për punë sociale kryen përgatitjen, vlerësimin dhe trajnimin e familjeve të ardhshme kujdestare në bazë të Programit për vlerësim të familjeve kujdestare të përgatitur nga Enti për Veprimtari Sociale.

Neni 373

Të drejtat e ndihmës në para nga mbrojtja sociale të parashikuara me këtë ligj do të fillojnë të paguhen muajin e ardhshëm pas hyrjes në fuqi të këtij ligji, e për muajin paraprak.

Neni 374

Dispozitat e këtij Ligji që kanë të bëjnë me të drejtën e sigurisë sociale të personave të moshuar do të fillojnë të zbatohen me fillimin e zbatimit të Ligjit për siguri sociale për persona të moshuar.

Neni 375

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji shfuqizohet Ligji për mbrojtje sociale ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 79/2009, 36/11, 51/11, 166/12,

15/2013, 79/13, 164/13, 187/13, 38/14, 44/14, 116/14, 180/14, 33/15, 72/15, 104/15, 150/15, 173/15, 192/15, 30/16, 163/17 dhe 51/18).

Neni 376

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

1302.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СОЦИЈАЛНА СИГУРНОСТ ЗА СТАРИТЕ ЛИЦА

Се прогласува Законот за социјална сигурност за старите лица,

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 21мај 2019 година.

Бр. 08-3030/1
21 мај 2019 година
Скопје

Претседател на Република Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi,** с.р.

З А К О Н
ЗА СОЦИЈАЛНА СИГУРНОСТ ЗА СТАРИТЕ ЛИЦА

Член 1

Со овој закон се уредува социјалната сигурност за старите лица, условите и постапката за остварување и финансирањето на правото на социјална сигурност за старите лица.

Член 2

Социјалната сигурност за старите лица се обезбедува согласно со начелата на социјална праведност, хуманост и солидарност.

Член 3

Право на социјална сигурност за старите лица има лице со навршени 65 години возраст под услови утврдени со овој закон.

Ако подносителот на барањето за остварување на правото од ставот 1 на овој член има брачен другар или лице со кое живее во вонбрачна заедница со навршени 65 години возраст, правото го остварува само едно од лицата.

Член 4

Право на социјална сигурност за старите лица, лицето од членот 3 став 1 од овој закон го остварува ако:

1. има државјанство на Република Северна Македонија;

2. има постојано место на живеење во Република Северна Македонија во последните 15 години пред поднесување на барањето;

3. нема во сопственост имот и имотни права од кои може да се издржува;

4. не е корисник на пензија од Република Северна Македонија или вид на исплата по основ на старост, инвалидност или доживување од друга држава и

5. не остварило приходи по сите основи во последните три месеци пред поднесување на барањето.

Условите од ставот 1 точки 3, 4 и 5 на овој член се однесуваат и за неговиот брачен другар или лицето со кое живее во вонбрачна заедница.

Член 5

Право на социјална сигурност за старите лица не може да оствари лице кое со решение на центарот за социјална работа е сместено подолго од 30 дена во установа за вон-семејна социјална заштита, здравствена или друга установа.

Член 6

Висината на месечниот износ на правото на социјална сигурност за старите лица изнесува 6.000 денари.

Висината на месечниот износ на правото на социјална сигурност за старите лица, се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика во јануари во тековната година.

Во случај кога нема пораст на трошоците на живот за претходната година не се врши усогласување на висината на правото на социјална сигурност за старите лица.

Член 7

Корисникот на правото на социјална сигурност за старите лица, има право на паричен додаток заради покривање на дел од трошоците за потрошувачка на енергенси во домаќинството, за месеците од октомври до март.

Месечниот износ на висината на додатокот од ставот 1 на овој член изнесува 1.000 денари месечно, усогласена со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Во случај кога нема пораст на трошоците на живот за претходната година не се врши усогласување на висината на паричниот додаток заради покривање на дел од трошоците за потрошувачка на енергенси во домаќинството.

Паричниот додаток од ставовите 1 и 2 на овој член, во случај кога корисникот е член на домаќинство се остварува само кога домаќинството не го користи овој додаток согласно со Законот за социјалната заштита.

Член 8

На корисникот на правото на социјална сигурност за старите лица му се обезбедува право на здравствена заштита, согласно со овој закон и прописите од областа на здравственото осигурување.

Здравствена заштита од ставот 1 на овој член се обезбедува само доколку не може да се стекне со осигурување по друга основа.

Член 9

Корисникот е должен да ја пријави материјалната и имотната состојба за себе, за брачниот другар или лицето со кое живее во вонбрачна заедница, при поднесување на барањето и за време на користење на правото, да извести за промените во текот на користењето на правото, а кои влијаат на остварување и користење на правото, во рок од 15 дена сметано од настанувањето на промената, до надлежниот центар за социјална работа.

Член 10

Правото на социјална сигурност за старите лица престанува ако:

- корисникот при поднесувањето на барањето даде невистинити или нецелосни податоци за материјалната, семејната и имотната состојба за себе, брачниот другар или лицето со кое живее во вонбрачна заедница,
- корисникот не ја пријави промената на материјалната и имотната состојба за себе, брачниот другар или лицето со кое живее во вонбрачна заедница, во текот на користењето на правото и
- корисникот со решение на центарот е сместен подолго од 30 дена во установа за вон-семејна социјална заштита или згрижувачко семејство, здравствена или друга установа.

Во случаите од ставот 1 алинеи 1 и 2 на овој член правото на социјална сигурност за стари лица не може да се користи во наредните 12 месеци.

Член 11

Постапката за остварување на правото на социјална сигурност за старите лица се поведува по барање на лицето од членот 3 став 1 од овој закон или неговиот старател.

Член 12

Правото на социјална сигурност за старите лица се остварува од денот на поднесување на барањето од членот 11 од овој закон.

Правото на социјална сигурност за старите лица престанува со денот на престанокот на условите за користење на правото, утврдени со овој закон.

Член 13

По барањето за остварување на правото на социјална сигурност за старите лица во прв степен решава центарот за социјална работа, надлежен за подрачјето на кое подносителот на барањето има живеалиште или престојувалиште, во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето.

По жалбата против решението од ставот 1 на овој член решава Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка по работен однос во втор степен.

Член 14

Министерот за труд и социјална политика го пропишува начинот на утврдување на состојбата и видот на приходите, имотот и имотните права на подносителот и неговиот брачен другар или лице со кое живее во вонбрачна заедница, образецот на барањето и потребната документација за остварување на правото на социјална сигурност за старите лица.

Член 15

Центарот за социјална работа, во постапката за остварување на правото на социјална сигурност за старите лица соодветно ги применува одредбите од Законот за социјалната заштита.

Член 16

Средствата за финансирање на правото на социјалната сигурност за старите лица се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија.

Член 17

Подзаконскиот акт предвиден со овој закон, ќе се донесе во рок од еден месец од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 18

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I GJ
PËR SIGURI SOCIALE PËR PERSONA TË MOSHUAR

Neni 1

Me këtë ligj rregullohet siguria sociale për personat e moshuar, kushtet dhe procedura për realizimin dhe financimin e të drejtës së sigurisë sociale për persona të moshuar.

Neni 2

Siguria sociale për personat e moshuar garantohet në pajtim me parimet e të drejtës sociale, humanitetit dhe solidaritetit.

Neni 3

Të drejtë të sigurisë sociale për persona të moshuar ka personi me 65 vjet të mbushura moshë me kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

Nëse parashtruesi i kërkesës për realizim të së drejtës nga paragrafi 1 i këtij neni ka bashkëshort ose person me të cilin jeton në bashkësi jashtëmartesore me 65 vjet të mbushura moshë, të drejtën e realizon vetëm njëri nga personat.

Neni 4

Të drejtën e sigurisë sociale për persona të moshuar, personi nga neni 3 paragrafi 1 i këtij ligji e realizon, nëse:

1. ka shtetësi të Republikës së Maqedonisë së Veriut;

2. ka vendbanim të përhershëm në Republikën e Maqedonisë së Veriut në 15 vitet e fundit para paraqitjes së kërkesës;

3. nuk ka në pronësi pronë dhe të drejta pronësore nga të cilat mund të mbahet;

4. nuk është shfrytëzues i pensionit nga Republika e Maqedonisë së Veriut ose llojit të pagesës në bazë të moshës, invaliditetit ose përjetimit nga shtet tjetër dhe

5. nuk ka realizuar të ardhura në të gjitha bazat në tre muajt e fundit para paraqitjes së kërkesës.

Kushtet nga paragrafi 1 pikat 3, 4 dhe 5 të këtij neni kanë të bëjnë edhe me bashkëshortin e tij ose personin me të cilin jeton në bashkësi jashtëmartesore.

Neni 5

Të drejtë të sigurisë sociale për personat e moshuar nuk mund të realizojë personi i cili me aktvendim të Qendrës për Punë Sociale është vendosur më gjatë se 30 ditë në institucion për mbrojtje sociale jashtë familjes, institucion shëndetësor ose institucion tjetër.

Neni 6

Lartësia e shumës mujore të të drejtës për siguri sociale për persona të moshuar është 6.000 denarë.

Lartësia e shumës mujore të të drejtës për siguri sociale për persona të moshuar, harmonizohet me rritjen e shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, të publikuar nga Enti Shtetëror i Statistikës në janar të vitit rrjedhës.

Në rast kur nuk ka rritje të shpenzime të jetesës për vitin paraprak nuk kryhet harmonizim i lartësisë së të drejtës për siguri sociale për persona të moshuar.

Neni 7

Shfrytëzuesi i të drejtës për siguri sociale për persona të moshuar, ka të drejtë të shtesës në para për mbulimin e një pjese të shpenzimeve për konsum të energjentëve në ekonominë familjare për muajt nga tetori deri në mars.

Shuma mujore e lartësisë së shtesës nga paragrafi 1 i këtij neni është 1.000 denarë në muaj, i harmonizuar me rritjen e shpenzimeve së jetesës për vitin paraprak, të publikuar nga Enti Shtetëror i Statistikës, në janar për vitin rrjedhës.

Në rast se nuk ka rritje të shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, nuk bëhet harmonizim i lartësisë së shtesës në para për shkak të mbulimit një pjese të shpenzimeve për konsum të energjentëve në ekonominë familjare.

Shtesa në para nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, në rast se shfrytëzuesi është anëtar i ekonomisë familjare realizohet vetëm kur ekonomia familjare nuk e shfrytëzon këtë shtesë në pajtim me Ligjin për mbrojtje sociale.

Neni 8

Shfrytëzuesit të së drejtës për siguri sociale për persona të moshuar i sigurohet e drejta për mbrojtje shëndetësore, në përputhje me këtë ligj dhe me rregullat në fushën e sigurimit shëndetësor.

Mbrojtja shëndetësore nga paragrafi 1 i këtij neni sigurohet vetëm nëse nuk mund të fitohet me sigurim në bazë tjetër.

Neni 9

Shfrytëzuesi është i detyruar ta paraqet gjendjen materiale dhe pronësore për vete, bashkëshortin ose personin me të cilin jeton në bashkësi jashtëmartesore, gjatë parashtrimit të kërkesës dhe gjatë shfrytëzimit të së drejtës, të njoftojë për ndryshimet gjatë shfrytëzimit të së drejtës, ndërsa të cilat ndikojnë në realizimin dhe shfrytëzimin e së drejtës, në afat prej 15 ditëve duke llogaritur nga ndodhja e ndryshimit te qendra kompetente për punë sociale.

Neni 10

E drejta për siguri sociale për persona të moshuar, ndërpritet nëse:

- shfrytëzuesi gjatë paraqitjes së kërkesës jep informacione të pavërteta ose të paplota mbi gjendjen materiale, familjare dhe pronësore për vete, bashkëshortin ose personin me të cilin jeton në bashkësi jashtëmartesore;
- shfrytëzuesi nuk e paraqet ndryshimin e gjendjes materiale dhe pronësore për vete, bashkëshortin ose personin me të cilin jeton në bashkësi jashtëmartesore, gjatë shfrytëzimit të së drejtës dhe
- Në rastet nga paragrafi 1, alinetë 1 dhe 2 të këtij neni e drejta për sigurim social për persona të moshuar nuk mund të shfrytëzohet në 12 muajt e ardhshëm.

Neni 11

Procedura për realizimin e së drejtës për siguri sociale për persona të moshuar ngrihet me kërkesë të personit nga neni 3 paragrafi 1 i këtij ligji ose kujdestarit të tij.

Neni 12

E drejta e sigurisë sociale për persona të moshuar realizohet nga dita e paraqitjes së kërkesës nga neni 11 i këtij ligji.

E drejta e sigurisë sociale për persona të moshuar pushon me ditën e ndërprerjes së kushteve për shfrytëzimin e të drejtës, të përcaktuara me këtë ligj.

Neni 13

Për kërkesën për realizimin e të drejtës të sigurisë sociale për persona të moshuar në shkallë të parë vendosë qendra për punë sociale, kompetente për rajonin ku parashtruesi i kërkesës ka vendbanim ose vendqëndrim, në afat prej 30 ditë nga dita e parashtrimit të kërkesës.

Për ankesë kundër aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni vendosë Komisioni shtetëror për vendosje në procedurën administrative dhe procedurën nga marrëdhënia e punës në shkallë të dytë.

Neni 14

Ministri i Punës dhe Politikës Sociale e përcakton mënyrën e përcaktimit të kushteve dhe llojit të të ardhurave, pronës dhe të drejtave pronësore të parashtruesit dhe bashkëshortit të tij ose personit me të cilin jeton në bashkësi jashtëmartesore, formularin e kërkesës dhe dokumentacionin e nevojshëm për realizimin e së drejtës për siguri sociale për persona të moshuar.

Neni 15

Qendra për punë sociale, në procedurën për realizimin e të drejtës për siguri sociale për persona të moshuar në mënyrë adekuate i zbaton dispozitat e Ligjit për mbrojtje sociale.

Neni 16

Mjetet për financimin e të drejtës për siguri sociale për persona të moshuar sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 17

Akti nënligjor i paparë me këtë ligj, do të miratohet ne afat prej një muaji nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 18

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në „Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

1303.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ДЕЦАТА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата,

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 21 мај 2019 година.

Бр. 08- 3031/1
21 мај 2019 година
Скопје

Претседател на Република Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi,** с.р.

З А К О Н
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ДЕЦАТА

Член 1

Во Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија" број 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 и 198/18), во член 6 ставот (1) се менува и гласи:

„Права за заштита на децата, во смисла на овој закон, се:

1) детски додаток;
2) посебен додаток;
3) еднократна парична помош за новороденче;
4) родителски додаток за дете;
5) додаток за образование;
6) партиципација.".

Член 2

Во член 11 ставот (2) се брише.

Член 3

Во член 12 ставот (1) се менува и гласи:

„Се забранува секоја дискриминација врз основа на раса, боја на кожа, потекло, национална или етничка припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, припадност на маргинализирана група, јазик, државјанство, социјално потекло, образование, религија или верско уверување, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, лично својство и општествен статус или која било друга основа.".

Член 4

Членот 14 се менува и гласи:

„(1) Директна дискриминација постои кога со барателот или корисникот на заштита на децата се постапува, се постапувало или би се постапувало понеповолно во однос на друго лице или група во фактичка или можна споредлива или слична ситуација, врз дискриминаторска основа.

(2) Индиректна дискриминација постои кога барателот или корисникот на заштита на децата се става во понеповолна положба во споредба со други лица или група лица, преку навидум неутрални прописи, одредби, критериуми, програми или практики, освен кога произлегуваат од легитимна цел, а средствата за постигнување на таа цел се пропорционални, односно се соодветни и неопходни.".

Член 5

Во член 15 став (1) зборовите: „членовите 13 и 14" се заменуваат со зборовите: „членот 12 став (1)".

Член 6

Во член 16 став (5) зборовите: „согласно условите утврдени со закон" се заменуваат со зборовите: „со која раководи лице кое ги исполнува условите согласно со овој закон, именувано од одговорното лице на високообразовната установа".

Во ставот (6) зборовите: „согласно условите утврдени со закон“ се заменуваат со зборовите: „со која раководи лице кое ги исполнува условите согласно со овој закон, именувано од одговорното лице на приватното училиште“.

Член 7

Членот 22 се менува и гласи:

„(1) Право на детски додаток се обезбедува на дете државјанин на Република Северна Македонија кое живее во домаќинство со постојано место на живеење во Република Северна Македонија и доколку домаќинството не поседува имот и имотни права од кои може да се издржува.

(2) Право на детски додаток се обезбедува и на дете од домаќинство кое остварило, односно користи право на гарантирана минимална помош согласно со Законот за социјалната заштита.

(3) Право на детски додаток може да оствари еден од родителите на детето, старателот или лицето на кое со решение на надлежниот центар за социјална работа детето му е доверено на чување и воспитание под услови утврдени со овој закон.

(4) Корисникот на правото на детски додаток треба да биде државјанин на Република Северна Македонија со постојано место на живеење во Република Северна Македонија.“.

Член 8

Членот 23 се менува и гласи:

„Странски државјанин кој има живеалиште и регулиран постојан престој во Република Северна Македонија согласно со закон, може да оствари право на детски додаток за дете согласно со овој закон и меѓународните договори ратификувани согласно со Уставот на Република Северна Македонија.“.

Член 9

Членот 24 се менува и гласи:

„Правото на детски додаток се остварува во зависност од материјалната состојба на домаќинството.“.

Член 10

Членот 25 се менува и гласи:

„Правото на детски додаток се обезбедува на дете до наполнување на 18 години живот.“.

Член 11

Во член 26 став (2) алинеја 2 запирката се заменува со сврзникот „и“.

Во алинеја 3 сврзникот „и“ се заменува со точка.

Алинејата 4 се брише.

Член 12

Членот 27 се менува и гласи:

„(1) Право на детски додаток има дете во семејство чии вкупни просечни месечни приходи остварени во последните три месеци пред поднесување на барањето и во текот на користењето на правото по сите основи на сите членови во домаќинството се во висина до прагот за пристап на правото на детски додаток, кој е поставен на 6.000 денари, а кој се зголемува за секој член на домаќинството за коефициент од еквивалентната скала, а најмногу за вкупно осум члена во домаќинството и тоа за:

- вториот член за коефициент од 0,5,
- третиот член за коефициент од 0,4,
- четвртиот член за коефициент од 0,4,
- петтиот член за коефициент од 0,2,
- шестиот член за коефициент од 0,1,
- седмиот член за коефициент од 0,1 и
- осмиот член за коефициент од 0,1.

(2) Еквивалентната скала од ставот (1) на овој член се зголемува дополнително за коефициент од 1,2 за самохран родител.

(3) При утврдување на висината на прагот за пристап на правото на детски додаток, за член на домаќинство или семејство не се смета лице кое е:

- на издржување казна затвор подолго од 30 дена,
- со решение на центарот за социјална работа е сместено во установа за вон-семејна социјална заштита или е сместено во здравствена или друга установа за период додека трае сместувањето и
- сторител на семејно насилство.

(4) Приходите и имотот на лицето од ставот (3) алинеја 3 на овој член, не се засметуваат при остварување на правото на детски додаток.

(5) Кога на домаќинството ќе му престане правото на гарантирана минимална помош согласно со Законот за социјалната заштита, центарот за социјална работа по службена должност преиспитува дали се исполнети условите за продолжување на користење на правото на детски додаток.“.

Член 13

Членот 28 се менува и гласи:

„(1) Домаќинство во смисла на овој закон е едночлено домаќинство или заедница на членови на семејството, како и други роднини меѓу кои не постои законска обврска за меѓусебно издржување, кои заеднички живеат, придонесуваат, стопанисуваат и трошат.

(2) Семејство во смисла на овој закон го сочинуваат брачните, односно вонбрачните другари, самохран родител, децата родени во брак, вон брак или посвоени, посиноци, внуци без родители земени на издржување и малолетни браќа и сестри (доколку немаат родители и се без средства за егзистенција), кои сочинуваат заедница на живеење, стопанисување и трошење.

(3) За самохран родител на дете за кое се остварува право на детски додаток и/или право на додаток за образование, во смисла на овој закон, се смета родител на:

- дете кое го издржува, ако другиот родител е починат,

- дете кое по смртта на еден родител остварило право на семејна пензија, а другиот родител е во работен однос,

- дете кое по смртта на еден родител остварило право на семејна пензија, а другиот родител не е во работен однос,

- дете од разведен брак ако родителот кај кого детето живее не живее во брачна, односно вонбрачна заедница,

- дете на кое едниот родител е непознат и

- дете на кое едниот родител се води за исчезнат.“.

Член 14

Членот 29 се брише.

Член 15

Во член 30 алинејата 1 се менува и гласи:

„-дете сместено во установа за социјална заштита или друга установа со решение на центарот за социјална работа и“.

Член 16

Членот 31 се менува и гласи:

„(1) Висината на детскиот додаток зависи од бројот на децата во семејството и возраста на децата.

(2) Доколку во семејството има дете на училишна возраст согласно со закон, висината на детскиот додаток за едно дете изнесува 1.000 денари месечно, а за две и повеќе деца во семејството изнесува 1.600 денари месечно за сите деца.

(3) Дококу во семејството има дете кое не е на училишна возраст согласно со закон, висината на детскиот додаток за едно дете изнесува 1.200 денари месечно, а за две и повеќе деца изнесува 1.900 денари месечно за сите деца.

(4) Доколку во семејството има две и повеќе деца, кои не се сите на училишна возраст, висината на детскиот додаток за сите деца изнесува 1.600 денари месечно.

(5) Висината на детскиот додаток од ставовите (2), (3) и (4) на овој член се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика во јануари за тековната година.

(6) Во случај кога нема пораст на трошоците на живот за претходната година, не се врши усогласување на висината на детскиот додаток.“.

Член 17

Во член 34 став (1) зборовите: „институционално згрижено на товар на државата“ се заменуваат со зборовите: „сместено во установа за вон-семејна социјална заштита или друга установа со решение на центарот за социјална работа“.

Член 18

Во член 35 став (3) зборовите: „социјална парична помош и постојана парична помош“ се заменуваат со зборовите: „гарантирана минимална помош“.

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

„(5) Во случај кога нема пораст на трошоците на живот за претходната година не се врши усогласување на висината на посебниот додаток од ставовите (1), (2) и (3) на овој член.“.

Член 19

Членот 36 се менува и гласи:

„(1) Еднократна парична помош за новороденче се обезбедува на семејство за прво и второ новородено дете.

(2) За прво и второ новородено дете се смета дете кое е прво и второ живородено дете по ред на раѓање на мајката, кој редослед се утврдува на ист начин кога мајката ќе роди повеќе деца одеднаш.

(3) За прво и второ новородено дете ќе се сметаат и посвоените деца, на возраст до една година, доколку мајката нема новородено дете во смисла на ставот (2) на овој член.“.

Член 20

Членот 37 се менува и гласи:

„(1) Право на еднократна парична помош за новороденче родено на територијата на Република Северна Македонија има еден од родителите, државјанин на Република Северна Македонија, со постојано место на живеење од најмалку 12 месеци непрекинато на територија на Република Северна Македонија до денот на раѓањето на детето.

(2) Висината на еднократната парична помош за прво новороденче изнесува 5.000 денари.

(3) Висината на еднократната парична помош за второ новороденче изнесува 20.000 денари.

(4) Висината на еднократната парична помош од ставовите (2) и (3) на овој член се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика во јануари за тековната година.

(5) Во случај кога нема пораст на трошоците на живот за претходната година, не се врши усогласување на висината на еднократната парична помош од ставовите (2) и (3) на овој член.“.

Член 21

Во член 38 став (2) зборовите: „Република Македонија“ се заменуваат со зборовите: „Република Северна Македонија“.

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Правото од ставот (1) на овој член се остварува доколку вкупниот просечен приход на семејството на мајката по сите основи во последните три месеци пред поднесување на барањето за остварување на користењето на правото и во текот на користењето на правото е понизок од висината на минималната нето плата утврдена за претходната година.“.

Ставовите (3), (4) и (5) стануваат ставови (4), (5) и (6).

Во ставот (6) кој станува став (7) бројот (5) се заменува со бројот (6).

Ставот (7) станува став (8).

Во ставот (8) кој станува став (9) бројот (7) се заменува со бројот (8).

Во ставот (9) кој станува став (10) бројот (8) се заменува со бројот (9).

Член 22

Членот 39-а се менува и гласи:

„Во случај кога нема пораст на трошоците на живот за претходната година, не се врши усогласување на висината на родителски додаток за трето дете од членот 39 од овој закон.“.

Член 23

По членот 39-а се додава нов наслов „5. Додаток за образование“ и седум нови членови 39-б, 39-в, 39-г, 39-д, 39-ѓ, 39-е и 39-ж, кои гласат:

„5. Додаток за образование

Член 39-б

(1) Додаток за образование се обезбедува заради покривање на дел од трошоците на домаќинството поврзани со образованието на децата.

(2) Право на додаток за образование има домаќинство со дете кое е на редовно школување во основно или средно образование во училишта во Република Северна Македонија верификувани од Министерството за образование и наука и запишани во Централниот регистар на Република Северна Македонија и во регистарот на Министерството за образование и наука, чии вкупни просечни месечни приходи остварени во последните три месеци пред поднесување на барањето и во текот на користењето на правото по сите основи на сите членови во домаќинството се во висина до прагот за пристап на правото на додаток за образование, кој е поставен на 6.000 денари, а кој се зголемува за секој член на домакинството за коефициент од еквивалентната скала, а најмногу за вкупно осум члена во домаќинството и тоа за:

- вториот член за коефициент од 0,5,
- третиот член за коефициент од 0,4,
- четвртиот член за коефициент од 0,4,
- петтиот член за коефициент од 0,2,
- шестиот член за коефициент од 0,1,
- седмиот член за коефициент од 0,1 и
- осмиот член за коефициент од 0,1.

(3) Еквивалентната скала од ставот (2) на овој член се зголемува дополнително за коефициент од 1,2 за самохран родител.

(4) При утврдување на висината на прагот за пристап на правото на додаток за образование, за член на домаќинство или семејство не се смета лице кое е:

- на издржување казна затвор подолго од 30 дена,
- со решение на центарот за социјална работа е сместено во установа за вон-семејна социјална заштита или е сместено во здравствена или друга установа за период додека трае сместувањето и
- сторител на семејно насилство.

(5) Приходите и имотот на лицето од ставот (4) алинеја 3 на овој член, не се засметуваат при остварување на правото на додаток за образование.

(6) Право на додаток за образование има и домаќинство со дете кое е на редовно школување во основно или средно образование во училишта во Република Северна Македонија верификувани од Министерството за образование и наука и запишани во Централниот регистар на Република Северна Македонија и регистарот на Министерството за образование и наука, кое остварило право на гарантирана минимална помош согласно со Законот за социјалната заштита.

Член 39-в

(1) Исплатата на додатокот за образование се врши на мајката, за чие дете/деца се исплатува додатокот за образование за тековната наставна година.

(2) Доколку на мајката од оправдани причини не може да и се исплати додатокот за образование, исплатата се врши на таткото за чие дете/деца се исплатува додатокот за образование.

(3) Оправдани причини од ставот (2) на овој член се кога мајката:

- не е жива,
- го напуштила детето,
- е на издржување казна затвор,
- е на континуирано болничко лекување повеќе од три месеци,
- е со сериозно нарушена здравствена состојба,
- е со одземена деловна способност.

Член 39-г

Право на додаток за образование има и старател на дете без родители и без родителска грижа кое не е сместено во установа за вон-семејна социјална заштита.

Член 39-д

(1) Висината на додатокот за образование изнесува 700 денари месечно за ученик во основно образование и 1.000 денари месечно за ученик во средно образование во текот на учебната година.

(2) Висината на додатокот за образование од ставот (1) на овој член се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

(3) Во случај кога нема пораст на трошоците на живот за претходната година, не се врши усогласување на висината на додатокот за образование од ставот (1) на овој член.

Член 39-ѓ

(1) Правото на додаток за образование се остварува доколку детето е запишано како редовен ученик во основно или средно училиште.

(2) Правото на додаток на образование се користи за дете кое:

- присуствува на најмалку 85% од вкупниот број на реализирани наставни часови и
- не користело додаток за образование за истата учебна година.

(3) Правото на додаток за образование престанува да се користи кога:

- детето повеќе не е на средношколска возраст согласно со закон,
- детето го прекинало посетувањето на училиштето,
- правото е остварено врз основа на невистинити или нецелосни податоци и
- корисникот на додатокот за образование поднесе барање за престанок на правото на додаток за образование.

(4) Правото на додаток за образование престанува да се користи од наредниот мерен период.

(5) Кога на домаќинството ќе му престане правото на гарантирана минимална помош, центарот за социјална работа по службена должност преиспитува дали се исполнети услови за продолжување на правото на додаток за образование.

Член 39-е

(1) Исплатата на додатокот за образование се врши се додека детето го исполнува условот за присуство на најмалку 85% од вкупниот број на реализирани наставни часови за секој од мерните периоди, предвидени со овој закон.

(2) Проверката на исполнетост на условот за исплата на додатокот за образование, се врши за секој од следниве мерни периоди:

- прв мерен период од 1 септември до 31 октомври во тековната календарска година,
- втор мерен период од 1 ноември до 31 декември во тековната календарска година,
- трет мерен период од 20 јануари до 31 март во наредната календарска година и
- четврт мерен период од 1 април до крајот на наставната година.

(3) Исплатата на додатокот за образование се врши во следниве мерни периоди за исплата:

- за првиот мерен период во текот на месец декември во тековната календарска година,
- за вториот мерен период во текот на месец февруари во наредната календарска година,
- за третиот мерен период во текот на месец мај во тековната календарска година и
- за четвртиот мерен период во текот на месец јули во тековната календарска година.

Член 39-ж

(1) Годишниот износ на додатокот за образование за основно образование во учебна година по дете изнесува 8.400 денари, а за средно образование во учебна година по дете изнесува 12.000 денари.

(2) Исплатата на додатокот за образование се врши во четири еднакви износи од по 2.100 денари на корисникот на правото на додаток за образование за дете во основно образование, а од по 3.000 денари на корисникот на правото на додатокот за образование за дете во средно образование, по завршување на секој од мерните периоди, утврдени со овој закон.

(3) Во случај ако има позитивно решени жалби и задоцнето известување од страна на училиштата, исплатата се врши до 31 октомври во тековната календарска година за претходната наставна година.“.

Член 24

По членот 39-ж се додава нов поднаслов „5.1 Додаток за образование на лице кое до 18 годишна возраст имало статус на дете без родители и родителска грижа“ и два нови члена 39-з и 39-s, кои гласат:

„5.1 Додаток за образование на лице кое до 18 годишна возраст имало статус на дете без родители и родителска грижа

Член 39-з

(1) Лице, кое до својата 18 годишна возраст имало статус на дете без родители и родителска грижа, а е редовен ученик во средно училиште има право на додаток за образование.

(2) Висината на додатокот за образование за лицето од ставот (1) на овој член изнесува 1.600 денари месечно доколку лицето користи гарантирана минимална помош, односно 5.600 денари месечно доколку лицето не користи гарантирана минимална помош и ако лицето нема приходи и имот од кој може да се издржува.

(3) Висината на додатокот за образование од ставот (2) на овој член се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

(4) Во случај кога нема пораст на трошоците на живот за претходната година, не се врши усогласување на висината на додатокот за образование од ставот (2) на овој член.

Член 39-s

(1) Право на додаток за образование има и лице кое до својата 18 годишна возраст имало статус на дете без родители и родителска грижа, а кое е запишано како редовен студент на некој од јавните високообразовни универзитети во Република Северна Македонија, за секоја редовна студиска година, најдоцна до 26 годишна возраст.

(2) Лицето од ставот (1) на овој член кое ќе се запише на втор циклус магистерски студии има право на додаток за образование за времетраењето на магистерските студии на јавните високообразовни установи во Република Северна Македонија, но најмногу до три години од денот на запишувањето.

(3) На лицето од ставовите (1) и (2) на овој член, додатокот за образование му престанува доколку ја презапише студиската година, односно се запише на иста студиска година на друга јавна високообразовна установа.

(4) Правото од ставовите (1) и (2) на овој член може повторно да се оствари со запишување на следната студиска година на ист циклус на студии.

(5) Лице од ставот (1) на овој член кое ќе се запише на трет циклус докторски студии има право на додаток за образование за времетраењето на докторските студии на јавните високообразовни установи во Република Северна Македонија, но најмногу до шест години од денот на запишувањето.

(6) Лицето од ставовите (1), (2) и (5) на овој член, еднаш годишно до центарот за социјална работа доставува потврда за редовно запишување на студиската година и извршување на обврските од магистерките и докторските студии, согласно со статутот на јавната високообразовна установа, а најдоцна еден месец по почетокот на студиската година.

(7) Висината на додаток за образование од ставовите (1), (2) и (5) на овој член изнесува 12.000 денари месечно ако лицето користи социјален стан под закуп, односно 24.000 денари месечно ако лицето не користи социјален стан под закуп.

(8) Висината на додаток за образование од ставот (7) на овој член се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

(9) Во случај кога нема пораст на трошоците на живот за претходната година, не се врши усогласување на висината на додатокот за образование од ставот (7) на овој член.“.

Член 25

Бројот „5” пред насловот „Партиципација“ се заменува со бројот „6“

Член 26

Членот 40 се менува и гласи:

„(1) Во зависност од материјалната состојба на семејството се обезбедува партиципација во трошоците за згрижување и воспитание и одмор и рекреација на деца во јавна установа за деца.

(2) Правото на партиципација од ставот (1) на овој член се остварува за дете на кое материјалната состојба на семејството е нарушена поради претрпена природна непогода (пожар, поплава, земјотрес и друго).

(3) Партиципацијата од ставот (1) на овој член се обезбедува во цената на услугата по дете што ја плаќа родителот.

(4) Партиципацијата од ставот (1) на овој член се обезбедува од Буџетот на Република Северна Македонија.

(5) Правото на партиципација во трошоците за згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст се обезбедува за самохрани родители кои се корисници на гарантирана минимална помош чии деца се згрижени во јавна установа за деца - детска градинка.

(6) Родителот на детето за кое се остварува правото на партиципација од ставот (5) на овој член треба да е државјанин на Република Северна Македонија со постојано место на живеење од најмалку 12 месеци непрекинато на територија на Република Северна Македонија, до денот на поднесување на барањето.

(7) Висината на правото од ставот (5) на овој член е еднаква на цената на услугата во јавната установа за деца што ја плаќа родителот.

(8) Партиципацијата од ставот (5) на овој член се обезбедува од Буџетот на општината и општината на градот Скопје на чие подрачје е седиштето на установата.“.

Член 27

Бројот „6” пред насловот „Постапка за остварување на права за заштита на децата“ се заменува со бројот „7“

Член 28

Во член 41 ставот (1) се менува и гласи:

„Постапката за остварување на правото за заштита на децата се поведува по поднесено барање на родителот, односно старателот на детето.“.

Ставот (2) се брише.

Ставот (3) кој станува став (2), се менува и гласи:

„(2) Барањето за остварување на право за заштита на децата од членот 6 став (1) од овој закон, освен за правото од точката 6), со потребна документација во прилог, се поднесува до центарот за социјална работа надлежен за подрачјето на кое подносителот на барањето има живеалиште или престојувалиште, за еднократна парична помош за новороденче, родителски додаток за дете и за додаток за образование до центарот надлежен за подрачјето на кое мајката има живеалиште или престојувалиште, а за додатокот за образование на лице кое до својата 18 годишна возраст имало статус на дете без родители и родителска грижа до центарот надлежен за подрачјето на кое лицето како подносител на барањето има живеалиште или престојувалиште.“.

Ставовите (4), (5) и (6) стануваат ставови (3), (4) и (5).

Во ставот (7) кој станува став (6) бројот „(6)“ се заменува со бројот „(5)“, а бројот „(5)“ се заменува со бројот „(4)“.

Во ставот (8) кој станува став (7) бројот „(5)“ се заменува со бројот „(4)“, а бројот „(7)“ се заменува со бројот „(6)“.

Ставот (9) станува став (8).

Во ставот (10) кој станува став (9) бројот „(3)“ се заменува со бројот „(2)“.

Член 29

Во член 42 ставот (1) се менува и гласи:

„По барање за остварување на правото од членот 6 став (1) од овој закон, освен за правото од точката 6), решава центарот за социјална работа надлежен за подрачјето на кое подносителот на барањето има живеалиште, односно престојувалиште во рок од 60 дена од денот на приемот на барањето, за еднократна парична помош за новороденче решава центарот надлежен за подрачјето на кое мајката има живеалиште односно престојувалиште во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето, за родителски додаток за дете решава центарот надлежен за подрачјето на кое мајката има постојано место на живеење во рок од 60 дена од денот на приемот на барањето, за додатокот за образование решава центарот за социјална работа надлежен за подрачјето на кое мајката има живеалиште односно престојувалиште во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето, а за додаток на образование на лице кое до својата 18 годишна возраст имало статус на дете без родители и родителска грижа, решава центарот надлежен за подрачјето на кое лицето има живеалиште односно престојувалиште во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето.“.

Член 30

Во член 43 став (1) зборовите: „потврда и“ се заменуваат со зборовите: „потврда или“.

Член 31

Членот 48 се менува и гласи:

„(1) Правото за заштита на деца се остварува од денот на поднесување на барањето, освен за еднократната парична помош за новороденче, за додаток за образование и за родителски додаток за дете.

(2) Барањето за остварување на правото на еднократна парична помош за новороденче со потребната документација се поднесува до надлежниот центар за социјална работа, најдоцна до наполнети три месеци живот на детето, а за посвоено дете најдоцна до три месеци од заведувањето на посвоеното дете во книгата на родените.

(3) Барањето за остварување на правото за додаток за образование со потребната документација се поднесува до надлежниот центар за социјална работа на почетокот на наставна година, односно од 1 септември во тековната година заклучно со 31 март во наредната година. За да се оствари правото за додаток за образование за прв мерен период барањето треба да се поднесе најдоцна до 15 октомври во тековната година. Правото на додаток за образование во зависност од времето на поднесување на барањето се остварува од наредниот мерен период од денот на поднесување на барањето, а лице кое до својата 18 годишна возраст имало статус на дете без родители и родителска грижа остварува/користи право на додаток за образование на почетокот на студиската година.

(4) Барањето за остварување на правото на родителски додаток за дете со потребната документација се поднесува до надлежниот центар за социјална работа, најдоцна до наполнети три месеци живот на детето и правото на родителски додаток за дете се остварува од денот на раѓањето на детето.

(5) Редоследот на раѓањата на децата кај правото на родителски додаток за дете се утврдува спрема бројот на живи деца на мајката утврдени во однос на денот на поднесување на барањето за остварување на правото на родителски додаток за дете, спрема датата и часот на раѓањата запишани во матичната книга на родените, кој редослед се утврдува на ист начин и во случаите кога мајка ќе роди повеќе деца одеднаш.

(6) Право за заштита на децата престанува со денот на престанување на исполнување на условите за користење на правото утврдени со овој закон.“.

Член 32

Во член 49 пред зборот „Корисникот“ се додава бројот „(1)“ и зборовите: „1, 2, и 4“ се заменуваат со зборовите: „1, 2, 4 и 5“.

По ставот (1) се додаваат четири нови става (2), (3), (4) и (5), кои гласат:

„(2) Ако корисникот на правото од ставот (1) на овој член не постапи согласно со ставот (1) му престанува правото.

(3) Правото од ставот (1) на овој член престанува и во случај кога подносителот на барањето од членот 45 од овој закон дал невистинити податоци.

(4) Центарот за социјална работа по службена должност повремено, а најмалку еднаш годишно го преиспитува постоењето на фактите и условите за стекнување и користење на правото за заштита на децата и доколку утврди дека истите се променети, донесува ново решение.

(5) Центарот за социјална работа ја утврдува потребата за остварување и користење на правото од членот 6 став (1) од овој закон, освен за правото од точките 2) и 3), врз основа на извршен непосреден увид во домаќинството на подносителот на барањето и корисникот на правото, согласно со Законот за социјалната заштита.“.

Член 33

Членот 52 се менува и гласи:

„Надлежниот центар за социјална работа е должен најдоцна до петти во месецот да достави до Министерството извештај за користењето на средствата за последниот месец и барање за потребните средства за исплата на правата од членот 6 став (1) точки 1), 2), 3), 4) и 5) од овој закон, како и за додаток за образование на

лице кое до 18 годишна возраст имало статус на дете без родители и родителска грижа, за наредниот месец со вкупниот број деца и семејства, односно корисници за кои треба да се исплатат правата, а за корисниците на додатокот за образование согласно со мерните периоди утврдени во членот 39-е став (3) од овој закон.“.

Член 34

Членот 53 се менува и гласи:

„Поблиските услови и начинот на остварување на правата за заштита на децата, како и утврдувањето на состојбата на приходите, имотот и имотните права на домаќинството и семејството за правата од членот 6 став (1) точките 1), 4) и 5) од овој закон, ги пропишува министерот.“.

Член 35

Во член 60 став (7) зборот „министерот“ се заменува со зборот „министерството“.

Во ставот (8) по зборовите: „состојба на детето“, запирката се заменува со точка, а зборовите до крајот на реченицата се бришат.

Во ставот (9) по зборот „развојот“ се додаваат зборовите: „и нивната инклузија во воспитните групи за згрижување и воспитание“.

Член 36

Во член 64 став (3) точка 2) алинеја 1 точката и запирката се заменуваат со сврзникот „и“.

Точката 3) се брише.

Точката 4) станува точка 3).

Во ставот (4) зборовите: „со лесни пречки во менталниот развој или телесна попреченост“ се заменуваат со зборовите: „со лесни односно умерени пречки во интелектуалниот развој и/или телесна попреченост“.

Член 37

Членот 65 се брише.

Член 38

Во член 92 став (7) зборот „министерот“ се заменува со зборот „министерството“.

Член 39

Во член 110 зборовите: „прошири или“ се бришат.

Член 40

Во член 111 алинеја 1 сврзникот „и“ се заменува со запирка.

По алинејата 1 се додава нова алинеја 2, која гласи:

„-основачот најдоцна во рок од 60 дена од денот на добивање на одлуката за давање одобрение за основање на установа за деца донесена од Владата на Република Северна Македонија не поднесе барање за вршење на дејноста од членот 102 став (1) од овој закон и“.

Член 41

По членот 114 се додава нов член 114-а, кој гласи:

„Член 114-а

На членовите на управниот одбор од членот 114 од овој закон може да им се исплати надоместок за присуство на седниците доколку основачот обезбеди средства во висина која не надминува износ од 1.000 денари по седница, но не повеќе од 10.000 денари на годишно ниво.“.

Член 42

Во член 134 став (4) по зборот „оспособување,“ се додаваат зборовите: „системот на плата,“.

Во став (6) по зборовите: „одредбите од“ се додаваат зборовите: „овој закон,“.

Член 43

Во член 135 ставот (2) се менува и гласи:

„За вработените од ставот (1) на овој член се утврдуваат следниве категории на работни места:

- категорија А - раководител на објект,
- категорија Б - стручни работници,
- категорија В - воспитувачи,
- категорија Г - стручни соработници,
- категорија Д - негователи/помошно стручни работници.“.

Член 44

Членот 136 се менува и гласи:

„(1) Во рамките на категоријата А се утврдува следното ниво на работни места на раководители на објекти:

- ниво А1 раководител на објект на установа за деца.

(2) Во рамките на категоријата Б се утврдуваат следните нивоа на работни места на стручните работници:

- ниво Б1 советник,
- ниво Б2 ментор,
- ниво Б3 стручен работник,
- ниво Б4 приправник.

(3) Во рамките на категоријата В се утврдуваат следните нивоа на работни места на воспитувачи:

- ниво В1 советник,
- ниво В2 ментор,
- ниво В3 воспитувач,
- ниво В4 приправник.

(4) Во рамките на категоријата Г се утврдуваат следните нивоа на работни места на стручни соработници:

- ниво Г1 советник,
- ниво Г2 ментор,
- ниво Г3 стручен соработник,
- ниво Г4 приправник.

(5) Во рамките на категоријата Д се утврдуваат следните нивоа на работни места на негователи/помошно-стручен работник:

- ниво Д1 советник,
- ниво Д2 ментор,
- ниво Д3 негователи/помошно стручен работник,

- ниво Д4 приправник.

(6) Вработените од ставот (1) на овој член треба да ги исполнуваат следниве посебни услови:

- за ниво А1 со соодветно високо образование за вработени од редот на стручните работници од ниво Б1, Б2 и Б3, односно од редот на воспитувачи од ниво В1, В2, В3, најмалку пет години работно искуство во установата, со соодветна лиценца за работа за стручен работник односно за воспитувач.

(7) Вработените од ставот (2) на овој член треба да ги исполнуваат следниве посебни услови:

- за ниво Б1 - дипломиран педагог, дипломиран психолог, дипломиран социјален работник, дипломиран дефектолог/специјален едукатор и рехабилитатор, дипломиран логопед, доктор на медицина, доктор на стоматологија, со стекнати 240 кредити по ЕКТС или завршен VII/1 степен, важечка лиценца за стручен работник, со најмалку пет години работно искуство по дипломирањето во струката.

- за ниво Б2 - дипломиран педагог, дипломиран психолог, дипломиран социјален работник, дипломиран дефектолог/специјален едукатор и рехабилитатор, дипломиран логопед, доктор на медицина, доктор на стоматологија, со стекнати 240 кредити по ЕКТС или завршен VII/1 степен, важечка лиценца за стручен работник, со најмалку три години работно искуство по дипломирањето во струката.

- за ниво Б3 - дипломиран педагог, дипломиран психолог, дипломиран социјален работник, дипломиран дефектолог/специјален едукатор и рехабилитатор, дипломиран логопед, доктор на медицина, доктор на стоматологија, со стекнати 240 кредити по ЕКТС или завршен VII/1 степен, важечка лиценца за стручен работник со најмалку една година работно искуство во струката.

- за ниво Б4 - дипломиран педагог, дипломиран психолог, дипломиран социјален работник, дипломиран дефектолог/специјален едукатор и рехабилитатор, дипломиран логопед, доктор на медицина, доктор на стоматологија, со стекнати 240 кредити по ЕКТС или завршен VII/1 степен, важечка лиценца за стручен работник, без/со работно искуство.

(8) Вработените од ставот (3) на овој член треба да ги исполнуваат следниве посебни услови:

- за ниво В1 - воспитувач на деца над две години возраст до шест години возраст, односно до поаѓање во основно училиште (дипломиран професор по предучилишно воспитание, дипломиран воспитувач на деца од предучилишна возраст, дипломиран педагог за предучилишно воспитание и дипломиран педагог), со стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршено високо образование VII/1 степен и воспитувач за престој на деца на возраст од шест години, односно од поаѓање во основно училиште до десет години возраст (дипломиран професор по предучилишно воспитание, дипломиран воспитувач на деца од предучилишна возраст, дипломиран педагог за предучилишно воспитание и дипломиран педагог), со стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршено високо образование VII/1 степен или лице со завршени студии за одделенска настава VII/1 степен и да се со важечка лиценца за воспитувач и најмалку пет години работно искуство по дипломирањето во струката.

- за ниво В2 - воспитувач на деца над две години возраст до шест години возраст, односно до поаѓање во основно училиште (дипломиран професор по предучилишно воспитание, дипломиран воспитувач на деца од предучилишна возраст, дипломиран педагог за предучилишно воспитание и дипломиран педагог), со стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршено високо образование VII/1 степен и воспитувач за престој на деца на возраст од шест години, односно од поаѓање во основно училиште до десет години возраст (дипломиран професор по предучилишно воспитание, дипломиран воспитувач на деца од предучилишна возраст, дипломиран педагог за предучилишно воспитание и дипломиран педагог), со стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршено високо образование VII/1 степен или лице со завршени студии за одделенска настава VII/1 степен и да се со важечка лиценца за воспитувач и најмалку три години работно искуство во струката.

- за ниво В3 - воспитувач на деца над две години возраст до шест години возраст, односно до поаѓање во основно училиште (дипломиран професор по предучилишно воспитание, дипломиран воспитувач на деца од предучилишна возраст, дипломиран педагог за предучилишно воспитание и дипломиран педагог), со стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршено високо образование VII/1 степен и воспитувач за престој на деца на возраст од шест години, односно од поаѓање во основно училиште до десет години возраст (дипломиран професор по предучилишно воспитание, дипломиран воспитувач на деца од предучилишна возраст, дипломиран педагог за предучилишно воспитание и дипломиран педагог), со стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршено високо образование VII/1 степен или лице со завршени студии за одделенска настава VII/1 степен и да се со важечка лиценца за воспитувач и најмалку една година работно искуство во струката.

- за ниво В4 - воспитувач на деца над две години возраст до шест години возраст, односно до поаѓање во основно училиште (дипломиран професор по предучилишно воспитание, дипломиран воспитувач на деца од предучилишна возраст, дипломиран педагог за предучилишно воспитание и дипломиран педагог), со стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршено високо образование VII/1 степен и воспитувач за престој на деца на возраст од шест години, односно од поаѓање во основно училиште до десет години возраст (дипломиран професор по предучилишно воспитание, дипломиран воспитувач на деца од предучилишна возраст, дипломиран педагог за предучилишно воспитание и дипломиран педагог), со стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршено високо образование VII/1 степен или лице со завршени студии за одделенска настава VII/1 степен и да се со важечка лиценца за воспитувач, без/со работно искуство во струката.

(9) Вработените од ставот (4) на овој член треба да ги исполнуваат следниве посебни услови:

- за ниво Г1 - музички педагог, дипломиран ликовен педагог, дипломиран педагог по физичко воспитание, завршен факултет за музичка уметност, факултет за физичко образование, спорт и здравје, факултет за ликовни уметности, дипломиран професор по странски јазик и книжевност, со стекнати 240 кредити по ЕКТС или завршен VII/1 степен, важечка лиценца за стручен соработник, со најмалку пет години работно искуство по дипломирањето во струката.

- за ниво Г2 - музички педагог, дипломиран ликовен педагог, дипломиран педагог по физичко воспитание, завршен факултет за музичка уметност, факултет за физичко образование, спорт и здравје, факултет за ликовни уметности, дипломиран професор по странски јазик и книжевност, со стекнати 240 кредити по ЕКТС или завршен VII/1 степен, општа медицинска сестра, дипломирана медицинска сестра/медицински техничар, медицинска сестра/техничар, виша медицинска сестра, со стекнати 180 кредити или завршен VI/1 степен, важечка лиценца за стручен соработник, со најмалку три години работно искуство по дипломирањето во струката.

- за ниво Г3 - музички педагог, дипломиран ликовен педагог, дипломиран педагог по физичко воспитание, завршен факултет за музичка уметност, факултет за физичко образование, спорт и здравје, факултет за ликовни уметности, дипломиран професор по странски јазик и книжевност, со стекнати 240 кредити по ЕКТС или завршен VII/1 степен, општа медицинска сестра, дипломирана медицинска сестра/медицински техничар, медицинска сестра/техничар, виша медицинска сестра, со стекнати 180 кредити или завршен VI/1 степен, важечка лиценца за стручен соработник, со најмалку една година работно искуство по дипломирањето во струката.

- за ниво Г4 - музички педагог, дипломиран ликовен педагог, дипломиран педагог по физичко воспитание, завршен факултет за музичка уметност, факултет за физичко образование, спорт и здравје, факултет за ликовни уметности, дипломиран професор по странски јазик и книжевност, со стекнати 240 кредити по ЕКТС или завршен VII/1 степен, општа медицинска сестра, дипломирана медицинска сестра/медицински техничар, медицинска сестра/техничар, виша медицинска сестра, со стекнати 180 кредити или завршен VI/1 степен, важечка лиценца за стручен соработник, без/со работно искуство во струката.

(10) Вработените од ставот (5) на овој член треба да ги исполнуваат следниве посебни услови:

- за ниво Д1 - Факултет за физичко образование спорт и здравје - стручни студии за спортски тренери, Висока медицинска школа - општа медицинска сестра, Медицински факултет - медицински сестри/техничари, логопеди, физиотерапевти, акушерки, со стекнати 180 кредити по ЕКТС или завршен VI степен, важечка лиценца за неговател и најмалку пет години работно искуство во струката.

- за ниво Д2 - четиригодишно средно училиште: средно медицинско училиште, средно образование - насока гимназија, средно музичко училиште, средно ликовно училиште, средно фискултурно училиште, важечка лиценца за неговател и најмалку три години работно искуство во струката.

- за ниво Д3 - четиригодишно средно училиште: средно медицинско училиште, средно образование - насока гимназија, средно музичко училиште, средно ликовно училиште, средно фискултурно училиште, важечка лиценца за неговател и најмалку една година работно искуство во струката.

- за ниво Д4 - четиригодишно средно училиште: средно медицинско училиште, средно образование - насока гимназија, средно музичко училиште, средно ликовно училиште, средно фискултурно училиште, важечка лиценца за неговател без/со работно искуство.

(11) За прашањата кои се однесуваат на класификацијата, евиденцијата, вработувањето, унапредувањето, стручното усовршување и оспособување, мерењето на ефектот и други прашања во врска со работниот однос на давателите на јавни услуги во областа заштита на децата во јавните установи за деца, се применуваат одредбите од овој закон.“.

Член 45

По членот 136 се додава нов член 136-а, кој гласи:

„Член 136-а

(1) Вработените во јавните установи за деца, кои вршат помошно-технички работи, имаат статус на помошно-технички лица од Групата IV и за нив се утврдуваат следниве подгрупи, категории и нивоа:

- подгрупа 1 категорија А хаус - мајстор, градинар, ложач на парен котел, домаќин-економ и други помошно-технички лица за одржување на објектите и на опремата,

- подгрупа 2 категорија А чувар и други помошно-технички лица за обезбедување на објектите и опремата,

- подгрупа 3 категорија А возач и други помошно-технички лица за превоз на лица, храна и на опрема,

- подгрупа 4 категорија А готвач и други помошно-технички лица во кујна или во хотелско - угостителски објекти и

- подгрупа 5 категорија А општ работник, хигиничар, шивачка, перачка, пеглакач и други помошно-технички лица.

(2) За секоја категорија во подгрупите 1, 2, 3, 4 и 5 се утврдуваат 3 (три) нивоа:

- А01 помошно-технички лица од прво ниво, со најмалку ниво на квалификации IV, 240 кредити според Европски кредитен систем во стручното образование и обука (ЕЦВЕТ) или Македонски кредит систем за општо образование (МКСОО) или четиригодишно средно образование,

- А02 помошно-технички лица од второ ниво, со најмалку ниво на квалификации III, 180 кредити според Европски кредитен систем во стручното образование и обука (ЕЦВЕТ) или тригодишно средно образование и

- А03 помошно-технички лица од трето ниво со најмалку ниво на квалификации I или основно образование.“.

Член 46

По членот 136-а се додава наслов „1. Вработување и унапредување во јавна установа за деца“.

Член 47

Во член 142 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

„(2) Покрај општите услови за пополнување на работно место на даватели на јавни услуги во областа на заштитата на децата, кандидатот треба да ги исполни и посебните услови согласно со класификацијата на работните места, утврдени во членот 136 од овој закон.“.

По ставот (2) кој станува став (3) се додаваат девет нови ставови (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11) и (12), кои гласат:

„(4) Лицата кои за прв пат се вработуваат во јавна установа за деца како даватели на јавни услуги имаат статус на приправници.

(5) Приправничкиот стаж трае една година.

(6) Приправникот се оспособува со помош на ментор, кој може да биде од редот на давателите на услуги кои вршат работа за која се оспособува приправникот и се со звање ментор согласно со овој закон, а доколку во установата нема лице во звање ментор приправникот може да се оспособува за работа од страна на раководител на објект и/или директорот на установата.

(7) За време на приправничкиот стаж давателите на јавни услуги се оспособуваат за самостојна стручна работа преку совладување на соодветна програма за стручен испит која ја подготвува менторот.

(8) Менторот и приправникот по завршувањето на менторството заедно подготвуваат изјава за завршено менторство, во која прават проценка на реализацијата на целите утврдени во програмата од ставот (7) на овој член. Изјавата за завршено менторство во рок од седум дена се доставува до лицето вработено во организационата единица за управување со човечки ресурси или лицето кое ги врши работите за управување со човечки ресурси ако нема организациона единица, кое врз основа на изјавата издава потврда за успешно реализирано менторство.

(9) Во случај ако приправникот не ги реализирал целите, согласно со програмата од ставот (7) на овој член, менторот во рок од седум дена доставува изјава за нереализираните цели до лицето вработено во организационата единица за управување со човечки ресурси или лицето кое ги врши работите за управување со човечки ресурси ако нема организациона единица.

(10) Приправникот кој успешно го реализирал менторството по истекот на приправничкиот стаж полага стручен испит пред комисија составена од три члена и нивни заменици од кои два од редот на даватели на јавни услуги кои се со најмалку ист степен на образование со приправникот и еден член од организационата единица за управување со човечки ресураси, а доколку нема организациона единица лицето кое ги врши работите за управување со човечки ресурси, формирана од директорот на јавната установа за деца.

(11) Доколку успешно го положи стручниот испит од ставот (10) на овој член, приправникот се распоредува на ниво на работно место согласно со огласот.

(12) На приправникот кој успешно не го положил стручниот испит му престанува работниот однос.“.

Член 48

Членот 143 се менува и гласи:

„(1) За пополнување на слободно работно место за вршење на работи од јавен интерес во јавните установи за деца, директорот на установата донесува одлука за потреба од вработување на работници.

(2) Со одлуката од ставот (1) на овој член се определува дали пополнувањето на слободното работно место во установата се врши преку вработување на лице по пат на објавување на јавен оглас, објавување на интерен оглас и мобилност преку рапоредување или преземање согласно со Законот за вработените во јавниот сектор.

(3) Во јавна установа за деца, потребата од давател на јавни услуги се обезбедува со објавување на јавен оглас во најмалку два дневни весника од кои најмалку во по еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и во весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(4) По исклучок на ставот (2) на овој член, во јавната установа за деца може да се пополни работно место преку склучување на договор за вработување на определено време согласно со Законот за вработените во јавен сектор.

(5) Во случаи кога пополнувањето на слободно работно место се врши по пат на објавување на интерен оглас, истиот се објавува на огласната табла на установата и на веб страницата на установата. Постапката за унапредување има за цел да им овозможи на давателите на јавна услуга кариерно напредување. При постапката за унапредување се почитува начелото за правична застапеност. Постапката за унапредување може да започне откако ќе се добие известување за обезбедени финасиски средства.

(6) Интерниот оглас содржи податоци за работното место кое треба да се пополни и за потребните услови кои треба да ги исполни давателот на јавната услуга согласно со овој закон и актот за внатрешна организација и систематизација на работните места на установата и рок за пријавување на интерниот оглас, кој не може да биде пократок од три работни дена од денот

на неговото објавување. На интерниот оглас може да се пријави давател на услуга вработен во истата установа, кој ги исполнува општите и посебните услови пропишани за соодветното ниво во овој закон и во актот на систематизација како и:

- да е оценет со оцена „4“ или „5“ при последното оценување,
- да поминал најмалку две години на тековното работно место и
- да не му е изречена дисциплинска мерка во последната година пред објавувањето на интерниот оглас.

(7) Кандидатите се пријавуваат на интерниот оглас со поднесување на пополнета пријава и докази за податоците содржани во пријавата и истата преку архивата ја доставуваат до организационата единица за управување со човечки ресурси или до лицето кое ги врши работите за управување со човечките ресурси. Рокот за пријавување не може да биде пократок од три, односно подолг од десет дена од денот на објавување на огласот.

(8) Директорот формира комисија за селекција за унапредување, составена од три члена од кои два даватели на јавна услуга од кои еден со исто или повисоко звање со давателот на јавна услуга за кое работно место е објавен интерниот оглас и еден вработен во организационата единица за управување со човечки ресурси или лицето кое ги врши работите со управување со човечки ресурси ако нема организациона единица.

(9) Постапката по интерниот оглас се содржи од две фази: административна селекција која се состои од проверка на внесените податоци во пријавата и приложените докази во пријавата и интервју. За кандидатите за кои при административната селекција ќе се утврди дека не ги исполнуваат условите утврдени во интерниот оглас, постапката на селекција завршува. За останатите кандидати во рок од пет работни дена по завршувањето на административната селекција комисијата спроведува интервју.

(10) По завршената административна селекција и интервјуто, комисијата составува ранг-листа и му го предлага прво рангираниот кандидат на директорот. Во рок од три работни дена на добивање на предлогот директорот е должен да донесе одлука за избор. Одлуката за избор се доставува до кандидатите и се објавува на интернет страницата на установата.

(11) Директорот може да донесе одлука за невршење на избор и во истата е должен да ги наведе причините за нејзиното донесување.

(12) Против одлуката за избор или невршење на избор незадоволниот кандидат може да изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од осум дена од денот на приемот на одлуката за избор, односно од денот на објавување на интернет страницата или огласната табла на одлуката за невршење на избор.

(13) Кога директорот вработува даватели на јавни услуги по пат на јавен оглас, е должен во јавниот оглас да ги наведе условите што се бараат за вршење на работата, почетокот и завршетокот на дневното и неделното работно време, распоредот на работното време и паричниот износ на основната плата за работното место за кое се бара давател на јавна услуга и рокот за пријавување, кој не смее да биде пократок од три работни дена.

(14) Директорот формира комисија за селекција за вработување, која е составена од претседател и два члена и нивни заменици. Комисијата за селекција за вработување се состои од еден раководител на објект, еден давател на јавна услуга со исто или повисоко звање со давателот на јавна услуга за кое работно место е објавен јавниот оглас и еден член на комисијата е лице вработено во организационата единица за управување со човечки ресурси или лицето кое ги врши работите со управување со човечки ресурси ако нема организациона единица, а ако нема раководител на објект, од редот на давателите на јавни услуги.

(15) Постапката по јавниот оглас се содржи од две фази: административна селекција која се состои од проверка на внесените податоци во пријавата и приложените докази во пријавата и интервју. За кандидатите за кои при административната селекција ќе се утврди дека не ги исполнуваат условите утврдени во јавниот оглас, постапката на селекција завршува. За останатите кандидати во рок од пет дена по завршувањето на административната селекција комисијата спроведува интервју.

(16) По завршената административна селекција и интервјуто комисијата составува ранг-листа која во рок од пет дена му ја доставува на директорот и му го предлага прво рангираниот кандидат на директорот. При составувањето на ранг-листата комисијата за селекција ги применува одредбите од Законот за вработени во јавен сектор за вработувањата на кандидати со припадност на заедницата согласно со годишниот план на установата.

(17) Директорот донесува одлука за вршење избор или неизбор на кандидат, во рок од осум дена по приемот на ранг-листата од комисијата за селекција, која се објавува на огласната табла на установата и на веб страницата на установата. Одлуката за избор или неизбор на кандидати се доставува до кандидатите кои ја поминале административната селекција.

(18) Против одлуката незадоволните кандидати, може да изјават жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(19) По конечноста на одлуката за избор на кандидат, директорот склучува договор за вработување со избраниот кандидат.

(20) Начелата на внатрешната организација на јавните установи за деца-детски градинки ги пропишува министерот за труд и социјална политика.

(21) Јавната установа за деца, пред добивањето на согласност на актите од алинеја 8 од членовите 116 и 117 од овој закон од советот на општината и на општината во градот Скопје, задолжително треба да има обезбедено мислење од Министерството за труд и социјална политика.“.

Член 49

Членот 147 се брише.

Член 50

Членот 148 се менува и гласи:

„(1) Вработените во јавна установа за деца како даватели на јавни услуги, лично се одговорни за вршењето на работите и работните задачи од работното место.

(2) За повреда на службената должност, вработениот од ставот (1) на овој член одговара дисциплински, за дисциплинска неуредност и дисциплински престап.

(3) Дисциплинска неуредност претставува полесна повреда на работна дисциплина, работните задачи, угледот на установата или на давателот на јавна услуга и тоа:

- непочитување на работно време, распоредот и користењето на работното време,
- неуредно чување на службените списи и податоците,
- недоаѓање на работа два работни дена во текот на една календарска година без оправдување,
- неизвршување, несовесно, ненавремено или небрежно вршење на работата и работните задачи со полесни последици од повредата,
- непристојно однесување на давателот на јавна услуга при вршење на работа и работните задачи со полесни последици од повредата,
- недомаќинско користење и употреба на доверените финансиски средства и средствата за работа,
- неоправдано известување на раководителот на објектот, односно на директорот за спреченоста за недоаѓање на работа во рок од три часа и
- одбивање на стучно оспособување и усовршување на кое давателот на јавна услуга се упатува.

(4) Дисциплински престап претставува потешка повреда на службена должност, работната дисциплина, угледот на установата или угледот на давателот на јана услуга и тоа:

- неизвршување, несовесно, ненавремено или небрежно вршење на работните задачи со потешки последици од повредата,
- непристојно однесување на давателот на јавна услуга при вршење на работа и работни задачи со потешки последици од повредата,
- искажување и застапување на политичко уверување во вршењето на работните задачи, учество во изборни активности или други јавни настапи од таков карактер во текот на работното време, доведување во прашање на својот статус на давател на јавна услуга со вршење на партиски активности, носење или истакнување на партиски симболи во работната просторија,
- одбивање на давање или давање на неточни податоци на установите, односно на граѓаните и правните лица, доколку давањето на податоците е утврдено со закон,
- незаконито располагање со материјалните и финансиските средства,
- одбивање на вршење на работни задачи поврзани со работно место на кое е распореден,
- одбивање на писмена наредба за извршување на работни задачи поврзани со работата на установата издадени од раководителот на објект односно директорот,
- не преземање или нецелосно преземање на пропишаните мерки за осигурување на безбедноста на доверените предмети во работа,
- предизвикување на материјална штета со намера или крајно невнимание,
- повторување на дисциплинската неуредност повеќе од два пати во тековната година,
- примање на подароци или друг вид на корист,
- злоупотреба на боледување,
- злоупотреба на доверливи податоци,
- злоупотреба на лични податоци,
- злоупотреба на доверените овластувања во вршењето на работните задачи,
- внесување и употреба, како и работење под дејство на алкохол или наркотични средства,
- не придружување кон прописите за заштита од болест, безбедност и здравје при работа, пожар, експлозија, штетно дејствување на отрови и други опасни материи и на прописите за заштита на животна средина,
- поставување на личен финансиски интерес во судир со положбата и статусот на давател на јавна услуга,
- навредливо или насилничко однесување,
- оддавање на класифицирана информација со степен на тајност утврдена со закон,
- не постапување по обврската за оценување на давателот на јавна услуга.

(5) Одговорноста за сторено кривично дело, односно прекршок не ја исклучува дисциплинската одговорност на вработениот.

(6) Со одлука за утврдена дисциплинска неуредност на давателот на јавна услуга може да му се изрече една од следниве дисциплински мерки:

- писмена опомена и
- парична казна во висина од 10% од висината на едно месечниот износ на нето плата исплатена во последниот месец пред сторената дисциплинска неуредност во траење од еден до три месеци.

(7) Со одлука за утврден дисциплински престап на давателот на јавна услуга може да му се изрече една од следниве дисциплински мерки:

- парична казна во висина од 30% од висината на едномесечниот износ на нето плата исплатена во последниот месец пред дисциплинскиот престап во траење од еден до шест месеци и

- престанок на работниот однос кога настапиле штетни последици за установата, а притоа не се утврдени олеснителни околности за давателот на јавна услуга кој го сторил престапот.

(8) Во одлуките од ставовите (6) и (7) на овој член задолжително се наведува датумот од кој истите се извршуваат.

(9) Збирот на паричните казни изречени на давателот на јавна услуга во еден месец за дисциплинска неуредност и дисциплински престап не може да надмине 30% од износот на неговата вкупна нето плата за тој месец.“.

Член 51

Членот 156 се менува и гласи:

„(1) Секој давател на јавна услуга и друго лице, согласно со закон има право да поднесе иницијатива за поведување на дисциплинска постапка против давател на јавна услуга во јавна установа за деца, која треба да биде образложена.

(2) Предлог за поведување на дисциплинска постапка против давателот на јавна услуга поднесува раководителот на објект или директорот на јавната установа за деца.

(3) Предлог за поведување на постапка за утврдување на дисциплинска одговорност по правило ги содржи следниве елементи:

- лично име на давателот на јавна услуга за кого се поднесува предлогот за поведување на постапка за утврдување на дисциплинска одговорност,

- работно место на кое е распореден давателот на јавна услуга за кого се поднесува предлогот,

- опис на дејството/та со кое е извршено кршење на работниот ред и дисциплина или не исполнување на работните обврски,

- наведување на квалификација на дејството/та од ставот (3) алинеја 3 на овој член со конкретно наведување дали тоа претставува полесно, односно потешко кршење на работниот ред и дисциплина или не исполнување на работните обврски,

- време, начин и место на вршење на дејството со кое е извршено кршењето на работниот ред и дисциплина или не исполнување на работните обврски,

- последици што настанале од извршеното кршење на работниот ред и дисциплина или не исполнувањето на работните обврски,

- наведување на доказ/и од кои се потврдува таквото однесување, односно доказ што е во прилог на фактот дека е извршено дејство (службена белешка, писмен извештај, информација, пријави, изјави од сведоци),

- наведување на лично име на лице кое може да биде повикано во својство на сведок,

- податок дали давателот на јавна услуга за кого се поднесува предлогот дотогаш одговарал за кршење на работниот ред и дисциплина или не исполнување на работните обврски во јавната установа за деца и

- податок во врска со претходни наградувања на давателот на јавна услуга.

(4) Во прилог на предлогот од ставот (3) на овој член се доставуваат доказите што се наведени во истиот и други документи што според оцена на предлагачот се од значење за конкретниот случај.“.

Член 52

По членот 156 се додаваат три нови члена 156-а, 156-б и 156-в, кои гласат:

„Член 156-а

(1) Директорот на јавната установа за деца формира комисија за водење на дисциплинска постапка за дисциплински престап во рок од осум дена од денот на поднесувањето на предлогот за поведување на дисциплинска постапка.

(2) Комисијата од ставот (1) на овој член е составена од три члена и тоа еден раководител на објект и двајца даватели на јавна услуга од кои еден со исто или повисоко звање со давателот на јавна услуга против кого се води дисциплинската постапка, а ако нема раководител на објект од редот на даватели на услуги.

(3) Претседателот на комисијата е од редот на раководителите на објект/и, а доколку нема раководител на објект од давателите на јавна услуга. Претседателот и членовите на комисијата имаат заменици.

(4) Комисијата од ставот (1) на овој член, по спроведената дисциплинска постапка, му предлага соодветна дисциплинска мерка на директорот на јавната установа за деца.

(5) Ако комисијата од ставот (1) на овој член утврди дека давател на јавна услуга не е одговорен или не се исполнети условите за донесување на решенија за изрекување на дисциплинска мерка му предлага на директорот да го отфрли предлогот, односно да ја запре постапката.

(6) Директорот на јавна установа за деца во рок од 60 дена од денот на започнувањето на постапката, врз основа на предлогот на комисијата од ставот (1) на овој член донесува решение за изрекување на дисциплинска мерка за дисциплински престап.

Член 156-б

(1) Дисциплинските мерки за дисциплинска неуредност на давателот на јавна услуга во јавната установа за деца ги изрекува директорот на јавната установа, а по претходен писмен извештај од раководителот на објект.

(2) Пред изрекување на дисциплинската мерка давателот на јавна услуга се известува писмено за наводите на извештајот од ставот (1) на овој член што постојат против него и истиот има право да даде устен или писмен одговор во рок кој не може да биде пократок од осум дена од денот на приемот на извештајот.

(3) Доколку давателот на јавна услуга не сака да го прими известувањето за наводите во извештајот од ставот (2) на овој член во рок од три дена, истото ќе биде објавено на огласната табла во седиштето на јавната установа за деца.

(4) Директорот на јавната установа за деца во рок од 60 дена од денот на започнувањето на постапката донесува решение за изрекување на дисциплинска мерка.

(5) Против решението за изрекување на дисциплинска мерка од членот 148 ставови (6) и (7) од овој закон, давателот на јавна услуга во јавната установа за деца има право на жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 156-в

(1) Давателот на јавна услуга во јавната установа за деца е одговорен за штетата која на работа или во врска со работата намерно или од крајна небрежност ја предизвикал на јавната установа за деца.

(2) Директорот на јавната установа за деца формира комисија за утврдување на материјалната одговорност на давателот на јавна услуга.

(3) Комисијата од ставот (2) на овој член е составена од претседател, кој е раководител на објект или давател на јавна услуга кој не е со пониско звање од званието на давателот на јавна услуга против кој се води постапка за материјалната одговорност и два члена од кои еден е давател на јавна услуга, а еден е претставник на синдикатот. Претседателот и членовите на комисијата имаат заменици.

(4) Комисијата од ставот (2) на овој член ја утврдува материјалната одговорност за постоење на сторена материјална штета, нејзината висина и начинот на сторување, кој ја предизвикал штетата и кој ќе ја надомести.

(5) Комисијата од ставот (2) на овој член за утврдената фактичка состојба поднесува извештај врз основа на кој директорот на јавната установа за деца донесува решение за надоместок на штета.

(6) Предлог за поведување на постапка за утврдување на материјална одговорност против давателот на јавна услуга во јавната установа за деца поднесува раководителот на објект или директорот на установата.

(7) Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се поведе ако поминале 30 дена од денот кога раководителот на објект, односно директорот дознал за тоа, освен кога постапката се поведува по наод на внатрешна ревизија за што рокот за застареност е една година.

(8) Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се води подолго од 60 дена, сметано од денот на донесување на решението за формирање на комисијата од ставот (2) на овој член.

(9) Против давателот на јавната услуга кој во рок од 60 дена од конечноста на одлуката за надоместок на штета, не ја надомести штетата, установата поведува постапка пред надлежниот основен суд.

(10) Директорот, може целосно или делумно да го ослободи давателот на јавна услуга од надоместување на штетата, доколку таа не е сторена со намера или доколку со исплата на надоместок за настанатата штета се загрозува егзистенцијата на давателот на јавна услуга и неговото семејство или во други случаи утврдени со колективен договор.

(11) Против решението од членот од ставот (5) на овој член давател на јавна услуга во јавната установа за деца има право да изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од осум дена од денот на приемот на решението.“.

Член 53

По членот 156-в се додава наслов „5. Престанок на работен однос“ и три нови членови 156-г, 156-д и 156-ѓ, кои гласат:

„5. Престанок на работен однос

Член 156-г

(1) На давателот на јавна услуга му престанува работниот однос:

- по негово барање,
- со спогодба,
- по сила на закон и
- во други случаи утврдени со овој и друг закон и колективен договор.

(2) На давателот на јавна услуга му престанува работниот однос во установата ако поднесе писмено барање за престанок на работниот однос.

(3) Во случај на престанок на работниот однос по барање на давателот на јавна услуга, отказниот рок трае 30 дена од денот на поднесувањето на барањето за престанок на работниот однос.

Член 156-д

(1) На давателот на јавна услуга му престанува работниот однос по сила на закон, ако:

- ја загуби работната способност со денот на доставувањето на правосилното решение за утврдување на загубената работна способност,
- му престане државјанството на Република Северна Македонија, со денот на доставувањето на решението за отпустот од државјанство на Република Северна Македонија,
- биде осуден за кривично дело во врска со службената должност со денот на правосилноста на пресудата,
- му е изречена забрана за вршење професија, дејност или должност, со денот на правосилноста на пресудата,
- поради издржување на казна затвор во траење подолго од шест месеци, со денот на започнувањето на издржување на казната,
- неоправдано отсуствува од работа најмалку три работни дена последователно во еден месец,
- се утврди дека при вработувањето премолчил или дал невистинити податоци во однос на општите и посебните услови за вработување,

- во рок од три дена не се врати на работа по завршувањето на неплатенотото отсуство,

- органот на државната управа надлежен за инспекциски надзор во рок од една година утврди дека давателот на јавна услуга е вработен спротивно на одредбите од овој закон и други услови согласно со овој закон и други закони.

(2) На давателот на јавна услуга му престанува работниот однос доколку биде оценет со оцена „не задоволува" два пати последователно или најмалку три пати во последните пет години.

Член 156-ѓ

(1) Решението за престанок на работен однос на давателот на јавна услуга го донесува директорот.

(2) Решението за престанок на работниот однос се врачува лично на давателот на јавна услуга во работните простории на установата во која работи, односно на адреса на неговото живеалиште.

(3) Ако давателот на јавна услуга не може да се пронајде на адресата на живеалиштето или ако го одбие врачувањето, решението се објавува на огласната табла на установата и по изминувањето на осум дена се смета дека решението е врачено.

(4) Против решението давателот на јавна услуга од денот на приемот на решението има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.".

Член 54

По членот 166 се додава нов наслов „6. Плати на давателите на услуги во јавните установи за деца и на директорите на јавни установи за деца", поднаслов „6.1. Компонента плата" и два нови члена 166-а и 166-б, кои гласат:

„6. Плати на давателите на услуги во јавните установи за деца и на директорите на јавни установи за деца

6.1. Компонента плата

Член 166-а

Плата на давателот на јавна услуга се состои од следниве компоненти

- основна компонента и
- исклучителна компонента.

Член 166-б

(1) Основна компонента на плата ја сочинуваат:

- дел на плата за степен на образование,
- дел на плата за ниво и
- дел на плата за стаж.

(2) Делот на плата за степен на образование кој е законски минимум за соодветното ниво на работно место се вреднува на следниов начин:

НИВО НА КВАЛИФИКАЦИИ /ОБРАЗОВАНИЕ	БОДОВИ
Ниво на квалификации VIA, 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен	200
Ниво на квалификации VI Б или 180 кредити според ЕКТС	175
Ниво на квалификации VA, 60 до 120 според ЕКТС или вишо образование	150
Ниво на квалификации IV, 240 според ЕЦВЕТ или МКСОО или четиригодишно средно образование	100

(3) Делот на плата за нивото на кое е распореден давателот на јавна услуга се вреднува на следниот начин:

НИВО	БОДОВИ
А1 раководител на објект	310
Б1 стручен работник-советник	290
Б2 стручен работник-ментор	275
Б3 стручен работник	265
Б4 стручен работник-приправник	212
В1 воспитувач-советник	285
В2 воспитувач-ментор	265
В3 воспитувач	255
В4 воспитувач-пиправник	204
Г1 стручен соработник-советник	225
Г2 стручен соработник-ментор	220
Г3 стручен соработник	215
Г4 стручен соработник-приправник	172
Д1 неговател/помошно-стручен работник-советник	265
Д2 неговател/помошно-стручен работник-ментор	260
Д3 неговател/помошно-стручен работник	240
Д4 неговател/помошно-стручен работник-приправник	192

(4) Делот на плата за работниот стаж на давателот на јавна услуга се вреднува во износ од 0,5% од деловите на плата за степен на образование и за ниво, за секоја навршена година работен стаж, а најмногу до 20%.".

Член 55

По членот 166-б се додава нов поднаслов „6.2. Исклучителна компонента" и нов член 166-в, кои гласат:

„6.2. Исклучителна компонента

Член 166-в

Исклучителна компонента ја сочинуваат додаток на плата за ноќна работа, работа во смени и прекувремена работа.".

Член 56

По членот 166-в се додава нов поднаслов „6.3. Додаток на плата за ноќна работа, работа во смени и прекувремена работа“ и нов член 166-г, кои гласат:

„6.3. Додаток на плата за ноќна работа, работа во смени и прекувремена работа

Член 166- г

(1) Давателот на јавна услуга има право на додаток на плата за:

- ноќна работа,
- работа во смени,
- работа за време на неделен одмор,
- работа за време на празници утврдени со закон и
- работа подолго од полното работно време.

(2) Додатоците на плата од ставот (1) алинеи 1 и 2 на овој член треба да бидат предвидени во актот за систематизација на работните места во установите.

(3) Додатокот на плата за ноќна работа по час се вреднува во износ од 35% од износот на основната плата по час.

(4) Додатокот на плата за работа во смени по час се вреднува во износ од 5% од износот на основната плата пресметана по час.

(5) Давателот на јавна услуга кој бил ангажиран да работи согласно со условите од ставот (1) алинеи 3, 4 и 5 на овој член има право на онолку слободни часови односно денови колку што бил ангажиран за работа надвор од редовното работно време.

(6) Слободните часови, односно денови од тековниот месец давателот на јавна услуга ги користи до крајот на наредниот месец, по месецот во кој бил ангажиран.

(7) Доколку на давателот на јавна услуга не му се обезбеди користење на слободни часови односно денови согласно со ставот (6) на овој член му се исплатува додаток на плата во износ од 35% од износот на основната плата, пресметана по час.

(8) Додатоците на плата од ставот (1) на овој член не се исклучуваат.“.

Член 57

По членот 166-г се додава нов поднаслов „6.4. Други надоместоци на плата“ и нов член 166-д, кои гласат:

„6.4. Други надоместоци на плата

Член 166-д

(1) Давателот на јавна услуга има право на надоместоци на плата и други надоместоци согласно со овој закон и општите прописи за работни односи и тоа за:

- патни, дневни и други трошоци за службени патувања во странство,
- трошоци за службени патувања во земјата,
- трошоци за користење на возила во лична сопственост за службени цели,
- трошоци за одвоен живот од семејството,
- селидбени трошоци,
- трошоци за работа на терен,
- трошоци за погреб во случај на смрт на давател на јавна услуга или член на негово потесно семејство (брачниот другар и децата родени во брак или надвор од брак, посиноците, посвоените деца и децата земени на издржување),
- штета при елементарни непогоди и
- трошок при подолго боледување на давател на јавна услуга.

(2) Висината на надоместоците од ставот (1) алинеите 7 и 8 на овој член се утврдува со Законот за извршување на Буџетот на Република Северна Македонија.

(3) Висината на надоместоците од ставот (1) алинеите 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 9 на овој член се утврдува во Колективниот договор за јавните установи за деца во дејноста згрижување и воспитание на деца и во дејноста одмор и рекреација на деца.“.

Член 58

По членот 166-д, се додава нов поднаслов „6.5. Надоместок за време на привремена неспособност за работа“ и нов член 166-ѓ, кои гласат:

„6.5. Надоместок за време на привремена неспособност за работа

Член 166-ѓ

(1) Ако кај давател на јавна услуга настапи привремена неспособност за работа има право на надоместок за плата во висина утврдена со закон.

(2) Висината на надоместокот од ставот (1) на овој член се утврдува со Колективниот договор за јавните установи за деца во дејноста згрижување и воспитание на деца и во дејноста одмор и рекреација на деца.“.

Член 59

По членот 166-ѓ се додава нов поднаслов „6.6. Плата за време на годишен одмор или специјализирана обука“ и нов член 166-е, кои гласат:

„6.6. Плата за време на годишен одмор или специјализирана обука

Член 166-е

За време на користење на годишен одмор или специјализирана обука за стручно усовршување за потребите на установата, давателот на јавна услуга има право на плата во висина на платата што би ја примил во тековниот месец кога би бил на работа.“.

Член 60

По членот 166-е се додава нов поднаслов „6.7. Плата и надоместоци од плата за директор на јавна установа за деца како орган на раководење“ и нов член 166-ж, кои гласат:

„6.7. Плата и надоместоци од плата за директор на јавна установа за деца како орган на раководење

Член 166-ж

(1) Директорот на јавна установа за деца како орган на раководење има право на плата и надоместоци од плата, според услови и критериуми утврдени со овој закон и/или колективен договор.

(2) Платата на директор во установата за деца се пресметува во бруто износ, а се исплатува во нето паричен износ еднаш месечно во тековниот месец за претходниот месец. Платата се состои од:

- дел на плата за степен на образование,
- дел на плата според проектираниот капацитет и
- дел на плата за работен стаж.

(3) Со основната плата која се исплатува на директорот на установата за деца се обезбедува вреднување на степенот на образование согласно со членот 120 став (2), односно согласно со членот 120 став (3) од овој закон, кој се вреднува со 200 бода.

(4) Делот на плата на директорот според проектираниот капацитет на јавната установа за деца (детска градинка/центар за ран детски развој/детско одморалиште) се вреднува во бодови и тоа:

- за установа за деца со проектиран капацитет до 100 деца.... ..... 360 бода,
- за установа за деца со проектиран капацитет од 101 до 200 деца.... 375 бода,
- за установа за деца со проектиран капацитет од 201 до 300 деца.... 390 бода,
- за установа за деца со проектиран капацитет од 301 до 400 деца.....405 бода,
- за установа за деца со проектиран капацитет од 401 до 500 деца.....420 бода,
- за установа за деца со проектиран капацитет од 501 до 600 деца.....435 бода,
- за установа за деца со проектиран капацитет од 601 до 700 деца.....450 бода,
- за установа за деца со проектиран капацитет од 701 до 800 деца.... 465 бода,
- за установа за деца со проектиран капацитет од 801 до 900 деца.....480 бода,
- за установа за деца со проектиран капацитет од 901 до 1000 деца...495 бода,
- за установа за деца со проектиран капацитет над 1000 деца ..... 510 бода.

(5) Делот на плата за работниот стаж на директорот на јавна установа за деца се вреднува во износ од 0,5% од деловите на плата за степен на образование и според проектираниот капацитет за секоја навршена година работен стаж, а најмногу до 20%.“.

Член 61

По членот 166-ж се додава нов поднаслов „6.8. Вредност на бод“ и нов член 166-з, кои гласат:

„6.8. Вредност на бод

Член 166-з

Владата на Република Северна Македонија секоја година со одлука го утврдува максималниот износ на вредност на бодот за пресметување на платите на давателите на јавни услуги и на директорите на јавните установи за деца на предлог на министерот за труд и социјална политика, а општините ја утврдуваат вредноста на бодот која не треба да го надминува утврдениот износ од Владата на Република Северна Македонија, а во рамките на предвидениот буџет и врз основа на вкупниот број на даватели на јавни услуги распоредени по соодветните нивоа за тековната година, а за директорите на јавни установи за деца во рамките на утврдениот буџет согласно со проектираниот капацитет на установите за деца.“.

Член 62

Во член 167 став (1) алинејата 4 се менува и гласи:

„-стручни соработници (музички педагог, ликовен педагог, педагог по физичко воспитание, завршен факултет за музичка уметност, факултет за физичко образование, спорт и здравје, факултет за ликовни уметности, професор по странски јазик и книжевност),“.

Точката 2) се менува и гласи:

„2) Воспитувачи можат да бидат дипломиран професор по предучилишно воспитание, дипломиран воспитувач на деца од предучилишна возраст, дипломиран педагог за предучилишно воспитание и дипломиран педагог - со стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршено високо образование VII/1 степен и важечка лиценца за воспитувач;“.

Точката 3) се брише.

Точката 4) станува точка 3).

Точката 5) која станува точка 4) се менува и гласи:

„4) Негователи може да бидат лица со завршено четиригодишно средно училиште: средно медицинско училиште - општа насока, средно образование - насока гимназија, средно музичко училиште, средно ликовно училиште, средно фискултурно училиште и со важечка лиценца за неговател.“.

Во точката 6) која станува точка 5) по зборовите: „медицинска сестра/медицински техничар - со стекнати 180 кредити според ЕКТС или завршен VI/1 степен и важечка лиценца за стручен соработник“ се става точка и зборовите до крајот на реченицата се бришат.

Точката 7) се брише.

Точката 8) станува точка 6).

Член 63

Во членот 169 став (1) се додава нов став (2), кој гласи:

„(2) Во советувалиштето од ставот (1) на овој член се формира мултидисциплинарен/инклузивен тим“.

Ставот (2) станува став (3).

Член 64

Членот 175 се менува и гласи:

„Министерството формира комисија за издавање, обновување, продолжување и одземање на лиценци за работа на лица кои се заинтересирани да се вклучат во системот за згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст, на директори на установи за деца и на лица вклучени во системот за згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст.“.

Член 65

Членот 176 се менува и гласи:

„Комисијата од членот 175 од овој закон е составена од единаесет члена и тоа од: Министерството за труд и социјална политика - четири члена, Министерство за образование и наука - еден член, Министерство за финансии - еден член, Биро за развој на образованието - два члена и од факултети и институти за општествено хуманистички науки - три члена.“.

Член 66

Членот 177 се менува и гласи:

„(1) Комисијата од членот 175 од овој закон врши лиценцирање на лица кои се заинтересирани да се вклучат во системот за згрижување и воспитание за деца од предучилишна возраст, на заинтересирани лица за директори на установи на деца, на заинтересирани лица за раководители на детска градинка/центар за ран детски развој како организациона единица основана од страна и во состав на правни лица, високообразовна установа и на приватно училиште и на лица вклучени во системот за згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст (директори на установи за деца, лице кое раководи со детска градинка/центар за ран детски развој, како организациона единица основана од страна и во состав на правни лица, високообразовна установа и на приватно училиште; стручни работници, стручни соработници, воспитувачи и негователи во установи за згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст; физички лица кои вршат одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст; лица вработени во агенциите за давање услуги за чување и нега на деца од предучилишна возраст).

(2) Министерот на предлог на Комисијата за лиценцирање издава, обновува, продолжува и одзема лиценци за работа на лицата од ставот (1) на овој член.

(3) Против одлуката на министерот за издадена, продолжена, обновена и одземена лиценца за работа, може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(4) Лиценцата за работа е јавна исправа и се издава во еден примерок.

(5) Во случај лиценцата за работа да се изгуби или уништи министерот по доставен предлог од страна на Комисијата за лиценцирање издава нов примерок-дупликат. Трошоците за издавање нов примерок-дупликат на лиценцата за работа ги сноси барателот и се во висина на износот на трошоците за издавање на лиценца за работа од членот 182 став (3) од овој закон.“.

Член 67

По членот 177 се додава нов наслов кој гласи: „1. Стекнување на лиценца за работа“.

Член 68

Во член 177-а ставот (1) се менува и гласи:

„Заинтересираните лица за директори на установи за деца, лица кои ќе раководат со организациони единици во состав на правно лице од членот 16 ставови (4), (5) и (6) од овој закон; стручни работници, стручни соработници, воспитувачи и негователи во установи за згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст; физички лица кои ќе вршат одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст и за лица кои ќе бидат ангажирани/вработени во агенциите за давање услуги за чување и нега на деца од предучилишна возраст полагаат стручен испит за стекнување на лиценца за работа заради проверка на потребното стручно знаење за работа.“.

Во ставот (2) во воведната реченица по зборовите: „Стручен испит“ се додаваат зборовите: „за стекнување на лиценца за работа“.

Алинејата 1 се менува и гласи:

„-да има диплома или уверение за завршено образование согласно со членот 120 ставови (2) и (3) од овој закон за директори на установи за деца, да има диплома или уверение за завршено образование за раководно лице согласно со членот 120-а од овој закон, членот 136 ставови (6), (7), (8), (9) и (10) од овој закон за даватели на јавни услуги за згрижување и воспитание на деца за јавни установи за деца, членот 167 став (1) алинеи 1, 2, 3, 4 и 5 од овој закон за стручни лица за згрижување и воспитание на деца во приватни установи за деца, членот 77 став (1) алинеја 1 од овој закон за лице ангажирано од агенција за давање услуги за чување и нега на деца од предучилишна возраст и членот 87 став (1) алинеја 1 од овој закон за физичко лице кое самостојно врши одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца како професионална дејност.“.

Во алинејата 2 зборовите: „Република Македонија“ се заменуваат со зборовите: „Република Северна Македонија“.

Алинејата 4 се брише.

Член 69

Во членот 177-б став (1) во воведната реченица по зборовите: „Стручен испит“ се додаваат зборовите: „за стекнување на лиценца за работа“.

Во став (3) по зборовите: „практичен пример“ се додаваат зборовите: „(студија на случај)“.

Член 70

Членот 177-в се менува и гласи:

„(1) Стручниот испит за стекнување на лиценца за работа се полага според програма во која се содржани градивото, прописите и литературата.

(2) Програмата за полагање на испитот од соодветната област ја донесува Комисијата од членот 175 од овој закон.“.

Член 71

Во членот 177-г став (2) зборовите: „претставник на ЗЕЛС“, се заменуваат со зборовите: „претставник од Бирото за развој на образованието“.

Во ставот (9) зборовите: „Република Македонија“ се заменуваат со зборовите: „Република Северна Македонија“.

Член 72

Во членот 177-д став (2) по зборот „испит“ се додаваат зборовите: „за стекнување на лиценца за работа“.

Во ставот (3) зборовите: „и јавниот радиодифузен сервис“ се бришат.

Во ставот (5) по зборот „испитот“ се додаваат зборовите: „за стекнување на лиценца за работа“.

Член 73

Во членот 177-ѓ став (1) по зборовите: „Стручниот испит“ се додаваат зборовите: „за стекнување на лиценца за работа“.

Ставот (3) се брише.

Ставот (4) станува став (3).

Во ставот (5) кој станува став (4) бројот „(4)“ се заменува со бројот „(3)“.

Ставовите (6), (7), (8) и (9) стануваат ставови (5), (6), (7) и (8).

Член 74

Во членот 177-е ставови (1) и (2) по зборот „испитот“ се додаваат зборовите: „за стекнување на лиценца за работа“.

Во ставот (3) по зборовите: „вториот дел од испитот“ се додаваат зборовите: „за стекнување на лиценца за работа“.

Во ставот (4) по зборот „испитот“ се додаваат зборовите: „за стекнување на лиценца за работа“, а бројот „(4)“ се заменува со бројот „(3)“.

Во ставот (9) бројот „(4)“ се заменува со бројот „(3)“.

Член 75

Во член 177-ж по зборовите: „полагањето на испитот“ се додаваат зборовите: „за стекнување на лиценца за работа“.

Член 76

Во член 177-з став (1) по зборот „Испитот“ се додаваат зборовите: „за стекнување на лиценца за работа“.

Член 77

Во членот 177-s став (6) бројот „30“ се заменува со бројот „10“.

Член 78

Во членот 177-ј став (1) по зборовите: „стручниот испит“ се додаваат зборовите: „за стекнување на лиценца за работа“.

Член 79

По членот 178 се додава нов наслов, кој гласи: „2. Обновување и продолжување на лиценцата за работа“.

Член 80

Членот 179 се менува и гласи:

„(1) Обновување на лиценца за работа се однесува на лицата кои се стекнале со лиценца за работа од членот 178 став (1) од овој закон и кои во периодот на важноста на лиценцата имаат посетено едукација за професионален развој во траење од 40 часа за директор, 20 часа за стручен работник, стручен соработник и воспитувач и 10 часа за неговател.

(2) За обновување на лиценца за работа се поднесува барање до Комисијата за лиценцирање од членот 175 од овој закон најмалку три месеци пред истекот на важноста на лиценцата за работа.

(3) Кон барањето за обновување на лиценцата за работа од став (2) на овој член, се поднесуваат доказите од членот 177-а став (2) алинеи 3, 4, 5 и 6 од овој закон, копија од претходно издадена лиценца, докази за спроведена едукација за професионален развој (сертификати, потврди за посетени обуки, семинари, конференции, симпозиуми и друго), од областа на раниот детски развој во периодот на важноста на издадената лиценца и доказ за платен надоместок за трошоците за обновување на лиценцата за работа.

(4) Комисијата за лиценцирање проверката на спроведената едукација за професионален развој ја врши преку евалуација на документите од ставот (3) на овој член и констатира дали кандидатот со доставените докази го обезбедил потребниот број на часови за едукација.

(5) Врз основа на доставената документација од ставот (3) на овој член и извршената проверка за спроведената едукација Комисијата за лиценцирање откако ќе утврди дека се исполнети условите за обновување на лиценцата за работа доставува предлог до министерот за издавање на нова лиценца за работа.

(6) Лиценцата за работа од ставот (5) на овој член е за период од пет години.“.

Член 81

По членот 179 се додава нов член 179-а, кој гласи:

„Член 179-а

(1) Продолжување на лиценцата за работа се однесува на лицата кои се стекнале со лиценца за работа од членот 178 став (1) од овој закон и кои во периодот на важноста на лиценцата за работа немаат посетено едукација за професионален развој во траење од 40 часа за директор, 20 часа за стручен работник, стручен сора-

ботник и воспитувач и 10 часа за неговател согласно со Програмата за работа на Комисијата за лиценцирање.

(2) За продолжување на лиценца за работа се поднесува барање до Комисијата за лиценцирање најмалку три месеци пред истекот на важноста на лиценцата за работа.

(3) Кон барањето за продолжување на лиценцата за работа, се поднесуваат доказите од членот 177-а став (2) алинеи 3, 4, 5 и 6 од овој закон, копија од претходно издадена лиценца и доказ за платен надоместок за трошоците за продолжување на лиценцата за работа.

(4) Лиценцата за работа на лицата од ставот (1) на овој член може да се продолжи од страна на Комисијата за лиценцирање со издадена потврда за продолжување на постојната/важечката лиценца за работа за период од девет месеци, во кој период од страна на Комисијата за лиценцирање согласно со Програмата за работа на Комисијата за лиценцирање се обезбедуваат и потребните обуки за професионален развој.

(5) За спроведената обука за професионален развој се води евиденција за присуство и се издава потврда за спроведена обука за професионален развој што ја потпишува претседателот на Комисијата за лиценцирање.

(6) На лицето кое е шест месеци пред пензионирање согласно со закон му се продолжува лиценцата за работа за наредните шест месеци до пензионирање од страна на Комисијата за лиценцирање со издавање на потврда за продолжување на постојната/важечката лиценца за работа.

(7) Лицето кое ќе поднесе писмена изјава за продолжување на договорот за вработување согласно со членот 104 од Законот за работните односи, а кое продолжување на договорот е за временски период подолг од шест месеци, ќе треба да ја обнови лиценцата за работа.

(8) Лицето на кое му е продолжена лиценцата за работа најмалку три месеци пред истекот на периодот на важноста на лиценцата за работа, потребно е да поднесе барање за обновување на лиценцата за работа до Комисијата за лиценцирање.

(9) Кон барањето за обновување на лиценцата за работа од ставот (8) на овој член се поднесуваат: копија од издадена потврда за продолжување на лиценцата за работа, потврда за спроведена обука за професионален развој и доказ за платен надоместок за трошоците за обновување на лиценцата за работа.

(10) Комисијата за лиценцирање откако ќе утврди дека се исполнети условите за обновување на лиценцата за работа доставува предлог до министерот за издавање на нова лиценца за работа.

(11) Лиценцата за работа од ставот (10) на овој член е за период од пет години.“.

Член 82

По членот 179-а се додава нов наслов, кој гласи: „3. Одземање на лиценцата за работа“.

Член 83

Членовите 181 и 181-а се бришат.

Член 84

Во член 184 ставови (3), (5) и (6) по зборот „градинки“ се додаваат зборовите: „и центри за ран детски развој во состав на јавни детски градинки“.

Член 85

Во член 195-а став (1) по алинејата 2 се додава нова алинеја 3, која гласи:

„-додаток за образование;“.

Во ставот (3) зборот „ПИОМ“ се заменува со зборот „ПИОСМ“.

Член 86

Во член 226 став (4) во алинејата 1 бројот „(7)“ се заменува со бројот „(6)“.

Во ставот (5) бројот „(7)“ се заменува со бројот „(6)“.

По ставот (5) се додава нов став (6), кој гласи:

„(6) Глоба во износ од 200 до 400 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на директорот на центарот за социјална работа, доколку овластеното службено лице не одлучи по барањето во рок од 60 дена односно во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето (член 42 став (1))“.

Член 87

Членот 227 се менува и гласи:

„За прекршоците сторени по основ на дискриминација врз која било дискриминаторска основа ќе се применува Законот за спречување и заштита од дискриминација.”.

Член 88

Во член 228 став (1) алинеја 1 зборовите: „(член 12)“ се заменуваат со зборовите: „(член 12 став (4))“.

Во алинеја 13 по зборовите: „приватната установа“ се додаваат зборовите: „како и на детска градинка/центар за ран детски развој од членот 16 ставови (4), (5) и (6)“.

Во став (4) алинеја 6 зборовите: „(член 12)“ се заменуваат со зборовите: „(член 12 став (2))“.

По ставот (6) се додава нов став (7), кој гласи:

„(7) Глоба во износ од 100 до 150 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на вработено лице во установата за деца ако:

-ја води педагошката евиденција спротивно на членот 195,

-користи прирачници и детски списанија за кои нема решение за одобрување и употреба (член 173).“.

Член 89

Во член 230-а алинеја 1 бројот „(4)“ се заменува со бројот „(3)“.

Член 90

Во член 230-д бројот „(6)“ се заменува со бројот „(5)“.

Член 91

Во член 230-ѓ зборовите: „од членот 177-ѓ став (4)“ се заменуваат со зборовите: „од членот 177-ѓ став (3)“.

Член 92

Во членовите 13 став (2), 16 став (6), 17 став (1), 19 ставови (1) и (10), 30 алинеја 2, 34 став (1), 75 ставови (1) и (3), 76 став (3) алинеја 1, 78 ставови (5) и (6), 88 став (4), 102 став (4), 104 став (1) алинеја 1, 105 ставови (4), (9) и (10), 112 став (2), 120 став (11), 142 став (1) алинеја 1, 177-ѓ став (5), 177-ј став (8), 183 став (1), 184 став (3), 192 став (1), 197 став (2) и 206 став (1) алинеја 1 зборовите: „Република Македонија“ се заменуваат со зборовите: „Република Северна Македонија“.

Член 93

Започнатите постапки по барањата за остварување, односно продолжување на правото на детски додаток, посебен додаток, родителски додаток за дете, како и за остварувањето на правото на еднократна парична помош за новороденче поднесени до денот на влегувањето во сила на овој закон и кои не се решени до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе завршат согласно со прописите кои важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 94

По сите барања за остварување на правото на родителски додаток за дете (за трето дете) во периодот од десет месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, поднесени во рок најдоцна до наполнети три месеци живот на детето, може да се оствари правото на родителски додаток за дете (за трето дете) согласно со одредбите кои се однесуваат на правото на родителски додаток за дете од Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 и 198/18), ако ги исполнуваат и другите предвидени услови според одредбите на прописите кои важеле пред влегувањето во сила на овој закон.

Член 95

Со денот на влегувањето во сила на овој закон продолжува да се остварува стекнатото право на родителски додаток за дете (за трето и четврто дете) согласно со одредбите на членовите 30-а и 30-б од Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 98/2000, 17/2003, 65/2004, 113/2005, 98/2008 и 107/2008), одредбите на членовите 98 и 99 од Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 83/2009) и прописите кои важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон во висина утврдена со членот 9 од Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 156/2009), како и стекнатото право на родителски додаток за дете (за трето дете), согласно со одредбите на членовите 38 и 39, 39-а од Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 и 198/18), како и одредбите од членовите 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50 и 52, од Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 и 198/18) кои се однесуваат на правото за родителски додаток за дете во делот на постапката за остварување/продолжување на правата и подзаконските акти.

Стекнатото право на родителски додаток за дете (за трето и четврто дете) од ставот 1 на овој член ќе продолжи да се остварува, односно продолжува до завршување на периодот на користење на остареното, односно продолженото право на родителски додаток за дете (за трето дете до завршување на периодот од десет години, а за четврто дете и кај единствениот родителски додаток до завршување на периодот од 15 години) согласно со членот 30-а од Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 98/2000, 17/2003, 65/2004, 113/2005, 98/2008 и 107/2008), одредбите на членовите 98 и 99 од Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 83/2009), одредбите за правото на родителски додаток за дете (за трето дете) од Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 и 198/18) и прописите кои важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон во висина од 8.048 денари за трето дете, 11.267 денари за четврто дете и 16.096 денари за единствениот родителски додаток за дете кои висини ќе се усогласуваат со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика во јануари за тековната година.

Во случај кога порастот на трошоците на живот за претходната година се пониски од последната година на усогласување или се со негативен предзнак, не се врши усогласување на висината на правото на родителски додаток за дете, односно истото ќе се обезбедува со последната усогласена година како поповолна за корисникот.

Член 96

Центарот за социјална работа е должен по службена должност да изврши преведување на лицата кои оствариле права според прописите за заштита на децата кои биле во сила до денот на влегувањето во сила на овој закон, во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на решението за преведување од ставот 1 на овој член, корисникот продолжува да го користи правото од заштита на децата согласно со прописите што биле во сила до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Правата за заштита на децата предвидени со овој закон ќе започнат да се исплатуваат наредниот месец по влегувањето во сила на овој закон, а за претходниот месец.

Член 97

Центарот за социјална работа по службена должност на корисниците на посебен додаток ќе им донесе решение за користење на правото на посебен додаток без поднесување на барање, согласно со постојниот наод за оцена и мислење на видот и степенот на попреченост од стручен орган и решението за видот и степенот на попреченост врз основа на кои е стекнато правото.

Член 98

Вработените со завршено вишо образование VI/1 степен, со стекнати 180 кредити по ЕКТС и со средно четиригодишно образование - даватели на јавни услуги, кои на денот на влегувањето во сила на овој закон работеле на работни места како воспитувачи/стручни соработници/негователи и ги исполнувале условите за соодветното работно место согласно со Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 и 198/18), можат и понатаму да ја вршат работата на работното место на кое се затечени со влегувањето во сила на овој закон. Истите ќе можат да ја обновуваат/продолжуваат стекнатата соодветна лиценца за работа согласно со овој закон.

На воспитувачите со завршено вишо образование VI/1 степен од ставот 1 на овој член, кои до денот на влегувањето во сила на овој закон работеле на работни места како воспитувачи за кои ги исполнувале условите согласно со Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 и 198/18), делот на платата за степен на образование за соодветното ниво на работно место-воспитувач ќе се вреднува во износ на бод како и за ниво на воспитувач, ниво на квалификации VIA, 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен согласно со овој закон.

Член 99

Подзаконските акти предвидени со овој закон се донесуваат во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 100

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Северна Македонија да утврди пречистен текст на Законот за заштита на децата.

Член 101

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I GJ
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR MBROJTJE TË FËMIJËVE

Neni 1

Në Ligjin për mbrojtje të fëmijëve („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 dhe 198/18) në nenin 6 paragrafi (1) ndryshohet si vijon:

„Të drejtat për mbrojtje të fëmijëve, në kuptim të këtij ligji, janë:

1) shtesë e fëmijëve;
2) shtesë e veçantë;
3) ndihmë e njëhershme në para për të sapolindur;
4) shtesë prindërore për fëmijë;
5) shtesë për arsim;
6) participim.".

Neni 2

Në nenin 11 paragrafi (2) shlyhet.

Neni 3

Në nenin 12 paragrafi (1) ndryshohet si vijon:

"(1) Ndalohet çdo diskriminim në bazë të racës, ngjyrës së lëkurës, prejardhjes, përkatësisë kombëtare ose etnike, seksit, gjinisë, orientimit seksual, identitet gjinor, përkatësisë së grupit të margjinalizuar, gjuhës, shtetësisë, prejardhjes sociale, arsimit, religjionit ose bindjes fetare, bindjes politike, bindjes tjetër, pengesës, moshës, gjendjes familjare ose martesore, statusit pronësor, gjendjes shëndetësore, cilësisë personale dhe statusit shoqëror ose cilësdo bazë tjetër.".

Neni 4

Neni 14 ndryshohet si vijon:

"(1) Diskriminim i drejtpërdrejtë ekziston kur me kërkuesin ose shfrytëzuesin e mbrojtjes së fëmijëve veprohet, është vepruar ose do të veprohet në mënyrë më të pavolitshme në lidhje me person ose grup tjetër në situatë faktike krahasimtare ose të ngjashme, në bazë diskriminuese.

(2) Diskriminim indirekt ekziston kur kërkuesi ose shfrytëzuesi i mbrojtjes së fëmijëve vihet në pozitë më të pavolitshme në krahasim me persona ose grup të personave tjerë, nëpërmjet të gjoja rregullave neutrale, dispozitave, kritereve, programeve ose praktikave, përveç kur dalin nga qëllimi legjitim, ndërsa mjetet për arritje të atij qëllimi janë proporcionale, përkatësisht janë adekuate dhe të domosdoshme.".

Neni 5

Në nenin 15 në paragrafin (1) fjalët: “nenet 13 dhe 14" zëvendësohen me fjalët: “neni 12 paragrafi (1)”.

Neni 6

Në nenin 16 në paragrafin (5) fjalët: “në pajtim me kushtet e përcaktuara me ligj" zëvendësohen me fjalët: “me të cilën udhëheq person i cili i plotëson kushtet në pajtim me ligj, i emëruar nga person përgjegjës i institucionit të lartë arsimor".

Në paragrafin (6) fjalët: “në pajtim me kushtet të përcaktuara me ligj" zëvendësohen me fjalët: “me të cilën udhëheq person i cili i plotëson kushtet në pajtim me këtë ligj, i emëruar nga person përgjegjës i shkollës private".

Neni 7

Neni 22 ndryshohet si vijon:

"(1) E drejta për shtesë fëmijërore sigurohet për fëmijë shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut i cili jeton në ekonomi familjare me vendbanim të përhershëm të jetesës në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe nëse ekonomia familjare nuk posedon pronë dhe të drejta pronësore nga të cilat mund të mbahet.

(2) E drejta e shtesës fëmijërore sigurohet edhe për fëmijë nga ekonomi familjare e cila ka realizuar përkatësisht shfrytëzon të drejtë të ndihmës së garantuar minimale në pajtim me Ligjin për mbrojtje sociale.

(3) Të drejtën për shtesë fëmijërore mund ta realizojë një nga prindërit e fëmijës, kujdestari ose personi të cilit me aktvendim të qendrës kompetente për punës sociale fëmija i është besuar në ruajtje dhe edukim me kushte të përcaktuara me këtë ligj.

(4) Shfrytëzuesi i të drejtës të shtesës fëmijërore duhet të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut në vendbanim të përhershëm në Republikën e Maqedonisë së Veriut.".

Neni 8

Neni 23 ndryshohet si vijon:

"Shtetasi i huaj i cili ka vendbanim dhe qëndrim të rregulluar të përhershëm në Republikën e Maqedonisë së Veriut në pajtim me ligj, mund të realizojë të drejtë të shtesës fëmijërore për fëmijë në pajtim me këtë ligj dhe marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut.".

Neni 9

Neni 24 ndryshohet si vijon:

"E drejta për shtesë fëmijërore realizohet në varësi nga gjendja materiale e ekonomisë familjare.".

Neni 10

Neni 25 ndryshohet si vijon:

"E drejta e shtesës fëmijërore sigurohet për fëmijë deri në mbushjen e 18 vjetëve.".

Neni 11

Në nenin 26 paragrafi (2) në alinenë 2 presja zëvendësohet me lidhëzën "dhe".

Në alinenë 3 lidhëza "dhe" zëvendësohet me pikë.

Alineja 4 shlyhet.

Neni 12

Neni 27 ndryshohet si vijon:

"(1) Të drejtë për shtesë fëmijërore ka fëmija në familje të hyrat e përgjithshme mesatare të së cilës në muaj të realizuar në tre muajt e fundit para parashtrimit të kërkesës dhe gjatë shfrytëzimit të të drejtës pas të gjitha bazave të të gjithë anëtarët e ekonomisë familjare janë në lartësi deri në pragun për qasje të të drejtës të shtesës fëmijërore, i cili është vënë në 6000 denarë, ndërsa i cili zmadhohet për çdo anëtar të ekonomisë familjare për koeficient të shkallës ekuivalente, ndërsa më së shumti për gjithsej tetë anëtarë në ekonomi familjare, edhe atë për:

- anëtari i dytë për koeficient prej 0,5,
- anëtari i tretë për koeficient prej 0,4,
- anëtari i katërt për koeficient prej 0,4,
- anëtari i pestë për koeficient prej 0,2,
- anëtari i gjashtë për koeficient prej 0,1,
- anëtari i shtatë për koeficient prej 0,1 dhe
- anëtari i tetë për koeficient prej 0,1.

(2) Shkalla ekuivalente nga paragrafi (1) të këtij neni zmadhohet në mënyrë plotësuese për koeficient prej 1.2 për prind të vetëm.

(3) Gjatë përcaktimit të lartësisë së pragut për qasje të të drejtës të shtesës fëmijërore, si anëtar i ekonomisë familjare ose familjes nuk konsiderohet person i cili është:

- në vuajtje të dënimit me burg më gjatë se 30 ditë,
- me aktvendim të qendrës për punë sociale është vendosur në institucion për mbrojtje sociale jashtëfamiljare, ose është vendosur në institucion shëndetësor ose institucion tjetër për periudhë deri sa zgjat vendosja dhe
- kryerës i dhunës familjare.

(4) Të hyrat dhe prona e personit nga paragrafi (3) alinetë 3 të këtij neni, nuk llogariten gjatë realizimit të të drejtës së shtesës fëmijërore.

(5) Kur ekonomisë familjare do t'i pushojë e drejta e ndihmës së garantuar minimale në pajtim me Ligjin për mbrojtje sociale, qendra për punë sociale me detyrë zyrtare rishqyrton nëse janë plotësuar kushtet për vazhdimin e shfrytëzimit të së drejtës së shtesës për fëmijë.”.

Neni 13

Neni 28 ndryshohet si vijon:

"(1) Ekonomia familjare në kuptim të këtij ligji është ekonomi familjare me një anëtar ose bashkësi e anëtarëve të familjes, si dhe farefis tjerë ndërmjet të cilëve nuk ekziston detyrim ligjor për mbajtje të ndërsjellë, të cilët bashkërisht jetojnë, kontribuojnë, ekonomizojnë dhe shpenzojnë.

(2) Familjen në kuptim të këtij ligji e përbëjnë bashkëshortët martesor, përkatësisht jashtëmartesor, prind i vetëm, fëmijë të lindur në martesë, jashtë martese ose të adoptuar, të birësuar, nipa pa prindër të marrë në përkujdesje dhe vëllezër dhe motra të mitura (nëse nuk kanë prindër dhe janë pa mjete për ekzistim), të cilët përbëjnë bashkësi të jetesës, ekonomizimit dhe shpenzimit.

(3) Prind i vetëm i fëmijës për të cilin realizohet e drejta e shtesës për fëmijë dhe/ose e drejat shtesës për arsim, në kuptim të këtij ligji, konsiderohet prindi:

- i fëmijës që e mban, nëse njëri prind ka vdekur;
- i fëmijës i cili pas vdekjes së njërit prind, e ka realizuar të drejtën e pensionit familjar, e prindi tjetër është në marrëdhënie pune;
- i fëmijës nga martesa e shkurorëzuar nëse prindi te i cili fëmija jeton nuk jetën në bashkësi martesore, përkatësisht jashtë martesore;
- i fëmijës të cilit njëri prind nuk i njihet dhe
- i fëmijës të cilit njëri prind evidentohet si si zhdukur.”.

Neni 14

Neni 29 shlyhet.

Neni 15

Në nenin 30 alineja 1 ndryshohet si vijon:

„- fëmijë i vendosur në institucion për mbrojtje sociale ose institucion tjetër me aktvendim të qendrës për punës sociale dhe“.

Neni 16

Neni 31 ndryshohet si vijon:

"(1) Lartësia e shtesës fëmijërore varet nga numri i fëmijëve në familje dhe mosha e fëmijëve.

(2) Nëse në familje ka fëmijë në moshë shkollore në pajtim me ligj, lartësia e shtesës fëmijërore për një fëmijë është 1.000 denarë në muaj, ndërsa për dy dhe më shumë fëmijë në familje është 1.600 denarë në muaj për të gjithë fëmijët.

(3) Nëse në familje ka fëmijë i cili nuk është në moshë shkollore në pajtim me ligjin, lartësia e shtesës fëmijërore për një fëmijë është 1.200 denarë në muaj, ndërsa për dy dhe më shumë fëmijë në familje është 1.900 denarë në muaj për të gjithë fëmijët.

(4) Nëse në familje ka dy ose më shumë fëmijë, të cilët nuk janë të gjithë në moshë shkollore, lartësia e shtesës fëmijërore për të gjithë fëmijët është 1.600 denarë në muaj.

(5) Lartësia e shtesës fëmijërore nga paragrafët (2), (3) dhe (4) të këtij neni harmonizohet me rritjen e shpenzimeve të jetës për vitin paraprak të shpallura nga Enti shtetëror për statistikë në janar për vitin rrjedhës.

(6) Në rast kur nuk ka rritje të shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, nuk bëhet harmonizim i lartësisë së shtesës fëmijërore.".

Neni 17

Në nenin 34 në paragrafin (1) fjalët: “përkujdesje institucionale në barrë të shtetit" zëvendësohen me fjalët: “i vendosur në institucion për mbrojtje sociale jashtëfamiljare ose institucion tjetër me aktvendim të qendrës për punës sociale".

Neni 18

Në nenin 35 në paragrafin (3) fjalët: “ndihmë sociale në para dhe ndihmë të përhershme në para" zëvendësohen me fjalët: “ndihmë të garantuar minimale".

Pas paragrafit (4) shtohet paragraf i ri (5), si vijon:

(5) Në rast kur nuk ka rritje të shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak nuk bëhet harmonizim i lartësisë së shtesës së veçantë nga paragrafi (1), (2) dhe (3) të këtij neni.".

Neni 19

Neni 36 ndryshohet si vijon:

"(1) Ndihma e njëhershme në para për të sapolindur sigurohet për familje për fëmijë të sapolindur të parë dhe të dytë.

(2) Si fëmijë i parë dhe i dytë i sapolindur konsiderohet fëmijë i cili është i pari dhe i dyti i lindur i gjallë sipas rendit të lindjes të nënës, i cili rend përcaktohet në mënyrë të njëjtë kur nëna do të lind më shumë fëmijë përnjëherë.

(3) Si fëmijë i sapolindur i parë, dhe i dytë do të konsiderohen edhe fëmijët e adoptuar, në moshë deri në një vit, nëse nëna nuk ka fëmijë të sapolindur në kuptim të paragrafit (2) të këtij neni.".

Neni 20

Neni 37 ndryshohet si vijon:

"(1) Të drejtë për ndihmë në ndihmë të njëhershme në para për fëmijë të sapolindur në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut ka një nga prindërit, shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut, me vend të përhershëm të banimit prej së paku 12 muaj pa ndërprerë në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut deri në ditën e lindjes së fëmijës.

(2) Lartësia e ndihmës së njëhershme në para për të sapolindur të parë është 5.000 denarë.

(3) Lartësia e ndihmës së njëhershme në para për të sapolindur të dytë është 20.000 denarë.

(4) Lartësia e ndihmës në para të njëhershme nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni harmonizohet me rritjen e shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak të shpallura nga Enti shteteror për statistikë në janar për vitin rrjedhës.

(5) Në rast kur nuk ka rritje të shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, nuk bëhet harmonizim i lartësisë së shtesës së njëhershme nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni.".

Neni 21

Në nenin 38 në paragrafin (2) fjalët: “Republikës së Maqedonisë” zëvendësohen me fjalët: “Republikës së Maqedonisë së Veriut”.

Pas paragrafit (2) shtohet paragrafi i ri (3), si vijon:

“(3) E drejta nga paragrafi (1) i këtij neni realizohet nëse të hyrat e përgjithshme mesatare të familjes së nënës në të gjitha bazat në tre muajt e fundit para parashtrimit të kërkesës për realizim të shfrytëzimit të së drejtës si dhe gjatë shfrytëzimit të së drejtës janë më të ulta se lartësia e rrogës minimale neto të përcaktuar për vitin paraprak.”.

Paragrafët (3), (4) dhe (5), bëhen paragrafë (4), (5) dhe (6).

Në paragrafin (6) që bëhet paragraf (7), numri (5) zëvendësohet me numrin (6).

Paragrafi (7) bëhet paragraf (8).

Në paragrafin (8), që bëhet paragraf (9), numri (7) zëvendësohet me numrin (8).

Në paragrafin (9), që bëhet paragraf (10), numri (8) zëvendësohet me numrin (9).

Neni 22

Neni 39-a ndryshohet si vijon:

"Në rast kur nuk ka rritje të shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, nuk bëhet harmonizim i lartësisë së shtesës prindërore për fëmijën e tretë nga neni 39 i këtij ligji .".

Neni 23

Pas nenit 39-a, shtohet titulli i ri "5. Shtesa për arsim" dhe shtatë nene të reja: 39-b, 39-v, 39-g, 39-d, 39-gj, 39-e dhe 39-zh, si vijojnë:

"5. Shtesa për arsim

Neni 39-b

"(1) Shtesë për arsim sigurohet për shkak të mbulimit të një pjese të shpenzimeve të ekonomisë familjare të lidhura me arsimin e fëmijëve.

(2) Të drejtë për shtesë për arsim ka ekonomia familjare me fëmijë i cili është në shkollim të rregullt në arsim fillor ose të mesëm në shkollë në Republikën e Maqedonisë së Veriut të verifikuar nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës në Regjistrin qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe në regjistrin e Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës, të hyrat mesatare mujore të të cilës të realizuara në tre muajt e fundit para parashtrimit të kërkesës dhe gjashtë shfrytëzimit të të drejtës sipas të gjitha bazave të të gjithë anëtarëve në ekonomi familjare janë në lartësi të pragut për qasje të të drejtës në shtesë për arsim, i cili është i vendosur në 6000 denarë, ndërsa e cila zmadhohet për çdo anëtarë të ekonomisë familjare për koeficient të shkallës ekuivalente, ndërsa më së shumti për gjithsej tetë anëtarë në ekonomi familjare, edhe atë për:

- anëtari i dytë për koeficient prej 0,5,
- anëtari i tretë për koeficient prej 0,4,
- anëtari i katërt për koeficient prej 0,4,
- anëtari i pestë për koeficient prej 0,2,
- anëtari i gjashtë për koeficient prej 0,1,
- anëtari i shtatë për koeficient prej 0,1 dhe
- anëtari i tetë për koeficient prej 0,1.

(3) Shkalla ekuivalente nga paragrafi (2) i këtij neni zmadhohet në mënyrë plotësuese për koeficient prej 1.2 për prind të vetëm.

(4) Gjatë përcaktimit të lartësisë së pragut për qasje të të drejtës të shtesës për arsim, si anëtar i ekonomisë familjare ose familjes nuk llogaritet person i cili është:

- në vuajtje të dënimit me burg më gjatë se 30 ditë,
- me aktvendim të qendrës për punë sociale është vendosur në institucion për mbrojtje të jashtme sociale të familjes ose është vendosur në institucion shëndetësor ose institucion tjeter për periudhe deri sa zgjat vendosja dhe
- kryerës i dhunës familjare.

(5) Të hyrat dhe prona e personit nga paragrafi (4) alineja 3 të këtij neni, nuk llogariten gjatë realizimit të të drejtës së shtesës për arsim.

(6) Të drejtë për shtesë për arsim ka edhe ekonomia familjare me fëmijë i cili është në shkollim të rregullt në arsim fillor ose të mesëm në shkollat në Republikën e Maqedonisë së Veriut të verifikuar nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës dhe të regjistruar në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe regjistrin e Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës, i cili ka realizuar të drejtë të ndihmës së garantuar minimale në pajtim me Ligjin për mbrojtje sociale.

Neni 39-v

"(1) Pagesa e shtesës për arsim, i bëhet nënës, për fëmijë/fëmijët për të cilin paguhet shtesa për arsim për vitin rrjedhës mësimor.

(2) Nëse nënës për shkaqe të arsyeshme nuk mund t'i paguhet shtesa për arsim, pagesa i bëhet babait për fëmijë/fëmijët për të cilin paguhet shtesa për arsim.

(3) Shkaqe të arsyeshme nga paragrafi (2) të këtij neni janë kur nëna:

- nuk është e gjallë,
- e ka braktisur fëmijën,
- është në vuajtje të dënimit me burg,
- është në mjekim të vazhdueshëm të spitalit më shumë se tre muaj,
- është me gjendje shëndetësore të rrezikuar seriozisht,
- është me aftësi të hequr për punë.

Neni 39-g

Të drejtë për shtesë për arsim ka edhe kujdestari i fëmijës pa prindër dhe pa kujdes prindëror i cili nuk është i vendosur në institucion për mbrojtje sociale jashtëfamiljare.

Neni 39-d

(1) Lartësia e shtesës për arsim është 700 denarë në muaj për nxënës në arsimin fillor dhe 1.000 denarë në muaj për nxënës në arsim të mesëm gjatë vitit shkollor.

(2) Lartësia e shtesës për arsim nga paragrafët (1) të këtij neni harmonizohet me rritjen e shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak të shpallura nga Enti shtetëror për statistikë në janar për vitin rrjedhës.

(3) Në rast kur nuk ka rritje të shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak nuk bëhet harmonizim i lartësisë së shtesës për arsim nga paragrafi (1) të këtij neni.

Neni 39-gj

(1) E drejta për shtesë për arsim realizohet nëse fëmija është i regjistruar si nxënës i rregullt në shkollë fillore ose të mesme.

(2) E drejta e shtesë së arsimit shfrytëzohet për fëmijë i cili:

- është i pranishëm në së paku 85% të numrit të përgjithshëm të orëve të realizuara të mësimit dhe
- nuk ka shfrytëzuar shtesë për arsim për vitin e njëjtë shkollor.

(3) E drejta e shtesës për arsim pushon të shfrytëzohet kur:

- fëmija më tej nuk është në moshë të shkollës së mesme në pajtim me ligj,
- fëmija e ka ndërprerë ndjekjen e shkollimit,
- e drejta është realizuar në bazë të të dhënave të pavërteta ose të paplota dhe
- shfrytëzuesi i shtesës për arsim parashtron kërkesë për ndërprerje të të drejtës së shtesës për arsim.

(4) E drejta e shtesës për arsim ndërpritet të shfrytëzohet nga periudha e ardhshme matëse.

(5) Kur ekonomisë familjare do t'i pushojë e drejta e ndihmës së garantuar minimale, qendra për punë sociale me detyrë zyrtare rishqyrton nëse janë plotësuar kushtet për vazhdimin e shfrytëzimit të të drejtës të shtesës për arsim.

Neni 39-e

(1) Pagesa e shtesës për arsim bëhet deri sa fëmija e plotëson kushtin për prani në së paku 85% të numrit të përgjithshëm të orëve të realizuara mësimore për çdo periudhë matëse, të parapara me këtë ligj.

(2) Kontrolli i plotësimit të kushtit për pagesë të shtesës për arsim, bëhet për çdo nga periudhë matëse si në vijim:

- periudhë e parë matëse prej 1 shtator deri në 31 tetor në vitin rrjedhës kalendarik,
- periudhë e dytë matëse prej 1 nëntor deri në 31 dhjetor në vitin rrjedhës kalendarik,
- periudhë e tretë matëse prej 20 janar deri në 31 mars në vitin e ardhshëm kalendarik dhe
- periudhë e katërt matëse prej 1 prill deri në fund të vitit mësimor.

(3) Pagesa e shtesës për arsim bëhet në periudhat matëse si në vijim për pagesë:

- për periudhën e parë matëse gjatë muajit dhjetor në vitin rrjedhës kalendarik,
- për periudhën e dytë matëse gjatë muajit shkurt në vitit e ardhshëm kalendarik,
- për periudhën e tretë matëse gjatë muajit maj në vitin rrjedhës kalendarik dhe
- për periudhën e katërt matëse gjatë muajit korrik në vitin rrjedhës kalendarik.

Neni 39-zh

(1) Shuma vjetore e shtesës për arsim për arsimin fillor në vitin shkollor për fëmijë është 8.400 denarë, ndërsa për arsimin e mesëm në vitin shkollor për fëmijë është 12.000 denarë.

(2) Pagesa e shtesës për arsim bëhet në katër shuma të barabarta nga 2.100 denarë për shfrytëzuesin e të drejtës të shtesës për arsim për fëmijë në arsimin fillor, ndërsa nga 3.000 denarë për shfrytëzuesin të të drejtës së shtesës për arsim për fëmijë në arsimin e mesëm, pas përfundimit të çdonjërës nga periudhat matëse, të përcaktuara me këtë ligj.

(3) Në rast nëse ka ankesa të zgjidhura pozitivisht dhe njoftim të vonuar nga ana e shkollave, pagesa bëhet deri në 31 tetor të vitit rrjedhës kalendarik për vitin paraprak mësimor.".

Neni 24

Pas nenit 39-zh shtohet nëntitull i ri "5.1 Shtesa për arsim të personit i cili deri në moshën 18 vjeçare ka pasur status të fëmijës pa prindër dhe përkujdesje prindërore" dhe dy nene të reja 39-z dhe 39-x, si vijojnë:

"5.1 Shtesa për arsim të personit i cili deri në moshën 18 vjeçare ka pasur status të fëmijës pa prindër dhe përkujdesje prindërore

Neni 39-z

(1) Personi, i cili deri në moshën 18 vjeçare ka pasur status të fëmijës pa prindër dhe përkujdesje prindërore, ndërsa është nxënës i rregullt në shkollë të mesme ka të drejtë në shtesë për arsim.

(2) Lartësia e shtesës për arsim për personin nga paragrafi (1) të këtij neni është 1.600 denarë në muaj nëse personi shfrytëzon ndihmë të garantuar minimale, përkatësisht 5.600 denarë në muaj nëse personi nuk shfrytëzon ndihmë të garantuar minimale.

(3) Lartësia e shtesës për arsim nga paragrafët (2) të këtij neni harmonizohet me rritjen e shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, të shpallura nga Enti shtetëror për statistikë, në janar për vitin rrjedhës.

(4) Në rast kur nuk ka rritje të shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, nuk bëhet harmonizim i lartësisë së shtesës për arsim nga paragrafi (2) të këtij neni.

Neni 39-x

(1) Të drejtë për shtesë për arsim ka edhe personi i cili deri në moshën e tij 18 vjeçare ka pasur status të fëmijës pa prindër dhe përkujdesje prindërore, ndërsa i cili është i regjistruar si student i rregullt në ndonjë nga universitetet publike të arsimit të lartë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, për çdo vit të rregullt studimor, më së voni deri në moshën 26 vjeçare.

(2) Personi nga paragrafi (1) të këtij neni i cili do të regjistrohet në ciklin e dytë të studimeve të magjistraturës ka të drejtë në shtesë për arsim për kohëzgjatjen e studimeve të magjistraturës në institucionet publike të arsimit të lartë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, por më së shumti deri në tri vjet nga dita e regjistrimit.

(3) Personit nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, shtesa për arsim i pushon nëse e riregjistron vitin studimor, përkatësisht regjistrohet në vitin e njëjtë të studimit në institucion tjetër publik të arsimit të lartë.

(4) E drejta nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni mund përsëri të realizohet me regjistrimin në vitin e ardhshëm studimor në ciklin e njëjtë të studimeve.

(5) Personi nga paragrafi (1) të këtij neni i cili do të regjistrohet në ciklin e tretë të studimeve të doktoraturës ka të drejtë në shtesë për arsim për kohëzgjatjen e studimeve të doktoraturës në institucionet publike të arsimit të lartë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, por më së shumti deri në gjashtë vjet nga dita e regjistrimit.

(6) Personi nga paragrafët (1), (2) dhe (5) të këtij neni, një herë në vit te qendra për punë sociale dorëzon vërtetim për regjistrim të rregullt të vitit studimor dhe përmbushje të

detyrimeve nga studimet të magjistraturës ose doktoraturës, në pajtim me statutin e institucionit publik të arsimit të lartë, ndërsa më së voni një muaj pas fillimit të vitit studimor.

(7) Lartësia e shtesës për arsim nga paragrafët (1), (2) dhe (5) të këtij neni është 12.000 denarë në muaj nëse personi shfrytëzon banesë sociale me qira, përkatësisht 24.000 denarë në muaj nëse personi nuk shfrytëzon banesë sociale me qira.

(8) Lartësia e shtesës për arsim nga paragrafi (7) të këtij neni harmonizohet me rritjen e shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, të shpallura nga Enti shtetëror për statistikë, në janar për vitin rrjedhës.

(9) Në rast kur nuk ka rritje të shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, nuk bëhet harmonizim i lartësisë së shtesës për arsim nga paragrafi (7) të këtij neni.".

Neni 25

Numri “5” para titullit “Participimi” zëvendësohet me numrin “6”.

Neni 26

Neni 40 ndryshohet si vijon:

"(1) Në varësi nga gjendja materiale e familjes sigurohet participim në shpenzimet për përkujdesje dhe edukim dhe pushim dhe rekreacion të fëmijëve në institucion publik për fëmijë.

(2) E drejta e participimit nga paragrafi (1) të këtij neni realizohet për fëmijë të cilit gjendja materiale e familjes është e prishur për shkak të fatkeqësisë së pësuar natyrore (zjarr, përmbytje, tërmet dhe tjetër).

(3) Participimi nga parapari (1) të këtij neni sigurohet në çmimin e shërbimit për fëmijë të cilin e paguan prindi.

(4) Participimi nga paragrafi (1) të këtij neni sigurohet nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(5) E drejta e participimit në shpenzimet për përkujdesje dhe edukim të fëmijëve nga mosha parashkollore sigurohet për prindër të vetëm të cilët janë shfrytëzues të ndihmës së garantuar minimale fëmijët e të cilëve janë përkujdesur në institucion publik për fëmijë - çerdhe të fëmijëve.

(6) Prindi i fëmijës për të cilit realizohet e drejta e participimit nga paragrafi (5) të këtij neni duhet të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë së Veriut me vend të përhershëm të banimit prej së paku 12 muaj pandërprerë në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, deri në ditën e parashtrimit të kërkesës.

(7) Lartësia e të drejtës nga paragrafi (5) të këtij neni është e barabartë me çmimin e shërbimit në institucionin publik për fëmijë të cilin e paguan prindi.

(8) Participimi nga paragrafi (5) të këtij neni sigurohet nga Buxheti i komunës dhe komuna në qytetin e Shkupit në rajonin e të cilës është selia e institucionit.".

Neni 27

Numri “6” para titullit “Procedura për realizimin e së drejtës për mbrojtje të fëmijëve” zëvendësohet me numrin “7”.

Neni 28

Në nenin 41 paragrafi (1) ndryshohet si vijon:

"(1) Procedura për realizim të të drejtës për mbrojtje të fëmijës ngrihet pas kërkesës të parashtruar të prindit, përkatësisht kujdestarit të fëmijës.".

Paragrafi (2) shlyhet.

Paragrafi (3) i cili bëhet paragraf (2) ndryshohet si vijon:

"(2) Kërkesa për realizim të të drejtës për mbrojtje të fëmijëve nga neni 6 paragrafi (1) të këtij ligji, përveç për të drejtën nga pika 6), me dokumentacion të nevojshëm në shtojcë, parashtrohet te qendra për punë sociale kompetente për rajonin në të cilin parashtruesi i kërkesës ka vendbanim ose vendqëndrim, për ndihmë të njëhershme në para për të sapolindur dhe për shtesë për arsim te qendra kompetente për rajonin në të cilin nëna ka vendbanim ose vendqëndrim, ndërsa për shtesë për arsim të personi i cili deri në moshën e tij 18 vjeçare ka pasur status të fëmije pa prind dhe përkujdesje prindërore te qendra kompetente për rajonin në të cilin personi si parashtruesi i kërkesës ka vendbanim ose vendqëndrim.".

Paragrafët (4), (5) dhe (6) bëhen paragrafë (3), (4) dhe (5).

Në paragrafin (7), i cili bëhet paragraf (6), numri "(6)" zëvendësohet me numrin "(5)", ndërsa numri "(5)" zëvendësohet me numrin "(4)".

Në paragrafin (8), i cili behet paragraf (7), numri "(5)" zëvendësohet me numrin "(4)", ndërsa numri "(7)" zëvendësohet me numrin "(6)".

Paragrafi (9) bëhet paragraf (8).

Në paragrafin (10), i cili bëhet paragraf (9), numri "(3)" zëvendësohet me numrin "(2)".

Neni 29

Në nenin 42 paragrafi (1) ndryshohet si vijon:

"Për kërkesën për realizim të së drejtës nga neni 6 paragrafi (1) të këtij ligji, përveç për të drejtën nga pika 6), vendos qendra për punë sociale kompetent për rajonin në të cilin parashtruesi i kërkesës ka vendbanim, përkatësisht vendqëndrim në afat prej 60 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës, për ndihmë të njëhershme në para për të sapolindur vendos qendra kompetente për rajonin në të cilin nëna ka vendbanim përkatësisht vendqëndrim në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës, për shtesë prindërore për fëmijë vendos qendra kompetente për rajonin në të cilin nëna ka vendbanim të përhershëm në afat prej 60 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës, për shtesë të arsimit vendos qendra për punë sociale kompetente për rajonin në të cilin nëna ka vendbanim përkatësisht vendqëndrim në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës, e për shtesë të arsimit të personit i cili deri në moshën 18 vjeçare ka pasur status të fëmijës pa prindër dhe përkujdesje prindërore, vendos qendra për punë sociale kompetente për rajonin në të cilin personi ka vendbanim përkatësisht vendqëndrim në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës.".

Neni 30

Në nenin 43 në paragrafin (1) fjalët: “vërtetim dhe" zëvendësohen me fjalët: “vërtetim ose".

Neni 31

Neni 48 ndryshohet si vijon:

"(1) E drejta e mbrojtjes së fëmijëve realizohet nga dita e parashtrimit të kërkesës, përveç për ndihmë të njëhershme në para për të sapolindur, për shtesë për arsim dhe për shtesë prindërore për fëmijë.

(2) Kërkesa për realizim të të drejtës së ndihmës të njëhershme në para për të sapolindur me dokumentacionin e nevojshëm parashtrohet te qendra kompetente për punë sociale, më së voni deri në mbushjen e tre muaj jetë të fëmijës, ndërsa për fëmijë të adoptuar më së voni deri në tre muaj nga evidentimi i fëmijës së adoptuar në librin e të lindurve.

(3) Kërkesa për realizim të së drejtës për shtesë për arsim me dokumentacion të nevojshëm parashtrohet te qendra kompetente për punë sociale në fillim të vitit mësimor, përkatësisht deri në 1 shtator në vitin rrjedhës përfundimisht me 31 mars të vitit të ardhshëm. Që të realizohet e drejta për shtesë për arsim për periudhë të parë matëse kërkesa duhet të parashtrohet më së voni deri në 15 tetor në vitin rrjedhës. E drejta për shtesë për arsim në varësi nga koha e parashtrimit të kërkesës realizohet nga periudha e ardhshme matëse nga dita e parashtrimit të kërkesës, ndërsa person i cili deri në moshën e tij 18 vjeçare ka pasur status të fëmijës pa prindër dhe përkujdesje prindërore realizon/shfrytëzon të drejtë të shtesës për arsim në fillim të vitit studimor.

(4) Kërkesa për realizim të së drejtës për shtesë prindërore për fëmijë me dokumentacion të nevojshëm parashtrohet te qendra kompetente për punë sociale, më së voni deri në mbushjen e tre muajve jetë të fëmijës dhe e drejta për shtesë prindërore për fëmijë realizohet nga dita e lindjes së fëmijës.

(5) Radhitja e lindjes së fëmijëve te e drejta për shtesë prindërore për fëmijë përcaktohet sipas numrit të fëmijëve të gjallë të nënës të përcaktuar lidhur me ditën e parashtrimit të kërkesës për realizim të së drejtës për shtesë prindërore për fëmijë, sipas datës dhe orës së lindjes të regjistruar në librin e amzës të të lindurve, radhitje që përcaktiohet në mënyrën e njëjtë edhe në rastet kur nëna do të lindë më shumë fëmijë njëherësh.

(6) E drejta për mbrojtje të fëmijëve pushon me ditën e pushimit të plotësimit të kushteve për shfrytëzim të të drejtës të përcaktuar me këtë ligj.".

Neni 32

Në nenin 49 para fjalës "Shfrytëzuesi" shtohet numri "(1)" dhe fjalët: “1, 2 dhe 4” zëvendësohen me fjalët: “1, 2, 4 dhe 5”.

Pas paragrafit (1) shtohen katër paragrafë të rinj (2), (3), (4) dhe (5), si vijojnë:

"(2) Nëse shfrytëzuesi i të drejtës nga paragrafi (1) të këtij neni nuk vepron në pajtim me paragrafin (1) i pushon e drejta.

(3) E drejta nga paragrafi (1) të këtij neni pushon edhe në rast kur parashtruesi i kërkesës nga neni 45 të këtij ligji ka dhënë të dhëna të pavërteta.

(4) Qendra për punë sociale me detyrë zyrtare përkohësisht, ndërsa së paku një herë në vit e rishqyrton ekzistimin e fakteve dhe kushtet për fitim dhe shfrytëzim të të drejtës për mbrojtje të fëmijëve dhe nëse përcakton se të njëjtat janë të ndryshuara, miraton aktvendim të ri.

(5) Qendra për punës sociale e përcakton nevojën për realizim dhe shfrytëzim të të drejtës nga neni 6 paragrafi (1) të këtij ligji, përveç për të drejtën nga pikat 2) dhe 3), në bazë të kontrollit të bërë të drejtpërdrejtë në ekonominë familjare të parashtruesit të kërkesës dhe shfrytëzuesi i të drejtës, në pajtim me Ligjin për mbrojtje sociale.".

Neni 33

Neni 52 ndryshohet si vijon:

"Qendra kompetente për punë sociale është e obliguar më së voni deri të 5-tin e muajit të dorëzojë te Ministria raport për shfrytëzimin e mjeteve për muajin e fundit dhe kërkesë për mjetet të nevojshme për pagesë të të drejtave nga neni 6 paragrafi (1) pikat 1), 2), 3), 4) dhe 5) të këtij ligji, si dhe për shtesë për arsim të personit i cili deri në moshën 18 vjeçare ka pasur status të fëmijës pa prindër dhe përkujdesje prindërore, për muajin e ardhshëm me numrin e përgjithshëm të fëmijëve dhe familjeve, përkatësisht shfrytëzuesve për të cilët duhet të paguhen të drejtat, ndërsa për shfrytëzues të shtesës për arsim në pajtim me periudhat matëse të përcaktuara në nenin 39-e paragrafi (3) të këtij ligji."

Neni 34

Neni 53 ndryshohet si vijon:

"Kushtet më të përafërta dhe mënyra e realizmit të të drejtave për mbrojtje të fëmijëve, si dhe përcaktimi i gjendjes të të hyrave, pronës dhe të drejtave pronësore të ekonomisë familjare dhe familjes për të drejtat nga neni 6 paragrafi (1) pikat 1), 4) dhe 5) të këtij ligji, i përcakton ministri.".

Neni 35

Në nenin 60 në paragrafin (7) fjala "ministri" zëvendësohet me fjalën "ministria".

Në paragrafin (8) pas fjalëve: “gjendja e fëmijës" presja zëvendësohet me pikë, ndërsa fjalët deri në fund të fjalisë shlyhen.

Në paragrafin (9) pas fjalës "zhvillimi" shtohen fjalët: “edhe inkluzioni i tyre në grupet edukative për përkujdesje dhe edukim".

Neni 36

Ne nenin 64 paragrafi (3) pika 2) në alinenë 1 pikëpresja zëvendësohet me lidhëzën "dhe".

Pika 3) shlyhet.

Pika 4) bëhet pikë 3).

Në paragrafin (4) fjalët: “me pengesa të lehta në zhvillimin mental ose pengesë trupore" zëvendësohen me fjalët: “me pengesa të lehta përkatësisht mesatare në zhvillimin intelektual dhe/ose pengesë trupore.".

Neni 37

Neni 65 shlyhet.

Neni 38

Në nenin 92 në paragrafin (7) fjala "ministri" zëvendësohet me fjalën "ministria".

Neni 39

Në nenin 110 fjalët: “zgjeron ose" shlyhen.

Neni 40

Në nenin 111 në alinenë 1 lidhëza "dhe" zëvendësohet me presje.

Pas alinesë 1 shtohet aline e re 2, si vijon:

„- themeluesi më së voni në afat prej 60 ditë nga dita e marrjes së vendimit për dhënie të lejes për themelim të institucionit për fëmijë të miratuar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut nuk parashtron kërkesë për ushtrim të veprimtarisë nga neni 102 paragrafi (1) të këtij ligji, dhe“.

Neni 41

Pas nenit 114 shtohet nen i ri 114-a, si vijon:

"Neni 114-a

Anëtarëve të bordit drejtues nga neni 114 të këtij ligji mund t'u paguhet kompensim për prani në mbledhjet nëse themeluesi siguron mjete në lartësi që nuk tejkalon shumë prej 1.000 denarë për mbledhje, por jo më shumë se 10.000 denarë në nivel vjetor.".

Neni 42

Në nenin 134 në paragrafin (4) pas fjalës "aftësim", shtohen fjalët: “sistem i pagës,".

Në paragrafin (6) pas fjalëve: “dispozitat nga" shtohen fjalët: “ky ligj,".

Neni 43

Në nenin 135 paragrafi (2) ndryshohet si vijon:

"Për të punësuarit nga paragrafi (1) të këtij neni përcaktohen këto kategori të vendeve të punës:

- kategoria A - udhëheqësi i objekti,
- kategoria B - punëtorë profesionalë,
- kategoria V - edukatorë,
- kategoria G - bashkëpunëtorë profesionalë,
- kategoria D – përkujdesës/punëtorë ndihmës profesionalë.”.

Neni 44

Neni 136 ndryshohet si vijon:

"(1) Në korniza të kategorisë A përcaktohet ky nivel i vendeve të punës të udhëheqës të objekteve:

- niveli A1 udhëheqës i objektit të institucionit për fëmijë.

(2) Në korniza të kategorisë B përcaktohen këto nivele të vendeve të punës të punëtorëve profesionalë:

- niveli B1 këshilltar,
- niveli B2 mentor,
- niveli B3 punëtor profesional,
- niveli B4 praktikant.

(3) Në korniza të kategorisë V përcaktohen këto nivele të vendeve të punës të edukatorëve:

- niveli V1 këshilltar,
- niveli V2 mentor,
- niveli V3 edukator,
- niveli V4 praktikant.

(4) Në korniza të kategorisë G përcaktohen këto nivele të vendeve të punës të bashkëpunëtorëve profesionalë:

- niveli G1 këshilltar,
- niveli G2 mentor,
- niveli G3 bashkëpunëtor profesional,
- niveli G4 praktikant.

(5) Në korniza të kategorisë D përcaktohen këto nivele të vendeve të punës të punëtorit profesional përkujdesës/ndihmës:

- niveli D1 këshilltar,
- niveli D2 mentor,
- niveli D3 përkujdesës/punëtori profesional ndihmës,
- niveli D4 praktikant.

(6) Të punësuarit nga paragrafi (1) të këtij neni duhet t'i plotësojnë këto kushte të veçanta:

- për nivelin A1 me arsim adekuat profesional për të punësuar nga radhët e punëtorëve profesionalë nga niveli B1, B2 dhe B3, përkatësisht nga radhët e edukatorëve nga niveli V1, V2, V3, së paku pesë vjet përvojë pune në institucion, me licencë adekuate për punës për punëtor profesional përkatësisht edukator.

(7) Të punësuarit nga paragrafi (2) të këtij neni duhet t'i plotësojnë këto kushte të veçanta:

- për nivelin B1 - pedagog i diplomuar, psikolog i diplomuar, punëtor i diplomuar social, defektolog i diplomuar/edukator special dhe rehabilitues, logoped i diplomuar, doktor i mjekësisë, doktor i stomatologjisë, me 240 kredi të fituara sipas SETK ose shkallë të përfunduar VII1, licencë e vlefshme për punëtor profesional, me së paku pesë vjet përvojë pune pas diplomimit në profesion.

- për nivelin B2 - pedagog i diplomuar, psikolog i diplomuar, punëtor i diplomuar social, defektolog i diplomuar/edukator special dhe rehabilitues, logoped i diplomuar, doktor i mjekësisë, doktor i stomatologjisë, me 240 kredi të fituara sipas SETK ose shkallë të përfunduar VII1, licencë e vlefshme për punëtor profesional, me së paku tre vjet përvojë pune pas diplomimit.

- për nivelin B3 - pedagog i diplomuar, psikolog i diplomuar, punëtor i diplomuar social, defektolog i diplomuar/edukator special dhe rehabilitues, logoped i diplomuar, doktor i mjekësisë, doktor i stomatologjisë, me 240 kredi të fituara sipas SETK ose shkallë të përfunduar VII1, licencë e vlefshme për punëtor profesional, me së paku një vit përvojë pune pas diplomimit në profesion.

- për nivelin B4 - pedagog i diplomuar, psikolog i diplomuar, punëtor i diplomuar social, defektolog i diplomuar/edukator special dhe rehabilitues, logoped i diplomuar, doktor i mjekësisë, doktor i stomatologjisë, me

240 kredi të fituara sipas SETK ose shkallë të përfunduar VII1, licencë të vlefshme për punëtor profesional, pa/me përvojë pune.

(8) Të punësuarit nga paragrafi (3) të këtij neni duhet t'i plotësojnë këto kushte të veçanta:

- për nivelin V1 - edukator i fëmijëve të moshës mbi dy vjet deri më moshën gjashtë vjeçare, përkatësisht deri në nisje në shkollë fillore (profesor i diplomuar për edukim parashkollor, edukator i diplomuar i fëmijë të moshës parashkollore, pedagog i diplomuar për edukim parashkollor dhe pedagog i diplomuar), me 240 kredi të fituara sipas SETK ose arsim të lartë të përfunduar shkalla VII/1 dhe edukator për qëndrim të fëmijëve në moshën prej gjashtë vjet, përkatësisht nga nisja në shkollë fillore deri në moshën dhjetë vjeçare (profesor i diplomuar për edukim parashkollor, edukator i diplomuar i fëmijë të moshës parashkollore, pedagog i diplomuar për edukim parashkollor dhe pedagog i diplomuar), me 240 kredi të fituara sipas SETK ose arsim të lartë të përfunduar shkallë VII/1 ose person me studime të përfunduara për mësim klasor VII/1 shkallë dhe të jenë me licencë të vlefshme për edukator dhe së paku pesë vjet përvojë pune pas diplomimit në profesion.

- për nivelin V2 - edukator i fëmijëve të moshës mbi dy vjet deri më moshën gjashtë vjeçare, përkatësisht deri në nisje në shkollë fillore (profesor i diplomuar për edukim parashkollor, edukator i diplomuar i fëmijë të moshës parashkollore, pedagog i diplomuar për edukim parashkollor dhe pedagog i diplomuar), me 240 kredi të fituara sipas SETK ose shkollim të lartë të përfunduar shkalla VII/1 dhe edukator për qëndrim të fëmijëve në moshën prej gjashtë vjet, përkatësisht nga nisja në shkollë fillore deri në moshën dhjetë vjeçare (profesor i diplomuar për edukim parashkollor, edukator i diplomuar i fëmijë të moshës parashkollore, pedagog i diplomuar për edukim parashkollor dhe pedagog i diplomuar), me 240 kredi të fituara sipas SETK ose arsim të lartë të përfunduar shkallë VII/1 ose person me studime të përfunduara për mësim klasor VII/1 shkallë dhe të jenë me licencë të vlefshme për edukator dhe së paku tre vjet përvojë pune në profesion.

- për nivelin V3 - edukator i fëmijëve të moshës mbi dy vjet deri më moshën gjashtë vjeçare, përkatësisht deri në nisje në shkollë fillore (profesor i diplomuar për edukim parashkollor, edukator i diplomuar i fëmijë të moshës parashkollore, pedagog i diplomuar për edukim parashkollor dhe pedagog i diplomuar), me 240 kredi të fituara sipas SETK ose arsim të lartë të përfunduar shkalla VII/1 dhe edukator për qëndrim të fëmijëve në moshën prej gjashtë vjet, përkatësisht nga nisja në shkollë fillore deri në moshën dhjetë vjeçare (profesor i diplomuar për edukim parashkollor, edukator i diplomuar i fëmijë të moshës parashkollore, pedagog i diplomuar për edukim parashkollor dhe pedagog i diplomuar), me 240 kredi të fituarasipas SETK ose arsim të lartë të përfunduar shkallë VII/1 ose person me studime të përfunduara për mësim klasor VII/1 shkallë dhe të jenë me licencë të vlefshme për edukator dhe së paku një vit përvojë pune në profesion.

- për nivelin V4 - edukator i fëmijëve të moshës mbi dy vjet deri në moshën gjashtë vjeçare, përkatësisht deri në nisje në shkollë fillore (profesor i diplomuar për edukim parashkollor, edukator i diplomuar i fëmijë të moshës parashkollore, pedagog i diplomuar për edukim parashkollor dhe pedagog i diplomuar), me 240 kredi të fituara sipas SETK ose arsim të lartë të përfunduar shkalla VII/1 dhe edukator për qëndrim të fëmijë në moshë prej gjashtë vjet, përkatësisht nga nisja në shkollë fillore deri në moshën dhjetë vjeçare (profesor i diplomuar për edukim parashkollor, edukator i diplomuar i fëmijë të moshës parashkollore, pedagog i diplomuar për edukim parashkollor dhe pedagog i diplomuar), me 240 kredi të fituara sipas SETK ose arsim të lartë të përfunduar shkallë VII/1 ose person me studime të përfunduara për mësim klasor VII/1 shkallë dhe të jenë me licencë të vlefshme për edukator, pa/me përvojë pune në profesion.

(9) Të punësuarit nga paragrafi (4) të këtij neni duhet t'i plotësojnë këto kushte të veçanta:

- për nivelin G1 - pedagog muzikor, pedagog i diplomuar i arteve, pedagog i diplomuar për edukatë fizike, fakultet i përfunduar i artit muzikor, fakultet për edukatë fizike, sport dhe shëndet, fakultet për arte figurative, profesor i diplomuar për gjuhë të huaj dhe letërsi, me 240 kredi të fituara sipas SETK ose shkallë VII1 të përfunduar, licencë e vlefshme për bashkëpunëtor profesional, me së paku pesë vjet përvojë pune pas diplomimit në profesion.

- për nivelin G2 -, pedagog muzikor, pedagog i diplomuar i artit, pedagog i diplomuar për edukatë fizike, fakultet të përfunduar të artit muzikor, fakultet për edukatë fizike, sport dhe shëndet, fakultet për arte figurative, profesor i diplomuar për gjuhë dhe letërsi të huaj, me 240 kredi të fituara sipas SETK ose shkallë VII1 të përfunduar, infermiere e përgjithshme, infermiere e diplomuar/teknik mjekësor, infermiere/teknik, infermiere e lartë, me 180 kredi të fituara ose shkallën VI1 të përfunduar, licencë valide për bashkëpunëtor profesional, me së paku tre vjet përvojë pune në profesion pas diplomimit.

- për nivelin G3 - pedagog muzikor, pedagog i diplomuar i artit, pedagog i diplomuar për edukatë fizike, fakultet të përfunduar të artit muzikor, fakultet për edukatë fizike, sport dhe shëndet, fakultet për arte figurative, profesor i diplomuar për gjuhë dhe letërsi të huaj, me 240 kredi të fituara sipas SETK ose shkallë VII1 të përfunduar,infermiere e përgjithshme, infermiere e diplomuar/teknik mjekësor, infermiere/teknik, infermiere e lartë, me 180 kredi të fituara ose shkallë të përfunduar VI1, licencë valide për bashkëpunëtor profesional, me së paku një vit përvojë pune në profesion pas diplomimit.

- për nivelin G4 - pedagog muzikor, pedagog i diplomuar i arteit, pedagog i diplomuar për edukatë fizike, fakultet i përfunduar i artit muzikor, fakultet për edukatë fizike, sport dhe shëndet, fakultet për arte figurative, profesor i diplomuar për gjuhë dhe letërsi të huaj, me 240 kredi të fituara sipas SETK ose shkallë VII1 të përfunduar, infermiere e përgjithshme, infermiere e diplomuar/teknik mjekësor, infermiere/teknik, infermiere e lartë, me 180

kredi të fituara ose shkallë VI1 të përfunduar, licencë valide për bashkëpunëtor profesional, pa/me përvojë pune në profesion.

(10) Të punësuarit nga paragrafi (5) të këtij neni duhet t'i plotësojnë këto kushte të veçanta:

- për nivelin D1 - Fakultet për edukatë fizike sport dhe shëndet - studime profesionale për trajnerë sportivë, Shkollë e lartë e mjekësisë - infermiere e përgjithshme, Fakultet i mjekësisë - infermiere/teknikë, logopedë, fizioterapeutë, akushere, me 180 kredi të fituara sipas SETK ose shkallë VI të përfunduar, licencë valide për kujdestar dhe së paku pesë vjet përvojë pune në profesion.

- për nivelin D2 - shkollë të mesme katërvjeçare: shkollë të mesme të mjekësisë, arsim të mesëm - drejtimi gjimnaz, shkollë të mesme të muzikës, shkollë të mesme të artit figurativ, shkollë të mesme të edukatës fizike, licencë valide për kujdestar dhe së paku tre vjet përvojë pune në profesion.

- për nivelin D3 - shkollë të mesme katërvjeçare: shkollë të mesme të mjekësisë, arsim të mesëm - drejtimi gjimnaz, shkollë të mesme të muzikës, shkollë të mesme të artit figurativ, shkollë të mesme të edukatës fizike, licencë valide për kujdestar dhe së paku një vit përvojë pune në profesion.

- për nivelin D4 - shkollë të mesme katër vjeçare: shkollë të mesme të mjekësisë, arsim të mesëm - drejtimi gjimnaz, shkollë të mesme të muzikës, shkollë të mesme të artit figurativ, shkollë të mesme të edukatës fizike, licencë valide për kujdestar me/pa përvojë pune.

(11) Për çështje të cilat kanë të bëjnë me klasifikimin, evidencën, punësimin, avancimin, përsosjen dhe aftësimin profesional, matjen e efektit dhe çështje të tjera në lidhje me marrëdhënien e punës të dhënësve të shërbimeve publike në sferën e mbrojtjes së fëmijëve në institucionet publike për fëmijë, zbatohen dispozitat të këtij ligji.”.

Neni 45

Pas nenit 136 shtohet nen i ri 136-a, si vijon:

"Neni 136-a

(1) Të punësuarit në institucionet publike për fëmijë, të cilit kryejnë punë ndihmëse-teknike, kanë status të persona ndihmës-teknikë të Grupit IV dhe për ta përcaktohen këto nëngrupe, kategori dhe nivele:

- nëngrupi 1 kategoria A haus - mjeshtër, kopshtar, ndezës i kazanit me avull, amvis-ekonom dhe persona tjerë ndihmës-teknikë për mirëmbajtje të objekteve dhe të pajisjes,

- nëngrupi 2 kategoria A rojtar dhe persona të tjerë ndihmës teknik për sigurim të objekteve dhe pajisjes,

- nëngrupi 3 kategoria A shofer dhe persona tjerë ndihmës-teknikë për transport të personave, ushqimit dhe pajisjes,

- nëngrupi 4 kategoria A kuzhinier dhe persona tjerë ndihmës-teknikë në kuzhinë ose në objekte hotelerie dhe

- nëngrupi 5 kategoria A punëtor i përgjithshëm, punëtor higjienik, rrobaqepëse, larëse, hekurosës dhe persona tjerë ndihmës-teknikë.

(2) Për çdo kategori në nëngrupet 1, 2, 3, 4 dhe 5 përcaktohen 3 (tre) nivele:

- A01 persona ndihmës - teknik të nivelit të parë, me së paku nivelin IV të kualifikimeve, 240 kredi sipas Sistemit evropian të kredive në arsimin dhe trajnimin profesional (ECVET) ose Sistemit maqedonas të kredive për arsim të përgjithshëm (SMKAP) ose arsim të mesëm katërvjeçar,

- A02 persona ndihmës-teknikë të nivelit të dytë, me së paku nivelin III të kualifikimeve, 180 kredi sipas Sistemit evropian të kredive në arsimin dhe trajnimin profesional (ECVET) ose arsim të mesë trevjeçar dhe

- A03 persona ndihmës-teknikë të nivelit të tretë me së paku nivelin I të kualifikimeve ose arsim fillor.”.

Neni 46

Pas nenit 136-a shtohet titulli "1. Punësimi dhe avancimi në institucion publik për fëmijë".

Neni 47

Në nenin 142 pas paragrafit (1) shtohet paragraf i ri (2), si vijon:

"(2) Krahas kushteve të përgjithshme për plotësim të vendit të punës të dhënësve të shërbimeve publike në sferën e mbrojtjes së fëmijëve, kandidati duhet t'i plotësojë edhe kushtet e veçanta në pajtim me klasifikimin e vendeve të punës, të përcaktuara me nenin 136 të këtij ligji.".

Pas paragrafit (2) i cili bëhet paragraf (3), shtohen nëntë paragrafë të rinj (4), (5) (6), (7), (8), (9), (10), (11) dhe (12), si vijojnë:

"(4) Personat të cilët për herë të parë punësohen në institucion publik për fëmijë si dhënës të shërbimeve publike kanë status të praktikantëve.

(5) Stazhi i praktikantit zgjat një vit.

(6) Praktikanti aftësohet me ndihmën e mentori, i cili mund të jetë nga radhët e dhënësve të shërbimeve të cilit kryejnë punë për të cilën aftësohet praktikanti dhe janë me titull mentor në pajtim me këtë ligj, ndërsa nëse në institucionin nuk ka person me titull mentor praktikanti mund të aftësohet për punë nga ana e udhëheqësi të objekti dhe/ose drejtori i institucionit.

(7) Gjatë kohës së stazhit të praktikantit dhënësit e shërbimeve publike aftësohen për punë të pavarur profesionale nëpërmjet përvetësimit të programit adekuat për provim profesional të cilin e përpilon mentori.

(8) Mentori dhe praktikanti pas përfundimit të mentorimit së bashku përpilojnë deklaratë për mentorim të përfunduar, në të cilën bëjnë vlerësim të realizimit të qëllimeve të përcaktuara në programin nga paragrafi (7) të këtij neni. Deklarata për mentorim të përfunduar në afat prej shtatë ditësh dorëzohet te personi i punësuar në njësinë organizative për menaxhim me resurse njerëzore ose personi i cili i kryen punët për menaxhim me resurse njerëzore nëse nuk ka njësi organizative, i cili në bazë të deklaratës jep vërtetim për mentorim të kryer me sukses.

(9) Në rast se praktikanti nuk i realizon qëllimet, në pajtim me programin nga paragrafi (7) të këtij neni, mentori në afat prej shtatë ditësh dorëzon deklaratë për qëllimet e parealizuara te personi i punësuar në njësinë organizative për menaxhim me resurse njerëzore ose personi i cili i kryen punët për menaxhim me resurse njerëzore nëse nuk ka njësi organizative, i cili në bazë të deklaratës jep vërtetim për mentorim të realizuar pa sukses.

(10) Praktikanti i cili me sukses e realizon mentorimin pas përfundimit të stazhit të praktikantit jep provim profesional para komisionit të përbërë prej tre anëtarëve dhe zëvendësve të tyre prej të cilëve dy nga radhët e dhënësve të shërbimeve publike të cilët janë me së paku shkallë të njëjtë të arsimit me praktikantin dhe një anëtar nga njësia organizative për menaxhim me resurse njerëzore, e nëse nuk ka njësi organizative personi i cili i kryen punët për menaxhim me resurse njerëzore, të formuar nga drejtori i institucionit publik për fëmijë.

(11) Nëse me sukses e jep provimin profesional nga paragrafi (10) të këtij neni, praktikanti sistemohet në nivel të vendit të punës në pajtim me konkursin.

(12) Praktikantit i cili nuk e ka dhënë me sukses provimin profesional i pushon marrëdhënia e punës.".

Neni 48

Neni 143 ndryshohet si vijon:

"(1) Për plotësimin e vendi të zbrazët të punës për ushtrim të punëve me interes publik në institucionet publike për fëmijë, drejtori i institucionit miraton vendim për nevojë nga punësimi i punëtorëve.

(2) Me vendimin nga paragrafi (1) të këtij neni përcaktohet nëse plotësimi i vendi të lirë të punës në institucion bëhet nëpërmjet punësimit të personit me shpallje të konkursi publik, shpallje të konkursi intern dhe mobilitet nëpërmjet sistemimit ose marrjes në pajtim me Ligjin për të punësuarit në sektorin publik.

(3) Në institucion publik për fëmijë, nevoja për dhënës të shërbimeve publike sigurohet me shpalljen e konkursi publik në së paku dy gazeta ditore prej të cilave së paku një nga gazetat të cilat botohen në gjuhën maqedonase dhe në gazetat të cilat botohen në gjuhën të cilën e flasin së paku 20% të qytetarëve të cilit flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase.

(4) Me përjashtim të paragrafit (2) të këtij neni, në institucionin publik për fëmijë mund të plotësohet vendi i punës nëpërmjet lidhjes së marrëveshje për punësim në kohë të caktuar në pajtim me Ligjin për të punësuarit në sektor publik.

(5) Në raste kur plotësimi i vendi të lirë të punës bëhet nëpërmjet shpalljes të konkursi intern, i njëjti shpallet në tabelën e shpalljeve të institucionit dhe në ueb faqen e institucionit. Procedura për avancim ka për qëllim t'u mundësojë dhënësve të shërbimi publik përparim në karrierë. Gjatë procedurës për avancim respektohet parimi për përfaqësim të drejtë. Procedura për avancim mund të fillojë pasi që të merret njoftim për mjete të siguruara financiare.

(6) Konkursi intern përmban të dhëna për vendin e punës që duhet të plotësohet dhe për kushtet e nevojshme të cilat duhet t'i plotësojë dhënësi i shërbimit publik në pajtim me këtë ligj dhe aktin për organizim dhe sistematizim të brendshëm të vendeve të punës të institucionit dhe afatin për paraqitje në konkursin intern, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se tri ditë pune nga dita e shpalljes së tij. Në konkursin intern mund të paraqitet dhënës i shërbimi i punësuar në institucionin e njëjtë, i cili i plotëson kushtet e përgjithshme dhe të veçanta të përcaktuara për nivelin adekuat në këtë ligj dhe në aktin e sistematizimit si dhe:

- të jetë i vlerësuar me notë "4" ose "5" gjatë vlerësimit të fundit,
- të ketë kaluar së paku dy vjet në vendin rrjedhës së punës dhe
- të mos i jetë shqiptuar mas disiplinore në vitin e fundit para shpalljes së konkursit intern.

(7) Kandidatët paraqiten në konkursin intern me parashtrimin e fletëparaqitjes së plotësuar dhe dëshmi për të dhënat e përmbajtura në fletëparaqitje dhe të njëjtën nëpërmjet arkivit e dorëzojnë te njësia organizative për menaxhim me resurse njerëzore ose te personi i cili i kryen punët për menaxhim me resurse njerëzore. Afati për paraqitje nuk mund të jetë më i shkurtër se tre, përkatësisht më i gjatë se dhjetë ditë nga dita e shpalljes së konkursit.

(8) Drejtori formon komision për seleksionim për avancim, i përbërë prej tre anëtarëve prej të cilëve dy dhënës të shërbimit publik prej të cilëve një me titull të njëjtë ose më të lartë me dhënësin e shërbimit publik për cilin vend pune është shpallur konkursi intern, dhe një i punësuar në njësinë organizative për menaxhim me resurse njerëzore ose personi i cili i kryen punët me menaxhim me resurse njerëzore nëse nuk ka njësi organizative.

(9) Procedura pas konkursit intern përbëhet prej dy faza: seleksionim administrativ i cili përbëhet nga kontrolli i të dhënave të futura në fletëparaqitje dhe dëshmi të dorëzuara në fletëparaqitje dhe intervistë. Për kandidatët për të cilët gjatë seleksionimit administrativ do të përcaktohet se nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara në konkursin intern, procedura për seleksionim përfundon. Për kandidatët e tjerë në afat prej pesë ditësh pune pas përfundimit të seleksionimit administrativ komisioni zbaton intervistë.

(10) Pas seleksionimit të kryer administrativ dhe intervistës, komisioni përpilon rang listë dhe ia propozon kandidatin e parë të ranguar drejtorit. Në afat prej tri ditë pune pas marrjes së propozimit drejtori është i obliguar të miratojë vendim për zgjedhje. Vendimi për përzgjedhje dorëzohet te kandidatët dhe shpallet në internet faqen e institucionit.

(11) Drejtori mund të miratojë vendim për moskryerje të përzgjedhjes, dhe në të njëjtin është i obliguar t'i theksojë shkaqet për miratimin e tij.

(12) Kundër vendimit për zgjedhje ose moskryerjen e zgjedhjes kandidati i pakënaqur mund të deklarojë ankesë te Komisioni shtetëror për vendosje në procedurë

administrative dhe procedurë të marrëdhënies së punës në shkallë të dytë në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të vendimit për zgjedhje, përkatësisht nga dita e shpalljes në internet faqen ose tabelën e shpalljeve të vendimit për moskryerjes së zgjedhjes.

(13) Kur drejtori punëson dhënës të shërbimeve publike nëpërmjet konkursit publik, është i obliguar në konkursin publik t'i theksojë kushtet të cilat kërkohen për ushtrim të punës, fillimi dhe përfundimi i kohës ditore dhe javore të punës, sistemimi i kohës së punës dhe shuma në para i rrogës bazë për vendin e punës për të cilin kërkohet dhënës i shërbimi publik dhe afati i paraqitjes, i cili nuk guxon të jetë më i shkurtër se tri ditë pune.

(14) Drejtori formon komision për seleksionim për punësim, i cili është i përpiluar nga kryetari dhe dy anëtarë dhe zëvendës të tyre. Komisioni për seleksionim për punësim përbëhet nga një udhëheqës i objektit, një dhënës i shërbimit publik me titull të njëjtë ose më të lartë me dhënësin e shërbimit publik për të cilin vend pune është shpallur konkursi publik dhe një anëtar të komisionit është personi i punësuar në njësinë organizative për menaxhim me resurse njerëzore ose personi i cili i kryen punët me menaxhim me resurse njerëzore nëse nuk ka njësi organizative, ndërsa nëse nuk ka udhëheqës të objektit, nga radhët e dhënësit të shërbimeve publike.

(15) Procedura pas konkursit publik përbëhet prej dy faza: seleksionim administrativ i cili përbëhet nga kontrolli i të dhënave të futura në fletëparaqitje dhe dëshmi të dorëzuara në fletëparaqitje dhe intervistë. Për kandidatët për të cilët seleksionimi administrativ do të përcaktojë se nuk i plotëson kushtet të përcaktuara në konkursin publik, procedura për seleksionim përfundon. Për kandidatët e tjerë në afat prej pesë ditësh pune pas përfundimit të seleksionimit administrativ komisioni zbaton intervistë.

(16) Pas seleksionimit të kryer administrativ dhe intervistës komisioni përpilon rang–listë dhe në afat prej pesë ditësh ia dorëzon drejtorit dhe ia propozon kandidatin e parë të ranguar drejtorit. Gjatë përpilimit të rang-listës komisioni për seleksionim i zbaton dispozitat e Ligjit për të punësuarit në sektorin publik për punësim të kandidatëve me përkatësi të bashkësisë në pajtim me planin vjetor të institucionit.

(17) Drejtori miraton vendim për kryerje ose moskryerje të zgjedhje të kandidatit, në afat prej tetë ditësh pas pranimit të rang-listës nga komisioni për seleksionim, e cila shpallet në tabelën e shpalljeve të institucionit dhe në ueb faqen e institucionit. Vendimi për zgjedhje ose moszgjedhje të kandidatit dorëzohet te kandidatët të cilët e kanë kaluar seleksionimin administrativ.

(18) Kundër vendimit kandidatët e pakënaqur, mund të parashtrojnë ankesë te Komisioni shtetëror për vendosje në procedurë administrative dhe procedurë të marrëdhënies së punës në shkallë të dytë.

(19) Pas vendimit përfundimtar për zgjedhje të kandidatit, drejtori lidh marrëveshje për punësim me kandidatin e përzgjedhur.

(20) Parimet e organizimit të brendshëm të institucioneve publike për fëmijë - çerdhe për fëmijë i përcakton ministri i Punës dhe Politikës Sociale.

(21) Institucioni publik për fëmijë, pas marrjes së pëlqimit të akteve nga alineja 8 të neneve 116 dhe 117 të këtij ligji nka këshilli i komunës dhe të komunës së Qytetit të Shkupit, detyrimisht duhet të sigurojë mendim nga Ministria e Punës dhe Politikës Sociale.”.

Neni 49

Neni 147 shlyhet.

Neni 50

Neni 148 ndryshohet si vijon:

"(1) Të punësuarit në institucion publik për fëmijë si dhënës të shërbimeve publike, personalisht janë përgjegjës për kryerjen e punëve dhe detyrave të punës në vendin e punës.

(2) Për shkelje të detyrës zyrtare, i punësuari nga paragrafi (1) të këtij neni përgjigjet në mënyrë disiplinore, për parregullsi disiplinore dhe shkelje disiplinore.

(3) Parregullsia disiplinore paraqet cenim më të lehtë të disiplinës së punës, detyrave të punës, prestigjit të institucionit ose të dhënësit të shërbimit publik, edhe atë:

- mosrespektim të kohës së punës, orarit dhe shfrytëzimit të kohës së punës,
- ruajtje të parregullt të shkresave dhe të dhënave zyrtare,
- mosardhje në punë dy ditë pune gjatë një viti kalendarik pa arsyetim,
- moskryerje të punëve, kryerje të punëve në mënyrë të pandërgjegjshme, jo në kohë ose në mënyrë të pakujdesshme dhe detyrave të punës, me pasoja më të lehta nga cenimi,
- sjellja e pahijshme e dhënësit të shërbimit publik gjatë kryerjes së punëve dhe detyrave të punës me pasoja më të lehta nga cenimi,
- shfrytëzimi joekonomik dhe përdorimi i mjeteve të besuara financiare dhe mjeteve për punë,
- njoftim i paarsyeshëm i udhëheqësit të objektit, përkatësisht i drejtorit për pengim për mosardhje në punë në afat prej tri orësh dhe
- refuzim i aftësimit profesional dhe përsosjes në të cilin dhënësi i shërbimit publik dërgohet.

(4) Shkelje disiplinore paraqet cenim më i rëndë i detyrës zyrtare, disiplinës së punës, prestigjit të institucionit ose prestigjit të dhënësit të shërbimit publik, edhe atë:

- moskryerje w punëve, kryerje e detyrave të punës në mënyrë të pandërgjegjshme, jo në kohë ose në mënyrë të pakujdesshme me pasoja më të rënda nga cenimi,
- sjellja e pahijshme e dhënësit të shërbimit publik gjatë kryerjes së punëve dhe detyrave të punës me pasoja më të rënda nga cenimi,
- shprehja dhe përfaqësimi i bindjes politike në ushtrimin e detyrave të punës, pjesëmarrje në aktivitete zgjedhore ose pjesëmarrje tjera publike të karakterit të tillë

gjatë kohës së punës, sjellje në pyetje të statusit të vet të dhënësit të shërbimit publik me kryerje të aktiviteteve partiake, mbajtje ose theksim të simbolit partiak në hapësirën e punës.

- refuzim të dhënies ose dhënie të të dhënave të pasakta institucioneve, përkatësisht qytetarëve dhe personave juridikë, nëse dhënia e të dhënave është përcaktuar me ligj,

- disponimi i paligjshëm me mjete materiale dhe financiare,

- refuzimi i ushtrimit të detyrave të punës të lidhura me vendin e punës në të cilin është sistemuar,

- refuzim i urdhrit me shkrim për kryerje të detyrave të punës të lidhura me punën e institucionit të dhëna nga udhëheqësi i objektit përkatësisht drejtori,

- mosndërmarrje ose ndërmarrje e paplotë e masave të përcaktuara për sigurim të sigurisë së lëndëve të besuara në punë,

- shkaktim të dëmit material me qëllim ose nga pakujdesia e skajshme,

- përsëritje të parregullsisë disiplinore më shumë se dy herë gjatë vitit,

- pranim të dhuratave ose lloj tjetër të dobisë,

- keqpërdorim të pushimit mjekësor,

- keqpërdorim të të dhënave të besueshme,

- keqpërdorim të të dhënave personale,

- keqpërdorim të autorizimeve të besuara me ushtrimin e detyrave të punës,

- futje dhe përdorim, si dhe punë nën ndikim të alkoolit ose mjeteve narkotike,

- mospërmbajtje në rregullat për mbrojtje nga sëmundja, siguria dhe shëndeti gjatë punës, zjarri, eksplozioni, ndikim të dëmshëm të helmeve dhe materie tjera të rrezikshme dhe të rregullave për mbrojtje të mjedisit jetësor,

- vendosje të interesit personal financiar në konflikt me pozitën dhe statusin e dhënësit të shërbimit publik,

- sjellje ofenduese ose të dhunshme,

- zbulim të informatës së klasifikuar me shkallë të sekretit të përcaktuar me ligj,

- mosveprim pas detyrimit për vlerësim të dhënësit të shërbimit publik,

(5) Përgjegjësia për vepër të kryer penale, përkatësisht shkelje nuk e përjashton përgjegjësinë disiplinore të të punësuarit.

(6) Me vendim për parregullsi të përcaktuar disiplinore të dhënësit të shërbimit publik mund t'i shqiptohet një nga këto masa disiplinore:

- vërejtje me shkrim dhe

- dënim me para në lartësi prej 10% të lartësisë së shumës një mujore të neto rrogës të paguar në muajin e fundit para parregullsisë të kryer disiplinore në kohëzgjatje prej një deri në tre muaj.

(7) Me vendim për parregullsi të përcaktuar disiplinore të dhënësit të shërbimi publik mund t'i shqiptohet një nga këto masa disiplinore si në vijim:

- dënim me para në lartësi prej 30% të lartësisë së shumës një mujore të neto rrogës të paguar në muajin e fundit para parregullsisë së kryer disiplinore në kohëzgjatje prej një deri në gjashtë muaj dhe

- pushimi i marrëdhënies së punës kur janë krijuar pasoja të dëmshme për institucionin, ndërsa me ç'rast nuk janë përcaktuar rrethana lehtësuese për dhënësin e shërbimi publik cili e ka bërë shkeljen.

(8) Në vendimet nga paragrafët (6) dhe (7) të këtij neni në mënyrë të obligueshme theksohet data nga e cila të njëjtat kryhen.

(9) Shuma e dënimeve në para të shqiptuara dhënësit të shërbimit publik në një muaj për parregullsi disiplinore dhe shkelje disiplinore nuk mund të tejkalojë 30% të shumës së neto rogës së tij të përgjithshme për atë muaj.”.

Neni 51

Neni 156 ndryshohet si vijon:

"(1) Çdo dhënës i shërbimit publik dhe person tjetër, në pajtim me ligj ka të drejtë të parashtrojë iniciative për ngritje të procedurës disiplinore kundër dhënësit të shërbimit publik në institucion publik për fëmijë, e cila duhet të jetë e arsyetuar.

(2) Propozimi për ngritje të procedurës disiplinore kundër dhënësit të shërbimit publik parashtron udhëheqësi i objektit ose drejtori i institucionit publik për fëmijë.

(3) Propozimi për ngritje të procedurës për përcaktim të përgjegjësisë disiplinore sipas rregullës i përmban këto elemente:

- emrin personal të dhënësit të shërbimit publik për të cilin parashtrohet propozimi për ngritje të procedurës për përcaktim të përgjegjësisë disiplinore,

- vendin e punës në të cilin është sistemuar dhënësi i shërbimi publik për të cilin parashtrohet propozimi,

- përshkrimin e veprimit/ve me të cilat është bërë shkelje e rendit të punës dhe disiplinës ose mosplotësimi i detyrave të punës,

- theksimin e kualifikimit të veprimit/ve nga paragrafi (3) alineja 3 të këtij neni me theksim konkret nëse ajo paraqet shkelje më të lehtë, përkatësisht më të rëndë të rendit të punës dhe disiplinës ose mosplotësim të detyrave të punës,

- kohën, mënyrën dhe vendin e ushtrimit të veprimit me të cilin është bërë shkelja e rendit të punës dhe disiplinës ose mosplotësim i detyrave të punës,

- pasojat të cilat janë krijuar nga shkelja e kryer e rendit të punës dhe disiplinës ose mosplotësim ië detyrave të punës,

- theksimin e dëshmisë/ve nga të cilat përcaktohet sjellja e tillë, përkatësisht dëshmi që është në shtojcë të faktit se është kryer veprim (shënim zyrtar, raport me shkrim, informatë, fletëparaqitje, deklarata nga dëshmirtarët),

- theksimin e emrit personal të personit i cili mund të jetë i ftuar në cilësinë e dëshmitarit, - të dhënën nëse dhënësi i shërbimit publik për të cilin parashtrohet

propozimi deri atëherë është përgjigjur për shkelje të rendit dhe disiplinës së punës ose mosplotësim të detyrave të punës në institucionin publik për fëmijë dhe

- të dhënën në lidhje me shpërblime përkatëse të dhënësit të shërbimit publik.

(4) Në shtojcë të propozimit nga paragrafi (3) i këtij neni dorëzohen dëshmitë të cilat janë theksuar në të njëjtin dhe dokumente të tjera që sipas vlerësimit të propozuesit janë me rëndësi për rastin konkret.”.

Neni 52

Pas nenit 156 shtohen tre nene të reja 156-a, 156-b dhe 156-v, si vijojnë:

"Neni 156-a

(1) Drejtori i institucionit publik për fëmijë formon komision për mbajtje të procedurës disiplinore për shkeljes disiplinore në afat prej tetë ditësh nga dita e parashtrimit të propozimit për ngritje të procedurës disiplinore.

(2) Komisioni nga paragrafi (1) i këtij neni është i përbërë prej tre anëtarëve edhe atë një udhëheqës i objektit dhe dy dhënës të shërbimit publik prej të cilëve një me titull të njëjtë ose më të lartë me dhënësin e shërbimit publik kundër të cilit mbahet procedura disiplinore, ndërsa nëse nuk ka udhëheqës të objektit nga radhët e dhënësve të shërbimeve.

(3) Kryetari i komisionit është nga radhët e udhëheqësve të objektit/ve, ndërsa nëse nuk ka udhëheqës të objektit nga dhënësit e shërbimit publik. Kryetari dhe anëtarët e komisionit kanë zëvendës.

(4) Komisioni nga paragrafi (1) i këtij neni, pas procedurës së zbatuar disiplinore, i propozon masë adekuate disiplinore drejtorit të institucionit publik për fëmijë.

(5) Nëse komisioni nga paragrafi (1) i këtij neni përcakton se dhënës i shërbimit publik nuk është përgjegjës ose nuk janë plotësuar kushtet për miratim të aktvendimit për shqiptim të masës disiplinore i propozon drejtorit ta refuzojë propozimin, përkatësisht ta ndërpresë procedurën.

(6) Drejtori i institucionit publik për fëmijë në afat prej 60 ditësh nga dita e fillimit të procedurës, në bazë të propozimit të komisionit nga paragrafi (1) i këtij neni miraton aktvendim për shqiptim të masës disiplinore për shkelje disiplinore.

Neni 156-b

(1) Masat disiplinore për parregullsi disiplinore të dhënësit të shërbimi publik në institucionin publik për fëmijë i shqipton drejtori i institucionit publik, ndërsa pas raportit paraprak me shkrim nga udhëheqësi i objektit.

(2) Para shqiptimit të masës disiplinore dhënësi i shërbimit publik njoftohet me shkrim për konstatimet të raportit nga paragrafi (1) i këtij neni që ekzistojnë kundër tij dhe i njëjti ka të drejtë të japë përgjigje me gojë ose me shkrim në afat i cili nuk mund të jetë më i shkurtë se tetë ditë nga dita e pranimit të raportit.

(3) Nëse dhënësi i shërbimi publik nuk dëshiron ta pranojë njoftimin për konstatimet në raportin nga paragrafi (2) i këtij neni në afat prej tri ditësh, i njëjti do të shpallet në tabelën e shpalljeve në selinë e institucionit publik për fëmijë.

(4) Drejtori i institucionit publik për fëmijë në afat prej 60 ditësh nga dita e fillimit të procedurës miraton aktvendim për shqiptim të masës disiplinore.

(5) Kundër aktvendimit për shqiptim të masës disiplinore nga neni 148 paragrafët (6) dhe (7) të këtij ligji, dhënësi i shërbimit publik në institucionin publik për fëmijë ka të drejtë ankese në afat prej tetë ditë nga dita e pranimit të aktvendimit te Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedurë Administrative dhe Procedurë të Marrëdhënies së Punës në Shkallë të Dytë.

Neni 156-v

(1) Dhënësi i shërbimi publik në institucionin publik për fëmijë është përgjegjës për dëmin të cilin në punë ose në lidhje me punën me qëllim ose me pakujdesi të skajshme ia ka shkaktuar institucionit publik për fëmijë.

(2) Drejtori i institucionit publik për fëmijë formon komision për përcaktim të përgjegjësisë materiale të dhënësit të shërbimit publik.

(3) Komisioni nga paragrafi (2) i këtij neni është përbërë prej kryetarit, cili është udhëheqës i objekti ose dhënës i shërbimit publik i cili nuk është me titull më të ulët nga titulli i dhënësi të shërbimit publik kundër të cilit mbahet procedurë për përgjegjësi materiale dhe dy anëtarë prej të cilëve njëri është dhënës i shërbimi publik, ndërsa tjetri është përfaqësues i sindikatës. Kryetari dhe anëtarët e komisionit kanë zëvendës.

(4) Komisioni nga paragrafi (2)i këtij neni e përcakton përgjegjësinë materiale për ekzistim të dëmit të bërë material, lartësinë e tij dhe mënyrën e krijimit, kush e ka shkaktuar dëmin dhe kush do ta kompensojë.

(5) Komisioni nga paragrafi (2) i këtij neni për gjendjen e përcaktuar faktike parashtron raport në bazë të të cilit drejtori i institucionit publik për fëmijë miraton aktvendim për kompensim të dëmit.

(6) Propozimi për ngritje të procedurës për përcaktim të përgjegjësisë materiale kundër dhënësit të shërbimit publik në institucionin publik për fëmijë parashtron udhëheqësi i objektit ose drejtori i institucionit.

(7) Procedura për përcaktim të përgjegjësisë materiale nuk mund të ngrihet nëse kanë kaluar 30 ditë nga dita kur udhëheqësi i objektit, përkatësisht drejtori ka ardhur në dijeni për atë, përveç kur procedura ngrihet pas konstatimit të revizionit të brendshëm për çka afati për skadim është një vit.

(8) Procedura për përcaktim të përgjegjësisë materiale nuk mund të mbahet më gjatë se 60 ditë, duke konsideruar nga dita e miratimit të aktvendimit për formim të komisionit nga paragrafi (2) i këtij neni.

(9) Kundër dhënësit të shërbimit publik i cili në afat prej 60 ditësh nga përfundimi i vendimit për kompensim të dëmit, nuk e kompenson dëmin, institucioni ngre procedurë para gjykatës themelore kompetente.

(10) Drejtori, mundet plotësisht ose pjesërisht ta lirojë dhënësin e shërbimit publik nga kompensimi i dëmit, nëse ajo nuk është bërë me qëllim ose nëse me plotësimin e kompensimit për dëmin e krijuar kërcënohet ekzistenca e dhënësit të shërbimit publik dhe familjes së tij ose në raste të tjera të përcaktuara me marrëveshje kolektive.

(11) Kundër aktvendimit nga neni i paragrafit (5) të këtij neni dhënësi i shërbimit publik në institucionin publik për fëmijë ka të drejtë të deklarojë ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedurë Administrative dhe Procedurë të Marrëdhënies së Punës në Shkallë të Dytë në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit.".

Neni 53

Pas nenit 156-v shtohet titulli "5. Ndërprerja e marrëdhënies së punës" dhe tre nene të reja 156-g, 156-d dhe 156-gj, si vijojnë:

"5. Ndërprerja e marrëdhënies së punës

Neni 156-g

(1) Dhënësit të shërbimit publik i pushon marrëdhënia e punës:

- me kërkesë të tij,
- me marrëveshje,
- me fuqinë e ligjit dhe
- në raste të tjera të përcaktuara me këtë dhe ligj tjetër dhe marrëveshje kolektive.

(2) Dhënësit të shërbimit publikë i pushon marrëdhënia e punës në institucion nëse parashtron kërkesë me shkrim për pushimin e marrëdhënies së punës.

(3) Në rast të pushimit të marrëdhënies së punës sipas kërkesës së dhënësit të shërbimit publik, afati i dorëheqjes zgjat 30 ditë nga dita e parashtrimit të kërkesës për pushim të marrëdhënies së punës.

Neni 156-d

(1) Dhënësit të shërbimit publik i pushon marrëdhënia e punës sipas fuqisë së ligjit nëse:

- e humb aftësinë e punës në ditën e dorëzimit të aktvendimit të plotfuqishëm për përcaktimin e aftësisë së humbur të punës,
- i pushon shtetësia e Republikës së Maqedonisë së Veriut, në ditën e dorëzimit të aktvendimit për heqje të shtetësisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut,
- të jetë i dënuar për vepër penale në lidhje me detyrën zyrtare në ditën e plotfuqishmërisë së aktgjykimit,
- i është shqiptuar ndalim për ushtrimin e profesionit, veprimtarisë ose detyrës, në ditën e plotfuqishmërisë së aktgjykimit,
- për shkak të vuajtjes së dënimit me burg në kohëzgjatje më shumë se gjashtë muaj, në ditën e fillimit të vuajtjes së dënimit,
- mungesë e paarsyeshme nga puna së paku tri ditë pune njëra pas tjetrës në një muaj,
- u konstatua se gjatë punësimit ka heshtur ose ka dhënë të dhëna të pavërteta në lidhje me kushtet e përgjithshme dhe kushtet e posaçme për punësim,
- në afat prej tri ditësh nuk është kthyer në punë pas përfundimit të mungesës pa pagesë,
- organi i administratës shtetërore kompetent për mbikëqyrjen inspektuese, në afat prej një viti përcakton se dhënësi i shërbimit publik është i punësuar në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji dhe kushte të tjera në pajtim me këtë ligj dhe ligje të tjera.

(2) Dhënësit të shërbimit publik i pushon marrëdhënia e punës nëse është vlerësuar me notë "nuk kënaq" dy herë njëra pas tjetrës ose së paku tri herë në pesë vjetët e fundit.

Neni 156-gj

(1) Aktvendimin për ndërprerje të marrëdhënies së punës dhënësit të shërbimit publik e miraton drejtori.

(2) Aktvendimi për ndërprerje të marrëdhënies së punës i dorëzohet personalisht dhënësit të shërbimit publik në ambientet e punës të institucionit në të cilin punon, përkatësisht në adresën e vendbanimit të tij.

(3) Nëse dhënësi i shërbimit publik nuk mund të gjendet në adresën e vendbanimit ose nëse e refuzon dorëzimin, aktvendimi publikohet në tabelën e shpalljes së institucionit dhe pas kalimit të tetë ditëve llogaritet se aktvendimi është dorëzuar.

(4) Kundër aktvendimit dhënësi i shërbimit publik nga dita e pranimit të aktvendimit ka të drejtë në afat prej tetë ditësh të paraqesë ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedurë Administrative dhe Procedurë nga Marrëdhënia e Punës në Shkallë të Dytë.".

Neni 54

Pas nenit 166 shtohet titull i ri "6. Rroga të dhënësve të shërbimeve në institucionet publike për fëmijë dhe të drejtorëve të institucioneve publike për fëmijë", nëntitull "6.1. Rrogë komponenti" dhe dy nene të reja 166-a dhe 166-b, si vijojnë:

„6. Rroga të dhënësve të shërbimeve në institucionet publike për fëmijë dhe të drejtorëve të institucioneve publike për fëmijë

6.1. Rrogë komponenti

Neni 166-a

Rroga e dhënësit të shërbimit publik përbëhet nga këto komponentë

- komponenti themelor dhe
- komponenti i jashtëzakonshëm.

Neni 166-b

(1) Komponentin themelor të rrogës e përbëjnë:

- pjesa e rrogës për shkallën e arsimimit,
- pjesa e rrogës për nivel dhe

- pjesa e rrogës për stazh

(2) Pjesa e rrogës për shkallën e arsimimit e cila është ligjërisht minimum për nivelin përkatës të vendit të punës vlerësohet në këtë mënyrë:

NIVELI I KUALIFIKIMEVE/ARSIMIMI	PIKË
Niveli i kualifikimeve VIA, 240 kredi sipas SETK-së ose të përfunduar shkallën VII/1	200
Niveli i kualifikimeve VI B ose 180 kredi sipas SETK-së	175
Niveli i kualifikimeve VA, 60 për 120 sipas SETK-së ose arsim të lartë	150
Niveli i kualifikimeve IV, 240 sipas ECVET ose MKSOO ose arsimin e mesëm katërvjeçar	100

(3) Pjesa e rrogës për nivelin në të cilin është rradhitur dhënësi i shërbimit publik vlerësohet në këtë mënyrë:

NIVELI	PIKË
A1 udhëheqës i objektit	310
B1 punëtor profesional-këshilltarë	290
B2 punëtor profesionist-mentor	275
B3 punëtor profesionist	265
B4 punëtor profesionist – praktikant	212
V1 edukatorë-këshilltarë	285
B2 edukator - mentor	265
V3 edukator	255
V4 edukator-praktikant	204
G1 bashkëpunëtor profesionist-këshilltar	225
G2 bashkëpunëtor profesionist-mentor	220
G3 bashkëpunëtor profesionist	215
G4 bashkëpunëtor profesionist - praktikant	172
D1 përkëdhelës/punëtor profesionist ndihmës-këshilltarë	265
D2 përkëdhelës/punëtor profesionist ndihmës-mentor	260
D3 përkëdhelës/punëtor profesionist ndihmës	240
D4 përkëdhelës/punëtor profesionist-ndihmës-praktikant	192

(4) Pjesa e rrogës për stazhin e punës të dhënësit të shërbimit publik vlerësohet në shumë prej 0.5 % nga pjesët e rrogës për nivelin e arsimit dhe për nivel, për çdo vit të përfunduar stazh pune, kurse më së shumti deri në 20%.".

Neni 55

Pas nenit 166-b shtohet nëntitull i ri "6.2. Komponenti i jashtëzakonshëm" dhe nen i ri 166-v, si vijojnë:

„6.2. Komponenti i jashtëzakonshëm

Neni 166-v

Komponentin e jashtëzakonshëm e përbëjnë shtesa e rrogës për punë nate, puna në ndërrime dhe puna jashtë orarit.“.

Neni 56

Pas nenit 166-v shtohet nëntitull i ri “6.3. Shtesë e rrogës për punë nate, punë në ndërrime dhe punë jashtë orarit " dhe nen i ri 166-g, si vijojnë:

„6.3. Shtesë e rrogës për punë nate, punë në ndërrime dhe punë jashtë orarit

Neni 166-g

(1) Dhënësi i shërbimit publik ka të drejtë të shtesës së rrogës për:

- punë nate,
- punë në ndërrime,
- punë gjatë kohës së pushimit javor,
- punë gjatë festave të përcaktuara me ligj dhe
- punë më të gjatë nga orari i plotë i punës

(2) Shtesat e rrogës nga paragrafi (1) alinetë 1 dhe 2 të këtij neni duhet të jenë të parapara në aktin për sistematizim të vendeve të punës në institucione.

(3) Shtesa rrogës për punë nate për orë vlerësohet në shumë prej 35% nga shuma e rrogës themelore për orë.

(4) Shtesa e rrogës për punë në ndërrime për orë vlerësohet në shumë prej 5% nga shuma e rrogës themelore të llogaritur për orë.

(5) Dhënësi i shërbimit publik i cili ka qenë i angazhuar të punojë në pajtim me kushtet e paragrafit (1), alinetë 3, 4 dhe 5 të këtij neni, ka të drejtën të aq orëve të lira përkatësisht ditëve sa ka qenë i angazhuar për punë jashtë orarit të rregullt të punës.

(6) Orët e lira, përkatësisht ditët nga muaji rrjedhës dhënësi i shërbimit publik i shfrytëzon deri në fund të muajt të ardhshëm, për muajin në të cilin ka qenë i angazhuar.

(7) Nëse dhënësit të shërbimit publik nuk i janë siguruar shfrytëzim i orëve të lira përkatësisht ditëve në pajtim me paragrafin (6) të këtij neni, i paguhet shtesë e rrogës në shumën prej 35% nga shuma e rrogës themelore, të llogaritur në orë.

(8) Shtesat e rrogës nga paragrafi (1)i këtij neni nuk përjashtohen.”.

Neni 57

Pas nenit 166-g shtohet nëntitull i ri “6.4. Kompensime të tjera të rrogës “ dhe nen i ri 166-d, si vijojnë:

„6.4. Kompensime të tjera të rrogës

Neni 166-d

(1) Dhënësi i shërbimit publik ka të drejtë të kompensimeve të rrogës dhe kompensime të tjera në pajtim me këtë ligj dhe dispozitat e përgjithshme për marrëdhënie pune, dhe atë për:

- shpenzime rrugore, ditore dhe shpenzime tjera për udhëtime zyrtare jashtë vendit,
- shpenzime për udhëtime zyrtare në vend,
- shpenzime për shfrytëzimin e automjeteve në pronësi personale për qëllime zyrtare,

- shpenzime për jetë të ndarë nga familja,
- shpenzime të shpërnguljes,
- shpenzime për punë në terren,
- shpenzime për varrim në rast të vdekjes së dhënësit të shërbimit publik ose anëtarit të familjes së tij të afërt (bashkëshort dhe fëmijët e lindur në martesë ose jashtë martese, fëmijët e adoptuar, fëmijët e birësuar dhe fëmijët e marrë nën kujdes),
- dëme gjatë fatkeqësive elementare dhe
- shpenzime gjatë pushimit mjekësor më të gjatë të dhënësit të shërbimit publik.

(2) Lartësia e kompensimeve nga paragrafi (1) alinetë 7 dhe 8 të këtij neni përcaktohen me Ligjin për realizimin e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(3) Lartësia e kompensimeve nga paragrafi (1) alinetë 1, 2, 3, 4, 5, 6 dhe 9 të këtij neni përcaktohet në Marrëveshjen kolektive për institucionet publike për fëmijë në veprimtarinë kujdes dhe edukim i fëmijëve dhe në veprimtarinë pushim dhe rekreacion i fëmijëve.".

Neni 58

Pas nenit 166-d, shtohet nëntitull i ri "6.5. Kompensimi gjatë paaftësisë së përkohshme për punë" dhe nen i ri 166-gj, si vijojnë:

„6.5. Kompensimi gjatë paaftësisë së përkohshme për punë

Neni 166-gj

(1) Nëse te dhënësi i shërbimit publik ndodh pa aftësi e përkohshme për punë ka të drejtë të kompensimit për rrogë në lartësi të përcaktuar me ligj.

(2) Lartësia e kompensimit nga paragrafi (1) i këtij neni përcaktohet me Marrëveshje kolektive për institucionet publike për fëmijë në veprimtarinë kujdes dhe edukim i fëmijëve dhe në veprimtarinë pushim dhe rekreacion i fëmijëve ."

Neni 59

Pas nenit 166-gj shtohet nëntitull i ri "6.6. Roga gjatë pushimit vjetor ose trajnimi i specializuar" dhe nen i ri 166-e, si vijojnë:

"6. 6. Roga gjatë pushimit vjetor ose trajnimi i specializuar

Neni 166-e

Gjatë kohës së shfrytëzimit të pushimit vjetor ose trajnimit të specializuar për përsosje profesionale për nevojat e institucionit, dhënësi i shërbimit publik ka të drejtë rroge në lartësinë e rrogës që do ta marrte në muajin rrjedhës kur do të ishte në punë.".

Neni 60

Pas nenit 166-e shtohet nëntitull i ri "6.7. Roga dhe kompensime të rrogës për drejtor të institucionit publik për fëmijë si organ i menaxhimit" dhe nen i ri 166-zh, si vijojnë:

"6.7. Roga dhe kompensimet e rrogës për drejtor të institucionit publik për fëmijë si organ i menaxhimit

Neni 166-zh

(1) Drejtori i institucionit publik për fëmijët si organ i menaxhimit ka të drejtë të rrogës dhe kompensimeve të rrogës, sipas kushteve dhe kritereve të përcaktuara me këtë ligj dhe / ose marrëveshje kolektive.

(2) Roga e drejtorit në institucionin për fëmijë llogaritet në shumë bruto, kurse paguhet në shumë neto në para një herë në muaj në muajin rrjedhës për muajin paraprak. Roga përbëhet nga:
- pjesë të rrogës për shkallën e arsimimit,
- pjesë e rrogës sipas kapacitetit të projektuar dhe
- pjesë e rrogës për stazhin e punës.

(3) Me rrogën bazë e cila i paguhet drejtorit të institucionit për fëmijët sigurohet vlerësimi i nivelit të arsimit në pajtim me nenin 120 paragrafin (2), përkatësisht në pajtim me nenin 120 paragrafin (3) të këtij ligji, e cila vlerësohet në 200 pikë.

(4) Pjesën e rrogës së drejtorit sipas kapacitetit të projektuar të institucionit publik për fëmijë (kopsht fëmijësh/qendra për zhvillim të hershëm fëmijëror/pushimore fëmijësh) vlerësohet me pikë, dhe atë:
- për institucion për fëmijë me kapacitet të projektuar deri në 100 fëmijë.....360 pikë,
- për institucion për fëmijë me kapacitet të projektuar nga 101 deri në 200 fëmijë.... 375 pikë,
- për institucion për fëmijë me kapacitet të projektuar nga 201 deri në 300 fëmijë..... 390 pikë,
- për institucion për fëmijë me kapacitet të projektuar nga 301 deri në 400 fëmijë.... 405 pikë,
- për institucion për fëmijë me kapacitet të projektuar nga 401 deri në 500 fëmijë.... 420 pikë,
- për institucion për fëmijë me kapacitet të projektuar nga 501 deri në 600 fëmijë.... 435 pikë,
- për institucion për fëmijë me kapacitet të projektuar nga 601 deri në 700 fëmijë.... 450 pikë,
- për institucion për fëmijë me kapacitet të projektuar nga 701 deri në 800 fëmijë.... 465 pikë,
- për institucion për fëmijë me kapacitet të projektuar nga 801 deri në 900 fëmijë.....480 pikë,
- për institucion për fëmijë me kapacitet të projektuar nga 901 deri në 1000 fëmijë....495 pikë,
- për institucion për fëmijë me kapacitet të projektuar mbi 1000 fëmijë.... 510 pikë.

(5) Pjesa e rrogës për stazhin e punës të drejtorit të institucionit publik për fëmijë vlerësohet në shumë prej 0,5% nga pjesët e rrogës për shkallën e arsimit dhe sipas kapacitetit të projektuar për çdo vit të përfunduar të stazhit të punës, kurse më së shumti deri në 20 %.

Neni 61

Pas nenit 166-zh shtohet nëntitull i ri "6.8. Vlera e pikës " dhe neni i ri 166-z, si vijojnë:

„6.8. Vlera e pikës

Neni 166-z

Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut çdo vit me vendim e përcakton shumën maksimale të vlerës së pikës për llogaritjen e rrogave të dhënësve të shërbimeve publike me propozim të ministrit të Punës dhe Politikës Sociale, kurse komunat e përcaktojnë vlerën e pikës që nuk duhet të tejkalojë shumën e përcaktuar të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut, kurse në korniza të buxhetit të paparë dhe në bazë të numrit të përgjithshëm të dhënësve të shërbimeve publike të radhitura sipas niveleve përkatëse për vitin rrjedhës.”.

Neni 62

Në nenin 167 në paragrafin (1) alineja 4 ndryshon si vijon:

"- bashkëpunëtor profesionist (pedagog i muzikës, pedagog i artit, pedagog për edukim fizik, fakultet të përfunduar për artin muzikor, fakultet i arsimit fizik, sport dhe shëndet, fakultet i arteve figurative, profesor i gjuhës dhe letërsisë së huaj),

Pika 2) ndryshon si vijon:

"2) Edukatorë mund të jenë profesor të diplomuar për edukim parashkollor, edukator i diplomuar i fëmijëve të moshës parashkollore, pedagog i diplomuar për edukimin parashkollor dhe pedagog i diplomuar - me 240 kredi SETK të arritura ose arsim të lartë të përfunduar shkallën VII / 1 dhe licencë të vlefshme për edukator; "

Pika 3) shlyhet.

Pika 4) bëhet pikë 3).

Pika 5), e cila bëhet pikë 4), ndryshon si vijon:

“4) Përkëdhelës mund të jenë persona me shkollën e mesme katërvjeçare të përfunduar: shkolla e mesme e mjekësisë - drejtimi i përgjithshëm, arsimi i mesëm – drejtimi gjimnaz, shkolla e mesme e muzikës, shkolla e mesme e arteve, shkolla e mesme e edukatës fizike dhe me leje të vlefshme për përkëdhelës.”

Në pikën 6), e cila bëhet pika 5), pas fjalëve: "infermiere / teknik mjekësor - me 180 kredi të arritura sipas SETK ose të përfunduar shkallën VI / 1 dhe licencë të vlefshme për bashkëpunëtor profesionist", vendoset pikë dhe fjalët deri në fund të fjalisë fshihen.

Pika 7) shlyhet.

Pika 8) bëhet pikë 6).

Neni 63

Në nenin 169 pas paragrafit (1) shtohet paragraf i ri (2), si vijon:

“(2) Në këshillimore nga paragrafi (1) të këtij neni formohet ekip multidisiplinar/gjithëpërfshirës".

Paragrafi (2) bëhet paragraf (3).

Neni 64

Neni 175 ndryshon si vijon:

"Ministria formon komision për lëshimin, ripërtëritjen, vazhdimin dhe revokimin e licencave për punë personave që janë të interesuar që të përfshihen në sistemin e kujdesit dhe edukimit të fëmijëve të moshës parashkollore, drejtorëve të institucioneve për fëmijë dhe të personave të përfshirë në sistemin e kujdesit dhe edukimit të fëmijëve të moshës parashkollore.“.

Neni 65

Neni 176 ndryshon si vijon:

“ Komisioni nga neni 175 i këtij ligji është i përbërë nga njëmbëdhjetë anëtarë, dhe atë nga: Ministria e Punës dhe Politikës Sociale - katër anëtarë, Ministria e Arsimit dhe Shkencës - një anëtar, Ministria e Financave - një anëtar, Byroja për Zhvillimin e Arsimit - dy anëtarë dhe nga fakultete dhe institute për shkenca shoqërore humane - tre anëtarë.”.

Neni 66

Neni 177 ndryshon si vijon:

"(1) Komisioni nga neni 175 i këtij ligji kryen licencimin e personave të cilët janë të interesuar të përfshihen në sistemin e kujdesit dhe arsimit për fëmijë të moshës parashkollore, të personave të interesuar për drejtorë të institucioneve të fëmijëve, personave të interesuar për udhëheqës në kopshtet e fëmijëve/qendra për zhvillim të hershëm të fëmijëve, si njësi organizative e themeluar nga ana dhe në përbërje të personave juridikë, institucionet e arsimit të lartë dhe të shkollave private dhe të personave të përfshirë në sistemin për kujdes dhe edukim të fëmijëve të moshës parashkollore (drejtorë të institucioneve për fëmijët, person i cili drejton me kopshte të fëmijëve/qendra për zhvillimin e hershëm të fëmijëve, si njësi organizative e themeluar nga ana dhe në përbërje të personave juridikë, institucionet e arsimit të lartë dhe shkolla private; punëtorë profesionistë, bashkëpunëtorë profesionistë, edukatorë dhe përkëdhelës në institucionet për kujdes dhe edukim të fëmijëve të moshës parashkollore; persona fizikë që kryejnë punë të caktuara nga veprimtaria kujdes dhe edukim i fëmijëve të moshës parashkollore; persona të punësuar në agjenci për dhënien e shërbimeve për ruajtjen dhe kujdesin e fëmijëve të moshës parashkollore).

(2) Ministri në propozim të Komisionit për licencim lëshon, ripërtërin, vazhdon dhe merr licenca për punë të personave nga paragrafi (1) të këtij neni.

(3) Kundër vendimit të ministrit për licenca të lëshuara, vazhduara, të ripërtërira dhe të hequra për punë, mund të deklarohet ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedurë Administrative dhe Procedurë nga Marrëdhënia e Punës në Shkallë të Dytë.

(4) Licenca për punë është dokument publik dhe lëshohet në një ekzemplar.

(5) Në rast se licenca për punë humbet ose asgjësohet ministri sipas propozimit të dorëzuar nga Komisioni për Licencim lëshon ekzemplar të ri - duplikat. Shpenzimet për lëshimin e ekzemplarit të ri - duplikat të licencës për punë i bart kërkuesi dhe janë në lartësi të shumës së shpenzimeve për lëshimin e licencave për punë të nenit 182 paragrafi (3) të këtij ligji.”.

Neni 67

Pas nenit 177 shtohet nëntitull i ri si vijon: “1. Pajisje me licencë për punë”.

Neni 68

Në nenin 177-a paragrafi (1) ndryshon si vijon:

"Personat e interesuar për drejtorë të institucioneve për fëmijët, personat që do të menaxhojnë me njësitë organizative në përbërje të personit juridik të nenit 16 paragrafët (4), (5) dhe (6) të këtij ligji; punëtorë profesionistë, bashkëpunëtorë profesionistë, edukatorë dhe përkëdhelës në institucione për kujdesin dhe edukimin e fëmijëve të moshës parashkollore; persona fizikë të cilët do të kryejnë punë të caktuara nga veprimtaria kujdes dhe edukim i fëmijëve të moshës parashkollore dhe për persona që do të jenë të angazhuar / të punësuar në agjencitë për dhënie të shërbimeve për ruajtje dhe kujdes të fëmijëve të moshës parashkollore japin provim profesional për marrjen e licencës për punë për shkak të kontrollit të njohurisë profesionale të nevojshme për punë.".

Në paragrafin (2) në fjalinë hyrëse pas fjalëve: “Provim profesional” shtohen fjalët “për marrjen e licencës për punë”.

Alineja 1 ndryshon si vijon:

- të ketë diplomë ose vërtetim për arsim të përfunduar në pajtim me nenin 120 paragrafët (2) dhe (3) të këtij ligji për drejtorët e institucioneve për fëmijë, të kenë diplomë ose vërtetim për arsim të përfunduar për person udhëheqës në pajtim me nenin 120-a të këtij ligji, neni 136, paragrafi (6), (7), (8), (9) dhe (10) të këtij ligji për dhënës të shërbimeve publike për kujdesin dhe edukimin e fëmijëve për institucionet publike për fëmijë, neni 167, paragrafi (1) alinetë 1, 2, 3, 4 dhe 5 të këtij ligji për persona profesionistë për kujdesin dhe edukimin e fëmijëve për institucione private për fëmijë, neni 77 paragrafi (1) alineja 1 të këtij ligji për person të angazhuar nga agjencia për dhënie të shërbimeve për ruajtjen dhe kujdesin e fëmijëve të moshës parashkollore dhe nenin 87 paragrafin (1) alinenë 1 të këtij ligji për person fizik i cili në mënyrë të pavarur kryen punë të caktuara nga veprimtaria kujdes dhe edukim të fëmijëve si veprimtari profesionale.”.

Në alinenë 2 fjala "Republika e Maqedonisë" zëvendësohen me fjalët "Republika e Maqedonisë së Veriut".

Alineja 4 shlyhet.

Neni 69

Në nenin 177-b në paragrafin (1) në fjalinë hyrëse pas fjalëve: “Provim profesional” shtohen fjalët: “për pajisje të licencës për punë”.

Në paragrafin (3) pas fjalëve: “shembull praktik” shtohen fjalët: “(studim i rastit)”.

Neni 70

Neni 177 – v ndryshon si vijon:

“(1) Provimi profesional për pajisje të licencës për punë jepet sipas programit në të cilin janë përfshirë përmbajtja, dispozitat dhe literatura.

(2) Programin për dhënien e provimit nga sfera përkatëse e miraton Komisioni nga neni 175 i këtij ligji.”.

Neni 71

Në nenin 177-g në paragrafin (2) fjalët: “përfaqësues i BNJVL-së”, zëvendësohen me fjalët: “përfaqësues nga Byroja për Zhvillim të Arsimit”.

Në paragrafin (9) fjalët "Republika e Maqedonisë" zëvendësohen me fjalët "Republika e Maqedonisë së Veriut".

Neni 72

Në nenin 177-d në paragrafin (2) pas fjalës “provim” shtohen fjalët: “për marrjen e licencës për punë”.

Në paragrafin (3) fjalët: “dhe servisi radiodifuziv publik” shlyhen.

Në paragrafin (5) pas fjalës "provimi" shtohen fjalët: “për marrjen e licencës për punë”.

Neni 73

Në nenin 177-gj në paragrafin (1) pas fjalëve: “Provimin profesional” shtohen fjalët: “për marrjen e licencës për punë”.

Paragrafi (3) shlyhet.

Paragrafi (4) bëhet paragraf (3).

Në paragrafin (5) i cili bëhet paragraf (4), numri “(4)” zëvendësohet me numrin “(3)”.

Paragrafët (6), (7), (8) dhe (9) bëhen paragraf (5), (6), (7) dhe (8).

Neni 74

Në nenin 177-e në paragrafët (1) dhe (2) pas fjalës “provimi” shtohen fjalët: “për marrjen e licencës për punë”.

Në paragrafin (3) pas fjalëve: “pjesa e dytë e provimit” shtohen fjalët: “për marrjen e licencës për punë”.

Në paragrafin (4) pas fjalëve: “provimi” shtohen fjalët: “për marrjen e licencës për punë”, kurse numri "(4)” zëvendësohet me numrin “(3)”.

Në paragrafin (9) numri “(4)” zëvendësohet me numrin “(3)”.

Neni 75

Në nenin 177-zh pas fjalëve: “dhënia e provimit” shtohen fjalët: “për marrjen e licencës për punë”.

Neni 76

Në nenin 177-z në paragrafin (1) pas fjalës “Provimi” shtohen fjalët: “për marrjen e licencës për punë”.

Neni 77

Në nenin 177-x në paragrafin (6) numri “30” zëvendësohet me numrin “10”.

Neni 78

Në nenin 177-j në paragrafin (1) pas fjalëve: “provimin profesional” shtohen fjalët: “për marrjen e licencës për punë”.

Neni 79

Pas nenit 178 shtohet nëntitull i ri, si vijon: “ 2. Ripërtëritja dhe vazhdimi i licencës për punë”.

Neni 80

Neni 179 ndryshon si vijon:

"(1) Ripërtëritja e lejes për punë ka të bëjë me personat që kanë fituar licencë për punë nga neni 178 paragrafi (1) të këtij ligji dhe të cilët gjatë periudhës së vlefshmërisë së licencës kanë ndjekur edukim për zhvillim profesional në kohëzgjatje prej 40 orësh për drejtor, 20 orë për punëtor profesionist bashkëpunëtor profesionist dhe edukator dhe 10 orë për përkëdhelës.

(2) Për ripërtëritjen e licencës për punë parashtrohet kërkesë te Komisioni për Licencim nga neni 175 i këtij ligji së paku tre muaj para skadimit të vlefshmërisë së licencës për punë.

(3) Ndaj kërkesës për ripërtëritje të licencës për punë të paragrafit (2) të këtij neni, parashtrohen dëshmitë nga neni 177-a paragrafi (2) alinetë 3, 4, 5 dhe 6 të këtij ligji, kopje të licencës së lëshuar paraprakisht, dëshmi për edukimin e zbatuar për zhvillim profesional (certifikata, vërtetime për trajnime të ndjekura, seminare, konferenca, simpoziume etj.)nga sfera e zhvillimit të hershëm fëmijëror në periudhën e vlefshmërisë së licencës së lëshuar dhe dëshmi të kompensimit të paguar për shpenzimet për ripërtëritje të licencës për punë.

(4) Komisioni për Licencim kontrollin e edukimit të zbatuar për zhvillim profesional e kryen përmes evakuimit të dokumenteve nga paragrafi (3) i këtij neni dhe konstaton nëse kandidati me dëshmitë e dorëzuara e ka siguruar numrin e nevojshëm të orëve të edukimit.

(5) Në bazë të dokumentacionit të dorëzuar nga paragrafi (3) i këtij neni, dhe kontrollit të kryer për edukimin e zbatuar, Komisioni për Licencim pasi të përcaktojë se janë plotësuar kushtet për ripërtëritjen e licencës për punë dorëzon propozim te ministri për lëshimin e licencës së re për punë .

(6) Licenca për punë nga paragrafi (5) i këtij neni është për periudhë prej pesë vjetësh.”.

Neni 81

Pas nenit 179 shtohet nen i ri 179-a, si vijon:

„Neni 179-a

(1) Vazhdimi i licencës për punë ka të bëjë me personat të cilët janë pajisur me licencë për punë nga neni 178 paragrafi (1) të këtij ligji dhe të cilët në periudhën e vlefshmërisë së licencës për punë nuk kanë ndjekur edukim për zhvillim profesional në kohëzgjatje prej 40 orësh për drejtor, 20 orë për punëtor profesionist, bashkëpunëtor profesionist dhe edukator dhe 10 orë për përkëdhelës në pajtim me Programin për punë të Komisionit për Licencim.

(2) Për vazhdimin e licencës për punë parashtrohet kërkesë te Komisioni për Licencim së paku tre muaj para skadimit të vlefshmërisë së licencës për punë.

(3) Me kërkesën për vazhdimin e licencës për punë parashtrohen dëshmitë nga neni 177-a paragrafi (2) alinetë 3,4,5 dhe 6 të këtij ligji, kopje të licencës së dhënë paraprake dhe dëshmi për kompensim të paguar për shpenzimet për vazhdim të licencës për punë.

(4) Licenca për punë e personave nga paragrafi (1) i këtij neni mund të vazhdohet nga Komisioni për Licencim për vërtetim të dhënë për vazhdim të licencës ekzistuese/të vlefshme për punë për periudhë prej nëntë muajsh, periudhë në të cilën Komisioni për Licencim në pajtim me Programin për punë të Komisionit për Licencim sigurohen edhe trajnimet e nevojshme për zhvillim profesional.

(5) Për trajnimin e zbatuar për zhvillim profesional mbahet evidencë për prani dhe lëshohet vërtetim për trajnim të zbatuar për zhvillim profesional që e nënshkruan kryetari i Komisionit për Licencim.

(6) Personit i cili është gjashtë muaj para pensionimit në pajtim me ligjin i vazhdohet licenca për punë për gjashtë muajt e ardhshëm deri në pensionim nga Komisioni për Licencim me lëshimin e vërtetimit për vazhdimin e licencës ekzistuese/të vlefshme për punë.

(7) Personi i cili do të parashtrojë deklaratë me shkrim për vazhdim të marrëveshjes për punësim në pajtim me nenin 104 të Ligjit për marrëdhënie pune, ndërsa vazhdim i marrëveshjes i cili është për periudhë kohore më të gjatë se gjashtë muaj, do të duhet ta ripërtërijë licencën për punë.

(8) Personi të cilit i është vazhduar licenca për punë së paku tre muaj para skadimit të periudhës së vlefshmërisë së licencës për punë, është e nevojshme të parashtrojë kërkesë për ripërtëritje të licencës për punë te Komisioni për Licencim.

(9) Me kërkesën për ripërtëritje të licencës për punë nga paragrafi (8) i këtij neni parashtrohen: Kopje e vërtetimit të lëshuar për vazhdim të licencës për punë, vërtetim për trajnim të zbatuar për zhvillim profesional dhe dëshmi për kompensim për shpenzimet për ripërtëritje të licencës për punë.

(10) Komisioni për Licencim sapo të vërtetojë se janë plotësuar kushtet për ripërtëritjen e licencës për punë dorëzon propozim te ministri për lëshim të licencës së re për punë.

(11) Licenca për punë nga paragrafi (10) i këtij neni është për periudhë prej pesë vjetësh.”.

Neni 82

Pas nenit 179-a shtohet nëntitulli i ri , si vijon: „3. Heqja e licencës për punë”.

Neni 83

Nenet 181 dhe 181-a shlyhen.

Neni 84

Në nenin 184 në paragrafët (3), (5) dhe (6) pas fjalës ”kopshte” shtohen fjalët: “dhe qendra për zhvillim të hershëm të fëmijëve në përbërje të kopshteve për fëmijë”.

Neni 85

Në nenin 195-a në paragrafin (1) pas alinesë 2 shtohet alineja e re 3 si vijon:

“-shtesa për arsim:

Në paragrafin (3) fjala “FPIM” zëvendësohet me fjalën“FPIMV”.

Neni 86

Në nenin 226 në paragrafin (4) në alinenë 1 numri "(7)” zëvendësohet me numrin „(6)“.

Në paragrafin (5), numri “(7)” zëvendësohet me numrin „(6)“.

Pas paragrafit (5) shtohet paragrafi i ri (6), si vijon:

“(6) Gjobë në shumë prej 200 deri 400 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje drejtorit të qendrës për punë sociale, nëse personi i autorizuar zyrtar nuk vendos për kërkesën në afat prej 60 ditësh përkatësisht në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës (neni 42 paragrafi (1)".

Neni 87

Neni 227 ndryshohet si vijon:

“Për kundërvajtjet e kryera në bazë të diskriminimit mbi çdo lloj baze diskriminuese do të zbatohet Ligji për parandalim dhe mbrojtje nga diskriminimi.".

Neni 88

Në nenin 228 në paragrafin (1) në alinenë 1 fjalët: „(neni 12)“ zëvendësohen me fjalët: „(neni 12 paragrafi (4))“.

Në alinenë 13 pas fjalëve: “institucioni privat” shtohen fjalët: “ si dhe të kopshtit për fëmijë/qendrës për zhvillim të hershëm të fëmijëve nga neni 16 paragrafët (4), (5) dhe (6)“.

Në paragrafin (4) në alinenë (6) fjalët: „(neni 12)“ zëvendësohen me fjalët: „(neni 12 paragrafi (2))“.

Pas paragrafit (6) shtohet paragrafi i ri (7), si vijon:

"(7) Gjobë në shumë prej 100 deri 150 eurosh në kundërvlerë me denarë do t’i shqiptohet për kundërvajtje personit të punësuar në institucion për fëmijë, nëse:

- e mban evidencën pedagogjike në kundërshtim me nenin 195,

- shfrytëzon doracakë dhe revista për fëmijë për të cilat nuk ka aktvendim për miratim dhe përdorim (neni 173).”.

Neni 89

Në nenin 230-a në alinenë 1 numri “(4)” zëvendësohet me numrin “(3)”.

Neni 90

Në nenin 230-d numri "(6)" zëvendësohet me numrin “(5)”.

Neni 91

Në nenin 230-gj fjalët: "nga neni 177-gj paragrafi (4)" zëvendësohen me fjalët: “nga neni 177-gj paragrafi (3)”.

Neni 92

Në nenet 13 paragrafi (2), 16 paragrafi (6), 17 paragrafi (1), 19 paragrafët (1) dhe (10), 30 alineja 2, 34 paragrafi (1), 75 paragrafët (1) dhe (3), 76 paragrafi (3) alineja 1, 78 paragrafët (5) dhe (6), 88 paragrafi (4), 102 paragrafi (4), 104 paragrafi (4) alineja 1, 105 paragrafët (4), (9) dhe (10), 112 paragrafi (2), 120 paragrafi (11), 142 paragrafi (1) alineja 1, 177-gj paragrafi (5), 177-j paragrafi (8), 183 paragrafi (1), 184 paragrafi (3), 192 paragrafi (1), 197 paragrafi (2) dhe 206 paragrafi (1) alineja 1, fjalët: “Republika e Maqedonisë” zëvendësohen me fjalët: “Republika e Maqedonisë se Veriut”.

Neni 93

Procedurat e filluara sipas kërkesave për realizimin, përkatësisht vazhdimin e të drejtës për shtesë fëmijërore, shtesë të veçantë, shtesë prindërore për fëmijë, si dhe për realizimin e të drejtës për ndihmë financiare të njëhershme për fëmijë të porsalindur të parashtruara deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji dhe të cilat nuk janë zgjidhur deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji, do të përfundojnë në përputhje me dispozitat që kanë vlejtur deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji.

Neni 94

Sipas të gjitha kërkesave për realizimin e të drejtës së shtesës prindërore për fëmijë (për fëmijën e tretë) të parashtruara në afat më së voni deri në mbushjen e tre muajve jetë në periudhën prej dhjetë muajsh duke filluar nga dita e zbatimit të këtij ligji, mund të realizohet e drejta e shtesës prindërore për fëmijë (për fëmijën e tretë), në pajtim me dispozitat që kanë të bëjnë me të drejtën e shtesës prindërore për fëmijë të Ligjit për mbrojtjen e fëmijëve ("Gazeta Zyrtare" numër 23/13, 12/14, 44/14, 144 / 14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 dhe 198/18), nëse kërkuesit i plotësojnë kushtet sipas dispozitave të cilat kanë vlejtur deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji.

Neni 95

Me ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji vazhdon të realizohet e drejta e fituar e shtesës prindërore për fëmijë (për fëmijën e tretë dhe të katërt) në pajtim me dispozitat të neneve 30-a dhe 30-b të Ligjit për mbrojtjen e fëmijëve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë "numër 98 /2000, 17/2003, 65/2004, 113/2005, 98/2008 dhe 107/2008), dispozitat e neneve 98 dhe 99 të Ligjit për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mbrojtjen e fëmijëve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë "numër 83/2009) dhe dispozitat që kanë vlejtur deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji në lartësi të përcaktuar me nenin 9 të Ligjit për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mbrojtjen e fëmijëve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër156/2009), si dhe e drejta e fituar e shtesës prindërore për fëmijë (për fëmijën e tretë), në pajtim me dispozitat e neneve 38 dhe 39, 39-a të Ligjit për mbrojtjen e fëmijëve ("Gazeta Zyrtare

e Republikës së Maqedonisë" numër 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 dhe 198/18), si dhe dispozitat e neneve 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50 dhe 52, të Ligjit për mbrojtjen e fëmijëve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 dhe 198/18) që kanë të bëjnë me të drejtën për shtesë prindërore për fëmijë në pjesën e procedurës për realizimin / vazhdimin e të drejtave dhe aktet nënligjore.

E drejta e fituar e shtesës prindërore për fëmijë (për fëmijën e tretë dhe të katërt) nga paragrafi 1 i këtij neni do të vazhdojë të realizohet, përkatësisht vazhdon deri në fund të periudhës së shfrytëzimit të të drejtës së realizuar, përkatësisht të vazhduar të shtesës prindërore për fëmijë (për fëmijën e tretë deri në përfundimin e periudhës prej dhjetë vjetësh, kurse për fëmijën e katërt dhe te shtesa e vetme prindërore deri në përfundimin e periudhës prej 15 vjetësh), në pajtim me nenin 30-a të Ligjit për mbrojtjen e fëmijëve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 98 /2000, 17/ 2003, 65/2004, 113/2005, 98/2008 dhe 107/2008), dispozitat e neneve 98 dhe 99 të Ligjit për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mbrojtjen e fëmijëve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 83/2009), dispozitat për të drejtën e shtesës prindërore për fëmijë (për fëmijën e tretë) të Ligjit për mbrojtjen e fëmijëve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 dhe 198/18) dhe dispozitat që kanë vlejtur deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji në lartësi prej 8.048 denarë për fëmijën e tretë, 11.267 denarë për fëmijën e katërt dhe 16.096 denarë për shtesën e vetme prindërore për fëmijë lartësi të cilat do të harmonizohen me rritjen e shpenzimeve të jetesës për vitin paraprak, të publikuar nga Enti Shtetëror për Statistikë në janar për vitin rrjedhës.

Në rast kur rritjet e shpenzimeve të jetës për vitin paraprak janë më të ulëta nga viti i fundit i harmonizimit, ose janë me parashenjë negative, nuk bëhet harmonizim i lartësisë së të drejtës së shtesës prindërore për fëmijën, përkatësisht i njëjti do të sigurohet me vitin e fundit të harmonizuar si më i favorshëm për shfrytëzuesin.

Neni 96

Qendra për punë sociale është e detyruar, sipas detyrës zyrtare të bëjë përkthim të personave që kanë fituar të drejtat sipas dispozitave për mbrojtjen e fëmijëve që kanë qenë në fuqi deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji, në afat prej gjashtë muajsh nga dita e fillimit të zbatimit të këtij ligji.

Deri në miratimin e aktvendimit për përkthim nga paragrafi 1 i këtij neni, shfrytëzuesi vazhdon ta shfrytëzojë të drejtën nga mbrojtja e fëmijëve në pajtim me dispozitat që kanë qenë në fuqi deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji.

Të drejtat për mbrojtjen e fëmijëve të parapara me këtë ligj do të fillojnë të paguhen muajin e ardhshëm pas hyrjes në fuqi të këtij ligji, e për muajin paraprak.

Neni 97

Qendra për punë sociale sipas detyrës zyrtare të shfrytëzuesve të shtesës së veçantë do t'u miratojë aktvendim për shfrytëzimin e të drejtës së shtesave të veçanta pa parashtruar kërkesë, në pajtim me konstatimin ekzistues për vlerësim dhe mendim të llojit dhe shkallës së aftësisë së kufizuar nga organi profesional dhe aktvendim për llojin dhe shkallën e aftësisë së kufizuar në bazë të së cilës është fituar e drejta.

Neni 98

Të punësuarit me shkollim të lartë të përfunduar shkalla VI/1, me 180 kredi të fituara sipas SETK-së dhe me arsim të mesëm katërvjeçar- dhënës të shërbimeve publike, të cilët në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji kanë punuar në vende të punës si edukatorë/punëtorë profesionalë/përkëdhelës dhe i kanë plotësuar kushtet për vendin përkatës të punës në pajtim me Ligjin për mbrojtje të fëmijëve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 dhe 198/18), munden edhe më tutje ta kryejnë punën në vendin e punës në të cilin janë hasur me fillimin e zbatimit të këtij ligji. Të njëjtit do të mund ta përtërijnë/vazhdojnë licencën përkatëse të fituar për punë në pajtim me këtë ligj.

Për edukatorët me shkollim të përfunduar të lartë shkalla VI/1 nga paragrafi 1 i këtij neni, të cilët deri në ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji kanë punuar në vende pune si edukatorë për të cilat i kanë plotësuar kushtet në pajtim me Ligjin për mbrojtjen e fëmijëve ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15, 25/15, 150/15, 192/15, 27/16, 163/17, 21/18 dhe 198/18), pjesa e pagës për shkallën e arsimit për nivelin përkatës në vendin e punës-edukator do të vlerësohet në shumën e pikëve si dhe për nivelin e edukatorit, nivelin e kualifikimeve VIA, 240 kredi sipas SETK-së ose shkallën e përfunduar VII/1 në pajtim me këtë ligj.

Neni 99

Aktet nënligjore të parapara me këtë ligj miratohen në afat prej 30 ditësh nga dita e fillimit të zbatimit të këtij ligji.

Neni 100

Autorizohet Komisioni Juridik-Ligjvënës i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë së Veriut të përcaktojë tekstin e spastruar të Ligjit për mbrojtje të fëmijëve.

Neni 101

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

СЛУЖБЕН ВЕСНИК
на Република Северна Македонија

www.slvesnik.com.mk contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје
бул. „Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник – Мартин Костовски
телефон: +389-2-55 12 400
телефакс: +389-2-55 12 401

Претплатата за 2019 година изнесува 10.100 денари.
„Службен весник на Република Северна Македонија" излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.
Печат: Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ, Кочани.

ISSN 0354-1622
2019104

СЛУЖБЕН ВЕСНИК
на Република Северна Македонија

Број 104 **23 мај 2019, четврток** **година LXXV**

www.slvesnik.com.mk **contact@slvesnik.com.mk**

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Стр.

6. **Закон** за ратификација на Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Големото Војводство Луксембург за размена и заемна заштита на класифицирани информации ……..... **2**

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

6.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА СПОГОДБАТА МЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ВЛАДАТА НА ГОЛЕМОТО ВОЈВОДСТВО ЛУКСЕМБУРГ ЗА РАЗМЕНА И ЗАЕМНА ЗАШТИТА НА КЛАСИФИЦИРАНИ ИНФОРМАЦИИ

Се прогласува Законот за ратификација на Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Големото Војводство Луксембург за размена и заемна заштита на класифицирани информации,

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 21 мај 2019 година.

Бр. 08-3028/1
21 мај 2019 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi,** с.р.

З А К О Н
ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА СПОГОДБАТА МЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ВЛАДАТА НА ГОЛЕМОТО ВОЈВОДСТВО ЛУКСЕМБУРГ ЗА РАЗМЕНА И ЗАЕМНА ЗАШТИТА НА КЛАСИФИЦИРАНИ ИНФОРМАЦИИ

Член 1

Се Ратификува Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Големото Војводство Луксембург за размена и заемна заштита на класифицирани информации, потпишани на 6 септември 2018 година во Скопје.

Член 2

Спогодбата од членот 1 од овој закон во оригинал на македонски, француски и англиски јазик, гласи:

СПОГОДБА
МЕЃУ
ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
И
ВЛАДАТА НА ГОЛЕМОТО ВОЈВОДСТВО ЛУКСЕМБУРГ
ЗА РАЗМЕНА И ЗАЕМНА ЗАШТИТА НА КЛАСИФИЦИРАНИ ИНФОРМАЦИИ

Владата на Република Македонија и Владата на Големото Војводство Луксембург (во натамошниот текст наречени „Страни"),

Согледувајќи дека за ефективна соработка во политичката, економската, воената, безбедносната, разузнавачката и друга област може да е потребна размена на класифицирани информации меѓу Страните,

Желејќи да воспостават правила за регулирање на заемната заштита на класифицираните информации што се настанати или разменети во текот на соработката меѓу Страните,

Се согласија за следното:

Член 1
Цел и опсег

1. Целта на оваа спогодба е да се обезбеди заштита на класифицираните информации што се создадени или разменети меѓу Страните.

2. Оваа спогодба се применува за сите активности, договори или спогодби што вклучуваат класифицирани информации и кои ќе се иницираат или ќе се склучат меѓу Страните во иднина.

3. Одредбите од оваа спогодба исто така се применуваат и за класифицираните информации што веќе се создадени или се разменети во текот на соработката меѓу Страните пред влегување во сила на оваа спогодба.

Член 2
Дефиниции

За целите на оваа спогодба:

(1) **„Класифицирана информација“** е која било информација којашто, без оглед на нејзината форма, се пренесува или создава меѓу Страните во согласност со националните закони и регулативи на двете Страни, којашто треба да се заштити од неовластено откривање, злоупотреба или губење и којашто е соодветно означена;

(2) **„Потребно е да знае“** е потреба да се има пристап до класифицирани информации во опсегот на дадена службена должност или за извршување специфична задача;

(3) **„Нарушување на безбедноста“** е чин или пропуст што е спротивен на националните закони и регулативи и којшто може да резултира со откривање, губење, уништување, злоупотреба или некој друг вид на загрозување на класифицираните информации;

(4) **„Страна-создавач“** е Страната, вклучувајќи го секој субјект што отстапува на користење класифицирани информации во согласност со националните закони и регулативи;

(5) **„Страна-примач“** е Страната, вклучувајќи го секој субјект на кој се отстапени за користење класифицирани информации на Страната-создавач;

(6) **„Национален безбедносен орган“** е национален орган којшто, во согласност со националните закони и регулативи, е одговорен за вршење надзор врз спроведувањето на оваа спогодба и за контрола на заштитата на класифицираните информации што се создадени или размечени согласно оваа спогодба;

(7) **„Контрактор“** е физичко или правно лице коешто поседува правна способност да склучува класифицирани договори;

(8) **„Подконтрактор“** е контрактор комушто примарниот контрактор му доделува поддоговор;

(9) **„Класифициран договор“** е договор меѓу два или повеќе контрактори или подконтрактори којшто содржи или чијашто

реализација вклучува создавање или размена на класифицирани информации;

(10) **„Безбедносен сертификат за физичко лице“** е решение издадено од Националниот безбедносен орган коешто, во согласност со националните закони и регулативи, потврдува дека физичкото лице има право на пристап до класифицирани информации до одреден степен на безбедносна класификација;

(11) **„Безбедносен сертификат за правно лице“** е решение издадено од Националниот безбедносен орган коешто, во согласност со националните закони и регулативи, потврдува дека контракторот или подконтракторот ги исполнува условите за ракување со класифицирани информации до одреден степен на безбедносна класификација;

(12) **„Трета страна“** е која било држава или меѓународна организација што не е страна на оваа спогодба.

Член 3
Степени на безбедносна класификација

1. Страните се согласни дека следните степени на безбедносна класификација се еквивалентни и дека се во согласност со националните закони и регулативи:

За Република Македонија	За Големото Војводство Луксембург	Еквивалент на англиски јазик
ДРЖАВНА ТАЈНА	TRÈS SECRET LUX	TOP SECRET
СТРОГО ДОВЕРЛИВО	SECRET LUX	SECRET
ДОВЕРЛИВО	CONFIDENTIEL LUX	CONFIDENTIAL
ИНТЕРНО	RESTREINT LUX	RESTRICTED

2. Страната-создавач може да користи дополнителни ознаки коишто укажуваат на специфични ограничувања за користење класифицирани информации во согласност со нејзините национални закони и регулативи. Националните безбедносни органи заемно се известуваат за сите такви дополнителни ознаки.

Член 4
Национални безбедносни органи

1. Националните безбедносни органи на Страните се:

За Република Македонија:
Дирекција за безбедност на класифицирани информации
(Directorate for Security of Classified Information)

За Големото Војводство Луксембург:
Service de Renseignement de l'État
Autorité nationale de Sécurité
(National Security Authority)

2. Страните заемно се известуваат по дипломатски пат за промените на Националните безбедносни органи. Таквото известување нема да претставува формална измена на оваа спогодба во согласност со член 14 став 2.

3. Националните безбедносни органи заемно се информираат за важечките закони и регулативи во нивните држави, како и за сите нивни промени што влијаат на заштитата на класифицираните информации што се создадени или разменети согласно оваа спогодба.

4. Со цел да постигнат и да одржат споредливи стандарди за безбедност, Националните безбедносни органи можат заемно да се информираат за безбедносните стандарди, процедури и практики за заштита на класифицирани информации што ги користи соодносната Страна.

Член 5
Мерки за заштита на класифицираните информации

1. Во согласност со националните закони и регулативи, Страните ги преземаат сите соодветни мерки за заштита на класифицираните информации што се разменети или создадени согласно оваа спогодба. За таквите класифицирани информации се обезбедува истото ниво на заштита како и за националните класифицирани информации, како што е дефинирано во член 3 од оваа спогодба.

2. Страната-создавач писмено ја информира Страната-примач за секоја промена во степенот на безбедносната класификација на отстапената

класифицирана информација со цел да се применат соодветните мерки за заштита.

3. Класифицираните информации се достапни само на лица што се овластени во согласност со националните закони и регулативи да имаат пристап до класифицирани информации со еквивалентен степен на безбедносна класификација, коишто го исполнуваат принципот „потребно е да знае" и коишто се соодветно информирани.

4. Во рамките на опсегот на оваа спогодба, секоја Страна ги признава безбедносните сертификати за физички и за правни лица што ги издава другата Страна.

5. Националните безбедносни органи можат заемно да си помагаат на барање и во согласност со националните закони и регулативи при спроведувањето на процедурите за безбедносна проверка.

6. Во рамките на опсегот на оваа спогодба, Националните безбедносни органи заемно се информираат без одлагање за повлекувањето на безбедносните сертификати за физички и за правни лица или за промената на степенот на безбедносната класификација.

7. На барање на Националниот безбедносен орган на Страната-создавач, Националниот безбедносен орган на Страната-примач издава писмена потврда дека на некое физичко лице му е издаден безбедносен сертификат за физичко лице или дека на некое правно лице му е издаден безбедносен сертификат за правно лице.

8. Страната-примач:

а) не ги открива класифицираните информации на Трета страна без претходна писмена согласност на Страната-создавач издадена во согласност со националните закони и регулативи;

б) ако е потребно, ги обележува примените класифицирани информации во согласност со еквивалентите наведени во член 3;

в) не ги декласифицира или го намалува степенот на безбедносна класификација на отстапените класифицирани информации без претходна писмена согласност на Страната-создавач;

г) ги користи класифицираните информации само за целите за коишто истите ѝ се отстапени на користење.

Член 6
Пренос на класифицирани информации

1. Класифицираните информации се пренесуваат со дипломатски или воени курири или на друг начин, претходно одобрен од Националните безбедносни органи во согласност со националните закони и регулативи.

2. Електронски пренос на класифицирани информации се врши преку сертифицирани криптографски уреди согласност со националните закони и регулативи.

3. Ако класифицираните информации што се пренесуваат се означени со СТРОГО ДОВЕРЛИВО / SECRET LUX / SECRET и повисоко, Страната-примач писмено го потврдува приемот. Приемот на другите класифицирани информации се потврдува по барање.

4. Безбедносните и разузнавачките служби на Страните можат директно да разменуваат класифицирани информации во рамките на опсегот на нивната работа и во согласност со националните закони и регулативи.

Член 7
Умножување и превод на класифицирани информации

1. Информациите класифицирани со степенот СТРОГО ДОВЕРЛИВО / SECRET LUX / SECRET или повисоко се преведуваат или умножуваат само во исклучителни случаи по претходна писмена согласност од Страната-создавач.

2. Сите преводи и копии на класифицираните информации се означуваат со оригиналната ознака. Таквите копии и преводи се третираат на ист начин како и оригиналните информации. Бројот на копиите или преводите се ограничува на бројот потребен за службени цели.

Член 8
Уништување на класифицирани информации

1. Информациите класифицирани со степенот ДРЖАВНА ТАЈНА / TRÈS SECRET LUX / TOP SECRET не се уништуваат, освен во случаите наведени во став 4 од овој член. Таквите класифицирани информации се враќаат на Страната-создавач откако Страните ќе проценат дека повеќе не се потребни.

2. Информациите класифицирани со степенот СТРОГО ДОВЕРЛИВО / SECRET LUX / SECRET или пониско се уништуваат откако Страната-примач ќе утврди дека повеќе не ѝ се потребни, на начин со којшто се онеможува нивно делумно или целосно обновување.

3. Страната-примач ја известува Страната-создавач за уништувањето на информациите класифицирани со степенот СТРОГО ДОВЕРЛИВО /SECRET LUX / SECRET.

4. Во случај на кризна ситуација во којашто не е возможно да се заштитат или да се вратат класифицираните информации што се создадени или разменети согласно оваа спогодба, класифицираните информации веднаш се уништуваат. Страната-примач ги известува Националните безбедносни органи на двете Страни за уништувањето на класифицираните информации што е можно поскоро.

Член 9
Класифицирани договори

1. Класифицирани договори се склучуваат и спроведуваат во согласност со националните закони и регулативи.

2. На барање, Националниот безбедносен орган на Страната-примач потврдува дека на предложениот контрактор му е издаден соодветен безбедносен сертификат за физичко или за правно лице. Ако предложениот контрактор не поседува соодветен безбедносен сертификат, Националниот безбедносен орган на Страната-создавач може да побара Националниот безбедносен орган на Страната-примач да го издаде соодветниот безбедносен сертификат.

3. Националниот безбедносен орган на чијашто територија на државата ќе се изведува класифицираниот договор ја презема одговорноста за водење и за примена на безбедносните мерки за

класифицираниот договор според истите стандарди и барања што ја уредуваат заштитата на неговите сопствени класифицирани договори. Националните безбедносни органи можат да спроведуваат периодични безбедносни инспекции.

4. Безбедносен анекс е интеграден дел од секој класифициран договор или поддоговор со кој Страната-создавач прецизира кои класифицирани информации се отстапуваат на користење на Страната-примач, кој степен на безбедносна класификација е доделен на тие информации и кои се обврските на контракторот за заштита на класифицираните информации. Копија од безбедносниот анекс се испраќа до Националниот безбедносен орган на Страната-создавач.

5. Пред какви било класифицирани информации што се добиени од другата Страна да им се отстапат на користење на контракторите или на перспективните контрактори на некоја од Страните, Страната-примач, во согласност со своите национални закони и регулативи, осигурува дека контракторите или перспективните контрактори можат да обезбедат соодветна безбедносна заштита за класифицираните информации и:

а) спроведува соодветна процедура за издавање безбедносен сертификат за правно лице на контракторите и на подконтракторите;

б) спроведува соодветна процедура за издавање безбедносен сертификат за физичко лице за целиот персонал чијашто должност наметнува потреба од пристап до класифицирани информации;

в) осигурува дека сите лица што имаат пристап до класифицирани информации се информирани за своите одговорности;

г) врши периодични безбедносни инспекции на релевантните објекти што се безбедносно проверени.

6. Подконтракторите што се ангажирани во класифицирани договори се придржуваат кон безбедносните барања што се применуваат за контракторите.

7. Претставници на Националните безбедносни органи можат заемно да се посетуваат со цел да ја анализираат ефикасноста на мерките што ги

примени контракторот за заштита на класифицираните информации што се вклучени во класифицираниот договор.

Член 10
Посети

1. Посетите за коишто е потребен пристап до класифицирани информации се предмет на претходно одобрение од страна на Националниот безбедносен орган на Страната домаќин.

2. Националниот безбедносен орган на Страната посетител го известува Националниот безбедносен орган на Страната домаќин за планираната посета преку барање за посета најмалку три седмици пред посетата. Во итни случаи, барањето за посета може да се достави и за пократко време по претходна координација меѓу Националните безбедносни органи.

3. Барањето за посета содржи:

а) име и презиме на посетителот, датум и место на раѓање, државјанство;

б) број на пасош или број на друг документ за идентификација на посетителот;

в) позиција на посетителот и назив на организацијата што го претставува;

г) степен на безбедносниот сертификат за физичко лице на посетителот, ако е потребно;

д) цел, предлог програма за работа и планиран датум за посетата;

ѓ) називи на организациите и објектите што се бара да бидат посетени;

е) број на посети и потребен период;

ж) датум, потпис и отпечаток од службен печат на Националниот безбедносен орган.

4. Секоја Страна ја гарантира заштитата на личните податоци на посетителите во согласност со националните закони и регулативи.

5. Националните безбедносни органи можат да договорат листа на посетители со право на повторливи посети. Националните безбедносни органи ги договараат понатамошните детали за повторливите посети.

Член 11
Нарушување на безбедноста

1. Националниот безбедносен орган на Страната-примач веднаш го известува Националниот безбедносен орган на Страната-создавач за секој сомнеж или за откривање на нарушување на безбедноста.

2. Националниот безбедносен орган на Страната-примач ги презема сите можни соодветни мерки во согласност со своите национални закони и регулативи со цел да ги ограничи последиците од нарушувањето на безбедноста и да спречи понатамошни прекршоци и осигурува соодветна истрага. На барање, Националниот безбедносен орган на Страната-создавач обезбедува помош во истрагата. Националниот безбедносен орган на Страната-примач го информира Националниот безбедносен орган на Страната-создавач за исходот од постапката и за корективните мерки што се преземени заради прекршокот.

Член 12
Трошоци

Секоја Страна ги сноси своите трошоци настанати во текот на спроведувањето на оваа спогодба.

Член 13
Решавање спорови

Сите спорови во врска со толкувањето или спроведувањето на оваа спогодба се решаваат преку консултации и преговори меѓу Страните.

Член 14
Завршни одредби

1. Оваа спогодба влегува во сила на првиот ден од вториот месец од датумот на добивање на последното писмено известување со коешто Страните заемно се известуваат по дипломатски пат дека се исполнети

нивните национални правни барања за влегување во сила на оваа спогодба.

2. Оваа спогодба може да се менува врз основа на заемна писмена согласност на Страните. Измените претставуваат интегрален дел на оваа спогодба. Таквите измени влегуваат во сила во согласност со одредбите од став 1 на овој член.

3. Оваа спогодба се склучува на неопределено време. Секоја од Страните може да ја откаже оваа спогодба со доставување писмено известување до другата Страна по дипломатски пат. Во тој случај, важноста на оваа спогодба истекува после шест месеци од датумот на којшто другата Страна го примила писменото известување за откажување на спогодбата.

4. Во случај на прекинување на важноста на оваа спогодба, сите класифицирани информации што се разменети согласно оваа спогодба продолжуваат да се заштитуваат во согласност со нејзините одредби и, на барање, се враќаат на Страната-создавач.

Потпишана во Скопје на 6.9.2018 во два оригинални примерока на македонски, на француски и на англиски јазик, при што сите текстови се еднакво веродостојни. Во случај на разлики во толкувањето, ќе преовлада текстот на англиски јазик.

ЗА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	ЗА ВЛАДАТА НА ГОЛЕМОТО ВОЈВОДСТВО ЛУКСЕМБУРГ
Никола Димитров Министер за надворешни работи	Жан Аселборн Министер за надворешни и европски работи

ACCORD

ENTRE

LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE MACÉDOINE

ET

LE GOUVERNEMENT DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG

RELATIF À L'ÉCHANGE ET À LA PROTECTION RÉCIPROQUE D'INFORMATIONS CLASSIFIÉES

Le Gouvernement de la République de Macédoine et le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg, ci-après dénommés les « Parties »,

Reconnaissant qu'une coopération efficace dans les domaines politique, économique, militaire, de la sécurité ou de l'intelligence, et dans tout autre domaine, peut exiger l'échange d'informations classifiées entre les Parties,

Désirant établir un ensemble de règles régissant la protection réciproque d'informations classifiées, produites ou échangées dans le cadre d'une coopération entre les Parties,

Conviennent ce qui suit :

Article 1

Objet et champ d'application

1. Le présent Accord a pour but de garantir la protection des informations classifiées généralement créées ou échangées entre les Parties.

2. Le présent Accord est applicable à l'ensemble des activités, contrats ou accords impliquant des informations classifiées qui seront menés ou conclus entre les Parties à l'avenir.

3. Les dispositions du présent Accord s'appliquent également aux informations classifiées déjà produites ou échangées dans le cadre d'une coopération entre les Parties avant l'entrée en vigueur des présentes.

Article 2

Définitions

Aux fins du présent Accord :

(1) « **Informations classifiées** » désigne toute information, quelle qu'en soit la forme, transmise ou produite entre les Parties conformément aux lois et réglementations nationales de chacune des Parties, nécessitant une protection contre toute divulgation non autorisée, détournement ou perte, désignée en conséquence ;

(2) « **Besoin d'en connaître** » fait référence à la nécessité d'accéder à des informations classifiées dans le cadre de fonctions officielles déterminées et/ou en vue de l'accomplissement d'une mission spécifique ;

(3) « **Infraction à la sécurité** » désigne tout acte ou omission contraire aux lois et réglementations nationales, susceptible d'entrainer la divulgation, la perte, la destruction, le détournement ou tout autre type de compromission d'informations classifiées :

(4) « **Partie d'origine** » désigne la Partie, en ce compris toute instance qui fournit des informations classifiées conformément aux lois et réglementations nationales ,

(5) « **Partie destinataire** » désigne la Partie, en ce compris toute instance à laquelle la Partie d'origine fournit des informations classifiées ;

(6) « **Autorité nationale de sécurité** » désigne l'autorité nationale qui, conformément aux lois et réglementations nationales, est chargée de superviser la mise en œuvre du présent Accord et de contrôler la protection des informations classifiées produites ou échangées en vertu des présentes ;

(7) « **Contractant** » désigne toute personne physique ou morale dotée de la capacité juridique de conclure des contrats classifiés ;

(8) « **Sous-traitant** » désigne tout contractant avec lequel le premier contractant conclut un contrat de sous-traitance.

(9) « **Contrat classifié** » désigne un accord entre deux contractants ou sous-traitants ou plus, qui contient des informations classifiées ou dont l'exécution implique la production ou l'échange d'informations classifiées;

(10) « **Habilitation de sécurité individuelle** » désigne toute décision de l'autorité nationale de sécurité selon laquelle le ressortissant est autorisé à accéder à des informations classifiées jusqu'à un certain niveau de classification de sécurité, conformément aux lois et réglementations nationales ;

(11) « **Habilitation de sécurité d'établissement** » désigne toute décision de l'autorité nationale de sécurité selon laquelle le contractant ou le sous-traitant satisfait aux exigences requises pour traiter des informations classifiées jusqu'à un certain niveau de classification de sécurité, conformément aux lois et réglementations nationales ;

(12) « **Tierce partie** » désigne tout État ou toute organisation internationale qui n'est pas l'une des Parties au présent Accord.

Article 3

Niveaux de classification de sécurité

1 Les Parties reconnaissent que les niveaux de classification de sécurité suivants sont équivalents, conformément aux lois et réglementations nationales :

Pour la République de Macédoine	Pour le Grand-Duché de Luxembourg	Équivalent en anglais
ДРЖАВНА ТАЈНА	TRÈS SECRET LUX	TOP SECRET
СТРОГО ДОВЕРЛИВО	SECRET LUX	SECRET
ДОВЕРЛИВО	CONFIDENTIEL LUX	CONFIDENTIAL
ИНТЕРНО	RESTREINT LUX	RESTRICTED

2. La Partie d'origine peut recourir à des marquages supplémentaires afin de signaler l'application de restrictions spéciales à l'utilisation d'informations classifiées, conformément à ses lois et réglementations nationales. Les autorités nationales de sécurité s'informent mutuellement de l'utilisation de ces éventuels marquages supplémentaires.

Article 4

Autorités nationales de sécurité

1. Les autorités nationales de sécurité des Parties sont :

Pour la République de Macédoine
Дирекција за безбедност на класифицирани информации
(Direction de la Sécurité des informations classifiées)

Pour le Grand-Duché de Luxembourg :
Le Service de renseignement de l'État
Autorité nationale de Sécurité

2. Les Parties se tiennent mutuellement informées, par la voie diplomatique, de toute modification affectant les autorités nationales de sécurité. Une telle notification de modification ne constitue pas un amendement officiel aux présentes, conformément au paragraphe 2 de l'article 14.

3. Les autorités nationales de sécurité se tiennent mutuellement informées des lois et réglementations en vigueur dans leur État, ainsi que de toute modification qui leur est apportée et affecte la protection des informations classifiées produites ou échangées conformément au présent Accord.

4. En vue d'appliquer et de maintenir des normes de sécurité similaires, les autorités nationales de sécurité se tiennent mutuellement informées des normes, procédures et pratiques de sécurité appliquées par chaque Partie en matière de protection des informations classifiées.

Article 5

Mesures applicables à la protection d'informations classifiées

1. Conformément aux dispositions des lois et réglementations nationales, les Parties prennent toutes les mesures appropriées afin de protéger les informations classifiées échangées ou produites en vertu du présent Accord. Elles garantissent auxdites informations classifiées un niveau de protection équivalent à celui qui est accordé à leurs informations classifiées nationales assorties du niveau de classification de sécurité correspondant, tel que défini à l'article 3 du présent Accord.

2. La Partie d'origine informe par écrit la Partie destinataire de toute modification apportée au niveau de classification de sécurité des informations classifiées fournies afin de mettre en œuvre les mesures de protection appropriées.

3. L'accès aux informations classifiées est exclusivement réservé aux personnes autorisées, en vertu des lois et réglementations nationales, à accéder à des informations classifiées d'un niveau de classification de sécurité équivalent, qui ont besoin de connaître de telles informations et ont été informées en conséquence.

4. Dans le cadre du présent Accord, chacune des Parties reconnaît les habilitations de sécurité individuelles et d'établissement établies par l'autre Partie

5. Sur demande, et conformément aux lois et réglementations nationales, les autorités nationales de sécurité peuvent s'assister mutuellement dans le cadre de la réalisation des procédures de vérification.

6. Dans le cadre du présent Accord, les autorités nationales de sécurité se tiennent mutuellement informées sans délai de toute révocation d'habilitation de sécurité individuelle et d'établissement ou de toute modification apportée au niveau de classification de sécurité.

7. Sur demande de l'autorité nationale de la Partie d'origine, l'autorité nationale de sécurité de la Partie destinataire confirmera par écrit qu'une personne s'est vue octroyer une habilitation de sécurité individuelle ou qu'une entité juridique s'est vue octroyer une habilitation de sécurité d'établissement.

8. La Partie destinataire :

a) ne divulgue aucune information classifiée à une tierce partie sans l'accord écrit de la Partie d'origine délivré conformément aux lois et réglementations nationales ;
b) si cela s'avère approprié, classifie les informations reçues conformément au niveau de sécurité équivalent mentionné à l'article 3 ;
c) ne déclassifie aucune des informations classifiées fournies et s'interdit de leur octroyer un niveau de protection inférieur sans l'accord écrit de la Partie d'origine ;
d) n'utilise les informations classifiées qu'aux fins prévues.

Article 6

Transfert d'informations classifiées

1. Les informations classifiées seront transférées par des coursiers diplomatiques ou militaires ou par tout autre moyen approuvé préalablement par les autorités nationales de sécurité conformément aux lois et réglementations nationales.

2. La transmission électronique d'informations classifiées est effectuée par le biais de méthodes cryptographiques certifiées conformément aux lois et réglementations nationales.

3. Si des informations classifiées transmises sont identifiées comme étant de niveau СТРОГО ДОВЕРЛИВО / SECRET LUX / SECRET ou d'un niveau supérieur, la Partie destinataire en confirmera la réception par écrit. La réception des autres informations classifiées sera confirmée sur demande.

4. Les services de sécurité et d'intelligence des Parties peuvent directement échanger des informations classifiées dans le cadre de leurs fonctions et conformément aux lois et réglementations nationales.

Article 7

Reproduction et traduction d'informations classifiées

1. La traduction ou la reproduction d'informations classifiées de niveau СТРОГО ДОВЕРЛИВО / SECRET LUX / SECRET ou de niveau supérieur sont autorisées uniquement dans des cas exceptionnels, avec l'accord écrit préalable de la Partie d'origine.

2. Toutes les reproductions et les traductions d'informations classifiées portent les marquages de classification originaux. Ces informations reproduites ou traduites sont soumises au même niveau de protection que les informations originales. Le nombre de reproductions ou de traductions est limité à celui requis pour un usage officiel.

Article 8

Destruction d'informations classifiées

1. Les informations classifiées de niveau ДРЖАВНА ТАЈНА / TRÈS SECRET LUX / TOP SECRET ne seront pas détruites, sauf dans les cas mentionnés au paragraphe 4 du présent article. Ces informations classifiées seront renvoyées à la Partie d'origine dès lors que les Parties les jugent inutiles.

2. Dès lors que la Partie destinataire n'en a plus l'utilité, les informations classifiées de niveau СТРОГО ДОВЕРЛИВО / SECRET LUX / SECRET ou de niveau inférieur seront détruites dans la mesure requise pour empêcher leur reconstruction en tout ou partie.

3. La Partie destinataire informe la Partie d'origine de la destruction des informations classifiées СТРОГО ДОВЕРЛИВО /SECRET LUX / SECRET.

4. Dans le cas d'une situation de crise rendant impossible la protection ou le renvoi des informations classifiées produites ou échangées en vertu du présent Accord, les informations classifiées sont détruites immédiatement. La Partie destinataire avise dès que possible les autorités nationales de sécurité des deux Parties d'une telle destruction.

Article 9

Contrats classifiés

1. Les contrats classifiés seront conclus et exécutés conformément aux lois et réglementations nationales.

2. Sur demande, l'autorité nationale de sécurité de la Partie destinataire confirmera qu'un contractant proposé s'est vu octroyer une habilitation de sécurité individuelle ou d'établissement appropriée. Si le contractant proposé ne détient pas l'habilitation de sécurité appropriée, l'autorité nationale de sécurité de la Partie d'origine peut demander à celle de la Partie destinataire d'établir une telle habilitation.

3. Il incombe à l'autorité nationale de sécurité dont le territoire est visé par l'exécution du contrat classifié de prescrire et d'administrer les mesures de sécurité applicables audit contrat selon les mêmes normes et les mêmes

exigences que celles qui régissent la protection de ses propres contrats classifiés. Des inspections périodiques de la sécurité pourront être effectuées par les autorités nationales de sécurité.

4. Une annexe relative à la sécurité fera partie intégrante de chaque contrat ou contrat de sous-traitance classifié. Dans cette annexe, la Partie d'origine spécifiera les informations classifiées qui doivent être divulguées à la Partie destinataire, le niveau de classification de sécurité qui leur a été attribué ainsi que les obligations qui incombent au contractant eu égard à la protection des informations classifiées. Une copie de l'annexe relative à la sécurité sera transmise à l'autorité nationale de sécurité de la Partie d'origine.

5. Avant de transmettre aux contractants ou aux contractants éventuels de l'une des Parties toute information classifiée transmise par l'autre Partie, conformément à ses lois et réglementations nationales, la Partie destinataire s'assure que les contractants ou les contractants éventuels sont en mesure de protéger de façon appropriée les informations classifiées et :

a) exécute une procédure d'habilitation de sécurité d'établissement appropriée à l'égard des contractants et des sous-traitants ;
b) exécute une procédure d'habilitation de sécurité individuelle appropriée à l'égard de tous les membres du personnel dont les fonctions requièrent un accès à des informations classifiées ;
c) s'assure que toutes les personnes ayant accès à des informations classifiées sont tenues informées de leurs responsabilités ;
d) réalise des inspections de sécurité périodiques au sein des établissements pertinents ayant obtenu une habilitation.

6. Les sous-traitants engagés au titre de contrats classifiés se conforment aux exigences de sécurité applicables aux contractants.

7. Les représentants des autorités nationales de sécurité peuvent effectuer des visites réciproques afin d'analyser l'efficacité des mesures adoptées par un contractant pour garantir la protection des informations classifiées impliquées dans un contrat classifié.

Article 10

Visites

1. Les visites impliquant l'accès à des informations classifiées sont soumises à l'autorisation préalable de l'autorité nationale de sécurité de la Partie hôte.

2. L'autorité nationale de sécurité de la Partie réalisant la visite informe l'autorité nationale de sécurité de la Partie hôte de toute visite planifiée au moyen d'une demande introduite au moins trois semaines avant l'organisation de la visite en question. Dans le cas d'une urgence, la demande de visite peut être notifiée dans un délai plus court moyennant la coordination préalable des autorités nationales de sécurité.

3. Toute demande de visite comporte les renseignements suivants :

a) le nom, le prénom, la date et le lieu de naissance, et la nationalité du visiteur ;
b) le numéro du passeport ou de la carte d'identité du visiteur ;
c) la qualité du visiteur et le nom de l'organisation représentée ;
d) le niveau de l'habilitation de sécurité individuelle du visiteur, le cas échéant ;
e) le but de la visite ainsi que le programme de travail proposé et la date prévue ;
f) les noms des organisations et des établissements objets de la visite ;
g) le nombre de visites requises et la période concernée ;
h) la date, la signature et le sceau officiel de l'autorité nationale de sécurité.

4. Chacune des Parties garantit la protection des données personnelles des visiteurs conformément à ses lois et réglementations nationales.

5. Les autorités nationales de sécurité peuvent convenir d'établir une liste des visiteurs autorisés à effectuer des visites récurrentes. Les autorités nationales de sécurité conviennent des détails complémentaires concernant les visites récurrentes.

Article 11

Infraction à la sécurité

1. L'autorité nationale de sécurité de la Partie destinataire informera sans délai l'autorité nationale de sécurité de la Partie d'origine de toute infraction à la sécurité avérée ou suspectée.

2. L'autorité compétente de la Partie destinataire prendra toutes les mesures appropriées possibles, conformément à ses lois et réglementations nationales, afin de limiter les conséquences de toute infraction à la sécurité et d'empêcher toute violation ultérieure, et veillera à mener une enquête appropriée. Sur demande, l'autorité nationale de sécurité de la Partie d'origine apporte son aide dans le cadre de l'enquête. L'autorité nationale de sécurité de la Partie destinataire communique par écrit à l'autorité nationale de sécurité de la Partie d'origine le résultat des procédures et les mesures correctives entreprises à la suite de la violation.

Article 12

Frais

Chacune des Parties supporte les frais propres encourus du fait de l'application du présent Accord.

Article 13

Règlement des litiges

Tout litige quant à l'interprétation ou l'application du présent Accord est exclusivement résolu par voie de consultation et négociation entre les Parties.

Article 14

Dispositions finales

1. Le présent Accord prend effet le premier jour du deuxième mois qui suit la réception de la dernière des notifications écrites par lesquelles les Parties se sont tenues mutuellement informées, par la voie diplomatique, de l'accomplissement des exigences légales nationales requises pour son entrée en vigueur.

2. Le présent Accord peut être modifié d'un commun accord par écrit entre les Parties. Les modifications apportées aux présentes font partie intégrante du présent Accord. Ces modifications entrent en vigueur conformément aux dispositions du paragraphe 1 du présent article.

3. Le présent Accord est conclu pour une durée indéterminée. Chaque Partie pourra mettre fin au présent Accord en informant l'autre Partie par écrit via les voies diplomatiques. Dans un tel cas, l'Accord prendra fin au terme d'un délai de six mois à partir de la date de réception de la résiliation par l'autre Partie.

4. En cas de résiliation du présent Accord, toutes les informations classifiées échangées en vertu des présentes resteront protégées conformément aux clauses des présentes et seront, sur demande, restituées à la Partie d'origine.

Fait à Skopje, le 6.9.2018 en double exemplaire, chacun en langues macédonienne, française et anglaise, tous les textes faisant également foi. Dans le cas d'un désaccord quant à l'interprétation des dispositions du présent Accord, le texte anglais prévaut.

POUR LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE MACÉDOINE

Nikola DIMITROV
Ministre des Affaires étrangères

POUR LE GOUVERNEMENT DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG

Jean ASSELBORN
Ministre des Affaires étrangères et européennes

AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA
AND
THE GOVERNMENT OF THE GRAND-DUCHY OF LUXEMBOURG
ON EXCHANGE AND MUTUAL PROTECTION OF CLASSIFIED INFORMATION

The Government of the Republic of Macedonia and the Government of the Grand Duchy of Luxembourg (hereinafter referred to as "the Parties"),

Realizing that effective co-operation in political, economic, military, security, intelligence and any other area may require exchange of Classified Information between the Parties,

Desiring to establish a set of rules regulating the mutual protection of Classified Information generated or exchanged in the course of the cooperation between the Parties,

Have agreed as follows:

Article 1
Objective and Scope

1. The objective of this Agreement is to ensure the protection of Classified Information that is commonly generated or exchanged between the Parties.

2. This Agreement shall be applicable to any activities, contracts or agreements involving Classified Information that will be conducted or concluded between the Parties in the future.

3. The provisions of this Agreement shall also apply to the Classified Information already generated or exchanged in the process of cooperation between the Parties before entering into force of this Agreement.

Article 2

Definitions

For the purposes of this Agreement:

(1) "**Classified Information**" means any information, regardless of its form, which is transmitted or generated between the Parties in accordance with national laws and regulations of either Party, which requires protection against unauthorized disclosure, misappropriation or loss and is designated as such;

(2) "**Need-to-know**" means the necessity to have access to Classified Information in the scope of given official duties and/or for the performance of a specific task;

(3) "**Breach of Security**" means an act or an omission contrary to the national laws and regulations, the result of which may lead to disclosure, loss, destruction, misappropriation or any other type of compromise of Classified Information;

(4) "**Originating Party**" means the Party, including any entity which provides Classified Information in accordance with national laws and regulations;

(5) "**Receiving Party**" means the Party, including any entity to which Classified Information of the Originating Party is provided;

(6) "**National Security Authority**" means the national authority which in accordance with national laws and regulations is responsible for the supervision of the implementation of this Agreement and for the control of protection of Classified Information generated or exchanged according to this Agreement;

(7) "**Contractor**" means an individual or a legal entity possessing the legal capacity to conclude classified contracts;

(8) "**Sub-contractor**" means a Contractor to whom a prime Contractor lets a sub-contract;

(9) "**Classified Contract**" means an agreement between two or more Contractors or Sub-contractors, which contains or the execution of which involves generation or exchange of Classified Information;

(10) "Personnel Security Clearance" means the determination by the National Security Authority confirming, in accordance with national laws and regulations, that the individual is eligible to have access to Classified Information up to a certain security classification level;

(11) "Facility Security Clearance" means the determination by the National Security Authority confirming, in accordance with national laws and regulations, that the Contractor or Sub-contractor meets the conditions for handling Classified Information up to a certain security classification level;

(12) "Third Party" means any state or international organization, which is not a party to this Agreement.

Article 3

Security Classification Levels

1. The Parties agree that the following security classification levels are equivalent in accordance with national laws and regulations:

For the Republic of Macedonia	For the Grand-Duchy of Luxembourg	Equivalent in English
ДРЖАВНА ТАЈНА	TRÈS SECRET LUX	TOP SECRET
СТРОГО ДОВЕРЛИВО	SECRET LUX	SECRET
ДОВЕРЛИВО	CONFIDENTIEL LUX	CONFIDENTIAL
ИНТЕРНО	RESTREINT LUX	RESTRICTED

2. Originating Party may use additional markings indicating special limitations for use of Classified Information in accordance with its respective national laws and regulations. National Security Authorities shall inform each other of any such additional markings.

Article 4

National Security Authorities

1. The National Security Authorities of the Parties are:

For the Republic of Macedonia
Дирекција за безбедност на класифицирани информации
(Directorate for Security of Classified Information)

For the Grand-Duchy of Luxembourg:
Service de Renseignement de l'État
Autorité nationale de Sécurité
(National Security Authority).

2. The Parties shall notify each other through diplomatic channels on changes of the National Security Authorities. Such notice shall not constitute a formal amendment to this Agreement in accordance with Article 14 paragraph 2.

3. The National Security Authorities shall inform each other of the laws and regulations in force in their states as well as any changes thereof affecting the protection of Classified Information generated or exchanged in accordance with this Agreement.

4. In order to achieve and maintain comparable standards of security, the National Security Authorities may provide each other with information about the security standards, procedures and practises for the protection of Classified Information employed by the respective Party.

Article 5

Measures for the Protection of Classified Information

1. In accordance with national laws and regulations, the Parties shall take all appropriate measures for the protection of Classified Information, which is exchanged or generated under this Agreement. The same level of protection shall be ensured for such Classified Information as it is provided for the national Classified Information of the equivalent security classification levels, as defined in Article 3 of this Agreement.

2. The Originating Party shall inform the Receiving Party in writing about any change of the security classification level of the provided Classified Information, in order to apply the appropriate protection measures.

3. Classified Information shall only be made accessible to individuals who are authorized in accordance with national laws and regulations to have access

to Classified Information of the equivalent security classification level and who have a Need-to-know and who have been briefed accordingly.

4. Within the scope of this Agreement, each Party shall recognize the Personnel and Facility Security Clearances issued by the other Party.

5. The National Security Authorities may assist each other upon request and in accordance with national laws and regulations in carrying out vetting procedures.

6. Within the scope of this Agreement, the National Security Authorities shall inform each other without delay about revocation of Personnel and Facility Security Clearances or the alteration of the security classification level.

7. Upon request of the National Security Authority of the Originating Party, the National Security Authority of the Receiving Party shall issue a written confirmation that an individual has been issued a Personnel Security Clearance or a legal entity has been issued a Facility Security Clearance.

8. The Receiving Party shall:

a) not disclose Classified Information to a Third Party without a prior written consent of the Originating Party issued in accordance with national laws and regulations;
b) if deemed appropriate, mark the received Classified Information in accordance with the equivalence set forth in Article 3;
c) not declassify or downgrade the provided Classified Information without a prior written consent of the Originating Party;
d) use Classified Information only for the purposes that it has been provided for.

Article 6

Transfer of Classified Information

1. Classified Information shall be transferred by means of diplomatic or military couriers or by other means, approved in advance by the National Security Authorities in accordance with national laws and regulations.

2. Electronic transmission of Classified Information shall be carried out through certified cryptographic means in accordance with national laws and regulations.

3. If transferred Classified Information is marked СТРОГО ДОВЕРЛИВО / SECRET LUX / SECRET and above, the Receiving Party shall confirm the receipt in writing. The receipt of other Classified Information shall be confirmed on request.

4. The Security and Intelligence Services of the Parties may directly exchange Classified Information within the scope of their work and in accordance with national laws and regulations.

Article 7

Reproduction and Translation of Classified Information

1. Information classified as СТРОГО ДОВЕРЛИВО / SECRET LUX / SECRET or above shall be translated or reproduced only in exceptional cases upon prior written consent of the Originating Party.

2. All reproductions and translations of Classified Information shall be marked with the original markings. Such reproduced or translated information shall be protected in the same way as the original information. The number of reproductions or translations shall be limited to that required for official purposes.

Article 8

Destruction of Classified Information

1. Information classified as ДРЖАВНА ТАЈНА / TRÈS SECRET LUX / TOP SECRET shall not be destroyed, except in cases referred to in paragraph 4 of this Article. Such Classified Information shall be returned to the Originating Party after it is no longer considered necessary by the Parties.

2. Information classified as СТРОГО ДОВЕРЛИВО / SECRET LUX / SECRET or below shall be destroyed after having been recognized as no longer necessary by the Receiving Party, insofar as to prevent its reconstruction in whole or in part.

3. The Receiving Party shall notify the Originating Party about the destruction of information classified as СТРОГО ДОВЕРЛИВО /SECRET LUX / SECRET.

4. In case of crisis situation, which makes it impossible to protect or return Classified Information generated or exchanged under this Agreement, the Classified Information shall be destroyed immediately. The Receiving Party shall notify the National Security Authorities of both Parties about this destruction as soon as possible.

Article 9

Classified Contracts

1. Classified Contracts shall be concluded and implemented in accordance with national laws and regulations.

2. Upon request the National Security Authority of the Receiving Party shall confirm that a proposed Contractor has been issued an appropriate Personnel or Facility Security Clearance. If the proposed Contractor does not hold an appropriate security clearance, the National Security Authority of the Originating Party may request the National Security Authority of the Receiving Party to issue the appropriate security clearance.

3. The National Security Authority in which state's territory the Classified Contract is to be performed, shall assume the responsibility for prescribing and administering security measures for the Classified Contract under the same standards and requirements that govern the protection of its own Classified Contracts. Periodical security inspections may be carried out by the National Security Authorities.

4. A security annex shall be an integral part of each Classified Contract or sub-contract by which the Originating Party shall specify which Classified Information is to be released to the Receiving Party, which security classification level has been assigned to that information and the Contractor's obligations to protect the Classified Information. A copy of the security annex shall be sent to the National Security Authority of the Originating Party.

5. Prior to release to either Party's Contractors or prospective Contractors of any Classified Information received from the other Party, the Receiving Party shall, in accordance with its national laws and regulations, ensure that

Contractors or prospective Contractors can afford adequate security protection to Classified Information and:

a) perform an appropriate Facility Security Clearance procedure of the Coatractors and Sub-contractors;
b) perform an appropriate Personnel Security Clearance procedure for all personnel whose duties require access to Classified Information;
c) ensure that all persons having access to Classified Information are informed of their responsibilities;
d) carry out periodic security inspections of relevant security-cleared facilities.

6. Sub-contractors engaged in Classified Contracts shall comply with the security requirements applied to the Contractors.

7. Representatives of the National Security Authorities may visit each other in order to analyze the efficiency of the measures adopted by a Contractor for the protection of Classified Information involved in a Classified Contract.

Article 10

Visits

1. Visits that involve access to Classified Information shall be subject to prior permission by the National Security Authority of the host Party.

2. The National Security Authority of the visiting Party shall notify the National Security Authority of the host Party about the planned visit through a request for visit at least three weeks before the visit takes place. In urgent cases, the request for visit may be submitted at a shorter notice, subject to prior co-ordination between the National Security Authorities.

3. The request for visit shall contain:
a) visitor's name and surname, date and place of birth, nationality;
b) passport number or another identification card number of the visitor;
c) position of the visitor and name of the organization represented;
d) level of the Personnel Security Clearance of the visitor, if applicable;
e) purpose, proposed working program and planned date of the visit;
f) names of organizations and facilities requested to be visited;
g) number of visits and period required;
h) date, signature and stamping of the official seal of the National Security Authority.

4. Each Party shall guarantee the protection of personal data of the visitors in accordance with national laws and regulations.

5. The National Security Authorities may agree on a list of visitors entitled to recurring visits. The National Security Authorities shall agree on the further details of the recurring visits.

Article 11

Breach of Security

1. The National Security Authority of the Receiving Party shall immediately notify the National Security Authority of the Originating Party of any suspicion or discovery of a Breach of Security.

2. The National Security Authority of the Receiving Party shall undertake all possible appropriate measures in accordance with its national laws and regulations so as to limit the consequences of the Breach of Security and to prevent further violations and ensure the appropriate investigation. On request, the National Security Authority of the Originating Party shall provide investigative assistance. The National Security Authority of the Receiving Party shall inform the National Security Authority of the Originating Party of the outcome of the proceedings and the corrective measures undertaken due to the violation

Article 12

Expenses

Each Party shall bear its own expenses incurred in the course of implementation of this Agreement.

Article 13

Settlement of Disputes

Any dispute regarding the interpretation or application of this Agreement shall be settled by consultations and negotiations between the Parties.

Article 14

Final Provisions

1. This Agreement shall enter into force on the first day of the second month after the date of the receipt of the latest written notification by which the Parties have notified each other, through diplomatic channels, that their national legal requirements necessary for its entry into force have been fulfilled.

2. This Agreement may be amended by mutual written consent of the Parties. The amendments shall be the integral part of this Agreement. Such amendments shall enter into force in accordance with the provision of paragraph 1 of this Article.

3. This Agreement is concluded for an indefinite period of time. Either Party may denounce this Agreement by giving the other Party written notice through diplomatic channels. In that case, this Agreement shall terminate six months from the date on which the other Party has received the denunciation notice.

4. In case of termination of this Agreement, all Classified Information exchanged pursuant to this Agreement shall continue to be protected in accordance with the provisions set forth herein and, upon request, returned to the Originating Party.

Done at Skopje on 6/3/2019 in two originals, each in the Macedonian, French and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA	FOR THE GOVERNMENT OF THE GRAND-DUCHY OF LUXEMBOURG
Nikola DIMITROV Minister of Foreign Affairs	Jean ASSELBORN Minister of Foreign and European Affairs

Член 3

Дирекцијата за безбедност на класифицирани информации се определува како надлежен орган на државната управа што ќе се грижи за извршување на Спогодбата од членот 1 од овој закон.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I GJ

PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES NDËRMJET QEVERISË SË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË DHE QEVERISË SË DUKATËS SË MADHE TË LUKSEMBURGUT PËR SHKËMBIM DHE MBROJTJE TË NDËRSJELLË TË INFORMATAVE

Neni 1

Ratifikohet Marrëveshja ndërmjet Qeverisë së Republikës së Maqedonisë dhe Qeverisë së Dukatës së Madhe të Luksemburgut për shkëmbim dhe mbrojtje të ndërsjellë të informatave, e nënshkruar më 6 shtator 2018 në Shkup.

Neni 2

Marrëveshja nga neni 1 i këtij ligji në origjinal në gjuhën maqedonase, frënge dhe angleze, është si vijon:

Neni 3

Drejtoria për Siguri të Informatave të Klasifikuara caktohet si organ kompetent i administratës shtetërore që do të kujdeset për zbatimin e Marrëveshjes nga neni 1 i këtij ligji.

Neni 4

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”.

СЛУЖБЕН ВЕСНИК
на Република Северна Македонија

www.slvesnik.com.mk contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје
бул. „Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник – Мартин Костовски
телефон: +389-2-55 12 400
телефакс: +389-2-55 12 401

Претплатата за 2019 година изнесува 10.100 денари.
„Службен весник на Република Северна Македонија" излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.
Печат: Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ, Кочани.

Цената на овој број е 280 денари.

ISSN 0354-1622
2019104